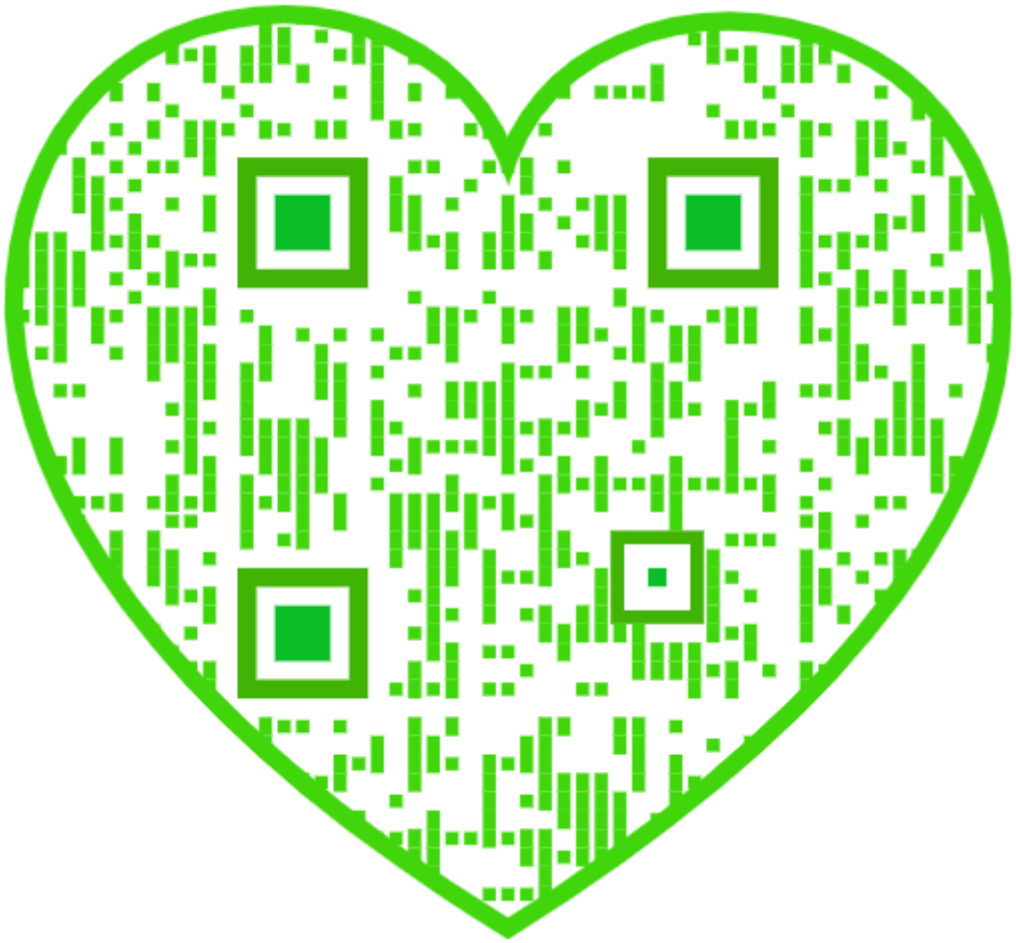

SHAKESPEARE.

DE WERKEN

VAN

WILLIAM SHAKESPEARE

VERTAALD

DOOR

Dr. L. A. J. BURGERSDIJK

ZESDE DEEL

VEEL LEVEN OM NIETS — DE VROOLIJKE VROUWTJENS VAN WINDSOR —
ELK WAT WILS — DRIEKONINGENAVOND OF WAT GIJ WILT

LEIDEN — E. J. BRILL
1886

Het recht van opvoering voorbehouden volgens de wet van 28 Juli 1881 (Staatsblad No. 124).

Snelpersdruk van P. Beitsma — Deventer.

VEEL LEVEN OM NIETS.

PERSONEN:

Don Pedro, vorst van Arragon.
Don Juan, zijn bastaardbroeder.
Claudio, een jonge Florentijnsche graaf.
Benedict, een jong edelman van Padua.
Leonato, stedehouder van Messina.
Antonio, zijn broeder.
Balthasar, dienaar van Don Pedro.
Borachio, *Conrado*, } dienaren van Don Juan.
Brummel, *Knuppel*, } gerechtsdienaars.
Broeder Francisco, een geestelijke.
Een Koster.
Een Page.

Hero, dochter van Leonato.
Beatrice, nicht van Leonato.
Margaretha, *Ursula*, } kamerjuffers van Hero.

Boden. Wachten. Gevolg.

Het tooneel is te *Messina.*

EERSTE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Voor het huis van Leonato.

LEONATO, HERO, BEATRICE *en een Bode komen op.*

Leonato.

Ik zie uit dezen brief, dat Don Pedro van Arragon heden avond te Messina aankomt.

Bode.

Hij moet op dit oogenblik reeds zeer dichtbij zijn; hij was geen drie mijlen meer verwijderd, toen ik hem verliet.

Leonato.

Hoeveel edellieden hebt gij in dat gevecht verloren?

Bode.

Slechts weinigen van eenigen rang, en geen van naam.

Leonato.

Een overwinning telt dubbel, als de overwinnaar zijn vol getal weder thuis brengt. — Ik lees hier, dat Don Pedro een jongen Florentijner graaf, met name Claudio, bijzonder eervol vermeld heeft.

Bode.

Zeer verdiend van zijn kant, en dienovereenkomstig door Don Pedro toegekend. Zijn gedrag overtrof verre, wat zijn leeftijd beloofde; in lamsgedaante verrichtte hij leeuwendaden. Hij heeft inderdaad de verwachting verder voorbijgestreefd, dan gij verwachten kunt van mij te hooren verhalen.

Leonato.

Hij heeft hier in Messina een oom, die er zeer verheugd over zal zijn.

Bode.

Dien heb ik reeds een brief overgebracht, en hij deed groote vreugde blijken, zelfs zoo, dat zijne blijdschap hare uiting niet kon matigen dan door een bad van droefenis.

Leonato.

Barstte hij in tranen los?

Bode.

In een tranenvloed.

Leonato.

Een lieflijke overstrooming van liefde. Geen gelaatskleur is meer echt, dan die zoo gewasschen wordt; hoeveel beter is weenen bij vreugde, dan vreugde bij geween!

Beatrice.

Ik bid u, is Signore Montanto uit den krijg terug of niet?

Bode.

Ik ken niemand van dien naam, jonkvrouw; er was geen enkel officier bij het leger, die zoo heette.

Leonato.

Wie is dat, waar gij naar vraagt, nichtjen?

Hero.

Mijn nicht meent Signore Benedict van Padua.

Bode.

O die is terug, en zoo goed geluimd als ooit.

Beatrice.

Hij sloeg zijn uitdaging hier in Messina aan en wilde zich met Cupido in het pijlschieten meten; en toen mijn ooms nar de uitdaging las, nam hij die namens Cupido aan en daagde hem op stompe vogelpijlen uit. — Ik bid u, hoe velen heeft hij er in dezen oorlog verslagen en opgegeten? Of liever, hoe velen heeft hij verslagen? want, om de waarheid te zeggen, ik heb aangenomen allen op te eten, die hij zou dooden.

Leonato.

Waarlijk, nichtjen, gij beoordeelt Signore Benedict zeer onbillijk; maar hij zal wel met u afrekenen; dit weet ik.

Bode.

Hij heeft goede diensten gedaan, mejonkvrouw, in dezen veldtocht.

Beatrice.

Dan hadt gij zeker proviand, die op moest, en heeft hij er u doorgeholpen; hij is een geweldig dappere tafelheld, hij heeft een uitstekende maag.

Bode.

En is een goed soldaat daarbij, jonkvrouw.

Beatrice.

En is een goed soldaat bij een jonkvrouw, maar wat is hij bij een jonkheer?

Bode.

Een jonkheer bij jonkheeren, een man bij mannen, vervuld van alle ridderlijke deugden.

Beatrice.

Het is zoo, inderdaad; hij is werkelijk een opgevuld man; maar wat zijn opvulsels betreft, — nu, wij zijn allen zwakke menschen.

Leonato.

Begrijp, waarde heer, mijne nicht niet verkeerd. Zij is met Signore Benedict altijd op voet van lustigen oorlog; nooit ontmoeten zij elkander, of er is tusschen hen een schermutseling met geestigheden.

Beatrice.

Ach, hij legt er geen eer mee in. Bij ons laatste treffen gingen al de troepen van zijn geest op den loop, en hij hield maar juist geest genoeg over, om een goed heenkomen te zoeken; als hij nog geest genoeg overgehouden heeft om rechts van links te onderscheiden, mag hij dat wel zichtbaar dragen als een kenmerk tusschen hem en zijn paard; want het is al schat, wat hij overhield om nog voor een redelijk wezen door te gaan. — Wie is nu zijn kameraad? Alle vier weken heeft hij een nieuwen boezemvriend.

Bode.

Is het mogelijk?

Beatrice.

Zeer licht mogelijk, want hij houdt trouw, zooals hij het zijn hoed doet; die wisselt met ieder nieuw model.

Bode.

Ik zie, jonkvrouw, de edelman staat bij u niet in een best blaadjen.

Beatrice.

Neen, zeker niet; en stond hij er, dan zou ik het boek verbranden. Maar, ik bid u, wie is nu zijn kameraad? Is er tegenwoordig geen jonge vechtersbaas, die lust heeft met hem een reis naar den duivel te ondernemen?

Bode.

Hij is meest in gezelschap met den jongen graaf Claudio.

Beatrice.

O Hemel! die zal hem op den hals hebben als een kwade koorts; men krijgt hem sneller dan de pest; en wie aangetast is, wordt oogenblikkelijk dol. God helpe graaf Claudio! Als hij den Benedict gekregen heeft, kost het hem wel een duizend pond, eer hij genezen is.

Bode.

Ik wil goede vrienden met u blijven, jonkvrouw.

Beatrice.

Doe dat, goede vriend.

Leonato.

Gij loopt nog geen gevaar dol te worden, nichtjen.

Beatrice.

Neen, niet voor een snikheete Januari.

Bode.

Don Pedro is aangekomen.

(Don Pedro, *Don* Juan, Claudio, Benedict, Balthasar *en Anderen komen op.)*

Don Pedro.

Mijn waarde Signore Leonato, gij komt te gemoet, wie uwe rust komt verstoren; 't is wereldwijsheid, alles te vermijden wat op onkosten jaagt, en gij jaagt dat na.

Leonato.

Nooit betreedt rustverstoring mijn drempel in de gedaante van uwe Hoogheid; want als onrust voorbij is, heeft men een geval van verluchting, maar als gij eerlang mij vaarwel zegt, blijft bedruktheid achter en neemt het geluk afscheid.

Don Pedro.

Gij neemt uw last al te gewillig op u. Deze jonkvrouw is vermoedelijk uwe dochter?

Leonato.

Hare moeder heeft het mij ten minste meermalen verzekerd.

Benedict.

Waart gij in twijfel, heer, dat gij er haar naar vroegt?

Leonato.

Volstrekt niet, Signore Benedict; want gij waart toen nog een kind.

Don Pedro.

Die is raak, Benedict; wij kunnen hieruit raden, wat gij nu zijt, als man. — Waarlijk, de jonkvrouw kent zichzelf een vader toe. Ik wensch u geluk, jonkvrouw; gij gelijkt op een waardigen vader.

Benedict.

Laat Signore Leonato haar vader zijn, zij zou toch voor heel Messina niet willen, dat zijn hoofd op hare schouders stond, al gelijkt zij hem nog zoozeer.

Beatrice.

Het verwondert mij, dat gij altijd wilt praten, Signore Benedict; geen sterveling luistert naar u.

Benedict.

Zoo, mijn waarde jonkvrouw Smaadlust, leeft gij nog?

Beatrice.

Is het denkbaar, dat Smaadlust sterven zou, wanneer zij zoo geschikt voedsel vindt om het leven te houden als Signore Benedict? Hoffelijkheid zelf moet in smaadlust verkeeren, als gij in haar tegenwoordigheid komt.

Benedict.

Dan hangt Hoffelijkheid de huik naar den wind. — Maar dit is zeker, alle dames zijn op mij verliefd, gij alleen uitgezonderd; en ik zou wenschen in mijn hart te bespeuren, dat ik niet zoo hardhartig was; want, inderdaad, ik ben op geen enkele verliefd.

Beatrice.

Een waar geluk voor de vrouwen; zij wierden anders door een verderfelijk minnaar vervolgd. Gode en mijn koudbloedigheid zij dank, dat ik in dit opzicht denk als gij; ik zou liever mijn hond tegen een kraai hooren blaffen, dan een man mij zijn liefde hooren bezweren.

Benedict.

God beware uw edelheid steeds in deze gezindheid; zoo kan deze of gene edelman het hem beschoren lot van een bekrabd gelaat ontgaan.

Beatrice.

Krabben zou het niet erger kunnen maken, zoo het een gelaat was als het uwe.

Benedict.

Ik moet zeggen: gij zoudt voortreffelijk papegaaien kunnen africhten.

Beatrice.

Een vogel, met een tong als de mijne, is beter dan een landdier met de uwe.

Benedict.

Ik wenschte, dat mijn paard de snelheid had van uwe tong en het op den langen weg zoo volhield. Maar ga in Gods naam uw gang; ik heb gedaan.

Beatrice.

Gij eindigt altijd met een stalgeestigheid, ik ken u van ouds.

Don Pedro, *(die ondertusschen met* Leonato *gesproken heeft,) wendt zich tot* Claudio *en* Benedict.

Hierop komt het neer: Leonato, — Signore Claudio en Signore Benedict, — mijn waarde vriend Leonato heeft u allen bij zich genoodigd. Ik heb hem gezegd, dat wij hier ten minste een maand zullen blijven, en ziet, hij wenscht vurig, dat er iets gebeure om ons nog langer hier te houden. En ik durf zweren, dat hij niet huichelt, maar dat die wensch uit zijn hart komt.

Leonato.

Als gij er een eed op doet, heer, is het zeker geen meineed. — (*Tot Don* Juan.) Vergun mij u welkom te heeten, heer; nu gij met den prins, uw broeder, verzoend zijt, ben ik geheel tot uw dienst.

Don Juan.

Ik dank u: ik ben geen man van veel woorden, maar ik dank u.

Leonato.

Behaagt het uw hoogheid, voor te gaan?

Don Pedro.

Uw hand, Leonato; wij gaan samen.

(*Allen af, behalve* Claudio *en* Benedict.)

Claudio.

Benedict, hebt gij de dochter van Leonato gadegeslagen?

Benedict.

Gadegeslagen niet, opgemerkt wel.

Claudio.

Is zij niet lieflijk in haar ingetogenheid?

Benedict.

Vraagt gij mij, als eerlijk man, naar mijn eenvoudige,

oprechte meening? of verlangt gij, dat ik naar mijn gewoonte spreek als verklaarde barbaar tegen haar geslacht?

Claudio.

Neen, ik bid u, spreek zooals gij het waarlijk meent.

Benedict.

Welnu dan, ronduit gezegd, zij is mij te laag voor een hoogen lof, te donker voor een schellen lof, te klein voor een grooten lof: ik kan dit alleen tot haar aanbeveling zeggen, dat, zoo zij anders was dan zij is, zij niet mooi zou wezen, en dat, daar zij niet anders is dan zij is, zij mij niet bevalt.

Claudio.

Gij waant, dat ik scherts; ik bid u, zeg mij in ernst, hoe zij u bevalt.

Benedict.

Wilt gij haar koopen, dat gij zoo navraag doet?

Claudio.

Kan de geheele wereld zulk een juweel koopen?

Benedict.

Ja zeker, en een doosjen tot berging er bij. Maar zegt gij dit in vollen ernst of speelt gij den snaakschen duivel, die ons vertelt, dat Cupido een goed hazenzoeker is en Vulcanus een goed timmerman? Kom, welke toonsoort moet men kiezen, om met uw zingzang overeen te stemmen?

Claudio.

In mijn oog is zij de liefelijkste jonkvrouw, die ik ooit zag.

Benedict.

Ik kan nog zonder bril zien en ik zie er niets van; daar hebt gij haar nicht, als die niet van zulk eene

furie bezeten was, zou ze haar zooveel in schoonheid overtreffen, als de eerste Mei het den laatsten December doet. Maar ik hoop toch, dat gij er niet aan denkt, in het groote gild te treden; of hoe heb ik het met u?

Claudio.

Al had ik het tegendeel gezworen, ik zou voor mijzelven niet durven instaan, indien Hero mijn vrouw wilde worden.

Benedict.

Is het zoo ver met u gekomen, inderdaad? Is er dan geen enkel man ter wereld meer, onder wiens muts men niets verdachts zal behoeven te vermoeden? Zal ik nooit meer een jonggezel van driemaal twintig aanschouwen? Ga uw gang, ga uw gang! Wilt gij u volstrekt een juk op den nek laden, draag er dan de indruksels van en verzucht uwe zondagen! Zie, daar komt Don Pedro terug om u te zoeken.

(Don Pedro *komt weder op.*)

Don Pedro.

Wat geheim hadt gij hier te verhandelen, dat gij niet mede bij Leonato zijt binnengekomen?

Benedict.

Ik wenschte, dat uwe hoogheid mij drong het te vertellen.

Don Pedro.

Ik gelast het u bij uw leenplicht.

Benedict.

Gij hoort het, graaf Claudio; ik kan zoo dicht zijn als een doofstomme; ik verzoek u, dit wel van mij te willen gelooven; maar — bij mijn leenplicht! — let wel, bij mijn leenplicht! — (*Tot Don* Pedro.) Hij is verliefd.

Op wie? — Zie, dit volgt nu in de rol van uw hoogheid. — Let eens op, hoe kort zijn antwoord is: — „Op Hero, Leonato's korte dochter."

Claudio.

Als dit zoo ware, dan ware 't er nu uit.

Benedict.

Zooals in het oude vertelseltjen, heer: „Het is zoo niet, en het was zoo niet, en God verhoede, dat het ooit zoo zij!"

Claudio.

Wanneer mijn hartstocht niet binnen kort omslaat, dan verhoede God, dat het anders ware!

Don Pedro.

Amen, als gij haar bemint; want de jonkvrouw is het ten volle waardig.

Claudio.

Gij zegt dit, mijn vorst, om mij te vangen.

Don Pedro.

Op mijn woord, ik zeg, wat ik denk.

Claudio.

En op mijn eer, mijn vorst, ik zeide, wat ik meen.

Benedict.

En op mijn dubbel woord en eer, ik zeide, wat ik wist.

Claudio.

Dat ik haar bemin, dit voel ik.

Don Pedro.

En dat zij beminnenswaardig is, dit weet ik.

Benedict.

Dat ik niet voel, hoe men haar beminnen kan, en ook niet weet, waarom zij het waard is, dit is een overtuiging, die geen vuur mij uit mijn hart zal smelten; ik wil er voor sterven aan den mutserdpaal.

Don Pedro.

Gij waart altijd een verstokt ketter, een verachter der schoonheid.

Claudio.

En toch kon hij zijn rol nooit volhouden, dan door zijn wil geweld aan te doen!

Benedict.

Dat een vrouw mij ter wereld gebracht heeft, daarvoor dank ik haar; dat zij mij heeft opgevoed, daarvoor breng ik haar eveneens mijn deemoedigsten dank; maar dat ik op mijn voorhoofd een herzamelingssein voor de honden zou laten blazen of mijn jachthoorn aan een onzichtbaren riem ophangen, dit moeten de vrouwen niet van mij vorderen. Omdat ik haar het onrecht niet wil aandoen van er ééne te wantrouwen, wil ik mijzelven het recht toekennen van er geen enkele te vertrouwen; en het end is, — om niet een éénender te worden, — dat ik als jonggezel wil leven en sterven.

Don Pedro.

Ik beleef het nog, dat ik u bleek zie van verliefdheid.

Benedict.

Van drift, van ziekte of van honger, mijn vorst, maar niet van verliefdheid. Blijkt het ooit, dat ik meer bloed verlies door verliefdheid, dan ik door wijndrinken kan herkrijgen, steek mij dan de oogen uit met de pen van een balladedichter en hang mij boven de deur van een bordeel als uithangbord voor „De blinde Cupido."

Don Pedro.

Nu als gij ooit dit geloof verzaakt, zult gij er genoeg over moeten hooren.

Benedict.

Als dat gebeurt, hang mij dan in een flesch op als een kat en schiet op mij; en wie mij raakt, laat men dien op den schouder kloppen en met den naam van Adam den puikschutter begroeten.

Don Pedro.

Nu, de tijd zal 't leeren:
„De wilde stier draagt met den tijd het juk."

Benedict.

Dat mag de wilde stier doen, maar als ooit de tamme Benedict het draagt, rukt dan vrij den stier zijn horens af en plant die op mijn voorhoofd; en, laat alsdan een kladder mij uitschilderen, en met even groote letters als waarmee men schrijft: „Hier zijn goede paarden te huur", onder mijn uithangbord schrijven: „Hier is te zien: Benedict, de getrouwde man."

Claudio.

Ja, als dit ooit gebeurde, waart gij stierlijk dol.

Don Pedro.

Voorwaar, als Cupido zijn geheelen koker niet in Venetië verschoten heeft, zult gij hiervoor binnen kort moeten rillen en beven.

Benedict.

Dan verwacht ik er een aardbeving bij.

Don Pedro.

Wacht maar; de tijd zal u wel leeren. Ondertusschen, waarde Signore Benedict, ga nu tot Leonato, breng hem mijn groeten en zeg hem, dat ik bij zijn avondfeest

niet ontbreken zal; want, waarlijk, hij heeft groote aanstalten gemaakt.

Benedict.

Nu, voor zulk een gezantschap ben ik nog wel berekend: en alzoo beveel ik u —

Claudio.

„In 's Hemels heilige hoede; gegeven te mijnen huize," — alsof ik er een had, —

Don Pedro.

„Den zesden van Hooimaand; uw toegenegen vriend, Benedict."

Benedict.

Nu, spot niet, spot niet! De stof van uw gesprek is hier en daar met lappen benaaid en de naden zijn niet van de beste; eer gij weer met oude lappen zoo lichtvaardig spel drijft, moet gij met uw geweten te rade gaan; en hiermede vaarwel.

(Benedict *af.*)

Claudio.

Thans kan uw hoogheid mijn geluk bevord'ren.

Don Pedro.

Mijn hart is u; leer gij het, wat te doen is;
En gij zult zien, hoe vlug het alles leert,
Hoe moeilijk ook, wat u van dienst kan zijn.

Claudio *(aarzelend).*

Heeft Leonato ook een zoon, mijn vorst?

Don Pedro.

Zijn eenig kind en erfgenaam is Hero.
Claudio, bemint gij haar?

Claudio.

Mijn vorst, toen gij
Den strijd, door vrede thans gekroond, begont,

Sloeg mijn soldatenoog alreeds bewond'rend
Haar gade, maar de ruwheid onzer taak
Liet die bewond'ring niet tot liefde ontvlammen.
Maar nu ik keerde en krijglust mijne ziel
Niet meer vervult, drong in zijn plaats een heer
Van teed're, zachte, lieflijke begeerten;
Die fluist'ren mij van Hero's jeugdig schoon,
En hoe zij vóor den krijg mij reeds bekoorde.

Don Pedro.

Ja, 't is in orde: gij vermoeit weldra
Uw hoorder met een boekdeel fraaie woorden.
Bemint gij schoone Hero, blijf daarbij,
En 'k doe bij haar en haren vader 't aanzoek
En zij wordt de uwe. Was niet dit het doel,
Waarop uw fijngesponnen rede mikte?

Claudio.

Wat arts zijt gij voor die aan liefde lijden,
Gij kent aan 't uitzicht reeds der liefde leed!
Opdat mijn min niet al te plots'ling scheen,
Wilde ik in langer rede heeling zoeken.

Don Pedro.

Waartoe de brug veel breeder dan de stroom?
De beste hulp is, die het noodigst doet.
De bijstand is er: zie, gij zijt verliefd,
En hier is de arts, die gaarne hulp u biedt.
Ik weet, van avond is hier bal, gemaskerd;
Verkleed speel ik uw rol dan, en vertel
De schoone Hero, dat ik Claudio ben,
En stort mijn hart aan haren boezem uit,
En neem haar oor gevangen door den storm
En 't heftig dringen van mijn liefdesuiting.
Is dit geschied, dan spreek ik met haar vader,

En, kort en goed, dra zal zij de uwe zijn.
Komaan, en zonder marren 't werk begonnen.

(Beiden af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een vertrek in Leonato's *huis.*

LEONATO *en* ANTONIO *komen van verschillende zijden op.*

Leonato.

Zoo, broeder! Waar is mijn neef, uw zoon? Heeft hij voor de muziek gezorgd?

Antonio.

Hij is er druk mee bezig. Maar broeder, ik kan u een merkwaardig nieuwtjen vertellen, waar gij zeker nooit van gedroomd hebt.

Leonato.

Een goed?

Antonio.

Al naarmate de uitkomst het stempelen zal; maar de omhulling is goed; zoo oppervlakkig doet het zich goed voor. De Prins en graaf Claudio zijn bij hun wandeling in een dichtbegroeide laan van mijn lusthof door een van mijn volk beluisterd; de Prins deelde aan Claudio mede, dat hij mijne nicht, uwe dochter, beminde en van plan was zijne liefdesverklaring heden avond onder het dansen haar te doen; en, als hij hare toestemming verkreeg, was hij van plan de gelegenheid zich niet te laten ontglippen, maar er dadelijk met u over te spreken.

Leonato.

Heeft die knaap, die u dit vertelde, nog al begrip?

Antonio.

't Is een flinke schrandere borst; ik zal hem laten roepen, dan kunt gijzelf hem ondervragen.

Leonato.

Neen, neen; wij willen het voor een droom houden, tot het blijkt iets te zijn; maar ik zal er mijn dochter van onderrichten, opdat zij beter voorbereid zij op een antwoord, ingeval het eens waar mocht zijn. Ga gij het haar maar vertellen.

(Verscheidene personen gaan over het tooneel.)

Mijn waarde neven, gij weet, wat gij te doen hebt. — O, ik bid u, vriend, ga gij met mij mede, ik moet uw ervaring inroepen. — Mijn beste neef, draag in deze drukte voor alles zorg.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Een ander vertrek in Leonato's *huis.*

Don Juan *en* Conrado *komen op.*

Conrado.

Alle duivels, Graaf, wat zijt gij toch zoo bovenmate neerslachtig?

Don Juan.

Wijl ik er bovenmate veel aanleg toe heb; daarom kent ook mijne neerslachtigheid geen palen.

Conrado.

Gij moest naar rede luisteren.

Don Juan.

En als ik er naar geluisterd heb, wat voor troost brengt mij dat?

Conrado.

Zooal niet dadelijk herstel, toch wel geduld in het lijden.

Don Juan.

Ik sta verbaasd, dat gij, die naar uw eigen zeggen onder den droevigen invloed van Saturnus geboren zijt, er toe komt, tegen een doodelijk kwaad zedeleer-middelen voor te schrijven. Ik kan mij niet anders voordoen dan ik ben; ik moet neerslachtig zijn, als ik er reden toe heb, en kan niet lachen over eens andermans grappen; moet eten, als ik honger heb en wil niet wachten op eens andermans believen; moet slapen, als ik vaak heb en wil eens andermans zaken niet naloopen; moet lachen, als ik vroolijk ben, en kan eens andermans luim niet vleien.

Conrado.

Goed, maar gij moet hier zoo niet voor ieder te koop mee loopen; wacht daarmee, tot gij u aan niemand meer hebt te storen. Gij hebt pas uwen broeder de tanden getoond en hij heeft u zoo juist weder in zijn gunst aangenomen, maar daarin kunt gij onmogelijk goed wortel schieten, als gij er niet zelf het mooi weer voor maakt; gij moet noodzakelijk zelf u het jaargetijde scheppen voor uw eigen oogst.

Don Juan.

Ik zou liever een hondsroos zijn in een heg, dan een provincieroos in den tuin van zijn gunst; het komt meer met mijn gestel overeen van allen geminacht te worden, dan mijn doen te plooien, om iemands liefde te stelen; zoo men mij dus niet een kruiperigen, eerlijken kerel kan noemen,

zal niemand van mij kunnen loochenen, dat ik een oprechte schurk ben. Met een muilband vertrouwt men mij, en met een blok aan 't been laat men mij los: daarom heb ik besloten niet te zingen in mijn kooi. Had ik mijn mond tot mijn dienst, dan zou ik bijten; had ik mijn vrijheid, dan deed ik wat ik verkoos; maar laat mij tot zoolang blijven, zooals ik ben, en doe geen moeite om mij te veranderen.

Conrado.

Kunt gij uwe ontevredenheid niet tot iets gebruiken?

Don Juan.

Ik maak er alle mogelijke gebruik van, want ik breng haar overal bij te pas. — Wie komt daar?

(Borachio *komt op.*)

Wat brengt gij voor nieuws, Borachio?

Borachio.

Ik kom van ginds, van het groote avondfeest; de Prins, uw broeder, wordt door Leonato koninklijk onthaald, en ik kan u bericht geven van een ontworpen huwelijk.

Don Juan.

Kan het mij een ontwerp aan de hand doen, om er eenig onheil op te bouwen? Wie is de dwaas, die zich met rusteloosheid wil verloven?

Borachio.

Wel, het is uws broeders rechterhand.

Don Juan.

Wie, de onvergelijkelijke Claudio?

Borachio.

Dezelfde.

Don Juan.

Een fraai heer! En wie, en wie? Op wie heeft hij het gemunt?

Borachio.

Wel, op Hero, de dochter en erfgename van Leonato.

Don Juan.

Een vroeg kakelend Maart-kuikentjen! Hoe zijt gij er achter gekomen?

Borachio.

Ik had voor het berooken der kamers te zorgen, en toen ik met mijn wierook bezig was in een duffe kamer, komen me daar de Prins en Claudio, hand aan hand, in ernstig overleg; ik wip vlug achter het wandtapijt en daar hoorde ik de afspraak, dat de Prins, als voor zichzelf, aan Hero het hof zou maken, en als hij haar gewonnen had, haar aan graaf Claudio zou geven.

Don Juan.

Kom, kom, nu er heen; dit kan voor mijn wrevel een heerlijk gerecht zijn. Die opkomeling heeft al den roem van mijn nederlaag; als ik hem in de wielen kan rijden, acht ik mij overgelukkig. Ik kan op u beiden rekenen en gij wilt mij bijstaan?

Conrado.

Tot in den dood, genadige heer.

Don Juan.

Kom, naar het groote feest; zij brassen met te meer genot, nu ik vernederd ben. — Dacht de kok evenals ik! — Willen wij eens gaan zien, wat er te doen is?

Borachio.

Geheel tot uw dienst, heer.

(Allen af.)

I. 3. 54.

TWEEDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Een zaal in Leonato's *huis.*

LEONATO, ANTONIO, HERO, BEATRICE *en Anderen komen op.*

Leonato.

Heeft Graaf Juan het gastmaal niet bijgewoond?

Antonio.

Ik heb hem niet gezien.

Beatrice.

Hoe zuur ziet dat heer er uit! Ik kan hem nooit aanzien, of ik heb een uur daarna nog maagkramp.

Hero.

Hij is van een zeer zwartgallig gestel.

Beatrice.

Dat zou een voortreffelijk man wezen, die juist het midden hield tusschen hem en Benedict! De een is maar al te gelijk aan een steenen beeld en zegt niets, en de ander maar al te gelijk aan een oudste moederszoontjen en ratelt altijd door.

Leonato.

Dus: de halve tong van Signore Benedict in Graaf Juan's mond en de halve droefgeestigheid van Graaf Juan op Signore Benedict's gelaat, —

Beatrice.

En een fraai been en een fraaie voet, oom, en geld genoeg in de beurs, — zulk een man zou ieder meisjen ter wereld veroveren, — mits hij haar hart wist te winnen.

Leonato.

Op mijn woord, nichtjen, gij zult nooit een man krijgen, als gij zoo vinnig zijt van tong.

Antonio.

Ja, waarachtig, zij is al te boos.

Beatrice.

Al te boos is meer dan boos; aldus zal mij een gave Gods ontgaan, want het zeggen is: „God geeft aan een booze koe korte horens"; maar aan een al te booze koe geeft hij er in het geheel geen.

Leonato.

Zoo! omdat gij al te boos zijt, zal God u dus in het geheel geen horens geven?

Beatrice.

Juist zoo, als hij mij geen man geeft; en dat is een zegen, waarom ik hem iederen morgen en iederen avond op de knieën smeek. O Hemel! ik zou een man met een baard op zijn gezicht niet kunnen uitstaan; veel liever sliep ik op wol.

Leonato.

Gij zoudt ook een man zonder baard kunnen treffen.

Beatrice.

Wat zou ik met zoo een uitvoeren? Hem mijn eigen kleêren aantrekken en hem tot mijn kamenier maken? Wie een baard heeft, is meer dan een jongeling, en wie er geen heeft, is minder dan een man; en wie meer is dan een jongeling, deugt niet voor mij; en wie minder dan een man is, voor dien deug ik niet. Daarom wil ik liever zes stuivers handgeld van een berenleider aannemen en, als een oude jonge juffer, zijn apen naar de hel geleiden.

Leonato.

Zoo, ge wilt dus naar de hel?

Beatrice.

Neen, slechts tot de poort; en daar zal de duivel mij te gemoet komen, als een oude kroondrager, met horens op den kop, en zeggen: „Ga gij naar den hemel, Bea-„trice, ga gij naar den hemel, hier is geen plaats voor „u, maagdekens." Daar lever ik dus mijn apen af en ijl voort naar Sint Pieter; en, bij den hemel, hij zal mij wijzen, waar de jonggezellen zitten; en daar leiden wij dan een leventjen, zoo lustig als de dag lang is.

Antonio (*tot* Hero).

Nu, nichtjen, ik hoop, dat gij u door uwen vader zult laten raden.

Beatrice.

Ja zeker, het is de plicht van mijn nicht een nijging te maken en te zeggen: „Vader, zooals het u behaagt!" maar met dat al, nichtjen, het moet een knappe jongen zijn; maak anders weer een tweede nijging, en zeg: „Vader, zooals het mij behaagt."

Antonio.

Nu nicht, ik hoop u toch nog op een goeden dag met een man toegerust te zien.

Beatrice.

Niet eer de lieve God de mannen uit een andere stof

dan uit aarde maakt. Moet het een meisjen niet grieven, als een machthebbend stuk klei den baas over haar speelt, als zij aan een grillig brok leem rekenschap moet geven van haar doen en laten? Neen, oom, ik neem er geen; Adams zonen zijn mijne broeders; en waarlijk, ik houd het voor zonde, zoo na in de familie te trouwen.

Leonato (*tot* Hero).

Denk aan wat ik u gezegd heb; als de prins een aanzoek van dien aard doet, dan weet gij, wat te antwoorden.

Beatrice.

De schuld zal aan de muziek liggen, nichtjen, als het aanzoek niet in het rechte tempo geschiedt! Als de prins te snel gaat, zeg hem dan, dat er een maat is in alle dingen, en ontdans zoo het antwoord. Want laat ik u zeggen, Hero: aanzoek doen, trouwen en berouwen zijn als een Schotsche drie, een menuet en een pas van vijven; het eerste aanzoek is warm en snel als een Schotsche drie, en even uitgelaten dwaas; het huwelijk afgemeten-stemmig als een menuet, vol ouderwetsche statigheid; en dan komt het berouw en valt met zijn lamme beenen in den pas van vijven, altijd sneller en sneller, tot het er bij neerzinkt in het graf.

Leonato.

Nichtjen, uw beschouwingen zijn al te scherp.

Beatrice.

Ik heb een goed gezicht, oom; ik kan op klaarlichten dag een kerk onderscheiden.

Leonato.

Daar komen de gasten aan, broeder. Plaats gemaakt!

(Allen doen hun masker voor. — Don Pedro, Claudio, Benedict, Balthasar, Don Juan, Borachio, Margaretha, Ursula, *en Anderen komen op, allen gemaskerd.)*

Don Pedro *(komt met* Hero *naar den voorgrond).*

Mejonkvrouw, mag uw vereerder eens een wandeling met u doen?

Hero.

Als gij langzaam wandelt en vriendelijk ziet en niets zegt, wil ik met u gaan; — en vooral — om weg te gaan.

Don Pedro.

Met mij, en ik bij u?

Hero.

Dit zal ik u zeggen, als 't mij behaagt.

Don Pedro.

En wanneer behaagt het u, dit te zeggen?

Hero.

Als uw gelaat mij behaagt; want God verhoede, dat de luit niet beter zou zijn dan haar huis!

Don Pedro.

Mijn mom is als Philemons stulp; een godheid schuilt [er binnen.

Hero.

Uw mom moest dan een stroodak zijn.

Don Pedro.

Spreek liever zacht, van minnen.
(Zij gaan voort en ter zijde.)

Balthasar *(komt met* Margaretha *naar den voorgrond).*

Nu, ik zou wenschen uw uitverkorene te zijn.

Margaretha.

Ik zou het om u-zelfs wil niet willen; want ik heb een menigte slechte eigenschappen.

Balthasar.

Bij voorbeeld?

Margaretha.

Ik bid altijd hardop.

Balthasar.

Ik heb er u te liever om, de hoorders kunnen dan „Amen" zeggen.

Margaretha.

De Hemel pare mij met een goed danser!

Balthasar.

Amen.

Margaretha.

En doe hem verdwijnen uit mijn oogen, zoodra de dans voorbij is! — Komaan, hoorder, het antwoord!

Balthasar.

Niets meer; de hoorder heeft zijn antwoord.

(Zij gaan verder.)

Ursula *(komt met* Antonio *naar den voorgrond).*

Ik ken u zeer goed; gij zijt Signore Antonio.

Antonio.

Op mijn woord, ik ben het niet.

Ursula.

Ik ken u aan het waggelen van uw hoofd.

Antonio.

Om u de waarheid te zeggen, dit doe ik hem na.

Ursula.

Gij kondt het hem zoo leelijkmooi niet nadoen, als gij het zelf niet waart. En dit is ook zijn droge hand, geheel en al; gij zijt het, gij zijt het.

Antonio.

Op mijn woord, ik ben het niet.

Ursula.

Kom, kom, denkt gij, dat ik u niet ken aan uwe gevatte antwoorden? Kan geest zich verbergen? O stil toch, loop heen! gij zijt het; een gave Gods laat zich niet verstoppen, en daarmee uit.

(Zij gaan verder.)

Beatrice *(komt met* Benedict *op den voorgrond).*

Wilt gij mij niet zeggen, wie u dit gezegd heeft?

Benedict.

Neen, vergeef mij.

Beatrice.

En wilt gij mij ook niet zeggen, wie gij zijt?

Benedict.

Op dit oogenblik niet.

Beatrice.

Dat ik vol inbeelding ben en mijn weinigjen geestigheid uit de „Honderd grappige verhalen" geput heb? — O, het is Signore Benedict, die dit gezegd heeft.

Benedict.

Wie is dat?

Beatrice.

Nu, dien kent gij zeker van nabij.

Benedict.

Ik? neen, waarlijk niet.

Beatrice.

Hebt gij nooit om hem moeten lachen?

Benedict.

Zeg mij dan toch, wie hij is.

Beatrice.

Wel, hij is de hofnar van den prins, maar een zeer zoutelooze nar; zijn eenig talent is, onzinnige lasteringen uit te denken; alleen bij losbollen maakt hij opgang; en wat hem bij dezen aanbeveelt, is niet zijn geestigheid, maar zijn boosaardigheid, want hij verlustigt en ergert hen tegelijk, en dan lachen zij om hem en geven hem klop. Ik weet zeker, dat hij hier ook rondzeilt; ik wenschte, dat hij mij eens enterde.

Benedict.

Als ik weet, wie die heer is, zal ik hem vertellen, wat gij zegt.

Beatrice.

Doe dat; hij zal dan een paar laffe aardigheden over mij ten beste geven en als die bij ongeluk niet opgemerkt worden of niet opgaan, zal hij met mismoedigheid geslagen worden; en dit redt dan een paar patrijzenvleugels, want de dwaas kan dien avond geen stuk meer eten. — *(Muziek achter het tooneel.)* Wij moeten ginds de voorgangers volgen.

Benedict.

In alles wat goed is.

Beatrice.

Zeker, als zij tot iets kwaads zouden brengen, val ik bij den eerstvolgenden tour van hen af.

(Zij gaan verder. Een dans op den achtergrond; daarna verwijderen zich allen. Alleen Don Juan *en* Borachio, *en achter hen* Claudio, *blijven op het tooneel.)*

Don Juan.

't Is zeker, mijn broeder is op Hero verliefd, en heeft

haren vader ter zijde getrokken, om er met hem over te spreken. De dames volgen haar, en slechts één masker blijft hier achter.

Borachio.

En dat is Claudio; ik herken hem aan zijn houding.

Don Juan (*tot* Claudio).

Zijt gij niet Signore Benedict?

Claudio.

Gij hebt mij herkend; ik ben het.

Don Juan.

Signore, gij staat bij mijn broeder in hooge gunst; hij is op Hero verliefd. Ik bid u, tracht hem dit uit het hoofd te praten; zij is in geboorte zijns gelijke niet; gij kunt u hiermeê een rechtschapen man toonen.

Claudio.

Hoe weet gij, dat hij haar bemint?

Don Juan.

Ik hoorde hem zijn liefde haar bezweren.

Borachio.

Ik ook; en hij bezwoer, dat hij dezen eigen avond haar wilde huwen.

Don Juan.

Kom, naar het feestmaal!

(Don Juan *en* Borachio *af.*)

Claudio.

Zoo antwoord ik in naam van Benedict,
Maar Claudio's oor vernam de booze tijding.
Voor zich — 't is zeker, — maakt de Prins haar 't hof!
In ied're zaak, welke ook, houdt vriendschap stand,
Slechts niet in minnedienst en minnehandel;

In liefde bezige elk zijn eigen tong,
Voor min pleite ieder oog steeds voor zichzelf,
Vertrouw' geen midd'laar; schoonheid is een heks,
Waar trouw voor wegsmelt tot een vurig bloed.
't Geval komt daag'lijks voor; en toch, ik heb
Thans niet mistrouwd. Daarom, vaarwel, mijn Hero!

(BENEDICT *komt weder op.*)

Benedict.

Graaf Claudio?

Claudio.

Ja, die ben ik.

Benedict.

Kom, wilt gij met mij meegaan?

Claudio.

Waarheen?

Benedict.

Eenvoudig naar de naaste wilg, voor uw eigen zaken, Graaf. Op welk een manier wilt gij uw treurkrans dragen? om den hals, als een gouden woekeraarsketen, of over den schouder, als een officierssjerp? Dragen moet gij hem, zus of zoo, want de Prins heeft uwe Hero gekaapt.

Claudio.

Ik wensch hem veel geluk met haar.

Benedict.

Nu, dat heet ik spreken als een eerzaam veehandelaar; zoo sluit men een ossenkoop. Maar hadt gij gedacht, dat de Prins u dit zou geleverd hebben?

Claudio.

Ik bid u, laat mij alleen.

Benedict.

O ho! nu slaat gij er op als de blindeman; de jongen heeft uw eten gestolen en gij slaat den deurpost.

Claudio.

Als gij niet gaat, ga ik.

(CLAUDIO *af.*)

Benedict.

Ach, die arme aangeschoten snip! Nu kruipt hij in de biezen. — Maar dat Jonkvrouw Beatrice mij kent en toch niet kent! 's Prinsen nar! — Nu, 't kan wezen dat ik dien bijnaam heb, omdat ik vroolijk ben. — Maar neen, zoo doe ik mijzelven onrecht aan, — dien naam draag ik niet; het is de lage, maar vlijmende opvatting van Beatrice, die van haar eigen persoon de wereld maakt en mij nu zoo afschildert. Nu, ik zal mij wreken zoo goed ik kan.

(DON PEDRO *komt weder op.*)

Don Pedro.

Zoo, Signore, waar is de Graaf? Hebt gij hem gezien?

Benedict.

Op mijn woord, Prins, ik heb daar juist de rol van Jonkvrouw Faam gespeeld. Ik vond hem hier zoo melancholiek als een oud jachthuis in een bosch. Ik heb hem verteld, — en, geloof ik, naar waarheid verteld, — dat uwe hoogheid het hart van de jonge dame veroverd had; en ik bood hem mijn geleide aan naar een wilgeboom, om hem òf als mislukt minnaar een treurkrans te vlechten òf ter verdiende tuchtiging een roede te binden.

Don Pedro.

Ter tuchtiging! wat is zijn vergrijp?

Benedict.

De domme misstap van een schooljongen, die, dolblij dat hij een vogelnestjen gevonden heeft, het zijn kameraad wijst, — en die steelt het.

Don Pedro.

Wilt gij goed vertrouwen een misstap rekenen? Die den misstap doet, is de dief.

Benedict.

Dan ware het toch niet verkeerd geweest, als wij de roede gebonden hadden en den krans ook; den krans had hijzelf kunnen dragen en de roede u geven, die, naar het mij voorkomt, zijn vogelnestjen gestolen hebt.

Don Pedro.

Ik wil zijn vogeltjens maar leeren zingen en ze dan aan den eigenaar teruggeven.

Benedict.

Als het gezang stemt met uw woorden, dan, op mijn woord, is uw woord een woord van eer.

Don Pedro.

Jonkvrouw Beatrice heeft een grieve tegen u; de cavalier, met wien zij danste, heeft haar verteld, dat gij erg kwaad van haar gesproken hebt.

Benedict.

Dit ontbrak er nog aan; zij heeft mij mishandeld, dat geen blok hout het verduurd had; een eik, met slechts een enkel groen blaadjen er aan, zou haar het antwoord niet schuldig gebleven zijn; mijn masker zelfs begon te leven en haar verwijten te doen. Zij vertelde mij, zonder te vermoeden, dat ik het zelf was, dat ik de hofnar van den Prins was, dat ik vervelender was dan een sterke dooi, en dat ging zoo steek op steek, met zulk een onmoog'lijke vlugheid, dat ik mijzelven voorkwam als een

schijf, waar een geheel leger op schoot. Zij spreekt dolken en ieder woord doorboort. Als haar adem even verschrikkelijk was als haar uitdrukkingen, zou geen sterveling in haar nabijheid kunnen leven; zij zou alles verpesten tot aan de noordpool toe. Ik zou haar niet willen trouwen, al kreeg zij alles mee, wat Adam vóór den val als erfdeel bezat; zij zou Hercules het spit hebben laten draaien, ja zijn knots tot spaanders hebben gekloofd om tevens het vuur aan te maken. Neen, laten wij niet van haar praten; gij zult bevinden, dat zij de Tweedrachtsgodin uit de hel is, alleen in voegzame kleeren. Gave God, dat wij hier iemand hadden, die Latijn verstond, om haar weer weg te bannen, want, waarachtig, zoo lang zij hier is, hebben zij het in de hel even rustig als in een kerk; en de menschen zondigen met opzet om ginds naar toe te komen; zoo heeft zij inderdaad alle onrust, verschrikking en ommekeer in haar gevolg.

(CLAUDIO, BEATRICE, HERO *en* LEONATO *komen op.*)

Don Pedro.

Zie, daar komt zij.

Benedict.

Heeft uwe hoogheid niet een zending voor mij naar het eindjen van de wereld? Ik wil voor de nietigste boodschap, die gij maar verzinnen kunt, naar de Antipoden gaan; ik wil u een tandenstoker halen uit het verste hoekjen van Azië, u de maat gaan nemen van den voet van Priester Johannes, u een haar gaan trekken uit den baard van den grooten Khan, een gezantschap naar de Pygmeeën op mij nemen, liever dan drie woorden te wisselen met deze draak. Hebt gij niets, niets voor mij te doen?

Don Pedro.

Niets, dan dat gij mij uw aangenaam gezelschap gunt.

Benedict.

Om Godswil, Heer, dat daar is een gerecht, dat mij niet smaakt; ik kan geen Juffer Tong verdragen.

(Benedict *haastig af.*)

Don Pedro.

Hoor eens, jonkvrouw; het hart van Signore Benedict hebt gij verloren.

Beatrice.

Het is waar, heer, hij had het mij een poos geleend, en ik heb hem er rente voor betaald, een dubbel hart voor zijn enkel; maar trouwens, hij heeft het mij met valsche steenen eens afgewonnen, en daarom kan uw hoogheid met recht zeggen, dat ik het verloren heb.

Don Pedro.

Gij hebt hem ondergekregen, mejonkvrouw, gij hebt hem ondergekregen.

Beatrice.

Ik zou niet willen, dat hij het mij deed, genadige heer; ik mocht eens moeder van narren worden. — Ik heb graaf Claudio hier gebracht, dien gij mij opgedragen hebt voor u te zoeken.

Don Pedro.

Wel, hoe staat het, Graaf? Waarom zoo treurig?

Claudio.

Niet treurig, mijn vorst.

Don Pedro.

Wat dan? ziek?

Claudio.

Evenmin, mijn vorst.

Beatrice.

De graaf is noch treurig, noch ziek, noch vroolijk, noch

wel, maar zuur, Prins, zuur als een citroen, en ook wel wat van die jaloersche kleur.

Don Pedro.

Waarlijk, jonkvrouw, ik geloof, dat gij hem volkomen juist beschrijft; maar, als hij wezenlijk zoo is, dan zweer ik, dat zijn argwaan valsch is. Zie, Claudio, ik heb in uwen naam het hof gemaakt, en de schoone Hero is gewonnen; ik heb bij haar vader aanzoek gedaan en zijne toestemming verkregen; bepaal den dag van het huwelijk en God zegene u!

Leonato.

Graaf, ontvang van mij mijn dochter en met haar mijn vermogen. Zijne Hoogheid heeft de verloving tot stand gebracht, en de Allerhoogste zegge er „Amen" op!

Beatrice.

Spreek, Graaf, dat was daar uw wachtwoord.

Claudio.

Zwijgen is de ware vreugdeheraut; mijn geluk ware slechts klein, als ik zeggen kon, hoe groot het is. — Mejonkvrouw, zooals gij de mijne zijt, ben ik de uwe; ik geef mijzelven geheel aan u, en smacht naar de tegengave.

Beatrice.

Spreek, nichtjen; of kunt gij dit niet, stop hem dan den mond met een kus, en laat ook hem niet aan het woord komen.

Don Pedro.

Op mijn eer, jonkvrouw, gij hebt een vroolijk hart.

Beatrice.

Ja, genadig heer; ik ben er het arm klein ding dankbaar voor, het houdt altijd te lijwaart van den kommer. — Mijne nicht fluistert hem daar in het oor, dat hij woont in haar hart.

Claudio.

Juist, dat doet zij, nichtjen.

Beatrice.

O God, dat heerlijke trouwen! — Zoo komt ieder tot zijn bestemming in de wereld, alleen ik niet; en ik ben verbrand van de zon! Ik mag in een hoek gaan zitten, en ach en wee roepen om een man!

Don Pedro.

Jonkvrouw Beatrice, ik zal er u een verschaffen.

Beatrice.

Ik had liever, dat uw vader het gedaan had. Heeft uwe genade geen broeder, die op u gelijkt? Uw vader heeft voor uitstekende mannen gezorgd, als een arm meisjen er maar bij kon.

Don Pedro.

Wilt ge mij hebben, jonkvrouw?

Beatrice.

Neen, genadige heer, of ik moest nog een tweeden mogen hebben voor de werkdagen; uwe Hoogheid is te best om ze alle dag te dragen. — Doch ik bid uwe Genade om verschooning; ik ben er nu eens voor geboren, om altijd dwaasheden te zeggen en nooit een ernstig woord.

Don Pedro.

Alleen uw stilzwijgen zou mij grieven, en het vroolijk zijn staat u goed; want, buiten kijf, gij zijt in een vroolijk uur geboren.

Beatrice.

Voorwaar niet, heer, mijn moeder was aan 't krijten; maar toen ging juist een ster aan 't dansen en onder dat gesternte ben ik geboren. — Neef en nicht, God zegene u beiden!

Leonato.

Nichtjen, wilt gij wel eens gaan omzien naar wat ik u gevraagd heb?

Beatrice.

O, ik bid om vergeving, oom! — Met verlof van uwe Hoogheid.

(BEATRICE *af.*)

Don Pedro.

Op mijn eer, een geestig, vroolijk meisjen!

Leonato.

Van een melancholiek gestel heeft zij zeer weinig, heer; zij is nooit ernstig dan als ze slaapt, en zelfs dan nog niet altijd; want ik heb van mijn dochter wel gehoord, dat ze dikwijls van schelmerij droomt en zichzelve wakker lacht.

Don Pedro.

Zij kan het niet hebben, dat men haar van een man spreekt.

Leonato.

O, volstrekt niet, zij spot al haar minnaars van zich weg.

Don Pedro.

Zij zou een uitmuntende vrouw voor Benedict wezen.

Leonato.

O Heere God, mijn vorst! als die ook maar een week getrouwd waren, dan hadden zij elkander dol gepraat.

Don Pedro.

Graaf Claudio, wanneer denkt gij voor het altaar te treden?

Claudio.

Morgen, mijn vorst. De Tijd sleept zich op krukken voort, tot de liefde al hare plechtigheden achter den rug heeft.

Leonato.

Niet voor maandag, mijn waarde zoon; dat is juist van daag een week; en altijd nog te kort om alles naar den eisch in orde te hebben.

Don Pedro.

Ja, ja, gij schudt het hoofd over zulk een lang uitstel; maar ik verzeker u, Claudio, de tijd zal ons niet traag voortkruipen. Ik wil in dien tusschentijd een Herculeswerk ondernemen; en dit zal zijn: Signore Benedict en Jonkvrouw Beatrice onzinnig verliefd op elkander te maken. Ik zou ze dolgaarne een paar zien worden; en ik twijfel niet, of ik breng het tot stand, als gij drieën mij maar wilt bijstaan, zooals ik het u zal aanwijzen.

Leonato.

Ik ben tot uw dienst, mijn vorst, al moest het mij tien slapelooze nachten kosten.

Claudio.

En ik, mijn vorst.

Don Pedro.

En gij ook, lieve Hero?

Hero.

Ik wil alles doen, mijn vorst, wat in eere geschieden kan, om mijn nicht aan een goeden man te helpen.

Don Pedro.

En Benedict is volstrekt niet de minst hoopvolle echtgenoot, dien ik ken. Zoo veel kan ik te zijnen gunste zeggen: hij is van edelen bloede, van beproefde dapperheid en van onloochenbare rechtschapenheid. Ik zal u aanwijzen, hoe gij (*Tot* Hero.) uwe nicht in de rechte stemming kunt brengen, dat zij op Benedict moet verlieven; — en ik wil met uw beider hulp (*Tot* Leonato *en* Claudio.)

Benedict zoo bewerken, dat hij, in weerwil van zijn vlug vernuft en moeilijken smaak, op Beatrice verliefd moet worden. Als wij dit kunnen te weeg brengen, dan is Cupido boogschutter-af; zijn roem wordt de onze, want wij zijn de echte liefdegoden. Komt met mij binnen; ik wil u mijn plan mededeelen.

(Allen af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een ander vertrek in LEONATO'S *huis.*

DON JUAN *en* BORACHIO *komen op.*

Don Juan.

Het is zoo, graaf Claudio gaat met de dochter van Leonato strijken.

Borachio.

Ja, genadige heer, maar ik kan er een schotjen voor schieten.

Don Juan.

Iedere slagboom, ieder schotjen, iedere spaak in 't wiel zal mij een ware artsenij zijn; ik ben ziek door afkeer van hem; en alles, wat zijn wenschen in den weg komt, gaat één weg met de mijne. Hoe kunt gij een schotjen schieten voor dat huwelijk?

Borachio.

Op eerlijke wijze wel niet, heer; maar zoo verholen, dat niemand iets oneerlijks in mijn doen zal kunnen opmerken.

Don Juan.

Zeg mij in 't kort, hoe.

Borachio.

Ik heb, meen ik, aan uw edelheid al wel voor een jaar verteld, dat ik zeer in de gunst sta van Margaretha, Hero's kamerjuffer.

Don Juan.

Het staat mij voor.

Borachio.

Ik zie kans, met haar af te spreken, dat zij, op welk ontijdig uur van de nacht ook, uit haar jonkvrouw's kamervenster komt kijken.

Don Juan.

En wat steekt hierin voor leven, om dit huwelijk den dood te doen?

Borachio.

Het vergif hieruit te mengen is uw zaak. Ga naar den prins, uw broeder; blijf niet in gebreke, hem te doen beseffen, dat hij een smet heeft geworpen op zijn eigen eer, door den met roem bedekten Claudio, — wien gij ter dege in de hoogte moet steken, — te laten trouwen met een bevlekte sloor als Hero.

Don Juan.

Welk bewijs kan ik hiervan leveren?

Borachio.

Bewijs genoeg, om den prins te misleiden, Claudio te martelen, Hero te vernietigen en Leonato te dooden! Kunt gij iets anders wenschen?

Don Juan.

Om hen te krenken, waag ik alles.

Borachio.

Welnu dan, spoor een gunstig oogenblik op, om Don

Pedro en graaf Claudio zonder getuigen te spreken; zeg hun, dat gij weet, dat Hero mij bemint; wend zoo iets als ijver voor, zoowel in het belang van den Prins als van Claudio, als had zorg voor de eer van uw broeder, die het huwelijk tot stand bracht, en voor den goeden naam van zijn vriend, die groot gevaar loopt van door gehuichelde eerbaarheid bedrogen te worden, u bewogen, deze openbaring te doen. Zij zullen dit bezwaarlijk zonder nader onderzoek aannemen; welnu, bied hun bewijzen aan, en wel niets minder, dan mij te zien voor Hero's kamervenster en te hooren, hoe ik Margaretha als Hero toespreek, en hoe Margaretha mij Claudio noemt. En laat hen dit juist in den nacht voor het vastgestelde huwelijk zien; want in den tusschentijd zal ik het wel zoo weten aan te leggen, dat Hero dan afwezig is; en haar ontrouw zal zoo duidelijk blijken, dat argwaan voor zekerheid zal gehouden, en alle voorbereidselen tot het huwelijk zullen verijdeld worden.

Don Juan.

Laat ieder onheil er uit groeien, wat wil, ondernemen wil ik het! — Voer dit met geslepenheid uit, en duizend dukaten zijn uw loon.

Borachio.

Houd gij de aanklacht slechts goed vol, mijne geslepenheid zal mij niet beschaamd doen staan.

Don Juan.

Ik ga dadelijk hooren, welke dag voor het huwelijk bepaald is.

(Beiden af.)

DERDE TOONEEL.

Leonato's *tuin.*

BENEDICT *komt op.*

Benedict *(roept).*

Jongen!

(Een Page komt op.)

Page.

Signore?

Benedict.

In mijn kamervenster ligt een boek, breng mij dat hier in den tuin.

Page.

Ik ben al hier in den tuin, heer.

Benedict.

Dat merk ik; maar ik wensch, dat gij van hier gaat, en dan weer hier komt.

(De Page af.)

Het is mij altijd iets wonderbaarlijks, dat een man, die ziet, welk een nar een ander wordt, als hij zich met hart en ziel aan de liefde wijdt, en die zelf om de malle dwaasheden van anderen gelachen heeft, zich tot voorwerp van zijn eigen spot kan maken door zelf verliefd te worden! Zoo iemand is nu weer Claudio. Mij heugt, dat er geen andere muziek voor hem bestond dan trom en trompet, en nu hoort hij veel liever tamboerijn en fluit; mij heugt, dat hij op zijn voeten tien mijlen ver zou geloopen zijn om een fraaie wapenrusting te zien, en nu zou hij tien nachten slapeloos doorbrengen, om het snit voor een nieuw kamizool uit te denken. Hij was gewoon, eenvoudig te spreken en recht op het doel af,

als een eerlijk man en een soldaat; en nu is hij kieskeurig in zijn spreken; zijn onderhoud is als een allerwonderlijkst gastmaal, alles vreemd toebereide gerechten. Zou ik ook zoo bekeerd kunnen worden en nog met deze zelfde oogen blijven zien? — Ik weet het niet, maar ik geloof het niet. Ik wil er niet op zweren, dat de liefde mij niet in een oester zou kunnen veranderen, maar daar wil ik wel een eed op doen, dat zij, vóór zij een oester van mij gemaakt heeft, nimmer zulk een nar van mij zal maken! — Het eene meisjen is schoon, dit doet mij niets. Een ander is verstandig, dit doet mij niets. Een derde is deugdzaam, dit doet mij niets. Zoo lang niet alle bekoorlijkheden in één meisjen vereenigd zijn, zal niet één meisjen mij bekoren. Rijk moet zij zijn, dat is uitgemaakt; verstandig, of ik wil haar niet; deugdzaam, of ik doe geen bod naar haar; schoon, of ik zie haar niet aan; zacht, of zij blijve op een afstand; een edelsteen, of mijn hart blijft een keisteen; haar onderhoud waard, bijzonder muzikaal, — en dan mogen haar lokken een kleur hebben, zooals het God behaagt! — Ha! De Prins en Monsieur Vlammend-hart! Ik wil mij in het priëel verschuilen.

(Hij verbergt zich.)

(Don Pedro, Leonato *en* Claudio *komen op, gevolgd door* Balthasar *en Muzikanten.*)

Don Pedro.

Komt, willen wij nu 't lied eens hooren?

Claudio.

Goed, beste vorst. — Hoe stil is 't! De avond zwijgt,
Als om muziek te schooner te doen klinken.

Don Pedro *(fluisterend).*

Gij hebt gezien, waar Benedict hier schuilt?

Claudio *(eveneens).*

Zeer goed, mijn vorst. Is de muziek gedaan,
Dan drijven wij het vosjen licht in 't net.

Don Pedro.

Kom, Balthasar, zing thans uw lied nog eens.

Balthasar.

O beste heer, wat dwingt ge een slechte stem,
Om meer dan eens een lied zoo te mishand'len?

Don Pedro.

Dat is een kenmerk van voortreff'lijkheid,
Dat zij een mom van schuchterheid zich kiest. —
Ik bid u, zing; laat mij niet langer smachten.

Balthasar.

Nu gij van smachten spreekt, wil ik gaan zingen;
Want menig zegt te smachten om een liefjen,
Waar hij niet veel om geeft; toch houdt hij aan,
En zweert, dat hij haar mint.

Don Pedro.

Komaan, ik bid u;
Of, wilt gij verder preludeeren, doe het
Met noten nu.

Balthasar.

Noteer dan voor mijn noten,
Dat zelfs geen enk'le noot notitie waard is.

Don Pedro.

Hij heeft veel noten op zijn zang, en is
In nood, als wij zijn noten niet noteeren.

(Muziek.)

Benedict *(verborgen, ter zijde).*

Nu „goddelijke melodie!" nu is zijn ziel opgetogen! —
Is het niet zonderling, dat schaapsdarmen een' mensch

de ziel uit het lijf kunnen halen? — Nu, alles wel beschouwd, heb ik voor mij liever een hoorn!

Balthasar *(zingt)*.

O, krijt niet, meisjens, krijt niet meer,
Wat zoudt ge op mannen bouwen?
Hun liefde wisselt als het weer;
Nooit zijn zij te vertrouwen.
Dus weg die traan!
Wat gaan ze u aan?
Weest dartel, vroeg en spâ!
Zingt luid: „ons zuchten heeft gedaan!"
En schatert: „Ha ha ha!"

Dus kweelt niet meer van minnesmart,
En zoekt geen heul in klagen;
Want valsch was steeds der mannen hart,
Sinds de eerste Maartsche vlagen.
Dus weg die traan!
Wat gaan ze u aan?
Weest dartel, vroeg en spâ;
Zingt luid: „ons zuchten heeft gedaan!"
En schatert: „Ha, ha, ha!"

Don Pedro.

Op mijn eer, een aardig lied.

Balthasar.

En een slecht zanger, prins.

Don Pedro.

Wat? neen, neen, gij zingt goed genoeg, voor behulp.

Benedict *(ter zijde)*.

Als het een hond geweest was, die zoo gehuild had, dan zouden zij hem opgehangen hebben; en ik bid God, dat zijn schorre stem geen onheil aankondig'! Ik had even

lief den nachtraaf hooren krassen, welk ongeluk daar ook op gevolgd ware.

Don Pedro (*die ondertusschen zacht met* Claudio *gesproken heeft, tot* Claudio).

Ja, goed! — (*Tot* Balthasar.) Hoor eens, Balthasar, bezorg ons recht voortreffelijke muziek; die moet morgen avond onder jonkvrouw Hero's venster spelen.

Balthasar.

De beste, die te krijgen is, genadige heer.

Don Pedro.

Goed zoo; vaarwel!

(Balthasar *met de Muzikanten af.*)

Kom hier, Leonato, wat hebt gij mij van daag toch verteld? dat uw nicht Beatrice verliefd is op Signore Benedict!

Claudio.

O ja! — (*Zacht tot* Don Pedro.) Zachtjens vooruit, vooruit! De vogel zit. — Ik had nooit gedacht, dat die jonkvrouw ooit op eenig man verliefd zou worden.

Leonato.

Neen, ik ook niet; maar het wonderbaarlijkst van alles is, dat zij zoo waanzinnig verliefd werd op Signore Benedict, waar zij, naar haar geheele manier van doen te oordeelen, een afschuw van scheen te hebben.

Benedict *(ter zijde).*

Is het mogelijk? Waait de wind uit dien hoek?

Leonato.

Op mijn woord, Prins, ik weet niet, wat er van te denken; maar zij bemint hem met een razenden hartstocht; het gaat alle grenzen van het begrip te buiten.

Don Pedro.

Misschien houdt zij zich maar zoo.

Claudio.

Zeker, dat is wel het waarschijnlijkst.

Leonato.

O God! zich zoo houden! Nooit kwam nagebootste hartstocht het leven zoo nabij, als de hartstocht, dien zij toont.

Don Pedro.

Nu, hoe uit zij hare hartstocht dan?

Claudio *(zacht)*.

Goed aas aan den hoek! deze visch zal aanbijten.

Leonato.

Hoe zij dien uit, heer? Zij kan daar zitten, — (*Tot* Claudio.) gij hebt van mijn dochter gehoord, hoe.

Claudio.

Ja, zij heeft het mij gezegd.

Don Pedro.

Maar hoe dan, bid ik u? Gij doet mij verstomd staan; ik had gedacht, dat haar hart volkomen verschanst was tegen iedere bestorming door de liefde.

Leonato.

Ik had er op willen zweren, mijn vorst; en vooral tegen Benedict.

Benedict *(ter zijde)*.

Ik zou dit voor fopperij houden, als die grijsbaard het niet verzekerde! maar voorwaar, in zulk eene eerwaarheid kan schelmerij zich niet verbergen.

Claudio (*zacht tot* Don Pedro).

Hij heeft aangebeten; haal door!

Don Pedro.

Heeft zij hare toegenegenheid aan Benedict doen blijken?

Leonato.

Neen, en zij zweert, dit zal zij nooit. Dat is juist haar marteling.

Claudio.

Inderdaad, dat is waar; uwe dochter vertelde mij: „Zal ik", zegt zij, „die hem zoo dikwijls met hoon bejegend heb, hem gaan schrijven, dat ik hem bemin?"

Leonato.

Nu, en dat zegt zij, juist als zij een brief aan hem begint; ja, zij staat wel twintig keer in een nacht op, en dan zit zij daar in haar nachtgewaad, tot zij een vel volgeschreven heeft. — Mijn dochter vertelt ons dit alles.

Claudio.

Nu gij daar van een vel papier spreekt, herinner ik mij een mooie aardigheid, die uwe dochter daarover gezegd heeft.

Leonato.

O ja! — als zij het volgeschreven heeft en in een omslag doet, dat dan Benedict en Beatrice onder één dek komen te liggen?

Claudio.

Ja juist.

Leonato.

En dan scheurt zij den brief weder in wel duizend penningstukken en smaalt op zichzelf, dat zij zich niet schaamt aan iemand te schrijven, van wien zij weet, dat hij haar zal bespotten; — „Ik meet hem af", zegt zij, „naar mijzelve; ik zou hem bespotten, als hij aan mij schreef; ja, schoon ik hem bemin, ik zou het doen."

Claudio.

En dan valt zij op haar knieën, weent, snikt, slaat

zich op de borst, rukt zich de haren uit, verwenscht, bidt: „O dierbare Benedict! God schenke mij berusting!"

Leonato.

Zoo doet zij inderdaad, mijne dochter verzekert het; en haar hartstocht heeft haar zoo overweldigd, dat mijn dochter soms beangst is, dat zij in haar vertwijfeling zichzelve een ongeluk zal toebrengen. Het is maar al te waar.

Don Pedro.

Het ware wel goed, dat Benedict dit van een ander eens vernam, als zij het niet wil openbaren.

Claudio.

Waartoe? Hij zou er slechts een grap van maken, en het arme meisjen des te meer martelen.

Don Pedro.

Als hij dit deed, ware het een verdienstelijk werk hem op te hangen. Zij is een uitnemend lief meisjen en hare deugd is boven alle verdenking verheven.

Claudio.

En zij is bij uitstek verstandig.

Don Pedro.

In alles, behalve in haar liefde tot Benedict.

Leonato.

O, mijn Prins, als verstand en vurig bloed in zulk een teeder wezen strijd voeren, hebben wij tien voorbeelden tegen een, dat het bloed de overwinning behaalt. Ik ben recht bekommerd over haar en heb er alle reden toe, daar ik haar oom en voogd ben.

Don Pedro.

Ik wenschte, dat zij die dolle liefde voor mij had opgevat, want ik had alle andere overwegingen ter zijde gesteld en haar tot mijn wederhelft gemaakt. Ik bid u, spreek er met Benedict over, en hoor eens wat hij zegt.

Leonato.

Denkt gij, dat dit goed zou wezen?

Claudio.

Hero is overtuigd, dat zij het besterven zal; want zij zegt, dat zij sterft, als hij haar niet bemint; en zij sterft, eer zij hem hare liefde bekent; en, als hij naar haar hand mocht dingen, sterft zij ook, veeleer dan dat zij een zweem van haar gewonen geest van tegenspraak laat varen.

Don Pedro.

Zij heeft gelijk; als zij hem hare liefde mocht aanbieden, ware het zeer mogelijk, dat hij die versmaadde! Want het ligt, zooals gij allen wel weet, in zijn aard, op anderen neer te zien.

Claudio.

Hij is toch een zeer hupsch man.

Don Pedro.

Ja, hij heeft een gunstig voorkomen.

Claudio.

En voor God en in mijn oogen is hij zeer verstandig.

Don Pedro.

Hij toont, inderdaad, wel eens spranken, die men voor verstand kan aanzien.

Claudio.

En ik houd hem voor dapper.

Don Pedro.

Als Hector, dit verzeker ik u. En in zijn gedrag bij gelegenheid van twisten kunt gij hem gerust verstandig noemen, want hij weet ze met groote omzichtigheid te

ontwijken, of hij aanvaardt ze als een godvruchtig christenmensch.

Leonato.

Als hij in de vreeze Gods leeft, moet hij ongetwijfeld een man des vredes zijn; als hij den vrede breekt, moet het met vreeze en beving zijn, dat hij den strijd aanvaardt.

Don Pedro.

En dit doet hij ook, want de man heeft de vreeze Gods, al komt het bij hem niet uit, wegens de vrije kwinkslagen, die hij zich wel veroorlooft. — Hoe het zij, ik heb medelijden met uwe nicht. Zouden wij Benedict niet eens gaan spreken en hem met hare liefde bekend maken?

Claudio.

Deel het hem volstrekt niet mede, mijn vorst; zij zal er door verstandigen raad wel af te brengen zijn.

Leonato.

Neen, dit is onmoog'lijk; eer zal hare liefde haar ombrengen.

Don Pedro.

Nu, wij willen hooren, wat uwe dochter er nog meer van zegt; laat het ondertusschen wat bekoelen. Ik houd veel van Benedict, en ik wenschte, dat hij zichzelf eens ernstig onderzocht, om te zien, hoe weinig hij zulk een goed meisjen verdient.

Leonato.

Willen wij gaan, mijn vorst? Het middagmaal is gereed.

Claudio *(onder het voortwandelen, zacht).*

Als hij thans niet smoorlijk op haar verliefd wordt, wil ik nimmermeer mijne verwachtingen vertrouwen.

Don Pedro *(evenzoo).*

Laat nu hetzelfde net voor haar gespreid worden, en dit moeten uwe dochter en haar kamerjuffers ten uitvoer leggen. De aardigheid zal wezen, dat ieder de andere smoorlijk op zich verliefd waant, en dat er toch niets van aan is. Dat tooneel zou ik gaarne zien; het zal een kostelijke pantomime zijn! Laten we haar afzenden om hem aan tafel te roepen.

(Don Pedro, Claudio *en* Leonato *af.*)

Benedict *(uit het priëel te voorschijn komende).*

Dit kan geen fopperij wezen! het was een ernstig gesprek. Zij hebben door Hero er zekerheid van. Blijkbaar beklagen zij het meisjen; haar hartstocht moet zoo sterk mogelijk gespannen zijn. Op mij verliefd! O, dit moet haar vergolden worden. Ik hoor, hoe ik beoordeeld word; zij zeggen, dat ik mijn overmoed zal bot vieren, als ik bespeur, dat zij op mij verliefd is; en zij zeggen ook, dat zij liever zal sterven, dan hare toegenegenheid op eenige wijze verraden! — Ik dacht nooit aan trouwen. — Ik moet geen overmoed toonen. Gelukkig wie hoort, wat men op hem te zeggen heeft, en zich daardoor beteren kan! — Zij noemen de jonkvrouw schoon; 't is een waarheid, en ik kan het mee getuigen; en deugdzaam; 't is zoo, ik kan het niet tegenspreken; en verstandig, behalve in haar liefde tot mij. Nu, waarachtig, strekt het haar verstand al niet bijzonder tot eer, het is evenmin een doorslaand bewijs van haar dwaasheid, want ik zal smoorlijk op haar verliefd zijn. Ik zal wel eenige dwaze schimpscheuten en afgezaagde aardigheden naar het hoofd krijgen, omdat ik zoo lang met het huwelijk den spot heb gedreven, maar verandert met den tijd de smaak niet? Een mensch houdt in zijn

jeugd van een gerecht, dat hij, ouder geworden, niet kan uitstaan. Zouden spotternijen en stekelige gezegden en zulke papierproppen van het brein een mensch afschrikken, zijn eigen, uitverkoren weg te volgen? Neen, de wereld moet bevolkt worden. Toen ik verklaarde, als jonggezel te willen sterven, dacht ik niet, dat ik zou leven tot ik trouwde. — Daar komt Beatrice. Zoo waar het dag is, zij is een schoone vrouw; en ik bebespeur werkelijk eenige kenteekenen van verliefdheid aan haar.

(BEATRICE *komt op.*)

Beatrice.

Tegen mijn zin ben ik hierheen gezonden, om u te verzoeken aan tafel te komen.

Benedict.

Schoone Beatrice, ik dank u voor uw moeite.

Beatrice.

Ik nam niet meer moeite voor dezen dank, dan gij moeite neemt om mij te danken; als het mij moeite geweest was, zou ik niet gekomen zijn.

Benedict.

Gij naamt de boodschap dus op u, omdat zij u genoegen deed?

Beatrice.

Ja, juist zooveel, als gij op de punt van een mes kunt nemen om er een ekster den mond mede te stoppen. — Gij hebt geen eetlust, Signore? vaar dan wel.

(BEATRICE *af.*)

Benedict.

Ha! „Tegen mijn zin ben ik hierheen gezonden, om

u te verzoeken aan tafel te komen"; — daar ligt een dubbele zin in! — „Ik nam niet meer moeite voor dezen dank, dan gij moeite neemt, om mij te danken"; — dat is zooveel gezegd als: „iedere moeite, die ik voor u neem, valt even gemakkelijk als een dankbetuiging." — Als ik geen medelijden met haar heb, ben ik een schurk; als ik haar niet bemin, ben ik een Jood. Ik moet haar afbeeldsel zien te krijgen.

(BENEDICT *af.*)

DERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Leonato's *tuin.*

HERO, MARGARETHA *en* URSULA *komen op.*

Hero.

Loop, goede Margaretha, naar de zaal:
Daar vindt gij Beatrice met den Prins
En met graaf Claudio aan het praten. Fluister
Mijn nicht in 't oor, dat ik met Ursula
Hier wandel in den tuin, dat ons gesprek
Geheel loopt over haar, dat gij 't gehoord hebt;
Dat ze eens moet sluipen in het dicht priëel
Van kamperfoelie, die den zonneschijn,
Waardoor zij groeide, thans den toegang weert,
Zooals een gunst'ling, door een vorst verheven,
Met trots zijn heer bejegent, die hem schiep. —
Daar schuil' zij weg en hoore toe. Draag zorg
Dit met beleid te doen! Verlaat ons nu.

Margaretha.

Ik sta u borg; zij zal er zijn en daad'lijk.

(MARGARETHA *af.*)

Hero.

Nu, Ursula, als Beatrice komt,
Dan wand'len we op en neer in deze laan,
En praten over niets dan Benedict;
En noem ik zijnen naam, dan valt gij in,
En prijst hem meer dan eenig man verdiende.
En dan vertel ik u, hoe Benedict
Op Beatrice dood'lijk is verliefd.
Zoo wordt door list Cupido's pijl gescherpt,
Waarvan 't gesuis reeds wondt.

(Beatrice *komt op den achtergrond op en sluipt in het priëel.*)

Begin nu maar;
Want zie, hoe als een kievit Beatrice,
Laag bij den grond, daar aansnelt, luistergraag.

Ursula *(fluisterend).*

Het prettigst heng'len is, als men den visch
Met gouden riemen 't zilv'ren water klieven
En gretig 't valsche lokbrood happen ziet.
Zoo heng'len wij naar Beatrice thans,
Die juist in 't kamperfoelie-huisjen sluipt. —
Wees maar gerust, ik zal mijn rol wel spelen.

Hero *(evenzoo).*

Nu naderbij, opdat haar oor geen deeltjen
Van 't zoete lokaas onzer valschheid miss.' —
(Zij komt nader bij het priëel, en vervolgt luider.)
Neen, waarlijk, Ursula, ze is al te hoonend;
Ik ken haar aard; ze is even schuw en heftig,
Als 't wilde valkenwijfjen.

Ursula.

Maar is 't zeker,
Dat Benedict zoo innig haar bemint?

Hero.

De Prins en mijn verloofde zeggen 't beiden.

Ursula.

En droegen zij u op, het haar te zeggen?

Hero.

Zij drongen wel er zeer op aan, doch ik
Heb hun gezegd: „Is Benedict uw vriend,
Vermaant hem dan, zijn liefde te overmeest'ren,
Zoo goed, dat Beatrice niets vermoedt."

Ursula.

En waarom dit? Verdient een edelman,
Als hij, niet zulk een rijkgezegende' echt,
Dat Beatrice zich dit heil moet wenschen?

Hero.

O God der liefde! hij verdient zooveel,
Als een'ge vrouw een man ooit schenken kan;
Doch nooit werd door natuur een hart gevormd
Uit trotscher stof dan Beatrice's hart.
Hoon en verachting fonk'len met haar blikken
Op alles, waar ze op neerziet; en haar geest
Acht zich zoo hoog, dat al het and're haar
Er laag bij schijnt. Beminnen kan zij niet,
Geen wezen denken, dat haar liefde waard is;
Zichzelve slechts bemint zij.

Ursula.

'k Meen dit ook;
Ja, zeker, 't waar' verkeerd, als zij vernam,
Dat hij haar mint; zij dreef den spot er mee.

Hero.

Gij hebt gelijk. Nooit zag ik nog een man,
Hoe jong ook, flink, verstandig, welgemaakt,
Of alles duidt zij aafrechts. Is hij blank,

Zij zweert, hij kon haar zuster wezen; zwart,
Een dwaas is 't, door natuur geteekend, maar
Gevlakt; slank, 't is een slecht gepunte spiets;
Klein, 't is een monstertje' in agaat; een prater,
Een haan is 't, draaiend met den wind; een zwijger,
Een onverzetbaar steenblok is 't. Zoo keert zij
Een man met den verkeerden kant steeds buiten;
En nooit kent zij aan deugd en waarheid toe,
Wat aan verdienste en eenvoud is verschuldigd.

Ursula.

Nu, waarlijk, dat bevitten staat niet aardig.

Hero.

O neen, zoo vreemd te zijn, zoo niets ontziend,
Als Beatrice, kan niet aardig staan.
Maar wie vertelt haar dit? Als ik het deed,
Haar spot deed mij verstuiven; o, zij lachte
Mij uit mijn vel; zij hekelde mij dood.
Daarom, moog' Benedict, als vuur in de asch,
Ook stil verzuchten, innerlijk vergloeien,
't Is beter dood nog, dan een dood door spot,
Die wel zoo erg is als een dood door kitt'len.

Ursula.

Maar zeg 't haar toch, en hoor eens wat zij antwoordt.

Hero.

Neen, liever nog ga ik naar Benedict,
En maan hem aan, zijn hartstocht te bestrijden.
En, ja! ik smeed wat vrome lasteringen,
Waarmeê 'k mijn nicht beklad! O, niemand weet,
Hoe snel een boos gerucht de liefde smoort.

Ursula.

O foei! vergrijp u zoo niet aan uw nicht!
Zoo zonder oordeel kan zij toch niet zijn, —

Zij met dat helder, vlug verstand, door elk
Zoo hooggeroemd, — dat zij een Benedict,
Dat puik der edellieden, zou versmaden.

Hero.

't Is waar, Itaalje kent zijn weergâ niet,
Mijn Claudio nu niet meegeteld, natuurlijk.

Ursula.

Ik bid u, neem het mij niet kwalijk, jonkvrouw,
Maar 'k zeg ronduit: in heel Itaalje wordt,
Om uiterlijk, manieren, geest en moed,
Geen man zoo hoog geroemd als Benedict.

Hero.

't Is waar, hij heeft een uiterst goeden naam.

Ursula.

En lang voor hij hem had, kwam die hem toe. —
En wanneer is het huw'lijk, jonkvrouw?

Hero.

Wel, alle dag, op morgen! — kom, ga mede;
'k Wil u mijn kleed'ren toonen; geef mij raad,
Wat ik als bruidstooi morgen aan zal doen.

Ursula *(onder 't heengaan, zacht).*

Zij is gelijmd, gevangen; 'k zweer 't u, jonkvrouw!

Hero *(evenzoo).*

Is dit zoo, dan hoeft Amor nooit te mikken,
Want wien zijn pijl niet treft, valt toch in strikken.

(Hero *en* Ursula *af.*)

Beatrice *(te voorschijn tredend).*

Wat vuur gloeit in mijn oor? Kan 't waarheid zijn?
Beschuldigt men mij zoo van hoon en spot? —
Vaarwel dan, bitsheid! Maagdetrots, verdwijn!
Geen eer of roem, — miskenning is uw lot!

Bemin mij, Benedict; ik wil 't u loonen;
Mijn hart, hoe schuw, volgt mak uw teed're hand!
Gedwee zal dan mijn liefde als vorst u kronen,
Vereening wenschend door een heil'gen band!
Heeft and'rer tong uw waarde daar verkond,
Ik wist ze zelf reeds, en op beet'ren grond!

(BEATRICE *af.*)

TWEEDE TOONEEL.

Een vertrek in Leonato's *huis.*

DON PEDRO, CLAUDIO, BENEDICT *en* LEONATO *komen op.*

Don Pedro.

Ik blijf nog slechts, tot uw huwelijk voltrokken is, en dan ga ik naar Arragon terug.

Claudio.

Ik zal u daarheen vergezellen, mijn vorst, als gij het mij vergunt.

Don Pedro.

Neen, dat zou een even groote vlek wezen op den nieuwen glans van uw huwelijk, als wanneer men aan een jongen zijn nieuw pak liet zien en hem verbood het te dragen. Ik wil alleen bij Benedict op zijn gezelschap aandringen; want van zijn kruin tot zijn voetzool is hij een en al vroolijkheid. Hij heeft Cupido's boogpees al twee- of driemaal doorgekapt, en de kleine beul waagt het niet meer, op hem te schieten. Hij heeft een hart, dat klinkt als een klok, en zijn tong is de klepel; want wat zijn hart denkt, flapt zijn tong er uit.

Benedict.

Mijn brave vrienden, ik ben niet meer, die ik was.

Leonato.

Dit zeg ik ook. Mij dunkt, gij zijt ernstiger.

Claudio.

Ik hoop, dat hij verliefd is.

Don Pedro.

Wat, die dagdief! Er is in hem geen druppel bloeds van de ware soort om door de liefde waarlijk getroffen te worden. Als hij ernstig is, heeft hij geldgebrek.

Benedict.

Ik heb pijn aan een kies.

Don Pedro.

Weg er mee!

Benedict.

Aan de galg er mee!

Claudio.

Eerst den strop om den hals en dan weg er mee; er uit!

Don Pedro.

Wat! kniezen om kiespijn?

Leonato.

Wat niets dan een zinking of een tandwurmpjen is?

Benedict.

Ja wel, ieder kan bij pijn een vroolijk gezicht zetten, behalve die haar heeft.

Claudio.

Ik blijf er bij, hij is verliefd.

Don Pedro.

Er is geen spoor van verliefde grillen bij hem, of het moest de gril zijn, die hij heeft, voor uitheemsche kleederdrachten, zooals: vandaag een Hollander te zijn,

morgen een Franschman, of in de dracht van twee landen te gelijk, bijvoorbeeld van het midden naar omlaag een Duitscher, een en al pofbroek, en van de heup naar boven een Spanjaard, zonder wambuis. Behalve dat hij op die dwaasheid verliefd is, zooals waarlijk blijkt, is hij geen dwaas uit verliefdheid, zooals gij wilt beweren, dat blijkbaar is.

Claudio.

Als hij niet verliefd is op de eene of andere schoone, dan zijn de oude teekens van liefde niets meer waard. Hij borstelt alle morgens zijn hoed; wat zou dat beteekenen?

Don Pedro.

Heeft iemand hem bij den barbier gezien?

Claudio.

Neen, maar de barbiersjongen is bij hem gezien en zijn oud wangensieraad doet reeds dienst als opvulsel van pluimballen.

Leonato.

Inderdaad, hij ziet er jonger uit dan hij plach, wel een baard jonger.

Don Pedro.

Nu, en hij wrijft zich met civet in; hebt gij hem nog niet in den neus?

Claudio.

Dat is met andere woorden: de lieve jongen is verliefd.

Don Pedro.

Maar het sterkste teeken er van is: zijn zwaarmoedigheid.

Claudio.

En wanneer gebruikte hij ooit watertjens voor zijn gezicht?

Don Pedro.

Ja, of blanketsel? want ik heb gehoord, wat daaromtrent van hem verteld wordt.

Claudio.

En dan zijn spotachtige geest, die nu in een luitsnaar gekropen is en zich laat tokkelen?

Don Pedro.

Ja, dit is een zeer bezwarend getuigenis. De uitspraak luidt, de uitspraak luidt: hij is verliefd.

Claudio.

Juist, en ik weet ook, wie op hem verliefd is.

Don Pedro.

Dat zou ik toch wel eens willen weten; ik wed: eene, die hem niet kent.

Claudio.

Die hem wèl kent en met al zijn slechte hoedanigheden; en desniettegenstaande kwijnt zij om hem weg.

Don Pedro.

Dan moet zij begraven worden in haars minnaars armen.

Benedict.

Kom, dit alles helpt mij niet van mijn kiespijn af. — Beste oude heer, ga eens met mij ter zijde; ik heb mij acht of negen verstandige woorden eigen gemaakt, die ik u wensch mede te deelen, maar die deze spring-in-'t-velden niet behoeven te hooren.

(Benedict *en* Leonato *af.*)

Don Pedro.

Zoo waar ik leef, een aanzoek bij hem om Beatrice.

Claudio.

Zonder twijfel. En ondertusschen hebben Hero en

Margaretha hare rollen bij Beatrice gespeeld, en zoo zullen die twee beren elkander wel niet bijten, als zij samenkomen.

(DON JUAN *komt op.*)

Don Juan.

Mijn vorst en broeder, God zegen' u!

Don Pedro.

Goeden avond, broeder.

Don Juan.

Als gij een oogenblik vrij hebt, zou ik u wel willen spreken.

Don Pedro.

Onder vier oogen?

Don Juan.

Als gij het wilt; schoon, graaf Claudio mag het wel hooren, want wat ik te zeggen heb, betreft hem.

Don Pedro.

Wat is er?

Don Juan (*tot* CLAUDIO).

Uw edelheid is van plan morgen in het huwelijk te treden?

Don Pedro.

Dit weet gij wel.

Don Juan.

Dat weet ik niet, als hij weet wat ik weet.

Claudio.

Als er eenig beletsel is, wees zoo goed en deel het mee.

Don Juan.

Gij denkt wellicht, dat ik u niet genegen ben; dit moge later blijken; gij zult mij beter kunnen beoordeelen,

door wat ik nu wil openbaren. Mijn broeder, geloof ik, houdt veel van u en heeft uit de zuivere liefde van zijn hart u bijgestaan om tot dit aanstaande huwelijk te geraken; maar ach, een slecht ontworpen aanzoek, een slecht aangewende moeite!

Don Pedro.

Hoe! wat is er?

Don Juan.

Om u dit te zeggen, kwam ik hier. En om kort te zijn, — want zij gaat reeds te lang over de tong, — de jonkvrouw is trouweloos.

Claudio.

Wie, Hero?

Don Juan.

Ja, zij; Leonato's Hero, uwe Hero, allemans Hero.

Claudio.

Trouweloos?

Don Juan.

Het woord is nog te goed om haar verdorvenheid te schilderen; ik kon haar iets ergers noemen! Bedenk gij slechts een erger benaming en ik zal haar die toekennen! — Schort uw verbazing op, tot gij zekerheid hebt. Ga slechts van avond met mij mede, en gij zult zien, hoe haar kamervenster beklommen wordt, en dat in de nacht voor haar huwelijksdag! Hebt gij haar dan nog lief, trouw haar dan morgen; doch met uw eer zou het beter strooken, van uw plan af te zien.

Claudio.

Kan dit waar zijn?

Don Pedro.

Ik wil het niet gelooven.

Don Juan.

Als gij den moed niet hebt te gelooven wat gij ziet, bekent dan ook niet wat gij weet! — Wilt gij mij volgen, dan laat ik u genoeg zien; en hebt gij meer gezien en gehoord, handel dan dienovereenkomstig.

Claudio.

Zie ik van avond iets, waarom ik haar morgen niet zou trouwen, — voor de geheele gemeente, aan het trouwaltaar, wil ik haar beschamen.

Don Pedro.

En, gelijk ik voor u aanzoek deed om haar te verkrijgen, wil ik u ter zijde staan om haar te schande te maken.

Don Juan.

Ik wil haar niet verder verguizen, eer gij mijne getuigen zijt; houd u kalm tot middernacht en laat dan de uitkomst spreken.

Don Pedro.

O dag van onzaligen ommekeer!

Claudio.

O onheil, zoo plotseling dreigend!

Don Juan.

O smaad, bij tijds verhoed! Zoo zult gij spreken, als gij den afloop ziet.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Een straat. Het is nacht.

BRUMMEL *en* KNUPPEL *treden op, met eenige Wachters. Zij zijn van een lantaren voorzien.*

Brummel *(tot de Wachters).*

Zijt gij gezeten en eerlijke lieden?

Knuppel.

Ja, anders zou 't jammer wezen, als hen de eeuwige zaligheid niet haalde, lijf en ziel.

Brummel.

Neen, die straf ware nog te zacht voor hen, indien zij de geringste loyaliteit begingen, daar zij aangesteld zijn als nachtwachts van den prins.

Knuppel.

Kom, geef hun nu hun dienstreglement, buurman Brummel.

Brummel.

Vooreerst dan, wien denkt gij het meest incompabel om overste van de wacht te zijn?

Eerste Wachter.

Hans Haverkoek, heer, of Koo Krabbekwaad, want zij kunnen lezen en schrijven.

Brummel.

Kom hier, vriend Krabbekwaad. God heeft je gezegend met een goeden naam; een man te wezen met een goed voorkomen is een gaaf van het geluk, maar lezen en schrijven komt van de natuur.

Tweede Wachter.

En beide, heer onderschout, —

Brummel.

Hebt gij; ik wist wel, dat ge dat zoudt antwoorden. Wel, voor je voorkomen, man, geef er God de eer voor, en beroem er je niet op; en wat je lezen en schrijven betreft, laat dat kijken, waar zulke ijdelheden overbodig zijn. Gij wordt hier voor den vervaardigsten en geschiktsten man gehouden om overste van de wacht te zijn; draag jij daarom de lantaren. En dit is je voorschrift. Je moet in onthechtenis nemen alle vragebonden; je moet iedereen heeten stil te staan in naam van den Prins.

Tweede wachter.

Maar als hij eens niet stil wil staan?

Brummel.

Nu, let dan verder niet op hem, maar laat hem loopen, en roep dadelijk de overige wacht bij elkaar, en dank God, dat gij van een schurk af zijt.

Knuppel.

Zoo hij niet stil wil staan, als het hem geheeten wordt, is hij ook geen onderdaan van den Prins.

Brummel.

Juist zoo, en zij hebben zich met niemand te bemoeien dan met de onderdanen van den Prins. — Gij moogt ook geen leven op straat maken, want babbelen en praten is voor de wacht uitdrukkelijk gepromitteerd en volstrekt niet te dulden.

Tweede wachter.

Wij willen liever slapen dan praten; wij weten wat voor een wacht hoort.

Brummel.

Ja, gij spreekt als een oude en rustige nachtwacht; want ik kan niet inzien, dat slapen kwaad zou begaan;

maar draagt altijd zorg, dat je hellebaarden niet gestolen worden. Verder moet gij aan alle tapperijën aangaan en die beschonken zijn gelasten naar bed te gaan.

Tweede wachter.

Maar als zij nu eens niet willen?

Brummel.

Nu, laat ze dan maar, totdat ze nuchteren zijn; en als zij je dan nog niet beter antwoorden, dan kunt je zeggen, dat zij niet de lui zijn, waar jij ze voor gehouden hebt.

Tweede wachter.

Goed, baas.

Brummel.

En als je een dief ontmoet, kunt ge hem, van wegens je ambt, verdenken, dat hij geen eerlijk man is; en wat zulk soort van lieden betreft, hoe minder jij er je mee bemoeit of er mee te maken hebt, des te beter voor je eerlijken naam.

Tweede wachter.

Maar als wij weten, dat hij een dief is, moeten wij hem dan niet oppakken?

Brummel.

Zeker, uit kracht van je ambt kunt ge dat doen; maar ik zeg: wie met pek omgaat, wordt er mee besmet. De vreedzaamste weg voor u, als gij een dief gevangen hebt, is: hem eens te laten toonen wat hij is, door zich aan uw gezelschap te ontstelen.

Knuppel.

Gij hebt altijd als een barmhartige kerel bekend gestaan, kameraad.

Brummel.

Zeker, ik zou zoo goedsmoeds geen hond kunnen op-

hangen, laat staan een mensch, die nog een greintjen eerlijkheid in het lijf heeft.

Knuppel.

Als je in de nacht een kind hoort schreien, moet je de min roepen en zeggen, dat zij het stilt.

Tweede wachter.

Maar als de min in slaap is, en ons niet hooren wil?

Brummel.

Wel, gaat dan in vrede maar door en laat het kind door zijn geschrei haar wekken; want het ooi, dat haar lam niet hoort, als het blaat, zal nooit een kalf antwoorden, als het bulkt.

Knuppel.

't Is waar, 't is waar.

Brummel.

En nu het eind van je dienstreglement: jij, overste van de wacht, stelt de eigen persoon van den Prins voor! Als de Prins zelf je van nacht tegenkomt, kunt gij hem staande houden.

Knuppel.

Neen, bij mijn ziel, dat, geloof ik, kan hij niet.

Brummel.

Vijf schellingen tegen één, — vraag het aan wien ge wilt, die de statuen kent, — hij mag hem aanhouden; wel te verstaan, als de Prins wil; want, natuurlijk, de wacht mag niemand beleedigen, en het is een beleediging, iemand tegen zijn wil aan te houden.

Knuppel.

Bij mijn ziel, ik geloof, het is zoo.

Brummel.

Ah zoo! ah zoo! ah zoo! Nu mannen, goede nacht!

als er iets van belang mocht gebeuren, roept mij dan op. Gaat met uw makkers en met uzelve te rade, en goede nacht. Kom, buurman.

(Hij wendt zich om tot heengaan.)

Tweede Wachter.

Nu mannen, wij kennen nu ons reglement; laat ons hier op de kerkbank gaan zitten tot twee uur, en dan allen naar bed.

Brummel *(keert terug).*

Nog iets, brave vrienden. Ik bid je, bewaak toch de deur van Signore Leonato; want morgen is daar het huwelijk en daarom zal er van nacht veel geloop zijn. Atjé, weest goed figurant, zeg ik nog eens.

(Brummel *en* Knuppel *af.*)

(Borachio *en* Conrado *komen op.*)

Borachio.

Hei, Conrado!

Tweede Wachter *(zacht tot de Anderen).*

Stil, beweeg je niet!

Borachio.

Conrado! zeg ik.

Conrado.

Hier, mensch, ik sta bij je elboog.

Borachio.

Duivels; mijn elboog jeukte mij al; ik dacht wel, dat er iets schurftigs op de komst was.

Conrado.

Het antwoord wil ik je nu schuldig blijven; voor den dag met je verhaal!

Borachio.

Kom dan hier aan den muur onder dit afdak, want het stofregent; en dan wil ik, als een dronkaard, alles naar waarheid uitflappen.

Tweede Wachter *(als boven).*

Een schurkenstreek, mannen! maar houdt u stil.

Borachio.

Zoo weet dan, ik heb van Don Juan duizend dukaten verdiend.

Conrado.

Is het mogelijk, dat schurkerij ooit zoo duur kan zijn?

Borachio.

Vraag liever, hoe het mogelijk is, dat schurkerij zoo rijk kan zijn? Want als een rijke schurk een armen noodig heeft, kan de arme den prijs stellen, dien hij wil.

Conrado.

Ik sta er verstomd van.

Borachio.

Dan ben je nog niet ver in de kennis van de wereld. Maar je weet toch, bij voorbeeld, dat de smaak van een kamizool, of een hoed, of een mantel, voor een man niets is.

Conrado.

Ja, het is maar kleeding.

Borachio.

Ik spreek van den smaak.

Conrado.

Ja, de smaak is de smaak.

Borachio.

Och kom! ik kon even goed zeggen, een dwaas is een

dwaas. Maar ziet ge niet, welk een wanvormige dief die smaak is?

Eerste Wachter *(zacht tot den tweeden)*.

Dien Van Worm ken ik; die snaak is al wel zeven jaar een gemeene dief geweest en hij loopt rond als een heer. Ik ken hem van naam.

Borachio.

Hoordet ge daar niet iemand?

Conrado.

Neen, het was de weerhaan op het dak.

Borachio.

Ziet ge niet, zeg ik, welk een wanvormige dief die smaak is; hoe hij alle heethoofdige pronkers tusschen veertien en vijfendertig tot duizeligheid toe doet draaien? hen soms toetakelt als Pharao's soldaten op een zwart berookt schilderstuk, soms als de Baälspriesters op een oud kerkraam, soms als de gladgeschoren Hercules op een vlekkig, mottig wandtapijt, waarop de klep van zijn broek er even plomp uitziet als zijn knots?

Conrado.

Ja, dat alles zie ik, en ik zie ook, dat de smaak meer kleeren verslijt dan de mensch zelf. Maar heeft die smaak uzelf ook niet wat draaierig gemaakt, daar ge van uw verhaal zijt afgesukkeld en aldoor over den smaak praat?

Borachio.

Neen, volstrekt niet; maar weet, dat ik van nacht met Margaretha, jonkvrouw Hero's kamerjuffer, onder den naam van Hero, een minnepraatjen heb gehouden; zij leunt me uit het kamervenster van haar meesteres naar buiten, wenscht mij wel duizendmaal goede nacht; — maar ik vertel de geschiedenis erbarmelijk slecht; — ik

had u eerst moeten vertellen, dat de Prins, Claudio, en mijn meester, daar gelokt en geplaatst en verdwaasd door mijn meester, Don Juan, in den tuin uit de verte die teedere samenkomst gadesloegen.

Conrado.

En zij hielden Margaretha voor Hero?

Borachio.

Dat deden twee van hen, de Prins en Claudio; maar de duivel, mijn meester, die wist wel, dat het Margaretha was; en gedeeltelijk door zijn betuigingen, die hen eerst bezeten hadden gemaakt, gedeeltelijk door de donkere nacht, die hen bedroog, maar vooral door mijn schelmerij, die iedere vroegere lastering van Don Juan bekrachtigde, ging Claudio in razende woede weg, en zwoer, dat hij, zooals bepaald was, op den volgenden morgen in de kerk zou zijn om haar te ontmoeten, maar dat hij haar daar, voor de geheele gemeente zou te schande maken met wat hij die nacht gezien had, en haar zonder echtgenoot weer naar huis zou zenden.

Eerste Wachter *(te voorschijn tredend).*

Wij bevelen u in naam des Prinsen, staat!

Tweede Wachter *(tot de Anderen).*

Roept den heer onderschout zelf hier. Wij hebben hier het allergevaarlijkste boevenstuk gesnapt, dat ooit in het land ruchtbaar is geworden.

Eerste Wachter.

En een zekere Van Worm is er ook in betrokken; ik ken hem wel, een heer, met een minnelok achter het oor.

Conrado.

Mannen, mannen, —

Tweede Wachter.

En gij zult ons dien Van Worm ook bezorgen, dat verzeker ik u.

Conrado.

Mannen, —

Eerste Wachter.

Geen woord! Wij bevelen u ten strengste, dat wij u gehoor geven om met ons mee te gaan.

Borachio.

Wij komen in een fraaie positie, door deze kerels met hun pieken.

Conrado.

Een zeer pikante positie, voor den duivel! — Nu, wij willen gehoorzamen.

(Allen af.)

VIERDE TOONEEL.

Een kamer in Leonato's *huis.*

Hero, Margaretha *en* Ursula *komen op.*

Hero.

Lieve Ursula, ga mijne nicht Beatrice wekken en vraag haar, of zij wil opstaan.

Ursula.

Dadelijk, jonkvrouw.

Hero.

En of zij hier wil komen.

Ursula.

Zeker.

(Ursula *af.*)

Margaretha.

Ik geloof toch, dat die andere kraag beter zou staan.

Hero.

Neen, neen, lieve Grethe, ik wil dezen aandoen.

Margaretha.

Op mijn woord, die staat niet zoo goed; en ik wed, dat uw nicht hetzelfde zal zeggen.

Hero.

Mijn nicht is een zottinnetjen en gij zijt er ook een; ik wil geen anderen aandoen dan dezen.

Margaretha.

Dat nieuwe kapsel, daar in uw kamer, vind ik allerliefst, als het haar maar een tikjen donkerder was; en uw kleed is werkelijk van den allerfijnsten smaak. Ik heb het kleed gezien van de hertogin van Milaan, waar iedereen zoo over roept.

Hero.

Dat gaat boven alles, zegt men.

Margaretha.

Op mijn woord, het is maar een nachtkleed bij het uwe; de stof goudbrokaat, met insnijdingen, en die geboord met zilver; de mouwen, — lange afhangende mouwen, — met paarlen bestikt en de zoomen rondom afgezet met lichtblauw fluweel; maar wat een mooi, sierlijk, bevallig, keurig fatsoen betreft, is het uwe wel tienmaal meer waard.

Hero.

God geve, dat ik het met vreugde draag, — want mijn hart is vreeslijk bezwaard.

Margaretha.

Dat zal dra nog meer bezwaard zijn, door het gewicht van een man.

Hero.

Foei, foei! schaamt gij u niet?

Margaretha.

Waarover, jonkvrouw? Over een eerzaam gezegde? Is het huwelijk niet een eerzame zaak, zelfs bij een bedelaar? Is uw heer niet een eerzaam man, ook zonder getrouwd te zijn? Maar ik had zeker moeten zeggen: „met verlof van uw edelheid, een gemaal." Maar als kwade gedachten goede gezegden niet verdraaien, kan ik er niemand mee beleedigen. Is er iets kwaads in, als ik spreek van „het gewicht van een gemaal"? Niets, dunkt mij, als het maar de rechte man en de rechte vrouw zijn; anders zou het te lichtvaardig zijn en niet genoeg gewogen! — Vraag het maar aan jonkvrouw Beatrice; ze komt daar aan.

(Beatrice *komt op.*)

Hero.

Goeden morgen, beste.

Beatrice.

Goeden morgen, lieve Hero.

Hero.

Wat scheelt er aan? Wat spreekt gij op een zieken toon?

Beatrice.

Het is mij, als of ik geen anderen toon meer heb.

Margaretha.

Val dan eens in met ons: „Luchtig, luchtig springt de liefde," dat vlot van zelf; zing gij het, ik zal het dansen.

Beatrice.

Ja „luchtig, luchtig springt de liefde" op uwe hielen! — uw man mag uw kromme sprongen wel in het oog houden, er mochten vreemde spring-in-'t-velden komen.

Margaretha.

O verraderlijke uitlegging! Maar mijn hielen schoppen die luchtig weg.

Beatrice.

't Is bijna vijf uren, nichtjen! het wordt tijd, dat gij klaar komt. Op mijn woord, ik voel mij ver van wel. — Ach God!

Margaretha.

Waarom die verzuchting? om een wissewasjen? een windhond? Of een waarder wezen?

Beatrice.

Om de letter, maar dat alles mee begint, W.

Margaretha.

Nu, als gij uw rokjen niet hebt omgekeerd, dan is er ook op de poolster niet meer te zeilen.

Beatrice.

Wat meent die gekkin toch?

Margaretha.

Ik? niets! Maar God geve ieder zijns harten wensch!

Hero.

Deze handschoenen heb ik van den Graaf; zij zijn heerlijk geparfumeerd.

Beatrice.

Ik ben verstopt, nichtjen, ik kan niet ruiken.

Margaretha.

Een meisjen, en verstopt! Een teeken, dat zij gevonden wil zijn.

Beatrice.

God helpe mij, God helpe mij! Sinds wanneer gaat gij op woordspelingen jacht maken?

Margaretha.

Sedert gij er van hebt afgezien. Gaat het mij niet goed af?

Beatrice.

De geestigheid komt niet genoeg uit; die moest gij op uw muts steken. — Maar wezenlijk, ik ben ziek.

Margaretha.

Zie dan wat gedestilleerden Carduus Benedictus te krijgen, en leg dat op uw hart; daar gaat niets boven bij beklemdheid.

Hero.

Daar prikt gij haar met een distel!

Beatrice.

Benedictus? waarom Benedictus? gij hebt een verborgen bedoeling met dat Benedictus.

Margaretha.

Bedoeling? Neen, op mijn woord, ik heb er geen diepe bedoeling mee; ik meende eenvoudig de Gezegende Distel. Gij denkt misschien, dat ik u voor verliefd houd; neen, God beware, ik ben niet zoo dwaas alles te denken, wat ik zou willen; en ik wil ook niet alles denken, wat ik zou kunnen; en ik kan ook werkelijk niet denken, al wilde ik mij alle denken uit mijn hoofd denken, dat gij verliefd zijt, of dat gij verliefd zult worden, of dat gij verliefd kunt zijn. — En toch, Benedict was er ook zoo een, en nu is hij een mensch als een ander. Hij zwoer, dat hij nimmer zou trouwen — en toch, niettegenstaande zijn verstoktheid, eet hij nu zijn maal zonder morren. Hoe gij nog eens bekeerd zult worden, weet ik niet, maar gij kijkt, dunkt mij, al evenzoo uit de oogen als andere meisjens.

Beatrice.

Wat gaat uw tong toch voor een gangetjen?

Margaretha.

Geen valschen galop, dit is zeker.

(URSULA *komt weder op.*)

Ursula.

Jonkvrouw, ga u kleeden; de Prins, de Graaf, Signore Benedict, Don Juan, en al de aanzienlijken van de stad zijn daar om u naar de kerk te leiden.

Hero.

Helpt mij bij het aankleeden, lieve nicht, lieve Gretha, lieve Ursula!

(Allen af.)

VIJFDE TOONEEL.

Een ander vertrek in Leonato's *huis.*

LEONATO *komt op, met* BRUMMEL *en* KNUPPEL.

Leonato.

Wat wilt gij van mij hebben, brave buur?

Brummel.

O genadige heer, ik zou gaarne een confidentie met u hebben, die u van nabij aantreft.

Leonato.

Nu, kort dan, want gij ziet, ik heb veel te doen.

Brummel.

Juist, dat hebt gij, heer.

Knuppel.

Zeker, heer, dat hebt gij.

Leonato.

Nu, wat is er, vrienden?

Brummel.

Onze goede, wakkere Knuppel, genadige heer, spreekt wel om de zaak heen; een oud man, heer, en zijn oordeel is niet meer zoo afgeslepen, als ik, God help' mij, zou wenschen, dat het was; maar, waarachtig, zoo eerlijk als het vel tusschen zijn wenkbrauwen.

Knuppel.

Ja, Gode zij dank, eerlijk ben ik zoo goed als eenig man ter wereld, die een oud man is en niet eerlijker dan ik.

Brummel.

Vergelijkingen zijn behachlijk; zwijgen is zilver, buurman Knuppel.

Leonato.

Vrienden, gij zijt lankwijlig.

Brummel.

Dat gelieft uwe genade te zeggen, wij zijn slechts arme hertogs gerechtsdienaren; maar, wat mij betreft, al was ik zoo lankwijlig als een koning, het zou mij een lust wezen alles aan uwe genade aan te bieden.

Leonato.

Al uw lankwijligheid aan mij? Ha, ha!

Brummel.

Ja, al waar' het duizendmaal meer dan het is; want ik hoor zoo goede geruchten over uwe genade als over iemand in de stad; en hoewel ik maar een arm man ben, doet het mij goed het te hooren.

Knuppel.

En mij ook.

Leonato.

Maar ik zou nu graag willen hooren, wat gij te zeggen hebt.

Knuppel.

Nu, heer, onze wacht heeft van nacht, met exceptie van uwer genade tegenwoordigheid, zulk een paar doortrapte schurken gepakt, als er ergens in Messina zijn.

Brummel.

Een goed oud man, heer; hij wil altijd wat zeggen; zooals het zeggen is, met den ouden dag gaan de fijne puntjens er af. God helpe ons, maar het gaat raar in de wereld! — Ja, juist gezegd, buurman Knuppel; — ja, ja, onze Lieve Heer weet het wel, als er twee op één paard rijden, moet de een achter zitten. — Een eerlijke ziel, waarachtig, heer; op mijn woord, zoo eerlijk als er een op twee beenen loopt; maar wat God doet, is welgedaan; niet alle menschen zijn gelijk; ach ja, die goede buurman!

Leonato.

Ja waarlijk, buurtjen, bij u schiet hij te kort.

Brummel.

Gaven, die van God komen!

Leonato.

Ik moet heen.

Brummel.

Slechts één woord, heer. Onze wacht, heer, heeft wezenlijk twee verdenkende personen in onthechtenis genomen, en wij zouden wenschen, dat uwe genade ze van morgen exanimeerde.

Leonato.

Neem ze zelf in verhoor en breng mij het protocol. Ik heb het nu te druk, zooals gij wel kunt nagaan.

Brummel.

Er zal niets aan mankeeren.

Leonato.

Laat u een roemer wijns geven, eer gij gaat. Vaartwel.

(Een Bode komt op.)

Bode.

Genadige heer, men wacht op u voor het huwelijk uwer dochter.

Leonato.

Ik kom dadelijk; ik ben gereed.

(Leonato *en de Bode af.*)

Brummel.

Zeg, beste kameraad, ga gij eens naar Frans Krabbekwaad; zeg hem, dat hij naar de gevangenis komt, en pen en inktkoker meebrengt; wij zullen nu die kerels gaan exanimeeren.

Knuppel.

En dat moet met verstand gebeuren.

Brummel.

Aan verstand zal het niet haperen, daar sta ik voor in; hier zit wel wat, *(Hij wijst op zijn voorhoofd.)* dat den een of den ander *ad termonis* kan brengen; haal gij nu dien geleerden schrijver om ons protocol op te noteeren en kom dan bij mij aan de gevangenis.

(Beiden af.)

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

In de kerk.

DON PEDRO, DON JUAN, LEONATO, PATER FRANCISCO, CLAUDIO, BENEDICT, HERO, BEATRICE *en Anderen komen op.*

Leonato.

Nu dan, Pater Francisco, wees kort; alleen wat tot het trouwen zelf behoort; hunne bijzondere plichten kunt gij hun later voorhouden.

Pater Francisco.

Gij zijt hier, genadige heer, om deze jonkvrouw te huwen?

Claudio *(bleek, zich bedwingend).*

Neen.

Leonato.

Om met haar gehuwd te worden, Pater. Gij zijt hier om haar te huwen.

Pater Francisco.

Jonkvrouw, zijt gij hier om met dezen graaf gehuwd te worden?

Hero.

Ja.

Pater Francisco.

Bijaldien een van u beiden in uw binnenste van eenig beletsel weet, waarom gij niet verbonden moogt worden, vermaan ik u bij het heil uwer zielen het te openbaren.

Claudio (*tot* Hero).

Weet gij van zulk een beletsel, Hero?

Hero.

Neen, mijn heer.

Pater Francisco.

Weet gij van een beletsel, Graaf?

Leonato.

Ik durf voor hem antwoorden: „Neen."

Claudio.

O, wat de menschen durven doen! wat de menschen kunnen doen! wat de menschen dagelijks doen, niet wetende wat zij doen!

Benedict.

Wat is dat? Tusschenwerpsels! O ja, „eenige worden bij het lachen gebruikt, zooals: ah! ha! ha!"

Claudio.

Ga wat ter zijde, Pater. — Vergun, mijn vader;
Geeft gij mij deze maagd, deze uwe dochter,
Uit vrijen wil, van heeler hart?

Leonato.

Zoo vrij, mijn zoon, als God haar mij eens schonk.

Claudio.

En wat moet ik u geven, dat in waarde
Een gift zoo rijk en kostlijk, op kan wegen?

Don Pedro.

Zoo gij haarzelve niet teruggeeft, niets.

Claudio.

Mijn Prins, gij leert mij eed'le dankbaarheid. —
Hier, Leonato, neem haar weer terug;
Geef niet uw' vriend die vooze oranjevrucht;
Ze is slechts de schijn en schaduw van haar eer. —
O, zie, hoe ze als een reine maagd daar bloost!
Hoe weet in onschulds vlekk'loos, waardig kleed
Bedrieg'lijk sluwe zonde zich te hullen!
Tuigt schuchter niet dat bloed op hare wangen
Van eerb're deugd? Gij allen, die haar ziet,
Zoudt gij, vertrouwend op den schijn, niet zweren:
„Zij is een reine maagd?" Doch zij is 't niet;
Zij kent den gloed van weelderige omarming;
Niet zedigheid, maar schuld verwekt dien blos.

Leonato.

Wat meent gij, heer?

Claudio.

Haar niet te huwen meen ik,
Aan geen erkende boel mijn ziel te keet'nen.

Leonato.

Mijn waarde graaf, — hebt gij haar zwak bevonden,
Den weerstand overwonnen van haar jeugd,
Haar voor den tijd de maagdebloem ontroofd, —

Claudio.

Ik weet, wat gij bedoelt; als ik dit deed,
„Dan," zegt gij, „heeft ze in mij haar gade omarmd,
„En dit verschoon' de feil van 't haastig bloed."
Neen, Leonato;
Nooit heb ik haar verzocht door vuur'ge taal,

Maar als een broeder aan een zuster toonde ik
Slechts schucht're teederheid en kuische liefde.

Hero.

En toonde ik ooit mij anders jegens u?

Claudio.

Weg, schijnvertoon! 't Zij op de kaak gesteld!
Gij toont u als Diana in haar baan,
Zoo ongerept als 't bloempjen in den knop;
Doch heeter tochten woelen u in 't bloed,
Dan Venus of het weldoorvoede vee,
Dat raast door woeste ontemb're zinn'lijkheid.

Hero *(bevend)*.

Wat deert u, dat gij zoo verbijsterd spreekt?

Claudio.

En gij, Prins, zegt gij niets?

Don Pedro.

Wat zou ik zeggen?
'k Sta zelf onteerd hier, want het was mijn streven,
Mijn vriend te kopp'len aan een lage deerne.

Leonato.

Wordt, wat ik hoor, gezegd, of droom ik slechts?

Don Juan.

Voorzeker, 't wordt gezegd, en, heer, 't is waar.

Benedict.

Dit zweemt niet naar een huw'lijk.

Hero.

Waar! o God!

Claudio.

Leonato, sta ik hier?

Is dit de prins? is dit des prinsen broeder?
Dit het gelaat van Hero? dit onze oogen?

Leonato.

Dit alles is zoo; doch wat wilt gij, heer?

Claudio.

Vergun mij ééne vraag slechts aan uw dochter,
En 't vol gezag, als vader u verleend,
Bevele haar, dat zij de waarheid spreek'!

Leonato.

Zoo zij 't, mijn dochter! Ik, uw vader, wil het.

Hero.

O God, bescherming! o, wat dringt men mij!
Wat wilt gij toch met dit verhoor?

Claudio.

U dwingen,
Dat gij met uwen rechten naam u noemt.

Hero.

Is die niet Hero? Wie kan door verwijt
Met recht dien naam besmetten?

Claudio.

Dit kan Hero!
Ja, Hero zelf kon Hero's deugd verguizen.
Wie was de man, dien ge uit uw venster gist'ren,
's Nachts tusschen twaalf en een, gesproken hebt?
Geef, kunt ge op reinheid bogen, hierop antwoord.

Hero.

'k Heb op dat uur geen man gesproken, heer.

Don Pedro.

Boog dan niet meer op reinheid. — Leonato,
Het doet mij leed om u, maar, op mijn eer,

Ikzelf, mijn broeder, deze ontstelde graaf,
Wij zagen, hoorden, op dat uur der nacht,
Haar spreken, uit haar venster, met een snoodaard,
Die, als een rechte schoft, zich niet ontzag
Te spreken van de schand'lijke bezoeken,
Wel duizendmaal hem heimlijk toegestaan.

Don Juan.

O zwijg, die zijn niet te vermelden, heer,
Neen, niet te noemen;
Geen taal is rein genoeg om niet te kwetsen
Bij 't uiten van 't gehoorde. En dus, schoon meisjen,
Recht diep betreur ik zulk een slecht gedrag.

Claudio.

O Hero! welk een Hero zoudt gij zijn,
Zoo slechts de helft van uw uitwendig schoon
Gewoond had in uw denken, in uw hart!
Vaarwel nu, schoonste, snoodste! vaar nu wel,
Gij reine schuld, met schuld bevlekte reinheid!
Om u sluit ik der liefde poorten toe,
En steeds zal argwaan op mijn oogleên tronen,
Aan boosheid denken, als hij schoonheid ziet,
En nimmer zal mij 't schoone lieflijk schijnen.

Leonato.

Is niemands dolk hier voor mijn borst gescherpt?
(Hero *bezwijmt.*)

Beatrice.

Wat doet gij, nichtjen? zijgt gij neder? op!

Don Juan.

Komt, laat ons gaan. De aan 't licht gebrachte schande
Verstikt haar levensgeesten.
(Don Pedro, Don Juan, Claudio *en Gevolg af.*)

Benedict.

Hoe is 't met haar?

Beatrice.

Dood, vrees ik, dood! — Oom, help!
Ach Hero, Hero! — Oom! Signore Benedict! — Pater!

Leonato.

O noodlot, neem uw zware hand niet weg;
De dood is de een'ge sluier voor haar schande,
Dien men haar wenschen kan.

Beatrice *(tot* Hero, *die weder bijkomt).*

Hoe is 't u, Hero?

Pater Francisco.

Vat moed, mejonkvrouw!

Leonato.

Slaat gij nog de oogen op?

Pater Francisco.

Ja, waarom niet?

Leonato.

Waarom? Wat! Roept niet al wat is op aard
Schande op haar hoofd? Vermag zij dan de schuld,
Die haar in 't bloed is afgedrukt, te looch'nen? —
Neen, leef niet, Hero; open de oogen niet;
Want dacht ik uwen dood niet zeer nabij,
Achtte ik uw krachten sterker dan uw schande,
Ik kortte zelf, als slot van mijn verwijten,
U 't leven! Klaagde ik vaak: „Een eenig kind!"
Verweet ik vaak natuur haar karigheid,
O, één te veel blijkt gij! Waartoe dit eene?
Waarom waart gij ooit lieflijk in mijn oog?
En waarom had ik niet een beed'laarskind
Barmhartig van mijn drempel opgeraapt,
Opdat, waar' dit door schandeslijk bezoedeld,

Ik zeggen kon: „Geen deel er van is 't mijne;
„Die schande spruit van onbekende lenden"?
Maar 't mijne, 't mijne, dat ik minde en prees,
Het mijne, waar ik trotsch op was, zóo 't mijne,
Dat ik mijzelf niet meer als mijn kon achten,
Bij haar waardij gemeten; zij, zij viel,
Viel in een poel, zoo zwart, dat heel de zee
Niet vochts genoeg heeft om haar rein te wasschen,
Niet zouts genoeg om haar wankleurig vleesch
Voor rotting te bewaren!

Benedict.

Heer, bedaar!
Voor mij, 'k sta zoo verbaasd, verbijsterd, dat ik
Niet denken kan, niet spreken.

Beatrice.

O, bij mijn ziel, belasterd werd mijn nicht.

Benedict.

Waart gij van nacht haar slaapgenoote, jonkvrouw?

Beatrice.

Neen, nu juist niet; maar 't was in ruim een jaar
Van nacht voor 't eerst, dat ik niet met haar sliep.

Leonato.

Bevestigd! o, bevestigd! Nog versterkt,
Wat reeds met ijz'ren ribben was omgord!
De prinsen zouden liegen! Claudio liegen,
Wiens liefde, toen hij van haar schande sprak,
Ze in tranen wiesch? Verlaat haar, zij moog' sterven!

Pater Francisco.

Hoor mij een oogenblik;
'k Zweeg daarom slechts zoolang, en liet het onheil
Slechts daarom zijnen loop, wijl op de jonkvrouw
Mijn blik gevestigd was; wel duizendmaal

Zag ik een blos haar in de wangen stijgen,
En duizendmaal der onschuld schuchterheid
Door eng'lenblankheid weer den blos verjagen;
En in haar oogen gloeide een heilig vuur,
Verdelgend voor de dwaalleer, door de prinsen
Beleden van haar eer. — Noem mij een dwaas,
Mistrouw mijn kennis, mijn gescherpten blik;
Die 't zegel der ervaring op de wijsheid
Uit boeken drukt; vertrouw mijn leeftijd niet,
Mijn heilig ambt, mijn waardigheid noch roeping,
Ligt niet die lieve maagd daar schuldloos neer,
Door 't gif van valschen waan.

Leonato.

Onmoog'lijk, pater.
Gij ziet: slechts zooveel deugd bleef haar nog over,
Dat bij haar vloekb're schuld zij niet de zonde
Des meineeds voegen wil: zij loochent niet.
Hoe tracht dan gij verschoonend te bedekken,
Wat hier in al zijn naaktheid voor ons ligt?

Pater Francisco.

Wie, jonkvrouw, is 't, met wien men u verklaagt?

Hero.

Die mij verklagen, weten 't; ik weet niets.
Weet ik van een'gen man op aarde meer
Dan zedigheid een maagd vergunt, dan zij
Geen enk'le zonde mij vergeven! — Vader,
Zoo gij bewijst, dat eenig man mij sprak
Op wraakb'ren tijd, of dat ik gist'ren nacht
Met eenig wezen woorden heb gewisseld,
Verstoot dan, haat mij, martel mij ter dood!

Pater Francisco.

Een vreemde en booze waan bevangt de prinsen.

Benedict.

Twee hunner reek'nen de eer als hoogste goed;
En bijaldien hun oordeel werd misleid,
Een toeleg is 't van Don Juan, den bastaard,
Wiens geest altijd op schurkenstreken zint.

Leonato.

Ik weet niet. Blijkt hun aanklacht waar, dan velt
Haar deze hand; belast'ren zij haar eer,
De fierste hunner zal mij leeren kennen.
Nog heeft de tijd mijn bloed niet zoo verdroogd,
Noch ouderdom mijn geestkracht zoo verteerd,
Noch tegenspoed mijn midd'len zoo vernietigd,
Noch ongeluk mijn vrienden zoo vervreemd,
Of ze ondervinden, dat ik, dus getergd,
Nog kracht in de' arm heb, scherpte van verstand,
Nog over goud beschik en keur van vrienden,
Om volle wraak te nemen.

Pater Francisco.

Houd u in,
En laat mijn raad bij deze ramp u leiden.
Bij 't heengaan van de prinsen was uw dochter
Een beeld des doods; — verberg haar nu een poos;
En 't zij verkondigd, dat zij werk'lijk stierf.
Bekrachtig dit door plechtig rouwvertoon,
En hecht aan 't oude praalgraf van uw huis
Een treurend grafschrift; wat een uitvaart eischt,
Zij met de grootste zorg in acht genomen.

Leonato.

En wat dan verder? wat is uw bedoeling?

Pater Francisco.

Voorwaar, gelukt dit, dan verkeert de laster
Berouwig in beklag; dit is reeds iets;

Doch van dit vreemd ontwerp verwacht ik meer:
Na weeën de geboort' van grooter heil.
Wordt dit verbreid, dat ze uit het leven scheidde,
Op de' eigen oogwenk, dat zij werd beschuldigd,
Zij wordt beklaagd, beweend en verontschuldigd,
Van elk, die 't hoort; want zoo gebeurt het steeds,
Dat wij te weinig schatten wat wij hebben,
Zoolang wij het genieten; ging 't verloren,
Dan groeit de waarde, dan erkennen wij
Den schat, wiens kostlijkheid ons bij 't bezitten
Verborgen bleef! — Zoo zal het Claudio gaan:
Verneemt hij, dat zijn taal haar heeft gedood,
Dan rijst haar beeld, zooals ze in 't leven was,
Bij 't peinzen lieflijk op voor zijn verbeelding,
En wat in 't leven haar bekoring schonk,
Verschijnt, gehuld in kost'lijker gewaad,
Hem teêrder, als vervuld van hooger leven,
Voor 't stralend oog der ziel; hem dieper roerend,
Dan toen zij werk'lijk leefde; treuren zal hij, —
Als ooit zijn hart de liefde heeft gekend, —
En wenschen, dat hij nooit haar had verklaagd,
Al dacht hij ook met recht haar aan te klagen.
Ja, volg dien weg, en twijfel niet, of de uitkomst
Geeft aan het ongeval een beter keer,
Dan ik het thans vooruit bereek'nen kan.
En mocht ik 't wit ook missen, dit is zeker:
't Geloof aan 't sterven van de jonkvrouw zal
Den roep, die uitgaat van haar schande, smoren;
En bij 't mislukken kunt gij haar verbergen, —
Bij zoo geschonden naam het best besluit, —
In de afgestorvenheid eens kloosters, verre
Van 's werelds oogen, tongen, oordeel, smaad.

Benedict.

Signore Leonato, hoor den pater;
En moog', zooals gij weet, mijn hart in vriendschap

Den prins en Claudio toegewijd zijn, 'k zal
In dezen, op mijn woord, zoo trouw en heimlijk
Aan u mij houden, als uw ziel en lichaam
Elkander steunen.

Leonato.

Ik verzink in jammer,
En grijp naar 't zwakste strootjen.

Pater Francisco.

Gij stemt dus toe; — zoo komt! Bij vreemde zorgen
Wordt vaak het leed op vreemde wijs verzacht. —
Sterf om te leven, kind; uw huw'lijksmorgen
Is, hoop ik, slechts verdaagd; vat moed en wacht!
(Pater Francisco, Hero *en* Leonato *af.)*

Benedict.

Jonkvrouw Beatrice, hebt gij al dien tijd geweend?

Beatrice.

Ja, en ik wil nog langer weenen.

Benedict.

Dit wil ik niet wenschen.

Beatrice.

Dat behoeft ook niet: ik doe het van zelve.

Benedict.

Ik houd het voor zeker, dat aan uwe schoone nicht onrecht is gedaan.

Beatrice.

Ach, wat zou de man zich bij mij verdienstelijk maken, die haar recht verschafte!

Benedict.

En is er geen middel om u zulk een vriendschap te bewijzen?

Beatrice.

Een zeer eenvoudig middel, maar niet zulk een vriend.

Benedict.

Kan een man het volbrengen?

Beatrice.

Het is een taak voor een man, maar niet voor u.

Benedict.

Ik bemin niets ter wereld zoozeer als u. Is dit niet vreemd?

Beatrice.

Zoo vreemd als — ik weet niet wat. Even zoo goed kon ik zeggen, dat ik niets zoo bemin als u; — maar geloof mij niet; en toch lieg ik niet; ik beken niets en ik loochen niets. — Ik ben bedroefd over mijne nicht.

Benedict.

Bij mijn zwaard, Beatrice, gij bemint mij.

Beatrice.

Zweer er niet bij, want gij breekt het.

Benedict.

Ik wil er bij zweren, dat gij mij bemint; en ik wil het gebruiken om het zwaard te breken van hem, die zeggen mocht, dat ik u niet bemin.

Beatrice.

Dus zult gij uw woord niet breken?

Benedict.

Eer breek ik mijn goed zwaard dan mijn woord. Ik betuig: ik bemin u.

Beatrice.

Nu, dan vergeve mij God —

Benedict.

Welke zonde, lieve Beatrice?

Beatrice.

Gij zijt mij op een gelukkig oogenblik in de rede gevallen; ik was op het punt te betuigen, dat ik u beminde.

Benedict.

Zoo doe het, met geheel uw hart.

Beatrice.

Ik bemin u met zulk een groot deel van mijn hart, dat er niets overblijft om het mee te getuigen.

Benedict.

Welnu, zeg mij, wat ik voor u doen moet.

Beatrice.

Dood Claudio.

Benedict.

Wat! voor de geheele wereld niet.

Beatrice.

Gij doodt mij door het te weigeren. Vaarwel!

Benedict.

Toef, lieve Beatrice.

Beatrice.

Ik ben reeds weg, al ben ik nog hier. — Er is geene liefde in u. — Neen, ik bid u, laat mij gaan.

Benedict.

Beatrice, —

Beatrice.

In waarheid, ik wil gaan.

Benedict.

Laat ons eerst vrienden worden.

Beatrice.

Gij waagt eerder, met mij vrienden te worden, dan met mijn vijand te vechten.

Benedict.

Is Claudio uw vijand?

Beatrice.

Is hij niet van top tot teen een schurk gebleken, die mijn bloedvriendin belasterd, gesmaad, van eere beroofd heeft? — O, ware ik een man! — Wat! haar als op de handen te dragen, en dan, als zij hem de hand zal reiken, haar met een openbare aanklacht, onverbloemde lastertaal en gevoelloozen wrevel, — o God, ware ik een man! Ik zou op de markt zijn hart hem uit het lijf rukken.

Benedict.

Hoor mij, Beatrice, —

Beatrice.

Met een man uit een venster gesproken! een fraai vertelsel!

Benedict.

Maar Beatrice, —

Beatrice.

Die lieve Hero! — zij is verguisd, zij is belasterd, zij is vernietigd.

Benedict.

Bea —

Beatrice.

Prinsen en graven! Voorwaar een prinselijk getuigenis, een fraaie graaf, een graaf van suikergoed, een wegsmeltend minnaar, waarachtig! O, ware ik een man, om zijnentwille! Of had ik een vriend, die om mijnentwille een man wilde zijn! Maar alle manhaftigheid is weggesmolten in hoffelijkheid, en moed in plichtplegin-

gen, en de mannen zijn louter tong geworden, zelfs die zich goed voordeden; tegenwoordig is hij reeds een Hercules, die een leugen vertelt en er op zweert. — Ik kan geen man worden door mijn wenschen, daarom wil ik als vrouw sterven door mijn droefenis.

(Zij wil heengaan.)

Benedict.

Toef nog, liefste Beatrice! Mijn hand er op, ik bemin u.

Beatrice.

Gebruik ze ter liefde van mij voor iets anders dan voor een eed.

Benedict.

Denkt gij in het diepst uwer ziel, dat Graaf Claudio Hero onrecht heeft gedaan?

Beatrice.

Ja, zoo zeker, als ik een gedachte of een ziel heb.

Benedict.

Genoeg! ik ben er toe gehouden; ik zal hem uitdagen. Ik wil uwe hand kussen; zoo; en nu ga ik. Bij deze hand! Claudio zal mij duchtig rekenschap geven. Beoordeel mij naar wat gij van mij hooren zult. Ga en troost uwe nicht; ik moet nu zeggen, dat zij dood is; — en thans, vaarwel.

(Beiden af, naar verschillenden kant.)

TWEEDE TOONEEL.

Eene gevangenis.

BRUMMEL, KNUPPEL *en een Schrijver, alle drie in ambtskleeding, komen op; achter hen de Wacht, met* CONRADO *en* BORACHIO.

Brummel.

Is ons geheel komplot bij elkaâr?

Knuppel.

O, nog een stoel en een kussen voor den schrijver.

Schrijver.

Wie zijn de gedaagden?

Brummel.

Wel, dat ben ik en mijn ambtsbroeder.

Knuppel.

Ja, dat spreekt; wij hebben de verhooring van de opdracht.

Schrijver.

Maar wie zijn de beschuldigden die verhoord moeten worden? — Laat hen voor den heer onderschout verschijnen.

Brummel.

Juist, laat hen voor mij verschijnen. — Hoe is uw naam, vriend?

Borachio.

Borachio.

Brummel.

Wees zoo goed en schrijf op: Borachio. — En de uwe, kerel?

Conrado.

Ik ben een fatsoenlijk man, heer. Mijn naam is Conrado.

Brummel.

Schrijf op: de heer fatsoenlijk man Conrado. — Mannen, dient gij God?

Conrado *en* Borachio.

Wij hopen van ja.

Brummel.

Schrijf op, dat zij hopen God te dienen; maar schrijf God vooraan, want God verhoede, dat God vóor zulke schelmen zou gaan! — Mannen, het is reeds bewezen, dat gij weinig beter zijt dan spitsboeven, en men is reeds mooi op weg om u te verdenken. Wat hebt gij hierop te antwoorden?

Conrado.

Wel, heer, wij zeggen, dat wij er geen zijn.

Brummel.

Een verduiveld geslepen knaap, dat moet ik zeggen; maar ik zal hem wel krijgen. — Kom gij (*tot* Borachio.) eens hier, kerel; ik moet u wat in 't oor zeggen. — Ik zeg u, gij wordt verdacht van spitsboeven te zijn.

Borachio.

En ik zeg u, heer, dat wij er geen zijn.

Brummel.

Goed, ga ter zijde. — Bij God, zij spreken uit één mond. Hebt gij opgeschreven, dat zij er geen zijn.

Schrijver.

Heer onderschout, dat is niet de manier om te verhooren; gij moet de wacht voorroepen, die hen heeft aangeklaagd.

Brummel.

Ja waarlijk, dat is de geschiktste weg. — Laat de wacht voorkomen.

(De Wachters treden voor.)

Mannen, ik gelast u in naam van den Prins, klaagt die menschen aan.

Eerste Wachter *(op* Borachio *wijzend).*

Deze man hier heeft gezegd, heer, dat Don Juan, de broeder van den Prins, een schurk was.

Brummel.

Schrijf op: Don Juan een schurk. — Wat, dat is openbare meineed, een broeder van een prins een schurk te noemen!

Borachio.

Heer onderschout, —

Brummel.

Stil, knaap, zwijg! Uw gezicht bevalt mij niet, dat kan ik u vertellen.

Schrijver *(tot de Wachters).*

Wat hebt gij hem nog meer hooren zeggen?

Tweede Wachter.

Wel, dat hij van Don Juan duizend dukaten ontvangen heeft, omdat hij jonkvrouw Hero valsch had aangeklaagd.

Brummel.

Een inbraak, zoo duidelijk als er ooit een begaan is.

Knuppel.

Ja, bij mijn ziel, dat is het.

Schrijver.

Wat meer, knaap?

Eerste Wachter.

En dat Graaf Claudio, op zijne woorden, zich voornam, Hero voor de geheele gemeente te beschamen en haar niet te trouwen.

Brummel.

O gij schurk! Daarvoor zult gij tot het eeuwige vreugdevuur veroordeeld worden.

Schrijver.

Wat meer?

Tweede Wachter.

Dat is alles.

Schrijver.

En dit is meer, mannen, dan gij kunt loochenen. Don Juan is van morgen heimelijk op den loop gegaan, Hero werd op deze wijze aangeklaagd, juist op deze wijze verstooten, en uit droefheid daarover is zij plotseling gestorven. Heer onderschout, laat die mannen boeien en voor Leonato brengen; ik wil vooruitgaan en hem het verhoor laten zien.

(De Schrijver af.)

Brummel.

Komt, laat hen verbonden worden.

Knuppel.

Wij willen hun de handen —

Conrado.

Weg, zotskap!

Brummel.

God zal mij liefhebben! Waar is de schrijver? Dat moet hij opschrijven, de onderschout van den Prins een zotskap! — Komt, bindt ze! — Gij ellendige rekel!

Conrado.

Weg! Gij zijt een ezel, gij zijt een ezel!

Brummel.

Wat! Despecteert gij mijn ambt niet? Despecteert gij mijn jaren niet? — O was hij nog maar hier om op te schrijven, dat ik een ezel ben! — Maar, mannen, onthoudt, dat ik een ezel ben; al is het niet opgeschreven, vergeet niet, dat ik een ezel ben! — Neen, gij schurk, gij zit vol moraliteit en dat zal u bewezen worden door goede getuigen. Ik ben een schrandere bol; en, wat meer is, een onderschout; en, wat meer is, een gezeten huisvader; en, wat meer is, zulk een aardige stoere kerel als er maar een in Messina loopt; en een, die de reglementen kent, begrepen? en een, die een aardig duitjen bezit, begrepen? en een, die verliezen heeft gehad; en een, die een zondaagsch pak heeft en een daagsch; en alles, wat hij aan heeft, is goed goed! — Brengt hem weg! O, was het maar opgeschreven, dat ik een ezel ben!

(Allen af.)

VIJFDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Voor Leonato's *huis.*

LEONATO *en* ANTONIO *komen op.*

Antonio.

Gaat gij zoo voort, dan brengt ge u zelf om 't leven,
En 't is niet wijs, zoo ge in verband met leed
Uzelf belaagt.

Leonato.

Ik bid u, spaar uw raad,
Die even vruchtloos mij in de ooren dringt,
Als water in een zeef. Neen, neen, geen raad;
Geen trooster fluist're zoete taal mij toe,
Dan een, wien zulk een onheil trof als mij!
Wien alle vreugd in haar als mij ontzonk,
Dat die mij spreke van geduld!
Meet zijn wee met het mijne, in lengte en breedte,
En laat het trek voor trek als 't mijne zijn,
Hier dit voor dat, en deze smart voor die,
In elke lijn en bocht, in vorm en grootte;
Als zoo een glimlacht en den baard zich strijkt,

Zijn kommer wegkucht, als hij weenen mocht,
Zijn leed met spreuken lapt, bij drinkebroêrs
Zijn wee bedwelmt, — breng zulk een man tot mij,
Van hem neem ik vermaan aan tot geduld.
Doch zulk een is er niet. De menschen, broeder,
Zij weten raad en troost voor elken kommer,
Dien zij niet voelen; maar treft die henzelf,
Tot woeste smart wordt dan hun raad, die vroeger
Aan wanhoop kalmtedruppels wilde geven,
Met zijden draden dolheid kluist'ren, hartzeer
Bezweren met een zucht, doodsangst met woorden.
Neen, neen; een ieder predikt kalm geduld,
Als and'ren onder kommerlast zich wringen;
Maar niemands kracht of zelfbeheersching prijst
Die schoone deugd nog aan, wanneer hijzelf
Hetzelfde dulden moet. Daarom, geen raad,
Want luider spreekt mijn smart dan elk vermaan.

Antonio.

Hierin zijn mannen gansch gelijk aan kind'ren.

Leonato.

Ik bid u, zwijg; vleesch wil ik zijn en bloed;
Want nooit is nog een wijsgeer opgestaan,
Die kiespijn met geduld verdragen kon,
Hoezeer zij, schrijvend op den trant van Goden,
Op smart en toeval schimpten als een niets.

Antonio.

Maar hoop toch al uw leed niet op uzelf;
Hun, die u krenkten, valle 't mee ten deel.

Leonato.

Thans spreekt gij wijs; voorwaar, dit wil ik doen.
Mijn ziel getuigt mij: Hero werd belasterd;
En dit zal Claudio, zal de Prins ervaren,
En iedereen, die dus haar eere rooft.

(DON PEDRO *en* CLAUDIO *komen op.*)

Antonio.

Daar komt de Prins met Claudio haastig aan.

Don Pedro.

Ha! goeden avond!

Claudio.

Goeden avond beiden.
(Zij willen verder gaan.)

Leonato.

Gij, heeren, hoort, —

Don Pedro.

Wij hebben haast, mijn vriend!

Leonato.

O, hebt gij haast, heer? — Nu, vaarwel dan, heer! —
Thans hebt gij haast? — Zoo gaat, 't is alles één.

Don Pedro.

Neen, waardige oude, zoek geen twist met ons.

Antonio.

Kon hij zichzelf door twisten recht verschaffen,
Dan rustten spoedig enk'len onzer vast.

Claudio.

Wie krenkt hem?

Leonato.

Wie? gijzelf, gij huich'laar, gij! —
Neen, leg uw hand niet aan 't gevest van 't zwaard;
Ik vrees u niet!

Claudio.

Voorwaar, verdorr' mijn hand,

Wanneer ze uw ouderdom ooit vrees mocht wekken!
Ik zweer, mijn hand aan 't zwaard bedoelde niets.

Leonato.

O zwijg, man; grijns mij niet zoo spottend aan,
Ik spreek niet als een baaz'laar of een nar,
En poch niet, door mijn ouderdom beschut,
Wat ik als jongling deed, of wat ik doen zou,
Ware ik niet oud. Ik zeg u in 't gezicht:
Gij hebt mijn schuldloos kind en mij gekrenkt,
Zoo diep, dat ik bezadigdheid verzaak,
En met mijn grijzen baard, gebroken kracht,
U uitdaag, dat ge als man den strijd aanvaardt.
Want gij, gij hebt mijn schuldloos kind belasterd;
Uw valsch getuig'nis heeft haar hart doorboord,
En bij haar vaad'ren ligt zij thans verzameld,
O! in een graf, waar schande nooit in sliep,
Dan deze, door uw schurkerij gesmeed.

Claudio.

Mijn schurkerij?

Leonato.

Ja de uwe, Claudio! de uwe.

Don Pedro.

Dit is een dwaling, oude man.

Leonato.

Prins, Prins!
Ik zal 't hem duur bewijzen, als hij durft,
Trots al zijn fijne vechtkunst, en zijn oef'ning,
En trots zijns levens Mei, zijn jonglingsbloei.

Claudio.

Laat af! met u wil ik geen strijd aanvaarden.

Leonato.

Ge ontwijkt mij zoo? Mijn kind hebt gij gedood;
Maar zoo gij mij doodt, knaap, dan doodt ge een man.

Antonio.

Ons beiden moog' hij dooden, beiden mannen!
Doch dit is niet de zaak; hij doode eerst de' eenen; —
Strijd, eer gij snoeft; — met mij hebt ge eerst te doen. —
Kom, volg mij, knaap! kom, groote knaap, kom, volg mij.
Ik zweep u, knaap, die vechterskunsten uit;
Mijn woord van edelman, ik doe het, knaap!

Leonato.

Mijn broeder!

Antonio.

Neen, stil! God weet, uw dochter was mij lief;
En zij is dood: door schurken dood gelasterd,
Die even grif een man het voorhoofd bieden,
Als ik een adder bij zijn tanden grijp.
Melkmuilen, knapen, apen, zwetsers!

Leonato.

Broeder, —

Antonio.

Neen, houd u stil! O, man! ik ken dat volkjen!
Ik weet, hoe zwaar zij wegen, op een haar,
Die wufte, pronk'rige, onbeschaamde kinkels,
Die liegen en bedriegen, hoonen, last'ren,
Zich gekk'lijk kleeden en op barschen toon
Een half dozijn vervloekingen doen hooren,
Hoe zij, als 't moest, hun vijand zouden gruiz'len;
En dit is alles!

Leonato.

Antonio, broeder!

Antonio.

Kom, 't beteekent niets;
Meng gij er u niet in, laat mij begaan.

Don Pedro.

Wij willen, heeren, uwe drift niet wekken.
Uw dochters dood is mij van harte leed;
Maar op mijn eer, zij werd van niets beschuldigd,
Dan wat onloochenbaar bewezen was.

Leonato.

Mijn vorst, mijn vorst, —

Don Pedro.

Ik wil u thans niet hooren.

Leonato.

Niet? Kom dan, broeder; kom! — Ik eisch gehoor!

Antonio.

Dit moet, of and'ren zullen zwaar het boeten.

(Leonato *en* Antonio *gaan haastig heen.*)

(Benedict *komt, van de andere zijde, op.*)

Don Pedro.

Ei zie! daar komt de man nu, dien wij zochten.

Claudio *(gedwongen).*

Zoo, Signore, wat nieuws?

Benedict *(ernstig).*

Goeden dag, mijn vorst.

Don Pedro.

Welkom, Signore; gij komt bijna op tijd, om bijna vechtenden te scheiden.

Claudio.

Het verschilde niet veel, of twee oude mannen zonder tanden hadden ons de neuzen afgebeten.

Don Pedro.

Leonato en zijn broeder. — Hadden wij gevochten, dan waren wij, vrees ik, te jong voor hen geweest.

Benedict.

In een kwade zaak laat ons de kracht in de steek. — Ik was u beiden aan 't zoeken.

Claudio.

En wij hebben u reeds overal loopen zoeken, want wij zijn ontzettend melancholiek en waren daar graag afgeholpen. Kunt gij uw geest niet voor den dag halen?

Benedict.

Die steekt in mijn degenscheê: zal ik hem trekken?

Don Pedro.

Zijt gij uw geest op zijde gaan dragen?

Claudio.

Dit heeft nog nooit iemand gedaan, al hebben velen vaak hun geest ter zijde gelegd. — Nu dan, zooals wij muzikanten hun strijkstok voor den dag laten halen, wil ik u zeggen: „trek, om ons genoegen te doen."

Don Pedro.

Zoo waar ik een eerlijk man ben, hij ziet bleek. — Zijt gij ziek of verstoord?

Claudio.

Kom, moed gevat, kerel! Al is het zeggen, dat kommer katten kan klein krijgen, gij zijt mans genoeg om kommer klein te krijgen.

Benedict.

Heer, als gij uwen geest tegen mij drilt, zal ik er

scherp tegenin rijden. — Ik raad u, zoek een anderen tegenstander.

Claudio.

Nu, neem dan een andere lans, want deze laatste is midden doorgebroken.

Don Pedro.

Zoo waar de zon schijnt, hij verbleekt meer en meer. Ik geloof, dat hij ernstig verstoord is.

Claudio.

In dat geval, weet hij, hoe zijn gordel voor de worsteling te draaien.

Benedict *(nader tredend).*

Zal ik u een woord in 't oor zeggen?

Claudio.

God behoede mij voor een uitdaging.

Benedict (*zacht tot* Claudio).

Gij zijt een laaghartige. — Ik scherts niet. — Ik wil het staande houden, zooals gij wilt, waarmee gij wilt, en wanneer gij wilt. — Geen ontwijking, of ik verklaar u openlijk voor een lafaard. Gij hebt een beminnelijk meisjen gedood, en zwaar zult gij haar dood verantwoorden. Laat mij van u hooren.

Claudio *(luid).*

Goed, ik zal komen, als het onthaal goed is.

Don Pedro.

Wat! een feest? een feest?

Claudio.

Ja zeker; ik dank hem; hij heeft mij genoodigd op een kalfskop en een kapoen, en als ik die niet recht handig voorsnijd, verklaar dan mijn mes voor een vod.—Zal ik ook niet een houtsnip vinden?

Benedict *(op verachtenden toon).*

Uw geest, heer, gaat een goeden tel: gemakkelijk genoeg.

Don Pedro (*tot* Benedict).

Ik moet u eens vertellen, hoe Beatrice onlangs uw vernuft geprezen heeft. Ik zeide, dat gij een fijn vernuft hadt. „O zeker;" zeide zij, „fijn en klein." „Neen", zeide ik, „een groot". „Juist," zeide zij, „groot en grof." „Neen", zeide ik, „een goed." „Dat is zoo," zeide zij, „het doet niemand kwaad." „En," zeide ik, „hij is iemand van menschenkennis." „'t Is waar," zeide zij, „hij ziet de menschen naar de oogen." „En", zeide ik, „hij spreekt verscheiden talen." „Daarmee ben ik het eens", zeide zij, „want hij zwoer mij Maandagavond, dat ik zóó was, en Dinsdagmorgen, dat het niet zoo was; dit is al tweederlei taal; het zijn twee talen." Zoo wist zij, een uur achtereen, al uw deugden, ieder afzonderlijk, onkenbaar te maken, maar ten laatste besloot zij met een verzuchting; „dat Italië uws gelijke niet bezat."

Claudio.

Waarbij zij van harte weende, en zeide, dat het haar onverschillig was.

Don Pedro.

Ja, dit deed zij; en toch, met dat al, als zij hem niet innig haatte, zou zij hem innig liefhebben. — De dochter van den ouden man heeft ons alles verteld.

Claudio.

Alles, alles; en bovendien, God zag hem, toen hij in den hof verborgen was.

Don Pedro.

Maar wanneer zullen wij de horens van den „wilden stier" op het voorhoofd mogen planten van den verstandigen Benedict?

Claudio.

Ja, en dat onderschrift: „Hier woont Benedict, de getrouwde man."

Benedict.

Vaarwel, knaap; gij kent mijn bedoeling. Ik wil u nu overlaten aan uw babbelzieke stemming. Gij zwaait met uw geestigheden rond als snoevers met hun rappieren, die, Goddank! niemand verwonden. — Mijn vorst, voor al uwe goedheid zeg u dank; ik moet van uwen omgang afzien. Uw broeder, de bastaard, is uit Messina gevlucht; gij hebt te zamen eene lieve, schuldelooze jonkvrouw gedood. Wat gindschen heer Zonderbaard betreft, hij en ik zullen een samenkomst hebben; tot zoo lang vrede met hem.

(Benedict *af.*)

Don Pedro.

Het is hem ernst.

Claudio.

Volkomen ernst; en, ik sta er u borg voor, uit liefde voor Beatrice.

Don Pedro.

En hij heeft u uitgedaagd?

Claudio.

Uit het diepst van zijn hart.

Don Pedro.

Wat is de mensch toch een aardig wezen, als hij wel hozen en wambuis aantrekt, maar zijn verstand thuis laat.

Claudio.

Ja, dan is hij een reus bij een aap vergeleken; maar een aap is bij zulk een man een diep geleerde.

(BRUMMEL, KNUPPEL *en de Wacht komen op, met* CONRADO *en* BORACHIO, *beiden geboeid.*)

Don Pedro.

Maar stil nu en laat mij; beheersch uzelf, mijn hart, en wees ernstig! Zeide hij niet, dat mijn broeder gevlucht was?

Brummel (*tot* BORACHIO).

Vooruit, man; als het gericht u niet mak kan krijgen, behoeft zij nooit meer bewijzen op haar weegschaal te leggen. Neen, als gij reeds eens een vervloekend huichelaar geweest zijt, moet men met u oppassen.

Don Pedro.

Wat is dat? Twee van mijns broeders volk geboeid? En de een is Borachio?

Claudio.

Vraag eens naar hun vergrijp, heer!

Don Pedro.

Gerechtsdienaars, wat hebben die mannen misdreven?

Brummel.

Wel, genadig heer, zij hebben valsch getuigenis begaan; verder hebben zij leugens verteld; ten tweede zijn zij een paar lasteringen; ten zesde en ten laatste hebben zij een jonkvrouw valsch verklaagd; ten derde hebben zij onwaarheden voor waar verklaard; en ten slotte zijn zij leugenachtige fielten.

Don Pedro.

Ten eerste vraag ik u wat zij gedaan hebben; ten derde vraag ik u, wat hun misdrijf is; ten zesde en ten laatste, waarom zij gevat zijn; en ten slotte, wat gij hun ten laste legt?

Claudio.

Zeer juist gevraagd en naar zijn eigen indeeling; waarachtig, dit is één zin in velerlei dos.

Don Pedro.

Wien hebt gij gekrenkt, mannen, dat gij zoo tot antwoorden gebonden zijt? Die geleerde onderschout is al te scherpzinnig om begrijpelijk te zijn. Wat is uw misdrijf?

Borachio.

Geëerde Prins, laat mij niet verder ten verhoore gevoerd worden; hoor gij mij aan, en laat deze graaf mij dooden. Ik heb uw eigene ziende oogen bedrogen; wat uw beider wijsheid niet kon ontdekken, hebben deze onnoozele halzen aan het licht gebracht, die mij in de nacht beluisterden, toen ik aan dezen man hier vertelde, hoe Don Juan, uw broeder, mij had opgestookt, om jonkvrouw Hero te belasteren; hoe gij naar den tuin gelokt werdt, en mij aan Margaretha, die Hero's kleederen aanhad, het hof zaagt maken; *(zich tot* Claudio *wendend)* en hoe gij haar te schande zoudt maken op het oogenblik van het huwelijk. Mijn schurkerij staat reeds in hun protocol, en ik wil die liever met mijn dood bezegelen, dan tot mijn beschaming nogmaals herhalen. De jonkvrouw is door de valsche aanklacht van mij en mijn meester gestorven; en kortom, ik verlang niets beters dan het loon van een schurk.

Don Pedro (*tot* Claudio).

Spreekt hij niet dolken, die uw hart doorboren?

Claudio.

Ik heb vergif gedronken, toen hij sprak.

Don Pedro (*tot* Borachio).

En hiertoe hitste u dus mijn broeder aan?

Borachio.

Ja; rijk'lijk heeft hij mij mijn doen betaald.

Don Pedro.

Hij is van top tot tot teen een lage schurk! —
En na dit boevenstuk is hij gevlucht.

Claudio.

Nu straalt uw beeld mij weer, o liefste Hero,
In reinen glans, zooals ik 't eerst aanbad.

Brummel *(tot de Wacht).*

Komt, brengt de twee klagers weg; ondertusschen zal de schrijver Signore Leonato van de zaak gereformeerd hebben. — En mannen, vergeet niet te rechter tijd en plaats te betuigen, dat ik een ezel ben.

Knuppel.

Zie, zie; daar komt de heer Signore Leonato, en de schrijver ook.

(Leonato, Antonio *en de Schrijver komen op.*)

Leonato.

Waar is de schurk? 'k Wil hem in de oogen zien,
Want zie ik ooit een ander, hem gelijk,
Met afschuw wend ik me af. Wie is 't van beiden?

Borachio.

Wilt gij uw krenker kennen, zie dan mij.

Leonato.

Zijt gij de ellend'ling, die met uwen adem
Mijn schuldloos kind gedood hebt?

Borachio.

Ik alleen.

Leonato.

Gelogen, schurk! 't is last'ring van uzelf;

Hier staan nog een paar mannen, groot van naam;
Een derde ontvlood, die er de hand in had. —
Ik dank u, Prinsen, voor mijn dochters dood;
Ja, schrijft dien bij uw groote en eed'le daden.
Een dapper stuk, als gij het wel bedenkt!

Claudio.

'k Weet niet, hoe ik gehoor bij u verwerf;
Toch moet ik spreken. Kies uw wrake zelf;
Leg, welke boete gij bedenken wilt,
Mij op voor deze schuld; toch was mijn schuld
Een dwaling slechts.

Don Pedro.

En mijn schuld ook, bij God!
Doch om den braven grijsaard te verzoenen,
Buig ik mij onder de' allerzwaarsten last,
Waarmee hij mij beladen wil.

Leonato.

Ik kan
U niet gelasten: „Roep mijn kind in 't leven;"
Dit ware onmoog'lijk. Doch ik bid u beiden,
Verkondigt allen burgers van Messina,
Hoe schuld'loos zij gestorven is; en, geeft (*Tot* Claudio.)
Uw hart wellicht een lied van rouw u in,
Zoo hang 't als opschrift op haar graf en zing er
Haar assche rust mee toe; doe dit van nacht. —
Kom verder morgen vroeg te mijnen huize,
En word, daar gij mijn schoonzoon niet kunt zijn,
Alsnu mijn neef. Mijn broeder heeft een dochter,
Schier 't evenbeeld van mijn gestorven kind,
Thans van ons beiden de eenige erfgenaam;
Zij treê nu in de rechten van haar nicht;
Zoo sterft mijn wraak.

Claudio.

O edel heer, uw goedheid,
Zoo groot en onverdiend, ontperst mij tranen;
Uw aanbod neem ik dankbaar aan; beschik
Vrij over de' armen Claudio van nu af.

Leonato.

Op morgen dus verwacht ik u te mijnent;
Vaarwel voor heden. — Thans zij deze booswicht
Verhoord ten overstaan van Margaretha,
Want zij was mee, vermoed ik, in 't complot,
En door uw broeder omgekocht.

Borachio.

Zij niet;
Neen, bij mijn ziel, zij wist niet, wat zij deed
Door dat gesprek met mij; zij was in alles,
Zoo lang ik haar gekend heb, deugdzaam, trouw.

Brummel *(naar voren dringend).*

En verder, genadige heer, al is het niet zwart op wit opgenoteerd, deze klager daar, de misdadiger, heeft mij een ezel genoemd; ik bid u, laat dit bij zijn bestraffing mee in rekening komen. En ook nog, de wacht heeft hen hooren spreken van zekeren Van Worm; ze zeggen, hij draagt een sleutel in zijn oor en een brelok, die er aan hangt, en hij borgt geld om Gods wil; en dat heeft hij al zoo lang gedaan en nooit betaald, dat de menschen eindelijk hardhartig worden en niets meer willen leenen om Gods wil. Ik bid u, verhoor hem eens op dit punt.

Leonato.

Ik dank u voor uw goede zorg en ijver.

Brummel.

Uw edelheid spreekt als een recht dankbaar en eerwaardig jonkman, en ik zegen God voor u.

Leonato.

Hier is wat voor uw moeite.

(Hij geeft hem geld.)

Brummel.

God zegene het gesticht!

Leonato.

Ga, ik onthef u van uw gevangene en ik dank u.

Brummel.

Ik geef uw edelheid een aartsspitsboef over, wien ik uw edelheid verzoek zich goed af te straffen tot voorbeeld voor anderen. God behoede uwe edelheid; ik wensch uwe edelheid alles goeds. God geve u een spoedig herstel. Onderdanig verleen ik uw edelheid verlof om heen te gaan, en als men een vroolijk wederzien mag wenschen, dan moge God het verhoeden! — Kom, buurman.

(Brummel *en* Knuppel *af.*)

Leonato (*tot Don* Pedro *en* Claudio).

Tot morgen ochtend, heeren; vaart nu wel!

Antonio.

Vaart, heeren, wel, tot morgen vroeg!

Don Pedro.

Wij komen.

Claudio.

Van nacht bedrijf ik rouw bij Hero's graf.

(Don Pedro *en* Claudio *af.)*

Leonato *(tot de Wacht).*

Voert gij hen weg. — (*Tot* Antonio.) Ik spreek met [Margaretha,
Van waar zij met dien kerel omgang had.

(Allen af.)

V. 1. 326.

TWEEDE TOONEEL.

Leonato's *tuin.*

BENEDICT *en* MARGARETHA *treden op, elkander ontmoetende.*

Benedict.

Ik bid u, lieve juffer Margaretha, maak u eens verdienstelijk jegens mij en help mij aan een gesprek met Beatrice.

Margaretha.

Wilt gij mij daarvoor een sonnet op mijn schoonheid schrijven?

Benedict.

In zoo hoogen stijl, Margaretha, dat geen man ter wereld het zal overvleugelen, want, — de zuivere waarheid is het, — gij verdient dit.

Margaretha.

Dat geen man mij onder zijn vleugels zal nemen? Wat, zal ik als vogelschrik moeten dienen?

Benedict.

Uw geest is zoo vlug als de bek van een windhond: hij vangt op.

Margaretha.

En de uwe zoo stomp als een schermmeesters rapier: hij raakt, maar dringt niet door.

Benedict.

Hij is galant, Margaretha; hij wil geen vrouw leed doen. En nu, ik bid u, roep Beatrice. Ik leg de wapens voor u neer.

Margaretha.

Geef alleen den degen, al het overige hebben wij zelf.

Benedict.

Daar moet gij mee weten om te gaan, Margaretha; 't is een gevaarlijk wapen voor meisjens.

Margaretha.

Nu, ik wil Beatrice voor u roepen; ik denk, dat zij haar voeten wel bij de hand zal hebben.

Benedict.

Dan zal zij ook wel komen.

(Margaretha *af.*)

(Hij zingt.) De liefdegod
Drijft met mij spot;
Hij weet wel, hij weet wel,
Hoe zwak, hoe zwak ik ben, —

ik bedoel, in het zingen, want wat het minnen betreft, Leander, de zwemmersbaas, Troilus, die het eerst koppelaars aan het werk zette, ja een gansch boek vol van die voormalige dameshelden, wier namen nog zoo goed rollen op de effen baan der jamben, wel, zij waren geen van allen zoo over de ooren verliefd als mijn arm ik. Alleen, ik kan het in rijm niet toonen; ik heb het beproefd, maar ik vind geen ander rijm op „lieſjen" dan „diefjen", een gestolen rijm; op „toorn" dan „hoorn", een boos rijm; op „helaas", dan „dwaas", een mal rijm; — alle zeer bedenkelijke slotklanken. Neen, ik ben niet onder een rijmplaneet geboren; en ik kan ook niet in zondaagsche uitdrukkingen het hof maken.

(Beatrice *komt op.*)

Liefste Beatrice, komt gij werkelijk, omdat ik u roepen liet?

Beatrice.

Ja, Signore, en ik ga weer heen, als gij het beveelt.

Benedict.

O! blijf slechts tot ik zeg: ga!

Beatrice.

„Ga" is gezegd, dus vaarwel! — maar toch, deel mij, eer ik ga, mee, wat mij deed komen; dat wil zeggen, deel mij mede, wat tusschen u en Claudio is voorgevallen.

Benedict.

Niets dan booze woorden; — en hierom wil ik u kussen.

Beatrice *(terugtredend).*

Booze woorden zijn slechts booze adem, en booze adem is slechts booze lucht; en booze lucht is ongezond; hierom wil ik ongekust heengaan.

Benedict.

Gij hebt het woord uit zijn rechten zin ter zijde doen springen, zoo geweldig is uw geest. Maar ik wil u zonder omwegen zeggen: Claudio is door mij uitgedaagd, en binnen kort moet ik van hem hooren, of ik verklaar hem openlijk voor een lafaard. — En nu, zeg mij, bid ik u, op welke van mijne slechte eigenschappen zijt gij het eerst verliefd geworden?

Beatrice.

Op alle samen; want zij maken een zoo welgeordenden staat van boosheden uit, dat zij geen enkele goede eigenschap veroorloven zich onder hen te mengen. Maar om welke mijner goede eigenschappen hebt gij het eerst liefde voor mij in uzelven geduld?

Benedict.

Liefde geduld! een goede uitdrukking. Inderdaad, ik duld die liefde, want ik bemin u tegen mijn wil.

Beatrice.

In weerwil van uw hart, denk ik. Ach, dat arme

hart! Als gij het geweld aandoet om mijnentwille, zal ik het geweld aandoen om uwentwille, want ik wil niets beminnen, wat mijn geliefde haat.

Benedict.

Gij en ik, wij zijn te verstandig om elkander in vrede het hof te maken.

Beatrice.

Uit uw bewering blijkt dit niet; onder twintig verstandige menschen is er niet een, die zichzelven prijst.

Benedict.

Een oude, een oude stelregel, Beatrice, die goed was in een tijd, toen er nog goede buren waren. Wie heden ten dage niet zelf, vóór hij sterft, een gedenksteen voor zich opricht, die leeft niet langer in de heugenis der menschen, dan de klok luidt en de weduwe weent.

Beatrice.

En hoe lang is dit wel, denkt gij?

Benedict.

Een vraag! — Wel, een uur met luide weeklachten en een kwartier met stille tranen. En daarom is het voor den wijze het beste, — als Vriend Knager, zijn geweten, er ten minste niet tegen heeft, — zelf de trompet te steken voor zijn eigen deugden, zooals ik het voor de mijne doe. Maar genoeg over het prijzen van mijzelven, die, zooals ik zelf getuigen kan, alleszins prijzenswaardig ben. En zeg mij nu, hoe gaat het uwe nicht?

Beatrice.

Zeer slecht.

Benedict.

En hoe gaat het u?

Beatrice.

Ook zeer slecht.

Benedict.

Vrees God, bemin mij en zoek beterschap. En nu moet ik u verlaten, want daar komt iemand in allerijl aangeloopen.

(URSULA *komt haastig op.*)

Ursula.

Mejonkvrouw, gij moet bij uw oom komen. Het is daar in huis een beweging van belang; het is bewezen, dat onze jonkvrouw Hero valsch beschuldigd is, de Prins en Claudio schandelijk bedrogen zijn; en Don Juan is de aanlegger van alles, en hij is weg, op den loop gegaan. Wilt gij dadelijk komen?

Beatrice.

Gaat gij mee, Signore, om dit nieuws te hooren?

Benedict.

Ik wil leven in uw hart, sterven in uw schoot, en begraven worden in uw oogen. En bovendien wil ik met u naar uw oom gaan.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

In een kerk.

Don PEDRO, CLAUDIO *en Gevolg komen op, met Muzikanten en Fakkeldragers.*

Claudio.

Is dit het grafgesteent' der Leonato's?

Een dienaar.

Ja, edel heer.

Claudio *(leest van een perkamenten rol).*

„Lastertaal brak Hero 't hart;
Zij ontweek in 't graf den smaad;
Maar de dood, voor korte smart,
Schonk haar roem, die nooit vergaat.
't Leven, dat in schande ontvlood,
Leeft nu roemrijk na den dood."

Sier gij 't graf; meld steeds haar lof,
Als ik lang verkeerde in stof. —

(Hij hangt de rol op.)

En nu, het lied ter uitvaart aangeheven!

GEZANG.

„Deernis, nachtgodin! ons knaagt
Rouw om 't sterven uwer maagd!
Snikken breekt het treurlied af,
Dat wij zingen op haar graf.
Stem in, gij middernacht,
Met onze droeve klacht,
Weemoedvol, deemoedvol!
Rijst, geesten, op! uw stem
Geev' meê aan de onze klem,
Weemoedvol, deemoedvol!"

Claudio.

Rust nu, doode! Jaarlijks keer'
Deze huldebrenging weer!

Don Pedro.

De toortsen uit! Reeds naakt de morgenstond;
De wolf gaat schuil; en zie! voor Phœbus' wagen
Tint schemerlicht het slaap'rig oost in 't rond
Met plekjens grauw en spelt het blijde dagen.
U allen dank, verlaat ons en vaart wel!

Claudio.

Gegroet, mijn vrienden; ga nu elk uws weegs.
(*Allen af, behalve* Don Pedro *en* Claudio.)

Don Pedro.

Kom! Thans van hier! Wij moeten ons verkleeden
Voor wat in Leonato's huis u wacht.

Claudio.

En hooger heil verleene ons Hymen heden,
Dan op den dag, zoo pas met rouw herdacht!
(*Beiden af.*)

VIERDE TOONEEL.

Een zaal in Leonato's *huis.*

Leonato, Antonio, Benedict, Beatrice, Hero, Margaretha, Ursula *en Pater* Francisco *komen op.*

Pater Francisco.

Zeide ik u niet, dat Hero schuldloos was?

Leonato.

Ook Claudio is het, en de Prins, die haar, —
Gij hebt gehoord, hoe laag misleid, — verklaagden.
Doch Margaretha heeft een deel der schuld,
Schoon tegen haren wil, zooals de gang
Van de ondervraging duid'lijk heeft gestaafd.

Antonio.

Nu, ik ben blij, dat alles zoo goed afloopt.

Benedict.

En ik ben 't ook, want mij verbond mijn woord,
Den jongen Claudio rekenschap te vord'ren.

Leonato.

Nu, dochter, nicht en vrouwelijk gevolg,
Gaat in de kamer ginds, voor u bestemd,
En komt gemaskerd als ik u laat roepen;
Zoo daad'lijk komen Claudio en de Prins. —
(De Vrouwen gaan heen.)
Gij kent, mijn broeder, uwen post; gij moet
Uws broeders dochter nu tot vader zijn,
Haar aan den jongen Claudio plechtig geven.

Antonio.

Ik hoop met allen ernst mijn plicht te doen.

Benedict.

Ook ik denk u een dienst te vragen, Pater.

Pater Francisco.

En welk een dienst, Signore?

Benedict.

Mij een hemel,
Of vagevuur te ontsluiten, een van tweeën.
Signore Leonato, waarde heer,
Verneem, uw nicht heeft een goed oog op mij.

Leonato.

Dat oog, geloof mij, heeft zij van mijn dochter.

Benedict.

En ik vergeld het met een blik vol liefde.

Leonato.

Die blik, vermoed ik, is een gift van mij,
Van Claudio en den Prins. — Wat is uw wensch?

Benedict.

Uw antwoord, heer, is taam'lijk raadselachtig. —
Maar nu mijn wensch? Mijn wensch is, dat uw wensch
Met de' onzen zich vereene, en dat nog heden

De band van 't eerzaam huw'lijk ons verbind'; —
En daartoe, Pater, vraag ik uwen bijstand.

Leonato.

Gij hebt mijn jawoord, heer.

Pater Francisco.

En mijnen bijstand.
Daar komt de Prins met Claudio.

(Don Pedro *en* Claudio, *met Gevolg, komen op.*)

Don Pedro.

'k Wensch goeden morgen aan deze' eed'len kring.

Leonato.

Mijn vorst, wees welkom; Claudio, gij zijt welkom;
Gij werdt verwacht. — (*Tot* Claudio.) En 't blijft dus [uw besluit,
Vandaag te huwen met mijns broeders dochter.

Claudio.

Ik houd mijn woord, al waar' zij een moorin.

Leonato.

De priester staat gereed; dus haal haar, broeder.
(Antonio *af.*)

Don Pedro.

Zoo, goeden morgen, Benedict; wat hebt gij?
Hoe komt ge aan zulk een Februari-uitzicht,
Zoo vol van zware wolken, storm en vorst?

Claudio.

'k Vermoed, hij denkt nu aan dien wilden stier. —
Vat moed, vergulden willen wij uw horens,
Dat heel Europa zich verheugt om u,
Zooals weleer Europa zich verblijdde,
Toen Jupiter als stier haar liefde wijdde.

Benedict.

Verlokkend, heer, weerklonk des Gods boeboe!
Juist zulk een gast verlokte uws vaders koe;
En zie, een kalf was vrucht der snakerij,
U zeer gelijk, want evenzoo loeit gij.

(Antonio *komt op, met de Vrouwen, de laatsten gemaskerd.*)

Claudio (*tot* Benedict).

'k Betaal u dit, doch eerst deze and're reek'ning. —
(*Tot* Antonio.) Wie is de jonkvrouw, die ik nemen moet?

Antonio.

Dit is uw bruid; en plechtig geef ik ze u.

Claudio.

Zoo is zij mijn. — Onthul 't gelaat mij, lieve.

Leonato.

Neen, niet, aleer gij voor den priester hier
De hand haar reikt en zweert, dat gij haar huwt.

Claudio.

Zoo reik mij voor dien heil'gen man de hand;
Ik ben uw man, als gij mij hebben wilt.

Hero *(het masker afnemend).*

En vóór ik stierf, was ik uw eerste vrouw;
En toen gij mindet, gij mijn eerste man.

Claudio *(buiten zichzelf).*

Een tweede Hero?

Hero.

Niets is zekerder.
Eén Hero stierf onteerd; maar ik, ik leef,
En ik ben rein, zoo zeker als ik leef.

Don Pedro.

De vroeg're Hero! Hero de gestorv'ne!

Leonato.

Zij was slechts dood, zoolang de laster leefde.

Pater Francisco.

Ik kan, wat uw verbazing wekt, ontraads'len;
Zoodra de heil'ge handling is volbracht,
Deel ik u alles meê van Hero's dood.
Thans zij dit wonder u als iets gewoons,
En gaan wij daad'lijk op naar de kapel.

Benedict.

Geen haast nog, Pater. — Wie is Beatrice?

Beatrice *(het masker afnemend).*

Ik antwoord op dien naam. Wat is uw wensch?

Benedict.

Mint gij mij niet?

Beatrice.

Ik, neen, niet meer dan 't moet.

Benedict.

Dan zijn uw oom, de Prins en Claudio, allen,
Geheel misleid; zij zwoeren, dat gij 't deedt.

Beatrice.

Mint gij mij niet?

Benedict.

Voorwaar, niet meer dan 't moet.

Beatrice.

Dan zijn mijn nicht, Margrethe en Ursula
Geheel misleid; zij zwoeren, dat gij 't deedt.

Benedict.

Zij zwoeren: o, gij waart schier ziek om mij.

Beatrice.

Zij zwoeren: o, gij waart schier dood om mij.

Benedict.

Niets van dien aard. — En dus, gij mint mij niet?

Beatrice.

Neen, toch niet; slechts om vriendschap te vergelden.

Leonato.

Kom, nichtje', ik weet, gij mint dien edelman.

Claudio.

En dit kan ik bezweren: hij mint haar;
Want hier is een sonnet van zijne hand,
Een kreupel vers, maar uit zijn eigen brein,
Gewijd aan Beatrice.

Hero.

Hier een ander,
Van hare hand en uit haar zak gekaapt,
Vol teed're liefde voor haar Benedict.

Benedict.

Een wonder! onze eigen handen tegen onze harten getuigend! — Kom, ik wil u nemen; maar, bij het licht der zon, ik neem u slechts uit medelijden.

Beatrice.

Ik wil u niet afwijzen; — maar, bij het licht van den dag, ik geef alleen aan dringenden raad gehoor, en, gedeeltelijk, om uw leven te redden, want ik heb gehoord, dat gij op het punt waart er de tering van te zetten.

Benedict.

Stil, ik wil u den mond stoppen.

(Hij kust haar.)

Don Pedro.

Hoe maakt het Benedict, de getrouwde man?

Benedict.

Ik wil u wat zeggen, Prins; een geheele bent van grappenverkoopers kan mij door stekeligheid niet netelig maken. Denkt gij, dat ik iets geef om een hekeldicht of een puntdicht? Neen, als een mensch door snedige zetten gewond werd, bleef er aan niemand een stuk heel. Kort en goed, nu ik eens zeg: „ik ga trouwen", is het mij glad onverschillig, wat de wereld er van zeggen wil; spaar dus gerust uw aardigheden over wat ik er vroeger tegen gezegd heb, want niets is wispelturiger dan een mensch; en daarmee uit. — Wat u betreft, Claudio, ik dacht u op het jak te zullen komen; maar wij worden neven, leef dus heelhuids en bemin mijne nicht.

Claudio.

Ik had nog hoop, dat gij Beatrice zoudt hebben afgeslagen, opdat ik er bij u den eenlooper had kunnen uitkloppen en u tot een dubbelaar had kunnen maken; wat gij trouwens ongetwijfeld wel worden zult, als mijn nichtjen u niet bijzonder nauw op de vingers kijkt.

Benedict.

Stil, stil, wij zijn vrienden. — Laat ons vóór het huwelijk nog een dans hebben; dit make ons de harten en onzen vrouwen de voeten lichter.

Leonato.

Het dansen komt na.

Benedict.

Neen, op mijn woord, vooraf; daarom, speelt op, muzikanten! — Prins, gij staat te peinzen; neem een vrouw, neem een vrouw! Geen staf, zoo eerwaardig als een met hoorn gekroonde.

(Een Bode komt op.)

Bode.

Uw broeder, heer, is op zijn vlucht gevat,
En goed bewaakt alreeds hierheen gevoerd.

Benedict.

Denk niet aan hem voor morgen; ik wil u geduchte straffen voor hem uitdenken. — Speelt op, muzikanten!

(Een dans. Daarna allen af.)

DE VROOLIJKE VROUWTJENS VAN WINDSOR.

PERSONEN:

Sir *John Falstaff*.
Fenton.
Zielig, een vrederechter ten platten lande.
Slapperman, neef van Zielig.
Ford, *Page*, } burgers van Windsor.
Willem Page, Page's zoon, een knaap.
Sir *Hugo Evans*, een geestelijke, uit Wallis herkomstig.
Dokter *Cajus*, een Fransch geneesheer.
De Waard van de herberg: De Kouseband.
Bardolf, *Pistool*, *Nym*, } dienaars van Falstaff.
Robert, page van Falstaff.
Simpel, dienaar van Slapperman.
Rugby, dienaar van dokter Cajus.

Juffrouw *Ford*.
Juffrouw *Page*.
Anna Page, hare dochter.
Vrouw *Haastig*, huishoudster bij dokter Cajus.

Bedienden van Page, Ford, enz.

Het tooneel is in en bij *Windsor*.

EERSTE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Windsor. *Voor* PAGE's *huis.*

Vrederechter ZIELIG, SLAPPERMAN *en Sir* HUGO EVANS *komen op.*

Zielig.

Sir Hugo, praat er mij niet meer van; ik wil er een Sterrekamerzaak van maken; al ware hij twintigmaal Sir John Falstaff, hij zal weten, dat hij met Robert Zielig, zijn edelgeboren, te doen heeft.

Slapperman.

In het graafschap Gloster, vrederechter en coram.

Zielig.

Ja, neef Slapperman, en cust-alorum.

Slapperman.

Ja, en rato-lorum er bij; en een geboren edelman, eerwaarde, die zich armigero schrijft, op iedere rekening, borgstelling, kwijting of dagvaarding, armigero.

Zielig.

Ja, dat doe ik, en dat hebben wij allen gedaan al sinds driehonderd jaar.

Slapperman.

Al zijn afstammelingen, die voor hem waren, hebben het gedaan; en al zijn stamvaders, die na hem komen, mogen het doen; zij mogen hun dozijn zilveren pietermannen op hun riddermantel dragen.

Zielig.

Het is een oude riddermantel.

Evans.

Die dosijn silveren pieten komt choet bij een ouden mantel; zij staan hem choet, stappend; het is een chesellig beest voor ten mensch en betuit chehechtheid.

Zielig.

De pieterman is een versche visch; — gezouten visch behoort in een oud wapen.

Slapperman.

Ik kan het vierendeelen, neef; niet waar?

Zielig.

Als gij een vrouw neemt, ja, en de wapens vereenigt.

Evans.

Hij neemt van u, als hij fierendeelt.

Zielig.

Wel volstrekt niet.

Evans.

Wel seker, bij onze lieve frouw; als hij een fierde van uw mantel heeft, plijven er maar drie slippen voor u self, naar mijn onnoozel pechrip. Maar dat is alles hetselfde; — als Sir John Falstaff u onaangenaamheids pechaan heeft, dan pen ik van de kerk en wil recht chaarne mijn welwillendheid u aandoen en versoeningen en kompremiesen tusschen u maken.

Zielig.

De geheime raad zal er kennis van nemen; het is oproer.

Evans.

Het is niet choet, dat de cheheime raad van een oproer hoort; er is cheen freese Chots in een oproer. De cheheime raad, siet ge, moet pecheeren van de freese Chots te hooren, en niet van een oproer te hooren; heb wel attentaat hierop.

Zielig.

Nu, bij mijn ziel, als ik nog jong was, zou het zwaard het uitmaken.

Evans.

Het is peter, dat frienden het swaard sijn en het uitmaken; en tan is er nog een andere spikkulatie in mijn prein, die misschien iets choets uitwerkt. Taar heb je Anna Page, tochter van den heer George Page, dat een aartige maachtelijkheid is.

Slapperman.

Juffer Anna Page? Zij heeft bruin haar en een fijne stem, zooals de meisjens hebben.

Evans.

Zij is juist de persoon uit de cheheele wereld als maar te wenschen is door u, en sevenhonderd pond cheld en choud en silver fan haar chrootfader op sijn sterfbed, — Chod cheve hem een froolijke opstanding! — als sij in staat is seventien jaar te tellen. Het sou een choede suinigheid zijn, als wij ons gehassebas en gewirrewar wechlieten en een huwelijk maakten tusschen mijnheer Abraham en Anna Page.

Slapperman.

Heeft haar grootvader haar zevenhonderd pond nagelaten?

Evans.

Ja, en haar fader laat haar nog meer tuiten.

Slapperman.

Ik ken de jonge juffer; zij heeft goede gaven.

Evans.

Sevenhonderd pond en uitsichten zijn choede chaven.

Zielig.

Nu, laat ons den braven heer Page een bezoek gaan brengen. Is Falstaff daar?

Evans.

Zou ik u foorliegen? Ik feracht een leugenaar, zooals ik iemand feracht, die falsch is, of zooals ik iemand feracht, die niet te fertrouwen is. De ridder, Sir John, is er, en ik pit u, laat u raden door uw welmeeners. Ik wil kloppen op de deur om mijnheer Page. *(Hij klopt aan.)* Hé, hola, Chot segene uw huis!

Page *(van binnen).*

Wie is daar?

Evans.

Hier is Chot's zegen en uw choede friend en de frederechter Zielig; en hier is de jongeheer Slapperman, die u misschien een ander liedjen singen sal, als de saak naar uw smaak is.

(Page *komt op.*)

Page.

Het verheugt mij, uwe edelheden wel te zien. Ik dank u voor dat wild, mijnheer Zielig.

Zielig.

Ik ben verheugd u te zien, mijnheer Page; het moge u wel bekomen. Ik wenschte, dat het wild beter ware

geweest; het was slecht geschoten. — En hoe maakt het de goede juffrouw Page? — en ik ben u altijd van harte erkentelijk, ja, recht van harte.

Page.

Ik dank u, heer.

Zielig.

Heer, de dank is aan mijn kant; bij ja en neen, dat is hij.

Page.

Ik ben verheugd u te zien, beste heer Slapperman.

Slapperman.

Hoe maakt het uw lichtbruine windhond, heer? Ik hoorde zeggen, dat hij bij Cotswold achter is gebleven.

Page.

Dat was niet uittemaken, heer.

Slapperman.

Gij wilt er niet voor uitkomen, gij wilt er niet voor uitkomen.

Zielig.

Dat wil hij niet. — 't Was een ongeluk, 't was een ongeluk. 't Is een goede hond.

Page.

Niets bijzonders, heer.

Zielig.

Ja, heer, hij is een goede hond, en een fraaie hond; wat zal men er meer van zeggen? hij is goed en fraai. Is Sir John Falstaff hier?

Page.

Ja, heer, hij is binnen en ik wenschte, dat ik een goed werk tusschen u kon doen.

Evans.

Dat is gesproken als een christensmensch.

Zielig.

Hij heeft mij beleedigd, mijnheer Page.

Page.

Nu, heer, hij bekent het eenigermate.

Zielig.

Bekend is nog niet geboet; is het zoo niet, mijnheer Page? Hij heeft mij beleedigd; inderdaad, dat heeft hij; — in een woord, dat heeft hij; — geloof mij; — Robert Zielig, esquire, zegt, dat hij beleedigd is.

Page.

Daar komt Sir John.

(*Sir* John Falstaff *komt op, met* Bardolf, Nym *en* Pistool.)

Falstaff.

Zoo, mijnheer Zielig, gij wilt mij bij den koning verklagen?

Zielig.

Ridder, gij hebt mijn dienaars geslagen, mijn herten geveld en het huisjen van mijn boschwachter opengebroken.

Falstaff.

Maar toch „de dochter van uw wachter niet gekust"?

Zielig.

Stil, geen grappen! gij zult dit moeten verantwoorden.

Falstaff.

Dit wil ik terstond doen: — ik heb dit alles gedaan; ziedaar mijn antwoord.

Zielig.

Ik breng het voor den geheimen raad.

Falstaff.

Gij deedt beter, het in uw geheime lade te houden; men zal u uitlachen.

Evans.

Pauca verba, Sir John; pak zoete prootjens.

Falstaff.

Laat hem liever een zoutbroodjen pakken. — Slapperman, ik heb u een gat in 't hoofd geslagen; is dat stof tot een aanklacht tegen mij?

Slapperman.

Nu zeker, heer, ik had stof genoeg in mijn hoofd tegen u; en ook tegen uw schurken van gauwdieven, Bardolf, Nym en Pistool. Zij sleepten mij naar de herberg, en maakten mij dronken en leegden toen mijn zakken.

Bardolf.

Gij Banbury-kaas!

Slapperman *(terugwijkend)*.

O, 't is nietmetal.

Pistool.

Wat, Mephistophilus!

Slapperman.

O, 't is nietmetal.

Nym.

Flentertjen, zeg ik! pauca, pauca; flentertjen, dat is mijn humor.

Slapperman *(altijd meer terugwijkend)*.

Waar is Simpel, mijn knecht? — weet gij het ook, neef?

Evans.

Frede, pit ik u. Laten wij tot een verstand komen; daar is drie scheidensrechters in deze zaak, als ik mij

wel fersta; dat is de heer Page, fidelicet, de heer Page; en daar is ikself, fidelicet, ikself, en de derde man is, in de laatste plaats en finaliter, de waard uit „de Kouseband".

Page.

Wij drieën, wij willen de zaak onderzoeken, en tusschen hen in het effen brengen.

Evans.

Brafo! ik wil een kort pechrip fan de saak in mijn sakpoekjen maken; en wij willen later alles pespreken met alle moochlijke pehoetsaamheid.

Falstaff.

Pistool!

Pistool.

Hij hoort met ooren.

Evans.

De tuifel en sijn chrootmoeder! Wat is tat foor een manier van spreken: „Hij hoort met ooren!" Kom, tat is toch cheaffectioneerd.

Falstaff.

Pistool, hebt gij de beurs van den heer Slapperman gesneden?

Slapperman.

Ja, bij deze handschoenen, dat heeft hij, of ik wil nooit meer in mijn eigen groote kamer komen. Het waren een halve kroon in scheepjesschellingen, en twee mooie schuifbord-schellingen, die mij twee schellingen en twee stuivers het stuk hebben gekost bij Yed Miller, zoowaar ik deze handschoenen heb.

Falstaff.

Is dit echt waar, Pistool?

Evans.

Neen, het is falsch, als het een puitelsnijderij is.

Pistool.

Ha, vreemd'ling van 't gebergt'! — Sir John, gij [meester mijn,
Ik daag die blikken degenkling hier uit;
En looch'ning slinger ik uw labras toe,
Ja, looch'ning! Ha, gij heffe en schuim, gij liegt!

Slapperman *(op* Nym *wijzend).*

Bij deze handschoenen, dan was hij het.

Nym.

Wees gewaarschuwd, heer, en kom met goede humors uit. Ik doe „Hap snap!" met u, als gij mij met dien grijpschaar-humor aan boord komt, dat is het fijne van de zaak.

Slapperman *(op* Bardolf *wijzend).*

Bij mijn hoed, dan was hij het met dat roode gezicht; want al kan ik mij niet herinneren, wat ik deed, toen gij mij dronken hebt gemaakt, toch ben ik niet geheel en al een ezel.

Falstaff.

Nu, wat zegt gij, Scharlaken en Hans?

Bardolf.

Wel, Sir, ik voor mijn part zeg, dat die heer zichzelf bedronken heeft, tot hij zijn vijf zinsneden kwijt was.

Evans.

Sijn fijf sinnen, zegt men; foei, wat die onwetendheid toch is!

Bardolf.

En toen hij vetjens was, Sir, werd hij, om zoo te zeggen, gecasseerd; en zoo gingen zijn conclusa's de spiegaten uit.

Slapperman.

Ja, toen hebt gij ook latijn gesproken; maar dat doet er niet toe. Ik zal mij nooit van mijn leven weer bedrinken, na dezen streek, dan in eerlijk, net, godzalig gezelschap; als ik mij weer bedrink, wil ik dronken zijn met menschen, die de vreeze Gods hebben, en niet met dronken schurken.

Evans.

Nu, bij Chod, dat is een frome gesindheid.

Falstaff.

Gij hoort, dat al deze dingen geloochend worden, heeren; gij hoort het.

(Anna Page *komt op, met wijn; gevolgd door Juffrouw* Ford *en Juffrouw* Page.)

Page.

Neen, dochter, neem den wijn weer mee, wij willen binnen drinken.

(Anna Page *af.*)

Slapperman.

O hemel, dat is juffer Anna Page.

Page.

Ei, zie, juffrouw Ford!

Falstaff.

Juffrouw Ford, op mijn eer, het is mij recht aangenaam u te zien. Met uw verlof, lieve juffrouw!

(Hij kust haar.)

Page.

Vrouw, heet deze heeren welkom. — Komt, wij hebben eene warme wildbraadpastei voor ons middagmaal;

komt, heeren, ik hoop, dat wij alle verbittering zullen afdrinken.

(*Allen af, behalve* ZIELIG, SLAPPERMAN *en* EVANS.)

Slapperman.

Ik gaf wel veertig schellingen, als ik mijn liedekens- en klinkdichtenboek hier had.

(SIMPEL *komt op.*)

Wel, Simpel, waar hebt ge gezeten? Ik moet mijzelven bedienen, niet waar? Hebt ge het raadselboek ook bij je, hebt ge 't?

Simpel.

Het raadselboek? wel, hebt gij dat niet aan Elsjen Kleingoed geleend, met de laatste Allerheiligen, veertien dagen voor Sinte Michiel?

Zielig.

Kom, neef; kom, neef; wij wachten op u. Een woordjen met u, neef. Zie eens hier, neef. Er is, als het ware, een voorslag, een soort van voorslag, zoo van verre gedaan door Sir Hugo hier. Verstaat gij mij?

Slapperman.

Ja zeker, en gij zult mij niet onredelijk vinden. Als het zoo is, zal ik alles doen, wat redelijk is.

Zielig.

Neen, maar versta mij.

Slapperman.

Neen, maar dat doe ik.

Evans.

Geef sijn foorstel het oor, heer Slapperman. Ik sal u de saak peschrijfelijk zijn, als gij ontfankelijkheid sijt daarfoor.

Slapperman.

Neen, ik wil doen, wat mijn neef Zielig zegt. Neem het mij niet kwalijk, zeg ik, maar hij is vrederechter in zijn landschap, hoe eenvoudig ik hier ook staan mag.

Evans.

Maar dat is de fraag niet, de fraag heeft betreffing op uw huwelijk.

Zielig.

Ja, dat is de zaak, man.

Evans.

Ja, tat is het; tat is de eigentlijke saak, en met juffer Anna Page.

Slapperman.

Nu, als het dat is, dan wil ik haar trouwen, op ieder redelijk verlangen.

Evans.

Maar kunt gij het meisjen peminnen? Laat ons tat, wil ik, fan uw mond of fan uw lippen fernemen, want ferschillende philosophen beweren, dat de lippen stukken sijn fan den mond; daarom, seg ons uitdrukkelijk, kunt gij uwe afflictie op het meisjen overbrengen?

Zielig.

Neef Abraham, kunt gij het meisjen beminnen?

Slapperman.

Ik hoop, neef, zoo te doen, als het iemand past, die redelijk wil doen.

Evans.

Neen, Gods heilige mannen en vrouwen, gij moet possitierlijk seggen, of gij uwe sinnen op haar kunt fersetten.

Zielig.

Dat moet gij. Wilt gij haar trouwen, als zij goed wat meebrengt?

Slapperman.

Ik wil nog wel een grooter ding doen dan dat, op uw verlangst, neef, in alle redelijkheid.

Zielig.

Neen, begrijp mij, begrijp mij, beste neef; wat ik doe, is om u een pleizier te doen, neef. Kunt gij het meisjen beminnen?

Slapperman.

Ik wil haar trouwen, neef, op uw verlangst. Al is de liefde in den beginne zoo groot niet, dan kan de hemel dit bij nadere kennismaking verergeren, als wij eens getrouwd zijn en meer gelegenheid hebben om elkander te kennen; ik hoop, van de vertrouwelijkheid zal meer en meer despect groeien; maar als gij zegt „trouw haar", dan wil ik haar trouwen; daartoe ben ik gedissolveerd en dat vrij en dissoluut.

Evans.

Tat is mij seer ferstandig antwoord, alleen find ik fout tat woord dissoluut; dat woord is naar onse meening „rissoluut". Maar de petoeling is choed.

Zielig.

Ja, ik denk, mijn neef heeft het goed bedoeld.

Slapperman.

Ja, of anders laat ik mij hangen, ja!

(Anna Page *komt weder op.*)

Zielig.

Daar komt de schoone juffer Anna. — Ik wilde wel, dat ik jong was, om uwentwil, juffer Anna.

Anna.

Het eten staat op tafel; mijn vader verzoekt de heeren binnen te komen.

Zielig.

Tot zijn dienst, schoone juffer Anna.

Evans.

Chod sal mij liefhebben, ik sal bij het chratias niet uitplijven.

(Zielig *en* Evans *af.*)

Anna.

Wil uw edelheid zoo goed zijn, binnen te gaan, mijnheer?

Slapperman.

Neen, ik dank u, inderdaad, van harte. Ik ben heel wel zoo.

Anna.

Het eten wacht op u, heer.

Slapperman.

Ik ben niet hongerig, ik dank u, waarlijk. — Ga, knaap, want al zijt gij mijn bediende, ga en bedien nu mijn neef Zielig. (Simpel *af.*) Een vrederechter mag soms aan een vriend wel verplichting hebben voor een knecht. — Ik houd nu maar drie bedienden en een jongen, tot mijn moeder dood is; maar wat doet dat? Ik leef toch als een arm edelman van geboorte.

Anna.

Ik mag niet zonder uw edele binnengaan; zij gaan niet aan tafel, voor gij komt.

Slapperman.

Inderdaad, ik zal niets eten; ik dank u, niet minder dan of ik het genoten had.

Anna.

Maar ik bid u, heer, ga toch binnen.

Slapperman.

Ik blijf liever buiten om hier wat te wandelen; ik dank u. Ik heb pas mijn scheen geschaafd, toen ik onlangs op rapier en dolk met een schermmeester trok, drie raakstooten om een schotel gestoofde pruimen; en op mijn woord, na dien tijd kan ik de lucht van warm eten niet uitstaan. — Wat blaffen daar uw honden zoo? zijn er beren in de stad?

Anna.

Ik geloof van ja, heer; ik heb er van hooren spreken.

Slapperman.

Dat is een groote liefhebberij van mij, maar ik kan daarbij zoo licht twist krijgen als maar iemand in Engeland. Gij wordt bang, als gij den beer los ziet, niet waar?

Anna.

Ja zeker, heer.

Slapperman.

Dat is voor mij eten en drinken. Ik heb Sackerson wel twintigmaal los gezien en hem bij den ketting gepakt; maar ik verzeker u, de vrouwen hebben daarbij zoo geschreeuwd en gegild, dat het een aard had. Maar wezenlijk, de vrouwen kunnen hen niet uitstaan; het zijn leelijke ruige schepsels.

(Page *komt weder op.*)

Page.

Kom toch, beste heer Slapperman, wij wachten op u.

Slapperman.

Ik zal niets eten; ik dank u, heer.

Page.

Wat! kippen en pasteiën! gij moogt niet weig'ren. Kom mede, kom!

Slapperman.

Nu, ik bid u, ga voor.

Page.

Kom toch, heer!

Slapperman.

Juffer Anna, gij moet voorgaan.

Anna.

Ik? volstrekt niet, heer; ik bid u, ga voor.

Slapperman.

Voorwaar niet; ik zal niet voorgaan, voorwaar niet; die onbeleefdheid doe ik u niet aan.

Anna.

Ik bid u, heer.

Slapperman.

Nu, dan wil ik liever onbeleefd dan lastig zijn. Maar gij doet uzelve onrecht, ja zeker, ja!

(Allen af.)

TWEEDE TOONEEL.

Aldaar.

Sir Hugo Evans *en* Simpel *komen op.*

Evans.

Chaat uw wegen en fraag naar dokter Cajus zijn huis, waar tat is; en taar woont een sekere frouw Haastig, die als het ware sijn min is of sijn droge min, of sijn kok, of sijn huishoudster, of sijn waschvrouw of sijn strijkster.

Simpel.

Goed, sir.

Evans.

Neen, het komt nog peter. — Geef haar dezen prief; want sij is een frouw, die erge bekendschap is van juffer Anna Page; en de prief is, dat ik haar versoek en becheer uws meesters wenschen bij juffer Anna Page te helpen. Ik pit u, cha. Ik heb nog niet afchecheten, taar komen nog pippelingen en kaas.

(Beiden af.)

DERDE TOONEEL.

Een kamer in de herberg De Kouseband.

FALSTAFF, *de Waard,* BARDOLF, NYM, PISTOOL *en* ROBERT *komen op.*

Falstaff.

Mijn waard van de Kouseband!

Waard.

Wat zegt mijn ijzervreter? Spreek geleerd en wijs.

Falstaff.

Waarachtig, mijn waard, ik moet eenigen van mijn gevolg wegdoen.

Waard.

Dank af, IJzerhereules, casseer; laat hen wegdraven, hop, hop!

Falstaff.

Ik zit op tien pond in de week.

Waard.

Gij zijt een wereldvorst, Caesar, keizer, man van ijzer. Ik wil Bardolf overnemen; hij zal vaten opsteken, hij zal bier aftappen; is dit goed gesproken, IJzerhector?

Falstaff.

Doe dat, mijn beste waard.

Waard.

Ik heb het gezegd; laat hem volgen. — (*Tot* Bardolf.) Ik wil u laten schuimen en kalken; ik ben een man van mijn woord; volg mij.

(De Waard af.)

Falstaff.

Bardolf, volg hem. Tappen is een goed ambacht; een oude rok levert een nieuw wambuis, een verweerd dienstman een verschen tapper. Ga, vaarwel!

Bardolf.

Het is een leven, zooals ik altijd gewenscht heb. Het zal mij er best in gaan.

(Bardolf *af.*)

Pistool.

O snood Gongarisch wicht, wilt gij de kraan regeeren?

Nym.

Hij werd in den drank verwekt, is het niet een kostelijke humor? Zijn aard is niet een heldenaard, dat is de humor er van.

Falstaff.

Ik ben blij, dat ik zoo van die tondeldoos afkom; zijn diefstallen waren al te zichtbaar; in het kapen was hij als een onbedreven zanger, hij hield de maat niet.

Nym.

De beste humor is, in een kwart tellens te stelen.

Pistool.

Te lijmen, zegt de wijze; stelen, foei! Een figo aan dat woord!

Falstaff.

Mannen, ik ben bijna door mijn zolen heen.

Pistool.

Welnu, laat winterhielen volgen.

Falstaff.

Er helpt niets aan; ik moet gaan stroopen; ik moet op buit uit.

Pistool.

Om voedsel schreeuwt het jonge ravenbroedsel.

Falstaff.

Wie van u kent Ford hier in de stad?

Pistool.

Ik ken den man; voorwaar, hij is gegoed.

Falstaff.

Mijn brave jongens, ik wil u zeggen, wat er in mij omgaat.

Pistool.

Twee el, en meer.

Falstaff.

Geen schimpscheuten nu, Pistool! 't Is waar, dat ik omga met een middel van twee el, maar ik zoek nu een middel, om niet te verliezen en veel te krijgen. Om kort te gaan, ik wil het hof maken aan de vrouw van Ford. Ik heb voorkomendheid bij haar bespeurd; zij praat, zij lacht toe, zij geeft uitlokkende wenken; ik kan den zin van haar vertrouwelijke gezegden zeer wel gissen, en de stugste uitdrukking van haar houding is, goed verengelscht: „Sir John Falstaff, ik ben de uwe".

Pistool.

Hij heeft haar goed bestudeerd en goed vertaald, uit de eerbaarheid in het Engelsch.

Nym.

Het anker zinkt diep; zal deze humor houden?

Falstaff.

Nu gaat het gerucht, dat zij de koorden heeft van haars mans beurs; zij heeft een legioen engelen.

Pistool.

Werf even zooveel duivels aan, en op haar los, mijn zoon!

Nym.

De humor stijgt, nu wordt het goed; humoriseer mij die engelen!

Falstaff.

Ik heb hier een brief aan haar geschreven, — en hier nog een aan Page's vrouw, die mij eveneens vriendelijke oogjens gaf en mijn uiterlijk met zeer nauwlettende blikjens monsterde. Nu eens vergulde haar oogstraal mijn voet, dan weder mijn achtbaar lijf.

Pistool.

Dan scheen de zon daar op een mesthoop neer.

Nym.

Ik dank u voor dien humor.

Falstaff.

O, zij nam mijn uiterlijk met zulk een begeerige opmerkzaamheid in oogenschouw, dat de gretigheid van haar oog mij als een brandglas dreigde te verzengen. Hier is ook voor haar een brief; zij draagt ook de beurs; zij is een streek van Guyana, louter goud en overvloed. Ik wil schatmeester voor haar beiden zijn en

zij zullen mijn schatkisten zijn; mijn Oost- en West-Indië zullen zij zijn, en ik zal met haar beiden handel drijven. Ga, breng gij dezen brief naar juffrouw Page, en gij dezen naar juffrouw Ford. Wij zullen vooruitkomen, jongens, wij zullen vooruitkomen.

Pistool.

Zou ik Sir Pandarus van Troje worden?
Ik, met dit zijgeweer! Eer haal' mij Lucifer!

Nym.

Ik wil mij met geen pooveren humor inlaten. Daar, neem uw humor-brief terug! Ik wil mij aan een levenswandel van reputatie houden.

Falstaff (*tot* Robert).

Hier, knaap, breng gij de brieven en met zorg.
Zeil als mijn bootjen naar die gouden kusten. —
Weg, schurken! smelt, verdwijnt als hagelsteenen;
Loopt u de hakken af, schuilt, bergt u, voort!
Falstaff wil nu den humor van den tijd,
De Fransche wijs om rijk te worden leeren,
Ik zelf en die omboorde page mijn.

(Falstaff *en* Robert *af.*)

Pistool.

Dat gieren u in uw gedarmte wroeten!
Want valsche steenen plukken rijk en arm.
't Zal klinken in mijn buidel, als gebrek
U, snooden Turk uit Phrygië, nijpen zal!

Nym.

Ik broed op plannen, die den humor van de wraak hebben.

Pistool.

Gij zint op wraak?

Nym.

Bij 't luchtgewelf en bij zijn sterren, ja.

Pistool.

Met geest of staal?

Nym.

Met alle twee die humors.
Zijn liefde-humor deel ik Page meê.

Pistool.

Zoo wordt door mij aan Ford ontvouwd,
Hoe Falstaff, snood en vet,
Zijn duifjen aanrandt en zijn goud,
Wil sluipen in zijn bed.

Nym.

Mijn humor zal niet verkoelen; ik wil Page ontvlammen, dat hij naar vergif grijpt; ik wil hem de geelzucht aanjagen, want het oproer in mij is gevaarlijk; en dat is mijn ware humor.

Pistool.

Gij zijt de Mars der malcontenten;
Ik sta u bij; ga voor.

(Beiden af.)

VIERDE TOONEEL.

Een kamer in het huis van Dokter CAJUS.

Vrouw HAASTIG, SIMPEL *en* RUGBY *komen op.*

Vrouw Haastig.

Hé, John Rugby! — Wees zoo goed en ga aan het venster en zie, of gij ook onzen heer, den heer dokter Cajus ziet aankomen; want, waarachtig, als hij komt, en hij vindt iemand in zijn huis, dan heeft Gods lankmoedigheid en des konings Engelsch het zwaar te verantwoorden.

Rugby.

Ik zal gaan uitkijken.

Vrouw Haastig.

Doe het; daarvoor zullen wij van avond een biersoepjen hebben, waarachtig, bij het laatste restjen van het steenkolenvuur. (RUGBY *af.*) — Een eerlijke, gewillige en goedhartige knaap, zoo goed er maar in een huis een wezen kan; en, ik verzeker je, geen aanbrenger en geen twiststoker; zijn ergste gebrek is, dat hij aan het bidden wat te veel verslaafd is, van dien kant is hij wel wat zielig; maar zoo heeft ieder zijn gebrek; dus dat mag wel zoo wezen. Je naam is Peter Simpel, zegt ge?

Simpel.

Ja, bij gebrek aan beter.

Vrouw Haastig.

En mijnheer Slapperman is je meester?

Simpel.

Ja zeker.

Vrouw Haastig.

Draagt hij niet een grooten ronden baard, zoo van 't fatsoen van een handschoenmakers-snoeimes?

Simpel.

Neen, zeker niet, hij heeft maar een klein nietig gezicht, met een kleinen gelen baard, van de Kaïnsbaardkleur.

Vrouw Haastig.

Een zachtzinnig man, niet waar?

Simpel.

Ja zeker, maar hij heeft zijn handen tot zijn dienst, zoo goed als iemand dien ik ken; hij heeft laatst met een konijnenmelker gevochten.

Vrouw Haastig.

Wat ge zegt! — O ik moet hem wel kennen; werpt hij het hoofd niet in den nek als het ware, en loopt hij niet als een man van gewicht?

Simpel.

Ja waarlijk, dat doet hij.

Vrouw Haastig.

Nu, de hemel zende aan Anna Page geen slechter partij! Zeg aan zijn eerwaarde, aan den heer Evans, dat ik voor uw meester wil doen wat ik kan. Anna is een goed meisjen, en ik wensch —

(Rugby *komt weder op.*)

Rugby.

O wee, daar komt onze meester.

Vrouw Haastig.

O nu krijgen wij er allen van langs. Vlug, daar binnen, jong mensch; ga hier in dat bergkamertje. *(Zij schuift* Simpel *er in.)* Hij zal niet lang blijven. — Hé, John Rugby! John! hé! John, zeg ik! — Ga eens kijken waar onze meester blijft; ik vrees, dat hij niet wel is, omdat hij niet thuis komt. *(Zij zingt.)* „En naar onder, naar onder, naar ondere!"

(Dokter Cajus *komt op.)*

Cajus.

Wat ben jij daar aan het zing? Ik die gekheid niet mak. Ik u bid, ga en haal mij uit de kleine kamer un boitier vert, een doos, een groene doos; versta jij, wat ik zek? een groene doos.

Vrouw Haastig.

Ja, ja, zeker, ik zal ze halen. *(Ter zijde.)* Ik ben

blij, dat hij niet zelf gaat; als hij dat jonge mensch gevonden had, dan was hij stierlijk dol geworden.

Cajus.

Oef, oef, oef, oef! *ma foi, il fait fort chaud. Je m' en vais à la cour, — la grande affaire.*

Vrouw Haastig.

Is het deze, heer?

Cajus.

Oui, mettez le au mon tasch, *dépêchez*, vluk. — Waar is dat skelm Rugby?

Vrouw Haastig.

Hé, John Rugby! John!

Rugby.

Hier, — meester.

Cajus.

Gij zijt Jack Rugby en gij zijt Slak Rugby, kom, neem gij uw rapier, en volk mij op mijn hiel naar de 'of.

Rugby.

Ik heb het bij de hand, heer, hier in het voorhuis.

Cajus.

Op mijne woord, ik 'oud mij te lang op. — *Sapistri, qu' ai je oublié?* ik 'eb in mijn kamer eenige kruid, die ik niet wil verketen; voor 'eel de wereld niet. *(Hij gaat in de bergkamer.)*

Vrouw Haastig.

Ach God, nu vindt hij den jongen mensch daar, en wordt dol!

Cajus.

O diable, diable! wat is in mijn kamer? — Spitseboef, *larron! (Hij komt terug met* Simpel, *dien hij bij den kraag houdt.)* Rugby! mijn rapier!

Vrouw Haastig.

Beste heer, blijf bedaard.

Cajus.

Waarom zal ik bedaard blijf?

Vrouw Haastig.

De jonge man is een eerlijke jongen.

Cajus.

Wat doen eerlijke jong in mijn kamer? Dat is niet eerlijk jong, die in mijn kamer kom.

Vrouw Haastig.

Ik bid en smeek u, wees niet zoo phlegmatiek! Hoor toch het ware van de zaak; hij kwam mij een boodschap doen van den eerwaarden heer Hugo.

Cajus.

Goed.

Simpel.

Ja zeker, ik moest haar vragen —

Vrouw Haastig.

Stil toch!

Cajus.

Stil toch uw eigen tong! — Spreek gij, wat gij te spreken heb.

Simpel.

Ik moest deze eerbare juffer, uw huisjuffrouw, vragen, een goed woord te doen bij juffer Anna Page, voor mijn meester, van wege een huwelijk.

Vrouw Haastig.

Dat is alles, inderdaad, ja; maar ik zal er geen vinger voor in de asch steken, zooveel niet.

Cajus.

Sir Hugo heeft u hier gestuur? — Rugby, *baillez-moi* een papier; wakt gij een klein oogenblik!

(Hij zet zich neder en schrijft.)

Vrouw Haastig (*ter zijde tot* Simpel).

Ik ben blij, dat hij zoo kalm is. Als hij eens recht giftig geworden was, dan hadt gij eens gehoord, hoe schreeuwerig hij wezen kan, en hoe mankeliek. — Maar dat doet er niet toe, man; ik wil voor uw meester doen, wat ik kan. En het ware van de zaak is, dat de Fransche dokter, mijn meester, — ja, ik mag hem wel mijn meester noemen, ziet gij, want ik bezorg zijn huishouden, en ik wasch, plak, strijk, bak, kook en brouw voor hem, en maak zijn bed op, en doe alles zelf; —

Simpel (*ter zijde tot vrouw* Haastig).

't Is een groote post, als men zoo geheel voor iemand leven moet.

Vrouw Haastig (*ter zijde tot* Simpel).

Hebt gij daar ook ondervinding van? Gij zult het een grooten post vinden; en dan altijd vroeg op en laat naar bed; — maar het doet er niet toe, — kom hier, in 't oor, — ik wil er geen praatjens van hebben, — mijn meester is zelf verliefd op juffer Anna Page; maar het doet er niet toe, ik ken haar door en door, er komt niets van, zus noch zoo.

Cajus.

Gij, 'Ans aap, geef Sir 'Ugo deez' brief; op mijn ziel, het is een uitdaging; ik wil hem de keel afsnijd in de park, en ik wil een luizigen aap van een priest leer zik te meng of te bemoei. Jij kunt gaan; het deug niet, dat jij hier talm; — bij God, ik wil hem wegsnijd al zijn

twee steen; bij God, hij zal niet behoud een steen om te smijt naar zen 'ond.

(SIMPEL *af.*)

Vrouw Haastig.

Ach God, hij doet alleen een goed woord voor een vriend.

Cajus.

Dat mij niet kan skeel: — 'eb ik jou niet segd, dat ik wil 'eb Anna Page voor mijself? — Bij God; ik sla die 'Ans priest dood; en ik heb uitgekoos mijn waard *de la Jartière* te meet ons wapen. — Bij God, ik wil 'eb zelf Anna Page.

Vrouw Haastig.

Het meisjen, heer, mag u wel lijden en alles komt terecht. Wij moeten de menschen laten praten, wat drommel!

Cajus.

Rugby, kom naar de 'of met mij. — Bij God, als ik niet krijg Anna Page, ik u bij den kop smijt uit mijn huis. — Volk mijn hiel, Rugby.

(CAJUS *en* RUGBY *af.*)

Vrouw Haastig.

Gij Anna? een' ezelskop krijgt gij voor uzelf. Neen, ik ken Anna in dit opzicht door en door, geen vrouw in heel Windsor kent Anna zoo door en door als ik; en niemand kan meer van haar gedaan krijgen dan ik, den hemel zij dank.

Fenton *(van buiten).*

Wie is er thuis, hé!

Vrouw Haastig.

Wie is daar, waarachtig? Kom nader bij, bid ik u.

(FENTON *komt op.*)

Fenton.

Wel, goede vrouw, hoe gaat het?

Vrouw Haastig.

Zoo goed als het kan, nu uw edele daarnaar gelieft te vragen.

Fenton.

Wat is er voor nieuws? hoe maakt het de lieve juffer Anna?

Vrouw Haastig.

Waarachtig, heer, lief, dat is zij, en zedig en aardig; en zij mag u wel lijden, dit wil ik u tusschen haakjens wel zeggen, den hemel zij dank!

Fenton.

Denkt gij, dat het zal lukken? zou mijn aanzoek niet worden afgewezen?

Vrouw Haastig.

Nu, heer, alles staat in Gods hand; maar toch, jonge heer Fenton, zou ik op den bijbel willen zweren, dat zij u bemint. — Heeft uw edele niet een wrat boven uw oog?

Fenton.

Ja wel, dat heb ik; maar wat zou dat?

Vrouw Haastig.

Wel, daar is een heel verhaal aan vast. — Goede hemel, dat is mij een Anneken! maar, dat verzweer ik, een meisjen zoo zedig, als er ooit een brood gesneden heeft; — wij hebben wel een uur lang over die wrat gepraat. Ik zal nooit lachen als bij dat meisjen; maar, wezenlijk, zij geeft zich te veel aan allikolie en aan gepeins over. Maar wat u betreft, nu, ga maar door.

Fenton.

Nu, ik hoop haar vandaag nog te zien. Wacht, daar hebt gij geld; wees mijn voorspraak bij haar; en als gij haar eer ziet dan ik, wil haar dan van mij groeten.

Vrouw Haastig.

Of ik wil? ja waarlijk, dat willen wij; en ik zal uw edele meer van de wrat vertellen, als wij weer eens vertrouwelijk bij elkaâr zijn, en ook van andere minnaars.

Fenton.

Goed, vaarwel; ik heb nu groote haast.

(FENTON *af.*)

Vrouw Haastig.

Vaarwel, uw edelheid. — Waarachtig, een goed heer; maar Anna bemint hem niet; want ik ken Anna door en door, zoo goed als iemand. — Wat weêrgâ, wat heb ik daar vergeten!

(Vrouw HAASTIG *af.)*

TWEEDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Voor Page's *huis.*

Juffrouw PAGE *komt op, met een brief.*

Juffrouw Page.

Wat! Ben ik in den feesttijd van mijn schoonheid minnebrieven ontgaan, en moet ik er nu aan blootgesteld zijn? Laat zien. *(Zij leest.)*

„Vraag mij niet naar de reden, waarom ik u bemin; want schoon de Liefde de Rede wel als haar arts bezigt, laat zij haar toch niet als raadgeefster toe. Gij zijt niet jong meer, ik ben het ook niet; welnu dan, hier is sympathie; — gij zijt vroolijk, dat ben ik ook; aha dus, nog meer sympathie; — gij houdt van sek, dat doe ik ook; kunt gij beter sympathie verlangen? Laat het u dan voldoende zijn, mistress Page, — ten minste, als eens soldaats liefde voldoende kan zijn, — dat ik u bemin. Ik wil niet zeggen: heb medelijden met mij, want dit is geen krijgsmanstaal, maar ik zeg: bemin mij. Geschreven door mij, uw getrouwen ridder,

Die naar u smacht,
En meen'ge nacht
Aan u slechts dacht,
Wiens geest met macht,
Wiens arm met kracht
Uw heil betracht:

John Falstaff."

Welk een Herodes van Judea is dit! — O booze, booze wereld! een kerel, die van ouderdom bijna tot flarden is versleten, en die den jeugdigen galant wil spelen! Wat in 's duivels naam heeft die Vlaamsche dikzak van een dronkaard in mijn gedrag voor onvoorzichtigs opgespoord, dat hij het wagen durft mij zoo aan boord te komen? Hij is geen driemaal met mij in gezelschap geweest. — Wat kan ik dan toch tegen hem gezegd hebben? — Ik was dan toch telkens, — God vergeev' mij! — gematigd in mijn vroolijkheid. — Nu, ik wil een wet in het parlement brengen om de mannen af te danken. Hoe kan ik mij op hem wreken? want wreken wil ik mij, zoo waar als zijn ingewanden uit louter poddingen bestaan.

(Juffrouw FORD *komt op.)*

Juffrouw Ford.

Zie daar, juffrouw Page! ik wilde zoo waar juist naar uw huis gaan.

Juffrouw Page.

En ik kwam zoo waar juist naar u toe. Maar wat ziet gij er slecht uit!

Juffrouw Ford.

Neen, dat geloof ik nooit; ik kan u het tegendeel bewijzen.

Juffrouw Page.

Neen maar het is toch zoo, naar ik vind.

Juffrouw Ford.

Nu, het zij zoo, maar zooals ik zeg, ik heb het bewijs van het tegendeel in handen. O, juffrouw Page, geef mij raad.

Juffrouw Page.

Wat is er dan, melieve?

Juffrouw Ford.

O lieve, als er niet een klein ietsjen tegen was, kon ik tot hooge eer stijgen!

Juffrouw Page.

Nu, geef dat ietsjen den bons en neem de eer. Wat is het? — zet ietsjens op zij; — wat is het?

Juffrouw Ford.

Als ik maar voor een beetjen eeuwigheid of zoo in de hel wilde komen, kon ik geridderd worden.

Juffrouw Page.

Wat? — daar jokt gij mij voor; — Sir Alice Ford! — die ridders willen vechtersbazen zijn, en daarom moet gij uw stand niet willen verzaken.

Juffrouw Ford.

Wij branden licht bij dag; — lees hier, lees; — zie eens, hoe ik geridderd kan worden. — Ik zal in het vervolg het ergste van dikzakken denken, zoolang ik oogen heb om den eenen man van den anderen te onderscheiden. En toch pleegde hij niet te vloeken; hij was vol lof voor de zedigheid der vrouwen, en sprak met zooveel behoorlijke en betamelijke afkeuring van alles wat onwelvoegelijk was, dat ik had willen zweren op de overeenstemming van zijn gezindheid met zijn woorden.

Maar zij hangen niet meer samen en komen niet beter overeen dan de wijs van den honderdsten psalm met die van het lied van „Juffrouw Groenmouw". Welke stormwind, vraag ik, wierp dien walvisch, met zooveel tonnen traan in zijn buik, te Windsor op het strand? Hoe kan ik mij op hem wreken? Ik denk, dat het best is, hem met hoop aan het lijntjen te houden, tot het booze vuur van den lust hem in zijn eigen vet gesmolten heeft. — Hebt gij ooit zoo iets gehoord?

Juffrouw Page.

Woord voor woord, alleen de namen van Page en Ford verschillend! — Tot uw grooten troost bij dezen geheimzinnigen kwaden naam, — zie hier den tweelingbroer van uwen brief; maar laat den uwen eerst erven, want ik zweer, de mijne zal het nimmer. Ik sta er voor in, hij heeft een duizendtal van deze brieven, met open ruimte voor verschillende namen, ja nog wel meer, en deze zijn van de tweede uitgave. Hij zal ze laten drukken, buiten twijfel; want hij geeft er niet om, wat hij onder de pers brengt, daar hij er ons alle twee onder zou willen brengen. Ik zou nog liever een reuzin zijn en onder den berg Pelion liggen. Waarlijk, ik wil u eer twintig ontuchtige tortelduiven opzoeken, dan één kuischen man.

Juffrouw Ford.

Waarachtig, geheel hetzelfde, dezelfde hand, dezelfde woorden. Wat denkt hij van ons?

Juffrouw Page.

Ja, dit weet ik niet; maar het brengt er mij bijna toe mijn eigen eerbaarheid te bekijven. Ik wil met mijzelve omgaan als met iemand, die ik nog niet ken; want zeker, als hij niet een zwak in mij gevonden heeft, dat ikzelf nog niet ken, zou hij mij nooit met zulk een woede aan boord geklampt hebben.

Juffrouw Ford.

Aanklampen noemt gij het? Nu, ik ben er gerust op, dat ik hem wel bovendeks zal houden.

Juffrouw Page.

En ik ook; als hij mij ooit onder de luiken komt, dan wil ik nooit meer in zee steken. Laten wij wraak op hem nemen; laten wij hem een onderhoud toestaan, hem een schijn van verhooring van zijn wenschen voorhouden, en hem met het fijne lokaas van uitstel bij den neus leiden, tot hij zelfs zijn paarden aan den waard van den Kouseband verpand heeft.

Juffrouw Ford.

Goed, ik doe mee om hem iederen schelmschen trek te spelen, die geen vlek kan werpen op de zuiverheid van onzen goeden naam. O, als mijn man dezen brief eens te zien kreeg! dat zou een eindeloos voedsel geven aan zijn jaloerschheid.

Juffrouw Page.

Kijk, daar komt hij juist, en mijn goede man ook. Die is zoo ver van jaloerschheid, als ik er van af ben, hem er reden toe te geven, en dit is, zoo ik hoop een onmetelijke afstand.

Juffrouw Ford.

Des te gelukkiger voor u.

Juffrouw Page.

Laat ons samen te rade gaan tegen dien smeerbuik van een ridder; kom mede.

(Beiden af, in huis.)

(Ford *en* Pistool, Page *en* Nym *komen op.*)

Ford.

Nu, ik hoop, het is zoo niet.

Pistool.

De hoop is vaak een kortstaart, die als jachthond
Is afgekeurd. Sir John begeert uw vrouw.

Ford.

Kom, heer, mijn vrouw is de eerste jeugd voorbij.

Pistool.

O hoog en laag, en rijk en arm begeert hij,
En jong en oud, het eene en 't andre, Ford.
Hij houdt van mengelmoesjens; Ford, bedenk dit.

Ford.

Hij mijne vrouw beminnen?

Pistool.

Met gloeiend heete lever. Stuit, o stuit hem,
Of loop voortaan, met Phylax op de hakken,
Als Sir Actæon rond. — O haat'lijk woord!

Ford.

Welk woord, heer?

Pistool.

De horen, ja. Vaarwel, wees op uw hoede;
's Nachts sluipen dieven rond, heb de oogen open;
Geef acht, eer 't zomert en de koekoek roept! —
Kom mede, korporaal! vriend Nym, ga meê!
Geloof hem, Page, het is verstand, zijn spreken.
(Pistool *af.*)

Ford.

Ik wil kalm zijn; ik wil de zaak doorgronden.

Nym (*tot* Page).

En dit is waar; den humor van den leugen mag ik niet. Hij heeft mij in enkele humors beleedigd. Ik had haar den humorbrief moeten brengen; maar ik draag een zwaard, en dit zal bijten, als ik het noodig heb. Hij

bemint uw vrouw, dat is het lange en het korte van de zaak. Mijn naam is korporaal Nym; ik spreek, en ik betuig, dat het waar is; — mijn naam is Nym, en Falstaff bemint uw vrouw. — Vaarwel; ik mag den kaas- en broodhumor niet; en dat is de humor er van. Vaarwel.

(NYM *af.*)

Page *(ter zijde).*

„De humor er van", zegt hij; dat is een knaap om den humor uitzinnig te maken.

Ford *(ter zijde).*

Ik wil Falstaff opzoeken.

Page *(ter zijde).*

Ik heb nog nooit zulk een langdradigen, kwasterigen vlegel gehoord.

Ford *(ter zijde).*

Als ik de zaak zoo vind, nu, dan —

Page *(ter zijde).*

Ik wil zulk een Chinees niet gelooven, al gaf ook de stadsgeestelijke hem een getuigenis van waarachtigheid.

Ford *(ter zijde).*

Het was een recht verstandige kerel; — nu, —

(De twee Vrouwen komen weer uit het huis.)

Page.

Kijk eens, Kaatjen!

Juffrouw Page.

Waar gaat gij heen, George? — Luister eens.

Juffrouw Ford.

Wat is er, beste Frank? waarom zoo bedrukt?

Ford.

Ik bedrukt? ik ben niet bedrukt. — Ga naar huis, ga!

Juffrouw Ford.

Nu, op mijn woord, gij hebt eenige grillen in het hoofd. — Gaat gij mede, juffrouw Page?

Juffrouw Page.

Tot uw dienst. — Gij komt toch eten, George? — (*Ter zijde tot juffrouw* Ford.) Kijk eens, wie daar aankomt. Die moet onze bode zijn bij dien schavuit van een ridder.

Juffrouw Ford.

Nu, waarlijk, ik heb al aan haar gedacht; zij is er de rechte voor.

(*Vrouw* Haastig *komt op.*)

Juffrouw Page.

Gij komt mijn dochter Anna eens opzoeken?

Vrouw Haastig.

Ja juist; en hoe maakt het de lieve juffer Anna, als ik vragen mag?

Juffrouw Page.

Kom mee naar binnen en zie het zelf. Wij hebben een uurtjen met u te praten.

(*Juffrouw* Page, *juffrouw* Ford *en vrouw* Haastig *af.*)

Page.

Hoe is het, heer Ford?

Ford.

Gij hebt gehoord, wat die kerel mij verteld heeft, niet waar?

Page.

Ja, en gij ook, wat die ander mij vertelde?

Ford.

Gelooft gij, dat er iets aan is van wat zij zeggen?

Page.

Aan de galg met die schoften! Ik kan niet gelooven, dat de ridder zoo iets zou beginnen. Die knapen, die hem van zulk een aanslag op onze vrouwen beschuldigen, zijn een paar afgedankte bedienden van hem, echte landloopers, nu zij buiten dienst zijn.

Ford.

Hebben zij bij hem gediend?

Page.

Zeker, dat hebben zij.

Ford.

De zaak bevalt mij daarom nog niet beter. — Woont hij niet in de Kouseband?

Page.

Ja, daar woont hij. Als hij werkelijk van plan is zoo op mijn vrouw aan te stevenen, laat ik haar vrij met hem begaan; en wat hij er meer mee wint dan eenige vinnige verwijten, dat kome op mijn hoofd neer.

Ford.

Ik wantrouw mijn vrouw volstrekt niet, maar ik zou er toch voor bedanken hen samen te laten. Een man kan ook al te goed van vertrouwen wezen, en ik wil niets op mijn hoofd hebben; ik ben zoo gemakkelijk niet gerustgesteld.

Page.

Zie, daar komt onze zwetsende waard van de Kouseband aan. Die heeft of wijn in den bol of geld in den buidel, als hij er zoo vroolijk uitziet. — Wel, wat is er, heer waard?

(*De Waard komt op, gevolgd door* ZIELIG.)

Waard.

Wel zoo, ijzervreter! gij zijt een man van de wereld. — Cavaliero vrederechter, zeg ik.

Zielig.

Ik kom al, beste waard, ik kom al. — Goeden avond, duizendmaal goeden avond, beste heer Page. Heer Page, wilt gij met ons medegaan? wij hebben een grap voor.

Waard.

Vertel het hem, cavaliero vrederechter; vertel het hem, ijzervreter!

Zielig.

Nu, heer, er is een tweegevecht op til tusschen Sir Hugo, den geestelijke uit Wales, en Cajus, den Franschen dokter.

Ford.

Mijn goede waard van de Kouseband, een woordjen met u.

Waard.

Wat hebt gij mij te zeggen, mijn ijzervreter?

(*Hij gaat met* FORD *ter zijde.*)

Zielig (*tot* PAGE).

Wilt gij met ons meegaan om het te zien? Onze vroolijke waard heeft op zich genomen hunne wapens te meten, en heeft hen, geloof ik, op verschillende plaatsen besteld, want, wees verzekerd, de geestelijke, hoor ik, verstaat geen scherts. Luister, ik zal u zeggen, wat de grap zal wezen. (*Zij spreken samen.*)

Waard.

Gij hebt toch geen klacht tegen mijn ridder; mijn gast cavaliero?

Ford.

Neen, dit betuig ik; maar ik zal u een kan gebrande sek geven, om mij met hem in kennis te brengen; en gij moet hem zeggen, dat ik Beek heet, enkel voor een grap.

Waard.

Mijn hand er op, ijzerkerel; gij zult egress en regress hebben, — is dit goed gezegd? — en uw naam zal Beek wezen. Het is een lustig ridder. Wilt gij gaan, ihr Herrn?

Zielig.

Tot uw dienst, mijn waard.

Page.

Ik heb gehoord, dat de Franschman nog al sterk is op zijn stootrapier.

Zielig.

O heer, dan kan ik u een ander liedjen zingen. Tegenwoordig staat men op een afstand, en doet zijn uitvallen, passado's en ik weet al niet wat. Maar het hart doet het hem, vriend Page; hier zit het, hier zit het. Ik heb den tijd gekend, dat ik met mijn lang slagzwaard u vier stoere kerels kon laten huppelen als ratten.

Waard.

Komt, jongens, komt, komt! zullen wij uitsnijden?

Page.

Tot uw dienst. — Maar ik hoorde hen liever kijven, dan dat ik hen zie vechten.

(De Waard, Zielig *en* Page *af.)*

Ford.

Laat Page een zorgelooze gek zijn en ook nog zoo vast op zijn vrouw's zwakte bouwen, — ik zet mijn ver-

moedens niet zoo gemakkelijk van mij af. Zij was met hem in gezelschap in Page's huis, en wat zij daar deden, dat weet God. Neen, ik moet er meer van weten en ik kies een vermomming om Falstaff te peilen. Als ik haar onschuldig vind, dan is mijn moeite niet verloren; en is het anders, dan is de moeite welbesteed.

(FORD *af.*)

TWEEDE TOONEEL.

Een kamer in de herberg de Kouseband.

FALSTAFF *en* PISTOOL *komen op.*

Falstaff.

Ik leen je zelfs geen penning.

Pistool.

Welnu, de wereld zij mijn oester dan,
Die ik wil oop'nen met mijn zwaard.

Falstaff.

Neen, geen penning. Ik heb het mij laten welgevallen, dat gij mijn invloed in pand hebt gegeven; ik heb driemaal aan mijne goede vrienden voor u en uw medeboef Nym een uitstel ontwrongen, of anders hadt gij beiden als tweelingapen door de tralies kunnen kijken. Ik ben ter helle verdoemd, omdat ik bij edele heeren, mijne vrienden, gezworen heb, dat gij dappere soldaten en brave kerels waart; en toen juffrouw Brigitta het handvat van haar waaier verloor, gaf ik mijn eerewoord, dat gij het niet hadt.

Pistool.

Kreegt gij uw deel niet? was 't niet vijftien stuivers?

Falstaff.

En met recht, schurk, met recht! Denkt gij, dat ik mijne ziel gratis op het spel zou zetten? In één woord, hang mij niet meer aan 't lijf, ik ben geen galg voor u; — ga, een zakmes en een volksgedrang, dat is uw leven; ga, naar uw ridderzetel Pickt-hatch; ga! — Gij wilt geen brief voor mij bestellen, gij schurk! gij beroept u op uw eer! — Wat, gij bodemlooze laagheid; ikzelf heb genoeg te doen met mijn eigen eer behoorlijk op te houden. Ik, ik, ikzelf moet somtijds de vreeze Gods links laten liggen en mijne eer in den mantel van mijn nooddruft hullen en moet kruipen en sluipen en loeren; en gij, schurk, wilt uwe lompen, uw boschkatblikken, uw bierhuisuitdrukkingen en uw ijzervretersvloeken achter het afdak van uw eer verschansen! gij durft weigeren, gij!

Pistool.

'k Geef toe; wat kunt gij van een mensch nog meer [verlangen?

(Robert *komt op.*)

Robert.

Hier is een vrouw, Sir, die u wenscht te spreken.

Falstaff.

Zij kome hier.

(Vrouw Haastig *komt op.)*

Vrouw Haastig.

Ik wensch uw edele goeden morgen.

Falstaff.

Goeden morgen, goede vrouw.

Vrouw Haastig.

Dat niet, met verlof van uw edele.

Falstaff.

Dan goeden morgen, meisjen.

Vrouw Haastig.

Daar wil ik op zweren, zoo zeker als mijn moeder, het uur dat ik geboren werd.

Falstaff.

Wie zweert, dien geloof ik. Wat wilt gij van mij?

Vrouw Haastig.

Mag ik uw edele een woord of twee vergunnen?

Falstaff.

Tweeduizend, schoone vrouw, en ik zal u het luisteren vergunnen.

Vrouw Haastig.

Daar is een zekere juffrouw Ford, Sir; ik bid u, kom iets dichter bij, hierheen. — Ikzelf woon bij den heer dokter Cajus.

Falstaff.

Goed, verder; juffrouw Ford, zegt gij, —

Vrouw Haastig.

Juist, uw edele heeft gelijk; — ik bid u, kom nog iets dichter bij.

Falstaff.

Ik verzeker u, niemand hoort ons; — mijn eigen volk, mijn eigen volk.

Vrouw Haastig.

Zijn zij dat? nu, God zegen' hen en make hen tot zijn dienaars!

Falstaff.

Nu goed; juffrouw Ford —; wat verder van haar?

Vrouw Haastig.

Ach, Sir, zij is een allerliefst schepsel. God, God, uw edele is een ondeugd; ja, ja, de hemel vergeve u en ons allen, amen!

Falstaff.

Maar juffrouw Ford, — ga voort, juffrouw Ford, —

Vrouw Haastig.

Nu, het korte en het lange van de geschiedenis is: gij hebt haar zoo van haar tarmentane gebracht, dat het verwonderlijk is. De beste van alle hovelingen, toen het hof nog in Windsor was, had haar nooit zoo uit haar tarmentane kunnen brengen; en toch zijn er wel geweest, ridders en lords en edellieden, met hunne koetsen; ik verzeker u, koets op koets, brief op brief, geschenk op geschenk; en zoo lekker van reuk, pure muskus, en zoo ritselend, ik verzeker het u, in zijde en goud; en in zulke alligante uitdrukkingen, zulke wijn en suiker, van het fijnste en beste, wat een vrouwehart maar verlokken kon; en ik verzeker u, zij konden geen van allen zelfs geen knipoogjen van haar krijgen. — Ikzelf had nog van morgen twintig engelen kunnen krijgen; maar ik wil niets van engelen weten, — van dat slag dan, om zoo te zeggen, — dan in alle eere; — en, ik verzeker u, ze konden nooit zooveel van haar gedaan krijgen, dat zij met den grootste van hen aan zijn beker den mond zette; en toch waren er graven bij, ja wat meer is, heeren van de lijfwacht; maar ik verzeker u, dat is haar alles een en hetzelfde.

Falstaff.

Maar wat zegt zij tot mij? wees wat kort, mijn beste wijfjes-Mercurius!

Vrouw Haastig.

Wel, zij heeft uw brief gekregen, en zij laat er u duizendmaal voor bedanken; en zij laat u zooveel als zeggen, dat haar man van huis zal wezen tusschen tienen en elven.

Falstaff.

Tusschen tienen en elven?

Vrouw Haastig.

Ja zeker, en dan kunt gij komen en de schilderij zien, zegt ze, waar gij van weet; mijnheer Ford, haar man, is dan van huis. Ach God! de lieve vrouw heeft een kwaad leven met hem, hij is zoo jaloersch als iets; zij heeft een recht sikkeneurig leven bij hem, de goede ziel.

Falstaff.

Tusschen tienen en elven. Nu, vrouwtjen, doe haar mijn groeten; ik zal er wezen.

Vrouw Haastig.

Wel, dat is goed. Maar ik heb nog een andere boodschap aan uw edele. Ook juffrouw Page laat u hartelijk groeten; — en hoor eens, een woordjen in 't oor, zij is zulk een fatsoendelijke, eerzame en zedige vrouw, en een vrouw, die, — dit verzeker ik u, — haar morgen- en haar avondgebed niet verzuimt, — als er maar een is in Windsor, de anderen niet te na gesproken; en zij verzocht mij uw edele te vertellen, dat haar man zelden van huis is, maar zij hoopt toch, dat er wel eens een tijd komt. Ik heb van mijn leven geen vrouw zoo dol op een man gezien; op mijn woord, gij moet tooverkunsten hebben, ja; ja zeker.

Falstaff.

Ik, neen, dat verzeker ik je; behalve de aantrekkelijkheid van mijn persoon en mijn eigenschappen, heb ik geen andere toovermiddelen.

Vrouw Haastig.

Daarvoor zegene u de hemel!

Falstaff.

Maar zeg mij nog, bid ik u, — hebben de vrouw van Ford en van Page elkaâr meegedeeld, dat zij op mij verliefd zijn?

Vrouw Haastig.

Nu, dat zou wat moois wezen, waarachtig! — neen, zoo dwaas heeft onze lieve Heer ze niet gemaakt, hoop ik, — dat zou een gekke streek wezen, waarachtig! Neen, maar juffrouw Page laat u bij al wat lief is bidden, dat gij haar toch uw kleinen page stuurt; haar man heeft een verwonderlijke infectie voor dien kleinen page, en mijnheer Page is een beste man, waarachtig. Geen vrouw in heel Windsor heeft een beter leventjen dan zij: zij doet wat zij wil, zegt wat zij wil, koopt alles, betaalt alles, gaat naar bed als zij lust heeft, staat op als zij lust heeft, en alles gaat zooals zij wil; en waarachtig, zij verdient het, want als er éene lieve vrouw is in Windsor, dan is zij het. Gij moet haar uw page zenden, daar helpt niets aan.

Falstaff.

Goed, het zal gebeuren.

Vrouw Haastig.

Neen, maar doe het zeker; en zie, dan kan hij tusschen u beiden heen en weer gaan; en in allen gevalle moet gij een afgesproken woord hebben, waardoor gij elkander begrijpt, zonder dat de jongen er iets van kan maken; want het is niet goed, dat kinderen iets van slechtigheden te weten komen; ouder menschen, weet ge, zijn verstandig, om zoo te zeggen, en weten, wat er in de wereld te koop is.

Falstaff.

Nu, goeden dag, groet beiden van mij. Daar is mijn beurs; en ik blijf nog bij u in de schuld. — Jongen, ga met die vrouw mede. (*Vrouw* HAASTIG *af, met* ROBERT.) Dit nieuws doet mij versteld staan.

Pistool.

Die lichtekooi is bode van Cupido!
Meer zeilen bij; haar na, het schansnet op!
Vuur! mij die prijs, of de oceaan slokke alles!
(PISTOOL *af.*)

Falstaff.

Nu, oude Hans, wat zegt gij? ga uw gang; ik zal nu meer van uw oud karkas maken, dan ik nog ooit gedaan heb. Kijkt men nog naar u om? Komt gij, na zooveel geld gekost te hebben, nu aan het winnen? Mijn goed karkas, ik dank u; laat men zeggen, dat het een sterk stuk is; als het maar een fraai stuk is, wat doet het er toe?

(BARDOLF *komt op.*)

Bardolf.

Sir John, daar is een zekere heer Beek beneden, die u gaarne zou willen spreken en met u kennis maken; en hij zendt daartoe uw edele een morgendronk sek ter begroeting.

Falstaff.

Hij heet Beek?

Bardolf.

Ja, Sir.

Falstaff.

Breng hem binnen. (BARDOLF *af.*) Dat zijn mij wel-

kome Beken, die zulk een vocht doen stroomen. Aha! Juffrouw Ford en juffrouw Page, heb ik u omsingeld? Vooruit! via!

(BARDOLF *komt terug, met* FORD, *die vermomd is.*)

Ford.

God zegen' u, Sir.

Falstaff.

U desgelijks, Sir. Gij wenscht mij te spreken?

Ford.

Ik neem de vrijheid van u zoo met weinig plichtplegingen aan boord te komen.

Falstaff.

Gij zijt welkom. Wat is uw verlangen? — Laat ons alleen, tapper.

(BARDOLF *af.*)

Ford.

Sir, ik ben een gentleman, die al heel wat verteerd heb. Mijn naam is Beek.

Falstaff.

Beste heer Beek, ik hoop nader met u bekend te worden.

Ford.

Beste Sir John, ik wensch dit als gunst van u; niet om u lastig te vallen, want ik moet u doen opmerken, dat ik mijzelven beter in staat acht om geld uit te leenen dan gij het zijt; en dit heeft mij ook eenigszins moed gegeven tot dit ontijdig binnendringen, want waar geld vooruitgaat, zegt men, staan alle wegen open.

Falstaff.

Geld is een goed soldaat, heer, en dringt door.

Ford.

Zoo is het; en ik heb hier een buidel met geld, die mij bezwaart; als gij mij dien wilt helpen dragen, Sir John, zoo neem hem, heel of half, om mij den last te verlichten.

Falstaff.

Ik weet niet, heer, waarmee ik het verdiend heb, uw lastdrager te zijn.

Ford.

Ik wil het u zeggen, Sir, als gij mij gehoor wilt schenken.

Falstaff.

Spreek, waarde heer Beek; het zal mij een genoegen wezen, u van dienst te zijn.

Ford.

Sir, ik hoor, dat gij een geleerde zijt, — ik wil kort zijn, — en gij zijt reeds lang bij mij bekend, hoewel de gelegenheid nooit met mijn verlangen, om met u kennis te maken, gelijken tred hield. Ik heb u een zaak mede te deelen, waarin ik maar al te zeer mijn eigen zwakte u moet blootleggen; maar, goede Sir John, terwijl gij het eene oog op mijne dwaasheden richt, die ik u ontvouwen zal, moet gij het andere slaan in het register van uwe eigene, opdat ik te gemakkelijker vrij kom met een berisping, daar gij zelf weet, hoe licht men in zulk een zonde vervalt.

Falstaff.

Zeer goed, heer, ga voort.

Ford.

Er is hier in de stad een vrouw, haar man heet Ford.

Falstaff.

Jawel, heer.

Ford.

Ik heb haar reeds lang bemind, en, dit kan ik u verzekeren, veel aan haar te koste gelegd, haar met smachtende hulde vervolgd, iedere gelegenheid aangegrepen om haar te ontmoeten, ook het minste toeval in pacht genomen, dat mij maar den vluchtigsten blik op haar kon doen werpen, niet alleen vele geschenken voor haar gekocht, maar ook rijkelijke fooien aan menigeen gegeven, om te weten te komen, welke geschenken haar welgevallig zouden zijn. Kortom, ik heb haar vervolgd, zooals de liefde mij vervolgde, namelijk met de wieken van iedere gelegenheid. Maar wat ik ook voor mijn standvastigheid of voor mijn opoffering moge verdiend hebben, loon, dit is zeker, is mij niet geworden, tenzij ondervinding een kleinood te rekenen zij, want die heb ik voor een ongehoorden prijs gekocht, en zij heeft mij geleerd te zeggen:
Gelijk een schim vliedt liefde, als rijkdom haar vervolgt,
Vervolgt wat haar ontvliedt, ontvliedt wat haar vervolgt.

Falstaff.

Hebt gij geen belofte van verhooring van haar ontvangen?

Ford.

Nooit.

Falstaff.

Hebt gij daarop bij haar aangedrongen?

Ford.

Nooit.

Falstaff.

Van welk een aard was dan uw liefde?

Ford.

Zij geleek een schoon huis, op eens andermans grond

gebouwd; zoodat ik mijn gebouw verspeelde, door een verkeerd erf te kiezen om het te stichten.

Falstaff.

Met welk doel hebt gij mij dit meegedeeld?

Ford.

Als ik u dit gezegd heb, weet gij alles. Er zijn er, die zeggen, dat, al doet zij zich aan mij ook nog zoo eerbaar voor, zij elders wel eens zoo aan haar dartelheid den teugel viert, dat zij er erg van in opspraak komt. En nu, Sir John, kom ik tot de kern van mijn plan: gij zijt een gentleman van fijne beschaving, bewonderenswaardig talent van praten, in de hoogste kringen gezien, invloedrijk door rang en persoon, algemeen geschat wegens uwe hoedanigheden als soldaat, als hoveling en als geleerde.

Falstaff.

O, Sir!

Ford.

Geloof dit, want gij weet het zelf. — Hier is geld; verbruik het, verbruik het; verbruik meer; verbruik al wat ik heb; alleen geef er mij in ruil zooveel van uw tijd voor, als voor een verliefden aanslag tegen de deugd van Ford's vrouw noodig is. Stel uwe verleidingskunsten in het werk: win haar, dat zij u haar gunsten schenkt; als iemand dit vermag, dan kunt gij het zoo goed als iemand.

Falstaff.

Zou het met de heftigheid van uw hartstocht strooken, als ik won, wat gij wenscht te erlangen? Mij dunkt, gij schrijft uzelven zeer verkeerde middelen voor.

Ford.

O, begrijp mijne bedoeling. Zij woont zoo ongenaak-

baar in de uitnemendheid harer deugd, dat de dwaasheid mijner ziel zich niet durft vertoonen; zij is te schitterend om tot haar op te blikken. Maar zie, als ik eens met een ontdekking in de hand voor haar kon treden, dan hadden mijne wenschen steun en grond om zich te doen gelden; dan kon ik haar drijven uit het bolwerk van haar kuischheid, haren goeden naam, haar huwelijksgelofte en die duizend verdedigingswerken meer, die nu veel te sterk tegen mij bevestigd zijn. Wat zegt gij hierop, Sir John?

Falstaff.

Mijnheer Beek, vooreerst ben ik zoo vrij uw geld te aanvaarden; ten tweede, geef mij de hand; en ten laatste, zoowaar ik een edelman ben, gij zult, als dit uw wil is, de vrouw van Ford de uwe noemen.

Ford.

O beste Sir!

Falstaff.

Ik zeg, gij zult.

Ford.

Geen zorg om geld, Sir John, daaraan zal het u niet mangelen.

Falstaff.

Geen zorg om juffrouw Ford, mijnheer Beek, het zal u aan juffrouw Ford niet mangelen. Ik ga zoo dadelijk naar haar toe, en wel, — u kan ik dit wel zeggen, — heeft zij zelf mij besteld; juist toen gij bij mij binnenkwaamt, ging haar helpster of tusschenpersoon van mij heen. Zooals ik zeg, zal ik tusschen tienen en elven bij haar zijn, want op dien tijd zal die jaloersche ellendige kerel, haar man, uit zijn. Kom van avond maar bij mij aan, dan zult gij hooren, hoe ik slaag.

Ford.

Het is een waar geluk voor mij, dat ik met u heb kennis gemaakt? Kent gij Ford, Sir?

Falstaff.

Naar den duivel met dien armen sukkel van een hoorndrager; ik ken hem niet. — Maar ik doe hem daar te kort door hem arm te noemen, want de jaloersche kroondragende schelm heeft, zeggen ze, een massa geld, en dat is het juist, wat zijn vrouw voor mij zoo bekoorlijk maakt. Ik wil haar gebruiken als sleutel voor de geldkist van dien gehorenden schavuit en in zijn huis mijn oogstfeest vieren.

Ford.

Ik wenschte wel, dat gij Ford kendet, Sir, opdat gij hem uit den weg kondt loopen, als gij hem ziet.

Falstaff.

Naar den duivel met dien kleinburgerlijken zoutebotersloklker! Ik wil hem aanstaren, dat hij er gek van wordt; ik wil hem in ontzag houden met mijn knuppel, die als een meteoor over de horens van den sukkel zal zweven. Vriend Beek, gij zult zien, hoe ik den kinkel de baas word, en gij zult bij zijn vrouw slapen. — Kom van avond maar vroeg bij mij. — Ford is een sukkel en ik wil zijn titel nog verfraaien; gij, vriend Beek, zult hem als een hoorndragenden sukkel leeren kennen. — Kom maar van avond vroeg bij mij.

(Falstaff *af.*)

Ford.

Wat is dat voor een vervloekte Epicurische schurk! — Mijn hart is op het punt van nijdigheid te barsten! — Wie kan nu nog zeggen, dat het blinde jaloezie is? Mijn vrouw heeft hem een boodschap gestuurd, het uur is bepaald, de koop is gesloten. Zou eenig mensch dit

gedacht hebben? — O welk een hel, een ontrouw wijf te hebben! Mijn bed moet onteerd, mijn geldkist geplunderd, mijn goede naam vertreden worden; en ik moet niet alleen dezen gruwelijken smaad verdragen, maar mij ook de afschuwelijkste bijnamen laten welgevallen, en dat wel van hem, die mij dezen smaad aandoet! En welke titels, welke namen! — Amaimon klinkt goed, Lucifer goed, Barbason goed; en toch, dat zijn duivelentitels, namen van booze geesten; maar horendrager! horenbeest! de duivel zelf heeft zulk een naam niet! — Page is een ezel, een onnoozele ezel; hij wil zijn vrouw vertrouwen! hij wil niet jaloersch wezen! Ik wil eer een Vlaming bij mijn boter, den eerwaarden Walliser Hugo bij mijn kaas, een Ier bij mijn brandewijnsflesch, of een dief voor het afrijden van mijn vosruin, dan mijn vrouw aan haarzelve vertrouwen; want dan wordt er dadelijk beraamd en overlegd en uitgevonden; en wat zij in haar hart hebben voorgenomen, dat moet uitgevoerd worden, al zou haar hart er van bersten! — Den hemel zij dank voor mijn ijverzucht! — Elf uur is de tijd; ik zal dit voorkomen, mijn vrouw ontmaskeren, mij op Falstaff wreken, en Page uitlachen. Dadelijk er op af! beter drie uren te vroeg, dan eene minuut te laat! — Foei, foei, foei! Horen-, horen-, horendrager!

(FORD *af.*)

DERDE TOONEEL.

In het park van Windsor.

CAJUS *en* RUGBY *komen op.*

Cajus.

'Ans Rugby!

Rugby.

Heer dokter!

Cajus.

Wat is de uur, 'Ans?

Rugby.

't Is over 't uur, heer, dat Sir Hugo beloofd had hier te zijn.

Cajus.

Bij Kot, 'ij heeft kered zijn ziel, dat 'ij niet is koom; 'ij 'eeft zijn bijbel wel kebid, dat 'ij niet is koom. Bij Kot; 'Ans Rugby, 'ij is al dood, als 'ij is koom.

Rugby.

Hij is verstandig, heer; hij wist, dat uw edele hem dooden zou, als hij kwam.

Cajus.

Bij Kot, de 'arink is niet zoo dood, als ik hem wil dood maak. Neem uw rapier, 'Ans, ik u wil demonstreer, 'oe ik 'em wil dood maak.

Rugby.

Ach, heer, ik kan niet schermen.

Cajus.

Skurkerij, neem uw rapier.

Rugby.

Stil, daar komen menschen.

(De Waard, Zielig, Slapperman *en* Page *komen op.)*

Waard.

God zegen' u, ijzerdokter!

Zielig.

Gegroet, heer dokter Cajus!

Page.

Zoo, beste heer dokter!

Slapperman.

Goeden morgen, heer!

Cajus.

Waar zijt gij saam, een, twee, drie, vier, voor koom?

Waard.

Om u te zien vechten, te zien uitvallen, te zien traverseeren, u hier te zien en daar te zien, uwe punto's, uwe stoccado's, uwe reversen en uwe distanties, uw montanten te zien. Is hij al dood, mijn Ethiopiër? is hij dood, mijn Francisco? ha, ijzervreter! Wat zegt mijn Esculaap? mijn Galeen? mijn vlierboomhart? Ha, is hij dood, mijn waterkijk-ijzervreter, is hij dood?

Cajus.

Bij Kod, 'ij is de meest lafaard priest van de wereld, 'ij zijn facie niet vertoon.

Waard.

Gij zijt een Kastiljaan, een koning Urinaal; een Hector van Griekenland zijt gij, mijn jongen!

Cajus.

Ik u bid, getuig, dat ik 'eb gewakt zes of zeven, twee, drie uur op 'em, en 'ij niet is koom.

Zielig.

Hij is er te wijzer om, heer dokter; hij is een geneesmeester van de ziel en gij een geneesmeester van het lichaam; als gij vecht, gaat dat tegen het haar in van uw beroepen. Is het zoo niet, heer Page?

Page.

Gij zijt zelf, heer Zielig, een groot vechter geweest, al zijt gij nu een man van den vrede.

Zielig.

Sacrament, heer Page, al ben ik nu oud en van den

vrede, als ik een zwaard getrokken zie, dan jeuken mij de vingers om eens te trekken. Al zijn wij vrederechters en dokters en mannen van de kerk, heer Page, wij hebben toch nog iets van het zout onzer jeugd in ons; wij zijn allen van vrouwen geboren, heer Page.

Page.

Het is waar, heer Zielig.

Zielig.

Het zal zoo bevonden worden, heer Page. Heer dokter Cajus, ik ben gekomen om u naar huis te brengen. Ik ben voor den vrede beëedigd; gij hebt u een wijs geneesheer betoond en Sir Hugo heeft zich een wijs en verdraagzaam geestelijke betoond. Gij moet met mij gaan, heer dokter.

Waard.

Met uw verlof, gast-vrederechter; — een woord, Monsieur Zwetswater!

Cajus.

Zwetsewater? wat is dat?

Waard.

Zwetswater is in het Engelsch zooveel als dapperheid, ijzervreter.

Cajus.

Bij Kod, dan ik 'eb evenveel zwetsewater als de Engelschman. — Die schurftige 'Ans 'ond van een geestelijk! Bij Kod, ik wil 'em afsnijd zijn oor.

Waard.

Hij zal u terdeeg toetakelen, ijzervreter!

Cajus.

Toetertakel? wat is dat?

Waard.

Dat is, hij zal u satisfactie geven.

Cajus.

Bij Kod, ik wil zork, dat 'ij mij zal toetertakel; want, bij Kod, ik dat wil 'eb.

Waard.

En ik wil hem daartoe aanporren, of hij mag opdrossen.

Cajus.

Ik u dank voor dat.

Waard.

En behalve dat, ijzervreter, — *(Ter zijde tot de Anderen.)* maar eerst, gast ijzervreter en heer Page, en gij ook Cavaliero Slapperman, gaat allen door de stad naar Frogmore.

Page *(ter zijde tot den Waard).*

Daar is Sir Hugo, niet waar?

Waard.

Daar is hij; ziet eens, hoe hij gestemd is; ik zal intusschen den dokter over 't veld er heen brengen. Is het zoo goed?

Zielig.

Goed, dat zullen wij doen.

Page, Zielig *en* Slapperman.

Goeden dag, beste heer dokter!

(Alle drie af.)

Cajus.

Bij Kod, ik die geestelijk wil slaan dood, want hij spreekt voor een 'Ans aap bij Anna Page.

Waard.

Hij moet sterven. Maar steek nu uwe boosheid in de scheede; werp koud water op uw gal, en ga met mij

over 't veld naar Frogmore. Ik wil u brengen waar Anna Page is, op een pachthoeve, bij een feest, en daar kunt gij haar het hof maken. Heb ik raak geschoten? Heb ik goed gezegd?

Cajus.

Bij Kod, ik u dank voor dat; bij Kod, ik u lief 'eb, en ik zal u bezorg veel koed kast, de kraven en de ridders, de lords en de gentilhommes, mijn patienten.

Waard.

En daarvoor wil ik uw weerpartij zijn bij Anna Page; kan ik meer zeggen?

Cajus.

Bij Kod, 't is koed, koed gezeg.

Waard.

Laat ons dan opdrossen.

Cajus.

Treed op mijn 'ielen, 'Ans Rugby.

(Alle drie af.)

DERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Een open veld nabij het koninklijk landhuis Frogmore.

Sir Hugo Evans *en* Simpel *komen op.*

Evans.

Ik pit u nu, chij heer Slapperman's choete petiente en friend Simpel met name, welken weg hebt chij uitgesien naar Sinjeur Cajus, die sich een Tokter noemt van de medicijnen?

Simpel.

Wel, Sir, naar het kleine park toe, naar het groote park toe, overal naar toe, den weg af naar oud-Windsor toe, en overal naar toe, behalve den weg naar de stad.

Evans.

Tan fraag ik u recht tringend, siet ook taar na toe.

Simpel.

Goed, Sir.

(Hij verwijdert zich.)

Evans.

Chot pehoete mij! wat pen ik fol chalsucht en hart-kloppingen! — Ik sal plij sijn, als hij mij betroochen

heeft. — Wat pen ik melancholie! — Ik wil den schurk sijne urinechlasen op sijn pol stuk slaan, als ik er maar een choete gelegenheid toe find; — Chot sta mij pij!

(Hij zingt.)

„Aan helt're peekjens, bij wier fal
„De fogel singt sijn matrichal,
„Taar sprei' mijn rosenpet sijn cheuren,
„En prijk' en glans' in tuisend kleuren.
„Aan helt're —"

Chot sij mij chenatig, ik heb chroote lusten tot weenen.

„De fogel singt sijn matrichal, —
„Aan Papels waat'ren saten wij, —
„En prijk' en glans' in tuisend kleuren.
„Aan helt're —"

Simpel *(terugkeerend).*

Daar komt hij, Sir Hugo, ginds, van dien kant.

Evans.

Hij is welkom. —

„Aan helt're peekjens, bij wier fal —"

De hemel sij met het recht! Wat is hij foor wapens?

Simpel.

Geen wapens, Sir. Het is mijn meester en de heer Zielig en nog een heer; zij komen van Frogmore, daar over den dijk, van dezen kant.

Evans.

Wees zoo choed, en cheef mij mijn opperkleed, of neen, houd het op uw armen.

(Hij haalt een boek te voorschijn.)

(Page, Zielig *en* Slapperman *komen op.*)

Zielig.

Ah, ziedaar onze eerwaarde! Goeden morgen, beste Sir Hugo. Ja, ja, houd eens een speler van zijn dob-

belsteenen of een geleerde van zijn boek af, dat zou een wonder wezen.

Slapperman *(ter zijde).*

O lieflijke Anna Page!

Page.

God zegen' u, beste Sir Hugo.

Evans.

Hij segen' u uit sijn parmhartigheid, u allen!

Zielig.

Wat! het zwaard en het boek? doet gij aan die beide, eerwaarde heer?

Page.

En altijd zoo jeugdig, zonder overkleed, op dezen ruwen, rheumatieken dag!

Evans.

Tat heeft sijn chronden en sijn oorzaken.

Page.

Wij komen u een goeden dienst doen, eerwaarde heer.

Evans.

Seer choed, wat is het?

Page.

Wij komen van een zeer waardig gentleman, die naar het schijnt van iemand beleedigd is en daardoor het zoo te kwaad heeft met zijn eigen waardigheid en bedaardheid, als iemand maar ooit gezien heeft.

Zielig.

Ik heb menig dozijntjen jaren achter den rug, maar dit is mij nog nooit voorgekomen, dat een man van zijn stand, zijn waardigheid en geleerdheid zichzelven zoo schrikkelijk vergeet.

Evans.

Wie is het?

Page.

Ik geloof, dat gij hem kent; het is de heer dokter Cajus, de beroemde Fransche geneesheer.

Evans.

Chods marteling en zijn heilige wil sij met mij! Ik hoorde u al soo lief fan een schotel soep met mij spreken!

Page.

Waarom?

Evans.

Hij heeft niet zóoveel kennis van Hipocrates en Galenus, en hij is een schelm povendien; een laffe schelm, zooals gij er maar een verlangen kunt te sien.

Page.

Ik sta er u voor in, dit is de man, die met hem moest vechten.

Slapperman *(ter zijde).*

O lieflijke Anna Page!

Zielig.

Het lijkt wel zoo, om die wapens. — Houdt hen van elkaar; — daar komt dokter Cajus.

(De Waard, Cajus *en* Rugby *komen op.)*

Page.

Neen, neen, beste eerwaarde heer, houd uw degen in de scheede.

Zielig.

En gij ook, beste heer dokter.

Waard.

Ontwapen hen en laat hen samen redetwisten. Laat hen hunne armen en beenen heel houden en ons arm Engelsch verminken!

Cajus.

Ik u bid, laat mij spreek een woord voor uwe oor; waarom wilt gij niet koom om mij te ontmoet?

Evans (*zacht tot* Cajus).

Ik pit u, plijf petaard; alles op sijn tijd!

Cajus.

Bij Kod, gij zijt de lafaard, de 'aas, de 'ond.

Evans (*zacht tot* Cajus).

Ik pit u, laat ons niet tot lacherij worden voor andere menschen haar spot; ik raad het u in friendschap en ik sal u foldoening cheven op die eene of antere manier. — *(Luid.)* Ik wil uw urineglazen om uw schelmschen narrepol slaan, om uw versuimen van uw afspraken en pestellingen.

Cajus.

Diable! — 'Ans Rugby, — mijn waard *de la Jartière,* — 'eb ik niet kewach op hem om hem dood te slaan? 'eb ik niet? op de plaats, die ik 'ebbe besteld?

Evans.

Zoo waar ik een christenziel ben, nu, siet chij, dit is de pestelte plaats. Ik toe peroep op mijn waard van de Kousepand.

Waard.

Stilte, zeg ik, Gallia en Gaelia, Franschman en Wallisman, zieledokter en lijfdokter!

Cajus.

Ja, dat is zeer koed; *excellent!*

Waard.

Stilte, zeg ik; hoor den waard van de Kouseband. Ben ik politiek? ben ik slim? ben ik een Macchiavelli? Zou ik mijn dokter kwijtraken? Neen; hij geeft mij de drankjens en de sprankjens. Zou ik mijn eerwaarde, mijn priester, mijn Sir Hugo kwijtraken? Neen, hij geeft mij de spreekwoorden en de nietwoorden. — Geef mij de hand, aardeman; zoo! — Geef mij de hand, hemelman; zoo! — Kinderen der wijsheid, ik heb u beiden bedrogen; ik heb u op verkeerde plaatsen besteld; en daar staat gij nu met heldenharten en heelshuids; en laat nu gebrande sek het einde zijn. — (*Tot* Zielig.) Kom, neem hun zwaarden in beslag. — Volgt mij, vredeskerels, volgt mij, volgt mij, volgt mij.

Zielig.

Op mijn eer, een dolle waard! — Volgt hem, gentlemen, volgt hem.

Slapperman *(ter zijde).*

O lieflijke Anna Page!

(Zielig, Slapperman, Page *en de Waard af.*)

Cajus.

Ah, 'eb ik verstaan? 'ebt gij met ons de *sot* gespeeld? ha! ha!

Evans.

Dat is fraai; hij heeft ons sijn spotternij chemaakt. — Ik wensch met u friend te sijn, en laat ons onse preins samenstooten om wraak te hebben op dezen schurftigen, schoftigen, petriechelijken knaap, tien waard van de Kousepand.

Cajus.

Bij Kod, met al mijn 'art. Hij mij beloofd te breng waar is Anna Page; bij Kod, hij mij ook 'eef bedroog.

Evans.

Nu choet, ik wil hem sijn hersenpan inslaan. — Ik pit u, kom mee.

(Allen af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een straat in Windsor.

Juffrouw Page *en* Robert *komen op.*

Juffrouw Page.

Neen, ga maar vooruit, kleine jonker; gij waart gewoon achterna te loopen, maar nu zijt gij een voorlooper. Wat bevalt u beter, mijn oogen te geleiden of uw oog te hebben op uw meesters hielen?

Robert.

Nu waarlijk, ik ga liever voor u uit als een man, dan dat ik hem volg als een dwerg.

Juffrouw Page.

O gij zijt een kleine vleier; ik zie het al, gij wordt nog eens een hoveling.

(Ford *komt op.*)

Ford.

Verheugd u te zien, juffrouw Page. Waar gaat gij naar toe?

Juffrouw Page.

Wel, om de waarheid te zeggen, heer, naar uw vrouw. Is zij thuis?

Ford.

Ja en zoo lui als zij groot is; zij verveelt zich uit gemis aan gezelschap. Ik geloof, dat, als uw mannen dood waren, gij samen zoudt trouwen.

Juffrouw Page.

Wees daar verzekerd van, — met twee andere mannen.

Ford.

Waar hebt gij dien aardigen weerhaan van daan?

Juffrouw Page.

Ik kan voor den drommel niet zeggen, hoe de heer heet, waar mijn man hem van gekregen heeft. — Hoe heet uw ridder ook al weer, kereltjen?

Robert.

Sir John Falstaff.

Ford.

Sir John Falstaff!

Juffrouw Page.

Ja juist, ik kan nooit op zijn naam komen. Hij en mijn man zijn dikke vrienden! — Uw vrouw is dus wezenlijk thuis?

Ford.

Ja zeker, dat is zij.

Juffrouw Page.

Met uw welnemen, heer; ik ben ziek van verlangen om haar te zien.

(Juffrouw Page *met* Robert *af.)*

Ford.

Heeft Page zijn hersens nog? heeft hij oogen? heeft hij gedachten? Voorwaar, zij zijn alle ingeslapen; hij heeft er geen gebruik van. Wel, die knaap draagt een briefjen twintig mijlen ver, even gemakkelijk als een kanon op twintig dozijn passen het wit raakt. Hij werkt de verliefdheid van zijn vrouw nog in de hand; hij geeft aan haar dwaasheid vrijen loop en gelegenheid. En nu is zij op weg naar mijn vrouw, met Falstaff's jongen

bij haar! Een man kan deze hagelbui reeds in den wind hooren rommelen. En Falstaff's jongen bij haar! Een fraai complot! en in vollen gang; en onze afvallige vrouwen deelen de verdoemenis samen. Nu, ik wil hem betrappen, en dan mijn vrouw martelen, aan die schijnheilige juffrouw Page dien geborgden sluier van zedigheid afrukken, en Page kenbaar maken als een zorgeloozen Actæon, die zijn lot zelf gewild heeft; en bij deze heftige maatregelen zullen al mijn buren uitroepen: „getroffen!" *(De klok slaat.)* De klok geeft mij daar mijn wachtwoord aan, en mijn overtuiging gebiedt mij te gaan zoeken; daar moet ik Falstaff vinden. — Ik zal hier eer om geroemd dan uitgelachen worden, want even zeker als de aarde vast en hecht is, is Falstaff daar; ik ga.

(PAGE, ZIELIG, SLAPPERMAN, *de Waard, Sir* HUGO EVANS, CAJUS *en* RUGBY *komen op.*)

Page, Zielig *en de* Overigen.

Gegroet, heer Ford.

Ford.

Op mijn eer, een schoon gezelschap. Ik heb juist iets fijns thuis en ik noodig u allen uit met mij mede te gaan.

Zielig.

Ik moet mij verontschuldigen, waarde heer Ford.

Slapperman.

En ik ook, heer. Wij hebben afgesproken, bij juffer Anna te komen eten; en ik zou haar mijn woord niet willen breken, zelfs voor meer geld niet dan ik noemen kan.

Zielig.

Wij zijn al een poos doende geweest met een huwelijk tusschen Anna Page en mijn neef Slapperman, en vandaag zullen wij het antwoord krijgen.

Slapperman.

Ik hoop, dat ik u voor mij heb, vader Page.

Page.

Dat hebt gij, vriend Slapperman, ik ben geheel voor ù; — maar mijn vrouw, heer dokter, staat geheel en al aan uwen kant.

Cajus.

Ja, bij Kod, en het meisjen mij bemin; mijne minnevrouw 'Aastick mij dat 'eef vertel.

Waard.

Wat zegt gij dan van den jongen heer Fenton? hij zingt en springt en danst; de jeugd ziet hem uit de oogen, hij maakt verzen, hij spreekt zondaagsche taal, hij geurt naar April en Mei; hij wint het, hij wint het, hij draagt het geluk in zijn zak; hij wint het.

Page.

Met mijn goedvinden niet, dat beloof ik u. Dat jonge mensch is onbemiddeld; hij heeft verkeerd met den wilden prins en met Poins; hij is mij te hooggeboren en weet te veel. Neen, hij zal met den vinger van mijn vermogen geen knoop leggen op zijn geluk; wil hij haar hebben, dan moet hij haar nemen zonder bruidschat; mijn have en goed luistert naar mijn toestemming en mijn toestemming gaat dien kant niet uit.

Ford.

Ik bid u dringend, komt bij mij aan tafel, ten minste een paar van u. Gij krijgt behalve het onthaal, nog een vermakelijkheid: ik zal u een wonderdier laten zien. — Heer dokter, gij moet meê, — en gij ook, heer Page, — en gij ook, Sir Hugo.

Zielig.

Nu, gaat dan, en vaart wel. — (*Tot* SLAPPERMAN.) Dan

hebben wij in Page's huis des te meer vrijheid om het hof te maken.

(ZIELIG *en* SLAPPERMAN *af.*)

Cajus.

Ga naar 'uis, John Rugby; ik kom zoo dadelijk.

(RUGBY *af.*)

Waard.

Vaartwel, mijn harten! Ik ga naar mijn braven ridder Falstaff, om met hem een flesch sek den hals te breken.

(De Waard af.)

Ford *(ter zijde).*

En ik hoop hem eerst nog wat versch van 't vat te laten proeven; en hij zal dansen, om zijn eigen hals te bergen. — Gaat gij mede, heeren?

Allen.

Komaan dan, wij willen uw wonderdier gaan zien.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Een vertrek in het huis van Ford.

Juffrouw FORD *en juffrouw* PAGE *komen op.*

Juffrouw Ford.

Hé, John! hé, Peter!

Juffrouw Page.

Vlug, vlug! Is de waschmand —

Juffrouw Ford.

Ja zeker, zeker! — Hé, Robert, komt toch!

(Twee Bedienden komen op, met een waschmand.)

Juffrouw Page.

Komt, komt, komt!

Juffrouw Ford.

Hier, zet hier neer!

Juffrouw Page.

Zeg aan hen, wat ze te doen hebben; wij moeten voortmaken.

Juffrouw Ford.

Nu, John en Peter, zooals ik al gezegd heb, staat hier vlak naast in de brouwerij klaar, en zoodra ik u roep, schiet gij toe en neemt zonder vertoef of aarzelen deze waschmand op de schouders, en draagt die zoo vlug gij kunt naar de bleek op de Datchetwei, en schudt ze leeg in de modderige sloot daar bij de Theems.

Juffrouw Page.

Gij zult het juist zoo doen?

Juffrouw Ford.

Ik heb het hun meer dan eens gezegd; zij weten wat zij te doen hebben. — Gaat nu, en komt zoodra gij geroepen wordt.

(De Bedienden af.)

Juffrouw Page.

Daar komt de kleine Robert.

(ROBERT *komt op.*)

Juffrouw Ford.

Nu, hoe is het, mijn nestsperwertjen, wat brengt gij voor nieuws?

Robert.

Mijn meester, Sir John, is de achterdeur binnengekomen, juffrouw Ford, en wenscht u te spreken.

Juffrouw Page.

Gij klein vastelavondpopjen, hebt gij eerlijk gezwegen?

Robert.

Ja, daar wil ik op zweren; mijn meester weet volstrekt niet, dat gij hier zijt. Hij heeft mij met eeuwigdurende vrijheid gedreigd, als ik er u iets van verklap; want hij zwoer, dat hij mij dan zou wegjagen.

Juffrouw Page.

Gij zijt een flinke jongen; dit stilzwijgen van u zal u een snijder zijn en u een nieuw pak maken. — Ik ga mij verschuilen.

Juffrouw Ford.

Doe dat. — Ga, zeg aan uw meester, dat ik alleen ben. (Robert *af.*) — Juffrouw Page, vergeet uw wachtwoord niet.

Juffrouw Page.

Neen, daar sta ik u voor in; als ik dat mis, moogt gij mij uitfluiten.

(Juffrouw Page *af.)*

Juffrouw Ford.

Nu aan 't werk, wij willen die verdorven vochtigheid, dien dikken waterpompoen eens duchtig onder handen nemen; — wij willen hem leeren, tortelduiven van kraaien te onderscheiden.

(Falstaff *komt op.*)

Falstaff.

Is nu mijn hemelsch kleinood mijn? O, nu moge ik sterven, want ik heb lang genoeg geleefd; nu ben ik aan den eindpaal van mijn eerzucht! O welk een zalig uur!

Juffrouw Ford.

O waarde Sir John!

Falstaff.

Juffrouw Ford, mooipraten kan ik niet; ik kan niet babbelen, juffrouw Ford. God vergeev' mij de zonde, die ik in mijn wenschen bega, ik wilde, dat uw man gestorven was; tegenover den fiersten lord zou ik verklaren, dat ik u tot mijne lady zou maken.

Juffrouw Ford.

Ik uw lady, Sir John! ach, ik zou een treurige lady zijn.

Falstaff.

Laat het Fransche hof mij een tweede zoo wijzen. Ik zie, hoe uw oog met den diamant zou wedijveren; gij bezit die echt schoon gebogen wenkbrauw, die bij iedere haardracht goed staat, bij het scheepsnebbekapsel, bij het amazonenkapsel, bij elk kapsel naar den Venetiaanschen smaak.

Juffrouw Ford.

Een eenvoudige hoofddoek, Sir John, dat is het eenige, wat mij goed staat, en ook dat nog niet bijzonder.

Falstaff.

Bij den Heer des Hemels, het is zelfverraad van u, zoo te spreken; gij zoudt een volmaakte hofdame zijn, en de vaste tred van uw voet zou, in een half-kringronden hoepelrok, aan uw gang een prachtigen zwier geven. Ik zie, wat gij zijn zoudt, zoo niet Fortuin uw vijandin was, gij die Natuur tot vriendin hebt! neen, gij kunt het niet verbergen.

Juffrouw Ford.

Geloof mij, er is van dat alles in mij niets.

Falstaff.

Wat heeft dan gemaakt, dat ik u bemin? Laat dit u

overtuigen, dat er iets buitengewoons in u is. Zie, ik kan niet mooipraten, niet zeggen, dat gij dit zijt en dat zijt, gelijk zoovelen van die lispelende hagedoornbloesems, die daar loopen als vrouwen in manskleêren en een geur verspreiden als de apothekersstraat in den kruidentijd; — dit kan ik niet; maar ik bemin u, niemand dan u, en gij verdient het.

Juffrouw Ford.

Leid mij niet om den tuin, Sir; ik vrees, gij bemint juffrouw Page.

Falstaff.

Gij zoudt even goed kunnen zeggen, dat ik gesteld ben op een wandeling door de gijzelingspoort, die mij even gehaat is als de rook van een kalkoven.

Juffrouw Ford.

Nu dan, de Hemel weet, hoe ik u bemin, en dit zult gij, hoop ik, binnenkort ondervinden.

Falstaff.

Blijf bij die gezindheid; ik zal mij die waardig toonen.

Juffrouw Ford.

O, ik moet u zeggen, dit doet gij reeds, want anders kon ik niet zoo jegens u gezind zijn.

Robert *(achter het tooneel)*.

Juffrouw Ford! juffrouw Ford! daar staat juffrouw Page voor de deur, geheel in het zweet en buiten adem en doodelijk verschrikt, en zij moet volstrekt u oogenblikkelijk spreken.

Falstaff.

Zij moet mij niet zien; ik wil mij verschuilen achter het wandtapijt.

Juffrouw Ford.

Ik bid u, doe dat, want zij is een erg praatzieke vrouw.
(FALSTAFF *verbergt zich.*)

(Juffrouw PAGE *en* ROBERT *komen weder op.)*

Wel, wel, wat is er?

Juffrouw Page.

O juffrouw Ford, wat hebt gij gedaan? Gij zijt geschandvlekt, gij zijt verloren, gij zijt voor eeuwig te gronde gericht.

Juffrouw Ford.

Wat is er, lieve juffrouw Page?

Juffrouw Page.

Ach lieve tijd, juffrouw Ford! een zoo braven man te hebben en hem zulk een grond tot argwaan te geven!

Juffrouw Ford.

Wat voor een grond tot argwaan?

Juffrouw Page.

Wat voor een grond tot argwaan? — O foei gij! wat heb ik mij in u vergist!

Juffrouw Ford.

Om 's Hemels wil, waarom? wat is er toch?

Juffrouw Page.

Uw man is op weg hier naar toe, ongelukkige, met de gansche overheid van Windsor bij hem, om naar een gentleman te zoeken, dien hij zegt, dat op dit oogenblik hier in huis is, met uw goedvinden, om van zijne afwezigheid boos misbruik te maken. Gij zijt verloren.

Juffrouw Ford.

Ik wil het niet hopen.

Juffrouw Page.

De Hemel geve, dat het niet waar is, dat gij zulk een man hier hebt; maar zooveel is zeker, uw man komt daar aan, met half Windsor achter zich, om naar zoo iemand te zoeken. Ik ben vooruitgeloopen om het u te vertellen. Als gij u onschuldig weet, nu, dan ben ik er blij om; maar hebt gij een vriend bij u, maak dan, dat hij weg komt. Sta niet onthutst; houd alle vijf bij elkaar; red uwen goeden naam, of zeg uwe goede dagen voor altijd vaarwel.

Juffrouw Ford.

Wat moet ik beginnen? — Er is een gentleman hier, een dierbare vriend van mij, en ik ducht mijn eigen schande niet zooveel als het gevaar, dat hij loopt; ik gaf wel duizend pond, dat hij het huis uit was.

Juffrouw Page.

O foei, schaam u! Maar loop met uw: „ik gaf", en „ik gaf"! Uw man is voor de deur, bedenk een middel om dien anderen weg te krijgen; in huis kunt gij hem niet verbergen. — O, wat hebt gij mij bedrogen! — Kijk, daar is een mand, als hij maar eenigszins redelijk is van gedaante, zou hij daar in kunnen kruipen; en werp dan wat vuil goed op hem, alsof het naar de bleek moest, — of, ja het is juist de dag van de wasch, laat hem door uw twee knechts naar de Datchet-weide brengen.

Juffrouw Ford.

Hij is te dik om er in te kunnen. Wat zal ik beginnen?

(Falstaff *komt weder op.*)

Falstaff.

Laat mij zien, laat mij zien, laat mij toch eens zien! Ik wil er in; ik wil er in. — Volg den raad van uw vriendin. — Ik wil er in gaan.

Juffrouw Page.

Wat! Sir John Falstaff? Is dàt uw brief, ridder?

Falstaff.

Ik bemin u; help mij van hier; laat mij hierin kruipen; ik zal nimmer —

(Hij kruipt in de mand; zij bedekken hem met vuil goed.)

Juffrouw Page.

Help uw meester bedekken, jongen. Roep uw knechts, juffrouw Ford. — Gij huichelaar van een ridder!

Juffrouw Ford.

Hé, John, Peter, John!

(Robert *af.*)

(De Bedienden komen weder op.)

Gaat, brengt die wasch weg, vlug! Waar is de draagstok? Kijk nu toch, welk een getreuzel! Brengt het naar de waschvrouw op de Datchetweide. Vlug! voort!

(Ford, Page, Cajus *en Sir* Hugo Evans *komen op.*)

Ford.

Ik bid u, komt binnen; als ik geen reden heb voor mijn argwaan, lach mij dan uit, en steek dan vrij met mij den gek, want ik verdien het. — Hé daar, waar brengt gij dat naar toe?

Bedienden.

Wel, naar de waschvrouw, heer.

Juffrouw Ford.

Wel, wat gaat het u aan, waar zij dit naar toe dragen? Een mooi ding, als gij u met de vuile wasch gaat bemoeien!

Ford.

De vuile wasch? Nu, ik wenschte, dat ik mij over geen gewas ter wereld te bekommeren had! Maar ik verzeker u, het wast, het bot uit, en het zal zoo dadelijk niet meer te verbergen zijn. *(De Bedienden met de waschmand af.)* Heeren, ik heb van nacht gedroomd; ik wil u mijn droom vertellen. Hier, hier, hier zijn mijn sleutels; gaat op mijn kamers, zoekt, speurt, betrapt; ik sta er voor in, wij drijven den vos uit zijn hol. Wacht, laat ik hem eerst den weg hier versperren. *(Hij sluit de deur.)* Zoo, drijft hem nu op.

Page.

Beste heer Ford, wees kalm; gij doet uzelven kwaad.

Ford.

't Is waar, heer Page. — Naar boven, heeren; gij zult een grap beleven; volgt mij, heeren.

(Ford *af.*)

Evans.

Tat sijn seer phantastieke chrillen en ijversuchten.

Cajus.

Bij Kot, dat is niet de façon de France; het is niet jaloersch in Frankrijk.

Page.

Komt, volgt hem, heeren; laat ons zien, wat zijn huiszoeking oplevert.

(Page, Cajus *en* Evans *af.*)

Juffrouw Page.

Nu, is dit niet een dubbel prachtige grap?

Juffrouw Ford.

Ik weet niet, wat mij meer verlustigt, dat mijn man, of dat Sir John zoo gefopt is.

Juffrouw Page.

Wat zal hij er in gezeten hebben, toen uw man vroeg, wat er in de mand was!

Juffrouw Ford.

Ik vrees half en half, dat hij wel een wassching zal noodig hebben; zoodat het werpen in het water hem een ware weldaad zal wezen.

Juffrouw Page.

Aan de galg met dien schelmschen losbol! ik wenschte wel, dat het allen van zijn slag even slecht verging!

Juffrouw Ford.

Het komt mij voor, dat mijn man een bepaald vermoeden heeft, dat Falstaff hier is; ik heb hem nog nooit zoo grof jaloersch gezien als nu.

Juffrouw Page.

Ik zal de eene of andere list verzinnen om daarachter te komen. En wij moeten Falstaff nog meer zulke poetsen spelen; zijn liederlijke ziekte wijkt toch zeker niet voor dit eene drankjen.

Juffrouw Ford.

Willen wij dat dwaze schepsel, die vrouw Haastig, naar hem toesturen om dat smijten in het water te verontschuldigen, en hem op nieuw hoop geven om hem nog eens voor een tuchtiging tot ons te lokken?

Juffrouw Page.

Dat willen wij; zij moet hem tegen morgen te acht uren hier bestellen om schadeloos te worden gesteld.

(Ford, Page, Cajus *en Sir* Hugo Evans *komen weder op.*)

Ford.

Ik kan hem niet vinden. Het is toch mogelijk, dat de schurk pochte op dingen, die hem onbereikbaar waren.

Juffrouw Page (*zacht tot juffrouw* Ford).

Hoort gij dat?

Juffrouw Ford.

Ja, ja, stil! — Gij behandelt mij mooi, Ford, erken het zelf.

Ford.

Ja ja, dat doe ik.

Juffrouw Ford.

De Hemel make u beter dan uw gedachten zijn.

Ford.

Amen.

Juffrouw Page.

Gij doet uzelven veel kwaad, heer Ford.

Ford.

Ja ja, dit moet ik dragen.

Evans.

Als hier een menschenziel is in het huis en in de kamers en in de kisten en in de kasten, dan vercheve de Hemel mij mijn sonden in het jongste chericht!

Cajus.

Bij Kot, mij ook niet. Daar is geen menschen.

Page.

Foei, foei, heer Ford, schaamt gij u niet? Welk een geest, welk een duivel blies u die inbeeldingen in? Ik zou zulke booze grillen als de uwe voor al de schatten van het kasteel van Windsor niet willen hebben.

Ford.

Het is nu eenmaal een gebrek van mij, heer Page; en ik moet er voor boeten.

Evans.

Chij poet voor een poos cheweten. Uw frouw is sulk een prafe frouw, als ik wil verlangen onder fijftuisend en fijfhonderd er pij.

Cajus.

Bij Kot, ik zie, zij is een eerlijke vrouw.

Ford.

Nu, ik heb u een onthaal beloofd. — Komt, komt, laten wij in het park gaan; ik bid u, vergeeft mij; ik zal u later wel zeggen, waarom ik zoo gehandeld heb. — Kom, vrouw; kom, juffrouw Page; ik bid u, vergeeft mij; ik bid u van harte, vergeeft mij.

Page.

Laten wij gaan, heeren; maar, op mijn woord, wij zullen hem plagen. — Ik noodig u morgen ochtend bij mij op het ontbijt; daarna gaan wij samen eens op de vogeljacht; ik heb een voortreffelijken valk er voor. Is dit afgesproken?

Ford.

Goed; zeker!

Evans.

Als taar een is, wil ik twee sijn van het geselschap.

Cajus.

Als daar zijn een of twee, ik wil zijn de derde.

Ford.

Ik bid u, ga voor, heer Page.

(Ford *en* Page *af.*)

Evans.

Ik pit u nu, petenkt morgen dien luisigen schoft, mijn waard van de Kousepand.

Cajus.

Dat is koed, bij Kot, van al mijn 'art.

Evans.

Een luisige schoft, met sijn chrappen en pespottingen!
(Zij volgen de overigen.)

VIERDE TOONEEL.

Een kamer in het huis van Page.

Fenton *en* Anna Page *komen op.*

Fenton.

Ik zie, uws vaders gunst kan ik niet winnen;
Verwijs mij, Anna-lief, niet meer naar hem.

Anna.

Helaas! wat dan?

Fenton.

Beslis gij voor uzelve.
Hij maakt bezwaar; te hoog ben ik van afkomst,
En dat ik, door verkwisting veel verarmd,
Met zijn goed geld hiervoor herstelling zoek.
Nog and're hinderpalen werpt hij op, —
Mijn vroeg're losheid en mijn wilden omgang,
En zegt mij, dat hij 't voor onmoog'lijk houdt,
Dat ik u anders lief heb dan om 't geld.

Anna.

En als hij nu eens waarheid sprak?

Fenton.

Neen, neen, zoo waarlijk God hierna mij helpe!
Wel, dit erken ik, was uws vaders rijkdom
Mij de eerste grond om naar uw hand te staan;

Maar dra vond ik uw waarde oneindig hooger
Dan gouden baren of verzegeld geld,
En 't is alleen de schat van u, uzelve,
Dien 'k nu beoog.

Anna.

Mijn waarde master Fenton,
Streef naar mijns vaders gunst, ja, doe dit, heer;
En zoo de tijd, noch diep eerbiedig smeeken
U verder brengt, ja, dan, — kom hier en luister.
(Zij treden ter zijde en fluisteren.)

(Zielig, Slapperman *en vrouw* Haastig *komen op.*)

Zielig.

Stoor hun gesprek, vrouw Haastig; mijn neef moet voor zichzelf spreken.

Slapperman.

Ik zal er wel een mouw aan passen, zus of zoo. Voor den drommel, 't is maar een waag.

Zielig.

Wees niet bedremmeld.

Slapperman.

Neen, zij zal mij niet bedremmeld maken; daar ben ik niet bang voor, — ik ben alleen wat angstig.

Vrouw Haastig.

Hoor eens, master Slapperman zou graag even met u spreken.

Anna.

Nu goed, ik kom. — *(Ter zijde.)* Dit is mijns vaders keus.
Ach, welk een wereld leelijke gebreken
Wordt mooi door een driehonderd pond in 't jaar!

Vrouw Haastig.

En hoe vaart de edele heer Fenton? Ik bid u, een woord met u.

Zielig.

Daar komt zij; op haar los, neef. O knaap, gij hadt me een vader!

Slapperman.

Ik had een vader, juffer Anna; mijn oom kan u aardige grappen van hem vertellen. — Ik bid u, oom, vertel aan juffer Anna eens die grap, hoe mijn vader twee ganzen uit een hok wist te stelen, beste oom.

Zielig.

Juffer Anna, mijn neef bemint u.

Slapperman.

Ja, dat doe ik, zooveel als ik eenige vrouw in Glostershire bemin.

Zielig.

Hij zal u een leventjen bezorgen als een edelvrouw.

Slapperman.

Ja dat wil ik, zoo goed als ieder, wie ook, kort- of langstaart, beneden den rang van een landjonker.

Zielig.

Hij zal u honderd en vijftig pond als weduwgeld vaststellen.

Anna.

Goede heer Zielig, laat hem toch voor zichzelven het hof maken.

Zielig.

Nu waarachtig, ik dank u hiervoor; ik dank u voor die bemoediging. Zij roept u op, neef; ik ga terug.

Anna.

Nu, heer Slapperman?

Slapperman.

Nu, lieve juffer Anna?

Anna.

Ten uiterste verplicht. — Wat is uw wil?

Slapperman.

Mijn wil? Wel verduiveld, dat is een aardige grap. Ik heb mijn uitersten wil nog niet gemaakt, den hemel zij dank; ik ben geen zoo ziekelijk schepsel, en ik zegen er den hemel voor.

Anna.

Ik meen, heer Slapperman, wat gij van mij wilt?

Slapperman.

O zoo; ja, ik voor mijn deel wilde weinig of niets van u. Uw vader en mijn oom zijn de zaak begonnen. Gaat het goed voor mij, nu goed; zoo niet, nu, wie het geluk heeft, brengt de bruid naar huis. Zij kunnen u zeggen, hoe de zaken staan, beter dan ik; gij kunt het uw vader vragen; daar komt hij.

(Page *en juffrouw* Page *komen op.*)

Page.

Zoo, Slapperman! — Bemin hem, dochter Anna. —
Wat zie ik? wat doet meester Fenton hier?
Het past niet, heer, zoo in mijn huis te dringen;
Ik zeide u, heer, mijn dochter is verzegd.

Fenton.

Neen, word niet boos, heer Page.

Juffrouw Page.

En ik zeg ook, vriend Fenton, kom mijn dochter
Niet meer bezoeken.

Page.

Juist, ze is niet voor u.

Fenton.

Heer, hoor mij aan.

Page.

Neen, goede master Fenton. —
Vriend Zielig, kom; zoon Slapperman, kom binnen. —
Gij kent mijn wil; gij krenkt mij, master Fenton.
(PAGE, ZIELIG *en* SLAPPERMAN *af.*)

Vrouw Haastig.

Spreek eens met mistress Page.

Fenton.

Daar ik uw dochter, lieve mistress Page,
Voorwaar, oprecht en innig lief heb, moet ik,
Trots weerstand en verwijt, ja onbeleefd,
Steeds voorwaarts met den standaard mijner liefde,
En nooit terug. O gun mij uwen bijstand!

Anna.

Ach, moeder, geef mij aan dien dwaashoofd niet.

Juffrouw Page.

Dit wil ik niet; ik zoek u wel een beet'ren.

Vrouw Haastig.

En dat is mijn meester, de heer dokter.

Anna.

O liever tot aan 't hoofd in de aard bedolven,
En dan met knollen doodgegooid!

Juffrouw Page.

Kom, wees maar kalm. — Mijn goede master Fenton,
Ik ben niet voor u en niet tegen u;
Mijn dochter zal ik vragen, wat haar hart zegt,
En wat dat spreekt, zoo zal mijn keuze zijn.
Doch nu vaarwel; zij moet volstrekt naar binnen,
Want anders wordt haar vader boos.

(Juffrouw PAGE *en* ANNA PAGE *af.)*

Fenton.

Vaarwel, geëerde vrouw; vaarwel, mijn Anna!

Vrouw Haastig.

Zie, dat is nu mijn werk. — Wat! zeide ik, wilt gij uw kind weggooien aan een dwaas of aan een dokter? Let wel, master Fenton; dit is mijn werk.

Fenton.

Ik dank u; en ik bid u, geef van avond
Mijn Anna dezen ring. — Hier! dit voor u.

(FENTON *af.*)

Vrouw Haastig.

Nu, de Hemel geve u geluk! Een goed hart heeft hij; een vrouw zou door water en vuur loopen om zoo'n goed hart. En toch zou ik wel willen, dat mijn meester juffer Anna kreeg; of ik zou willen, dat die heer Slapperman haar kreeg; of, eigenlijk, ik zou willen, dat mijnheer Fenton haar kreeg. Ik wil doen wat ik kan voor alle drie, want dat heb ik beloofd en een man een man, een woord een woord, maar speciaal voor mijnheer Fenton. — Och, ik heb nog weer een nieuwe boodschap aan Sir John Falstaff van mijn twee juffrouwen; wat ben ik toch een beest, dat ik zoo treuzel!

(Vrouw HAASTIG *af.)*

VIJFDE TOONEEL.

Een kamer in de herberg de Kouseband.

FALSTAFF *en* BARDOLF *komen op.*

Falstaff.

Bardolf! hoort gij?

Bardolf.

Hier, Sir.

Falstaff.

Ga een kan sek voor mij halen; doe er een sneê geroosterd brood in. (BARDOLF *af.*) Heb ik dat moeten beleven, in een mand, als een vracht slachtersafval, weggedragen en in de Theems gesmeten te worden? Waarachtig, als ik mij ooit weer zulk een poets laat spelen, dan mag ik mijn hersens laten uitnemen en boteren en aan een hond als nieuwejaars-tractatie laten geven. De schurken lieten mij zoo onbarmhartig in het water tuimelen, alsof zij een blinden troep jonge honden, van vijftien in een worp, moesten verzuipen; en het is toch uit mijn omvang wel te begrijpen, dat ik een soort van behendigheid in het zinken heb; al was de bodem zoo diep als de hel, naar beneden zou ik. Ik zou verdronken zijn, als de kant niet zandig en ondiep was geweest, een dood, waar ik een afschuw van heb, want het water doet een mensch opzwellen, en wat voor een ding zou ik geweest zijn als ik opgezwollen was! Ik zou een mummieberg geweest zijn!

(BARDOLF *komt weder op, met den wijn.*)

Bardolf.

Daar is vrouw Haastig, Sir, om u te spreken.

Falstaff.

Kom, laat ik wat sek bij het Theemswater gieten, want mijn buik is zoo koud, alsof ik sneeuwballen had geslikt als pillen om mijn nieren af te koelen. Laat haar binnen.

Bardolf.

Kom binnen, vrouwtjen.

(Vrouw Haastig *komt binnen.)*

Vrouw Haastig.

Met uw verlof, — neem mij niet kwalijk, — ik wensch uw edelheid een goeden morgen.

Falstaff.

Neem die bekers weg. Brouw mij nog een potteken sek, maar lekker.

Bardolf.

Met eieren, Sir?

Falstaff.

Neen, enkel van zichzelf; ik wil geen kippenzaad in mijn brouwsel. (Bardolf *af.*) — Wat is er?

Vrouw Haastig.

Wel, Sir, ik kom van juffrouw Ford; zij zendt u een vloed van groeten.

Falstaff.

Een vloed! Nu, ik heb overvloed gehad; ik ben in een vloed gesmeten; ik heb mijn buik vol van vloed.

Vrouw Haastig.

Ach, lieve tijd! die goeie ziel! dat was haar schuld niet; zij is zoo giftig op haar knechts, die hebben hun erectie verkeerd begrepen.

Falstaff.

Dat heb ik de mijne ook gedaan, zoodat ik gebouwd heb op de belofte van een mal vrouwmensch.

Vrouw Haastig.

O Sir, zij lamenteert er over, dat uw hart zou breken van het te zien. — Haar man gaat van morgen op de vogeljacht; zij vraagt u nog eens bij haar te komen, tusschen achten en negenen. Ik moet haar dadelijk bescheid terugbrengen; zij zal u schadeloos stellen, dat verzeker ik u.

Falstaff.

Nu, ik zal bij haar komen, zeg haar dat. En zeg haar ook, dat zij eens bedenke, wat een mensch is; laat haar eens bedenken, hoe broos die is, en daarnaar beoordeelen, wat ik verdiend heb.

Vrouw Haastig.

Ik zal het haar zeggen.

Falstaff.

Doe dat. Tusschen negenen en tienen, zegt ge?

Vrouw Haastig.

Acht en negen, Sir.

Falstaff.

Goed, ga nu; ik zal zorgen er te wezen.

Vrouw Haastig.

Ik wensch u den vrede, Sir.

(Vrouw Haastig *af.)*

Falstaff.

Het verwondert mij, dat die heer Beek niets van zich laat hooren. Hij liet mij zeggen, dat ik thuis moest blijven. Zijn geld bevalt mij wel. — O, daar komt hij.

(FORD *komt op.*)

Ford.

Gegroet, Sir.

Falstaff.

Zoo, heer Beek! Gij komt zeker hooren, wat er tusschen mij en de vrouw van Ford is voorgevallen?

Ford.

Ja zeker, Sir John, daarvoor kwam ik.

Falstaff.

Mijnheer Beek, ik wil u met geen leugens aankomen. Ik was op het aangewezen uur bij haar aan huis.

Ford.

En hoe ging het u, Sir?

Falstaff.

Zeer slecht, mijnheer Beek.

Ford.

Hoe zoo, Sir? was zij van gedachten veranderd?

Falstaff.

Dat niet, mijnheer Beek, maar dat ellendige horenbeest, haar man, die, mijnheer Beek, in een eeuwige onrust van jaloerschheid verkeert, komt me daar op het oogenblik van onze ontmoeting, toen wij elkaar slechts even omarmd, gekust, elkaar onze liefde hadden betuigd, kortom als het ware den proloog van ons stuk hadden opgevoerd; en achter hem komt een gansche bende van zijn rotgezellen, die hij in zijn woede had samengeroepen en aangezet, om, waarachtig, huiszoeking te houden naar den minnaar van zijn vrouw.

Ford.

Wat! terwijl gij daar waart?

Falstaff.

Terwijl ik daar was.

Ford.

En hij zocht naar u en kon u niet vinden?

Falstaff.

Dit zult gij hooren. Het geluk wilde, dat er een zekere juffrouw Page binnen kwam, die het bericht bracht van de komst van Ford; en die had, bij de verlegenheid van Ford's vrouw, een inval; en zoo stopten zij mij in een waschmand.

Ford.

In een waschmand?

Falstaff.

Zoo waar God leeft, in een waschmand! en zij pakten mij in met vuile mans- en vrouwehemden, met sokken en vuile kousen en smerige servetten. O, mijnheer Beek, dat was het afschuwelijkste mengsel van gemeene luchtjens, dat ooit een neusgat beleedigde.

Ford.

En hoe lang hebt gij daarin gezeten?

Falstaff.

O gij zult hooren, mijnheer Beek, wat ik heb moeten uitstaan, om ten uwen bate die vrouw tot slechtheid te brengen. Toen ik zoo in de mand gepropt was, werden er een paar van Ford's schoften, zijn knechts, geroepen door hun meesteres, om mij, onder den naam van vuile wasch, naar de Datchetlaan te dragen. Zij namen mij op de schouders, en vlak bij de deur ontmoetten zij den jaloerschen schelm, hun meester, die hun een paar keer vroeg, wat zij daar in de mand hadden. Ik sidderde van angst, dat de waanzinnige schelm aan het onderzoeken zou gaan; maar het noodlot, dat hem tot hoorn-

drager bestemd heeft, hield zijn hand terug. Nu, hij ging op zijn zoek en ik ging als vuile wasch weg. Maar let nu op het vervolg en stel u voor, mijnheer Beek: ik ondervond de verschrikkingen van drieërlei dood: voor-eerst, een ondragelijken angst van ontdekt te worden door een jaloerschen stinkenden belhamel; dan, gekromd te liggen als een goede bilbaokling in den omtrek van een kwartschepel, gevest aan spits, hoofd aan hiel; en dan vastgestopt te zijn, als een flesch sterken drank, met stinkend vuil goed, dat in zijn eigen vet verging. Bedenk dit, — een man van mijn slag, — bedenk dit, — die voor de hitte zooveel als boter is, een man van voortdurend dooien en smelten; het was een wonder, dat ik den stikdood ontging. En dan, bij het kookpunt van dit zweetbad, toen ik meer dan half gestoofd was in vet als een Hollandsch gerecht, in de Theems geworpen te worden en afgekoeld, gloeiend heet, in dien stroom, als een hoefijzer, — denk eens aan, sissend heet, — denk eens aan, mijnheer Beek.

Ford.

In allen ernst, Sir, het spijt mij, dat gij om mijnentwil zooveel heb moeten lijden. Mijn zaak staat dus wanhopig, want gij zult om mijnentwil wel geen tweede poging wagen?

Falstaff.

Mijnheer Beek, ik wil in de Etna geworpen worden, zooals ik in de Theems geworpen ben, eer ik van de zaak afzie. Haar man is van ochtend op de vogeljacht gegaan; ik heb van haar een tweede uitnoodiging tot een samenkomst ontvangen; tusschen achten en negenen is het uur, mijnheer Beek.

Ford.

Het is al over achten, Sir.

Falstaff.

Is het? dan wil ik mij dadelijk voor mijn afspraak gereed maken. Kom weer bij mij, zoodra het u gelegen komt; dan zult gij hooren, hoe ik vorder; en ten slotte willen wij aan het geheel daardoor de kroon opzetten, dat zij de uwe wordt. Vaarwel! Gij zult haar hebben, mijnheer Beek; mijnheer Beek, gij zult dien Ford tot horendrager maken.

(FALSTAFF *af.*)

Ford.

Wat! hoe! is dit een vizioen? is dit een droom? slaap ik? Vriend Ford, ontwaak! Ontwaak, vriend Ford? Er is een scheur gekomen in uw besten mantel, vriend Ford! Zoo gaat het, als men getrouwd is! zoo gaat het, als men waschgoed en waschmanden heeft! Maar goed, ik zal zelf openlijk verkondigen wat ik ben, ik wil het zwijnjak nu vatten; hij is in mijn huis; hij kan mij niet ontsnappen; 't is een onmoog'lijkheid, dat hij mij ontsnapt; hij kan niet in een stuiversbeursjen, niet in een peperbus kruipen. Maar opdat de duivel, die met hem is, hem niet helpe, wil ik de onmogelijkste hoekjens doorzoeken. Al kan ik niet afschudden, wat ik ben, zal toch de gedachte, dat ik ben wat ik verafschuw, mij niet mak maken; als ik horens moet dragen tot dolwordens toe, zoo wil ik ook de zegswijze eer aandoen en echt stierlijk dol zijn.

(FORD *af.*)

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Een straat.

Juffrouw PAGE, *vrouw* HAASTIG *en* WILLIAM *komen op.*

Juffrouw Page.

Is hij al ten huize van den heer Ford, denkt gij?

Vrouw Haastig.

Zeker, hij is er al, of hij komt er zoo dadelijk; maar hij is razend dol, dat zij hem in het water gesmeten hebben. Juffrouw Ford laat u vragen, dat gij terstond bij haar komt.

Juffrouw Page.

Ik kom op 't oogenblik; ik moet eerst nog maar mijn jonge mensch naar de school brengen. Zie, daar komt zijn onderwijzer juist aan: 't is vandaag een vrije dag, naar het schijnt.

(Sir HUGO EVANS *komt op.)*

Hoe is het, Sir Hugo? geen school vandaag?

Evans.

Neen, heer Slapperman heeft frijaf checheven aan de knaapjens om te spelen.

Vrouw Haastig.

O die goeie mensch!

Juffrouw Page.

Sir Hugo, mijn man zegt, dat mijn zoon niets ter wereld leert uit zijn spraakkunst. Wees zoo goed en vraag hem eens het een en ander uit zijn taalboek.

Evans.

Kom hier, William, houd den kop op, kom!

Juffrouw Page.

Komaan, jongen, het hoofd op; antwoord uw meester; wees niet beschroomd.

Evans.

William, hoeveel chetallen is in het nomen?

William.

Twee.

Vrouw Haastig.

Nu, dat moet ik zeggen, ik dacht dat er een meer zou wezen, want ze zeggen altijd: „Alle goede dingen zijn drie."

Evans.

Stil met uw chereutel! — Wat is slecht in het Latijn, William?

William.

Malus.

Vrouw Haastig.

Wel wel, die wat mal is, is daarom nog niet slecht, zeker niet.

Evans.

Chij sijt een schrikk'lijk onnoozelheid persoon, frouw; ik pit u, stil. — Wat is lapis, William?

William.

Een steen.

Evans.

En wat is een steen, William?

William.

Een kei.

Evans.

Neen, het is lapis. Ik moet u pitten, houd uw prein pij malkaar.

William.

Lapis.

Evans.

Prafo, William. Fan wie, William, worden de artikels ferleend?

William.

De artikels worden ontleend van het pronomen en de declinatie is: *singulariter nominativo,* hic, haec, hoc.

Evans.

Nominativo hig, hag, hog; — ik pit u, let wel op. *Genitivo:* hujus. Nu, hoe is de *accusativus* naamfal?

William.

Accusativo: hinc, —

Evans.

Ik pit u, heb uw chedachten, kind. *Accusativo:* hung, hang, hog.

Vrouw Haastig.

Hong hang hoog. Dat is een echte galgentaal, dat Latijn.

Evans.

Houd toch op met uw chesnater, frouw. Wat is de naamval in den *focativus*, William?

William.

O, *vocativo*, — o, —

Evans.

Petenk toch, William, de focatief is *caret*.

Vrouw Haastig.

Een karretjen, goed op een zandweg.

Evans.

Frouw, houd op.

Juffrouw Page.

Stil toch!

Evans.

Hoe is de *genitivus* in de *pluralis*, William?

William.

De *genitivus?*

Evans.

Ja.

William.

Genitivo: horum, harum, horum.

Vrouw Haastig.

Wat, harem en hoerem! Maar eerwaarde! O jongen, jongen, dat is geen taal voor kinderen!

Evans.

Schaam u, frouwmensch!

Vrouw Haastig.

Gij doet verkeerd met het kind zulke woorden te leeren. — Hij leert het kind van hikken en van hakkelen; en dat doen ze wel van zelf; en dan dat hoerem, o foei!

Evans.

Frouw, sijt chij maansiek? hebt chij tan cheen pechrip fan cheslachten en de numeri en de casus? Chij sijt een dwaas kristensmensch, als ik er maar een kan wenschen.

Juffrouw Page.

Ik bid u, zwijg.

Evans.

Seg mij nu, William, een paar declinaties fan de pronomens.

William.

O hé, die heb ik vergeten.

Evans.

Het is: qui, quae, quod; als chij vercheet uw qui's, uw quae's, uw quod's, tan moest chij worden chepritst. Cha nu heen en speel; cha.

Juffrouw Page.

Hij weet er toch meer van dan ik dacht.

Evans.

Hij is een choede wierige kop. Faarwel, mistress Page.

(Sir Hugo Evans *af.)*

Juffrouw Page.

Goeden dag, beste Sir Hugo. — Ga naar huis, jongen. — Kom, wij houden ons te lang op.

(Allen af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een kamer in het huis van Ford.

Falstaff *en Juffrouw* Ford *komen op.*

Falstaff.

Juffrouw Ford, uw leedwezen heeft mijn lijden verslonden. Ik zie, dat gij toewijding bezit in uwe liefde

en dit zweer ik u te vergelden tot de breedte van een haar toe; niet alleen, juffrouw Ford, met eenvoudige liefdediensten, maar met al het toebehooren, bijbehooren en ceremoniëel der liefde. Maar zijt gij nu veilig voor uw man?

Juffrouw Ford.

Hij is op de vogeljacht, waarde Sir John.

Juffrouw Page *(achter het tooneel).*

Hola, lieve juffrouw Ford, hola!

Juffrouw Ford.

Spoedig, Sir John, spoedig! die kamer in!

(Falstaff *af.*)

(Juffrouw Page *komt op.)*

Juffrouw Page.

Zeg eens, mijn waarde, er is toch niemand hier in huis behalve gij zelf?

Juffrouw Ford.

Wel neen, niemand dan mijn eigen volk.

Juffrouw Page.

Is dat waar?

Juffrouw Ford.

Ja zeker. — *(Fluisterend.)* Spreek wat luider.

Juffrouw Page.

Nu waarlijk, ik ben blij, dat gij niemand hier hebt.

Juffrouw Ford.

Waarom?

Juffrouw Page.

Waarom? wel, vrouwtjen, uw man heeft weer zijn oude vlagen. Hij gaat daar ginds zoo te keer tegen mijn man; hij schimpt op alle getrouwde mannen en hij vloekt

op alle Eva's dochters zonder onderscheid, en slaat zich op het voorhoofd en schreeuwt: „Bot uit, bot uit!" zoodat alles, wat ik ooit van dolheid gezien heb, zacht en kalm en geduldig was in vergelijking met de woede, die hem nu bevangen heeft. Ik ben blij, dat de dikke ridder niet hier is.

Juffrouw Ford.

Waarom? spreekt hij dan van hem?

Juffrouw Page.

Van niemand anders dan van hem; en hij zweert, dat hij de vorige maal, toen hij hem zocht, in een waschmand het huis is uitgedragen; hij verzekert aan mijn man, dat hij op dit oogenblik hier is, en hij heeft hem en de rest van het gezelschap hun vogeljacht doen opgeven, om nog eens een proefjen van zijn argwaan hier te geven. Maar ik ben blij, dat de ridder niet hier is; nu kan hij zich van zijn eigen dwaasheid overtuigen.

Juffrouw Ford.

Is hij al dicht bij, juffrouw Page?

Juffrouw Page.

Vlak bij, aan het eind van de straat, hij zal zoo dalijk hier zijn.

Juffrouw Ford.

Ik ben verloren! de ridder is hier.

Juffrouw Page.

Wat! O, dan komt gij geheel te schande, en hij is een kind des doods. Foei! wat zijt gij voor een vrouw! — Hij moet weg, hij moet weg! Liever nog schande, dan moord en doodslag!

Juffrouw Ford.

Maar waar zal hij heen? waar blijf ik met hem? zou ik hem weer in de mand stoppen?

(FALSTAFF *komt weder te voorschijn.*)

Falstaff.

Neen, ik ga niet weer in de mand. Kan ik niet weggaan eer hij hier is?

Juffrouw Page.

Ach God, drie broeders van Ford houden aan de deur de wacht met pistolen, opdat er niemand ontkome, anders zoudt ge nog kunnen wegsluipen voor hij er is. Maar wat doet gij hier?

Falstaff.

Wat moet ik doen? — Ik wil in den schoorsteen kruipen.

Juffrouw Ford.

Daar schieten zij altijd hun vogelroeren in af.

Juffrouw Page.

Kruip in den bakoven.

Falstaff.

Waar is die?

Juffrouw Ford.

Daar zal hij ook zoeken, op mijn woord; geen kast of koffer, geen kist of spinde, geen kelder of put, of hij heeft een kort overzicht van al die plaatsen, en hij doorzoekt die op het lijstjen af; er is geen mogelijkheid om u in huis te verbergen.

Falstaff.

Dan zal ik er uit gaan.

Juffrouw Page.

Als gij er uit gaat in uw eigen gedaante, dan zijt gij des doods, Sir John. Ja, als gij in een vermomming er uit kondt komen, —

Juffrouw Ford.

Hoe kunnen wij hem vermommen?

Juffrouw Page.

O lieve tijd, dat weet ik niet. Geen vrouwerok is wijd genoeg voor hem; anders kon hij een kap opzetten en een kindoek en een zakdoek nemen, en zoo ontsnappen.

Falstaff.

Lieve vrouwtjens, bedenkt toch iets; het onmoog'lijkste nog eer dan een ongeluk.

Juffrouw Ford.

Wacht! de moei van mijn meid, het dikke wijf van Brentford, heeft boven een rok hangen.

Juffrouw Page.

Op mijn woord, die zal hem passen; zij is even dik als hij; en dan is er ook nog haar linnen kap en haar kindoek. — Vlug naar boven, Sir John.

Juffrouw Ford.

Ga, ga, beste Sir John; juffrouw Page en ik, wij zullen wat linnen zoeken voor hoofdbedekking.

Juffrouw Page.

Vlug, vlug! wij komen u zoo dadelijk opdirken; schiet ondertusschen den rok vast aan.

(Falstaff *af.*)

Juffrouw Ford.

Ik gaf er wat voor, dat mijn man hem in die verkleeding aantrof; hij kan dat oude wijf van Brentford niet uitstaan; hij zweert er op, dat zij een tooverkol is en hij heeft haar het huis verboden en een pak slaag beloofd, als zij hier durft komen.

Juffrouw Page.

De hemel voere hem voor uws mans knuppel, en de duivel voere vervolgens den knuppel bij het slaan!

Juffrouw Ford.

Maar komt mijn man werkelijk?

Juffrouw Page.

Ja, in allen ernst, hij komt; en hij praat van de mand ook; de hemel weet, hoe hij er van gehoord heeft.

Juffrouw Ford.

Daar zullen wij achter zien te komen; ik zal de knechts last geven de mand weer weg te dragen, zoodat zij hem weer aan de deur er mee ontmoeten, evenals de vorige maal.

Juffrouw Page.

Goed, maar hij kan zoo dadelijk hier wezen; wij moeten hem nu dadelijk als de heks van Brentford gaan uitdossen.

Juffrouw Ford.

Ik zal eerst aan de knechts zeggen, wat zij met de waschmand te doen hebben. Ga maar naar boven; ik breng dadelijk een paar doeken voor hem.

(Juffrouw Ford *af.)*

Juffrouw Page.

Aan de galg met dien ontuchtigen schelm! wij kunnen hem niet genoeg beetnemen.

Bedriegen kan, zoo leere ons doen, de schijn;
Een vrouw kan vroolijk en toch eerbaar zijn;
Zij is niet slecht, die gaarne schertst en lacht,
Neem eer voor stille waat'ren u in acht.

(Juffrouw Page *af.)*

(Juffrouw Ford *komt weder op, met haar twee Bedienden.)*

Juffrouw Ford.

Vlug, mannen, neemt de mand weer op uw schouders; uw meester is vlak bij de deur; als hij u gelast haar neer te zetten, dan gehoorzaamt gij. Vlug, haast u!

(Juffrouw Ford *af.)*

Eerste Bediende.

Komaan dan, neem op.

Tweede Bediende.

De hemel geve, dat zij niet weer vol riddervleesch zit.

Eerste Bediende.

Dat hoop ik niet, ik draag al zoo lief zulk een klomp lood.

(Ford, Page, Zielig, Cajus *en Sir* Hugo Evans *komen op.*)

Ford.

Ja, maar als het toch waar blijkt te zijn, vriend Page, weet gij dan een middel, om mij zotskap-af te doen zijn? — Ah! zet die mand neer, schurken! — Laat er iemand mijn vrouw roepen! — Jong vleesch in een mand! — O gij schurken van koppelaars! Het is een bende, een troep, een samenrotting, een samenzwering tegen mij. Maar nu zal de duivel te schande worden. — Vrouw, vrouw! zeg ik. — Er uit, er uit, gij! — Zie eens, vrouw, wat fraaie wasch gij naar de bleek stuurt.

(Juffrouw Ford *komt weder op.)*

Page.

Neen, dit gaat al te ver! Heer Ford, men kan u niet meer vrij laten rondloopen; men moest u boeien aanleggen.

Evans.

Neen, dit is maansiekte; dit is tol als een tolle hond.

Zielig.

Inderdaad, heer Ford, dit is niet welgedaan; inderdaad.

Ford.

Dat zeg ik ook, heer. — Kom hier, juffrouw Ford;

juffrouw Ford, de eerbare vrouw, de zedige vrouw, dat deugdzaam wezen, dat een jaloerschen gek tot man heeft! — Ik verdenk zonder eenigen grond, mejuffrouw, niet waar?

Juffrouw Ford.

Dat doet gij, — de hemel zij mijn getuige! — indien gij mij van eenige oneerbaarheid verdenkt.

Ford.

Goed gezegd, stalen voorhoofd! houd maar vol. — Voor den dag, kerel!

(Hij haalt waschgoed uit de mand.)

Page.

Dit gaat te ver.

Juffrouw Ford.

Schaamt gij u niet? laat die hemden met rust.

Page.

Nu zal ik u krijgen!

Evans.

Tat is onferstandig. Wilt gij uw frouw haar hemden uitsmijten? Kom, laat dat.

Ford.

De mand zal leeg, zeg ik.

Juffrouw Ford.

Waarom, man, waarom?

Ford.

Mijnheer Page, zoo waar ik een man ben, in deze mand is gisteren iemand mijn huis uitgedragen geworden. Waarom zou hij er niet weer in zijn? In mijn huis is hij, dit weet ik zeker; mijn berichten zijn echt; mijn jaloerschheid is gegrond. — Er uit met de geheele wasch!

Juffrouw Ford *(de wasch uit de mand halend).*

Daar! Zoo gij daar een man vindt, sterve hij den dood van een vloo.

Page.

Hier is geen man.

Zielig.

Zoo waar ik een eerlijk man ben, dit is niet welgedaan, heer Ford; gij maakt uzelven te schande.

Evans.

Heer Ford, chij moet liefer pitten, en niet folgen de verpeeltingen fan uw hart; tit is jaloerschheden.

Ford.

Nu ja, hier is hij niet, dien ik zoek.

Page.

Neen, en nergens anders dan in uw brein.

Ford.

Helpt mij nog deze eene maal mijn huis doorzoeken; als ik niet vind, wat ik zoek, verschoon dan mijn buitensporigheid niet in het minst; maak mij dan voor eeuwig tot onderwerp van spot aan tafel en laat het een spreekwoord worden: „zoo jaloersch als Ford, die een holle noot doorzocht om zijn vrouw's lief te vinden." Doet mij nog slechts eenmaal het genoegen en zoek het huis met mij door.

Juffrouw Ford.

Hé, juffrouw Page, kom met de oude vrouw beneden; mijn man wil boven op de kamer zijn.

Ford.

Oude vrouw! wat is dat voor een oude vrouw?

Juffrouw Ford.

Och, het is de moei van onze meid, de oude vrouw van Brentford.

Ford.

Wat, die heks, dat oud wijf, die oude tooverkol! Heb ik haar mijn huis niet verboden? Die heeft hier een boodschap te doen, niet waar? Wij zijn onnoozele mannen; wij weten niet, wat er binnengesmokkeld wordt onder de leus van waar te zeggen. Zij geeft zich af met tooveren, met beheksen, met horoskoop trekken en al zulke duivelskunsten, die boven ons bereik zijn; wij weten niets. — Kom beneden, gij tooverkol, gij heks; kom beneden, zeg ik.

Juffrouw Ford.

Neen, lieve, beste man! — O lieve heeren, laat hem toch de oude vrouw niet slaan!

(Falstaff *komt weder op, in vrouwenkleederen, geleid door Juffrouw* Page.)

Juffrouw Page.

Kom, moeder Smeer; kom, geef mij de hand.

Ford.

Ik zal haar smeren. *(Hij geeft* Falstaff *stokslagen.)* Mijn huis uit, gij heks, gij tooverkol, gij stinkdier, gij oud vel! voort! voort! Ik zal u bezweren, ik zal u waarzeggen!

(Falstaff *af.*)

Juffrouw Page.

Schaamt gij u niet? Ik geloof, dat gij de arme vrouw hebt doodgeslagen.

Juffrouw Ford.

Ja, zoo ver zal hij het nog brengen. — Het doet u veel eer aan.

Ford.

Aan de galg met die heks!

Evans.

Pij ja en neen, ik cheloof, die frouw is intertaat een heks; ik houd niet fan frouwen met een chrooten paard; ik heb onder haar kintoek een chrooten paard chesien.

Ford.

Wilt gij meegaan, heeren? Ik bid u, gaat mede en ziet de uitkomst van mijn jaloerschheid. Als ik nu op een valsch spoor gebluft heb, geloof mij dan nooit meer, als ik aansla.

Page.

Laten wij zijn gril nog eens gehoor geven. Komt, heeren!

(Ford, Page, Zielig, Cajus *en* Evans *af.*)

Juffrouw Page.

Op mijn woord, hij heeft hem allererbarmelijkst geslagen.

Juffrouw Ford.

Neen, bij Gods bloed, dat heeft hij niet; hij deed het zonder het minste erbarmen, dacht mij.

Juffrouw Page.

Die knuppel moet gewijd en bij het altaar opgehangen worden, want hij heeft een recht godzalig werk gedaan.

Juffrouw Ford.

Wat dunkt u? kunnen wij, onder borgtocht van vrouwelijke eerbaarheid en met de getuigenis van een goed geweten, hem nog verder met onze wraak vervolgen?

Juffrouw Page.

De geest van dartelheid is denkelijk wel bij hem uitgebannen; als hij zich niet met lijf en ziel, zonder kans op boete en rouwkoop, aan den duivel verkocht heeft, zal hij nimmermeer, denk ik, ons trachten te verleiden.

Juffrouw Ford.

Zullen wij aan onze mannen vertellen, hoe wij hem bediend hebben?

Juffrouw Page.

Ja, dit in allen gevalle; al was het maar om uw man zijn grillen uit het hoofd te bannen. Als zij het over hun hart kunnen krijgen, den armen liederlijken dikken ridder nog eens onder handen te nemen, dan willen wij tweeën weer de werktuigen zijn.

Juffrouw Ford.

Ik sta er voor in, zij zullen hem in het openbaar te schande willen maken; en mij dunkt ook, dat de grap niet volkomen is, als hij niet openlijk beschaamd is geworden.

Juffrouw Page.

Kom, dan naar de smidse, en aan 't smeden; ik wil het ijzer niet koud laten worden.

(Beiden af.)

DERDE TOONEEL.

Een kamer in de herberg de Kouseband.

De Waard en BARDOLF *komen op.*

Bardolf.

Heer, de Duitschers verlangen drie van uwe paarden te hebben; de hertog zelf komt morgen aan het hof, en zij willen hem te gemoet rijden.

Waard.

Wat kan dat voor een hertog zijn, die zoo met stille trom komt? Ik heb niets gehoord van zijne komst bij het hof. Laat mij eens met de heeren spreken. Zij spreken Engelsch?

Bardolf.

Ja, heer, ik zal hen bij u roepen.

Waard.

Mijn paarden kunnen zij krijgen, maar ik zal hun laten betalen; zij zullen er voor bloeden; zij hebben mijn huis een week lang in beslag genomen; ik heb mijn andere gasten moeten afwijzen; daarvoor moeten zij afschuiven; zij zullen er voor bloeden. Kom!

(Beiden af.)

VIERDE TOONEEL.

Een kamer in het huis van Ford.

Ford, Page, *Juffrouw* Ford, *Juffrouw* Page *en Sir* Hugo Evans *komen op.*

Evans.

Het is een fan te teuchtelijkste frouwenpersonen, tie ik ooit chesien heb.

Page.

En zond hij aan u beiden die brieven te gelijker tijd?

Juffrouw Page.

Binnen een en hetzelfde kwartier.

Ford.

Vergeef mij, vrouw. Doe voortaan wat gij wilt.
'k Verwijt voortaan eer koelheid aan de zon
Dan wulpschen lust aan u. Nu staat uw eer
Voor mij, die pas een ketter was, zoo vast,
Als ooit geloof kan doen.

Page.

Goed, goed, niet meer;
Want de onderwerping zij niet overdreven,

Gelijk voorheen de krenking. Maar onze aanslag
Zij doorgezet; door onze vrouwen worde
Den ouden dikken schelm een samenkomst,
Nog eens, voor ons vermaak, verleend, waarbij
Wij hem betrappen en te schande maken.

Ford.

Geen beter middel, dan wat zij bedachten.

Page.

Wat! een afspraak om hem te middernacht in het park te ontmoeten? Onzin! hij komt niet.

Evans.

Chij segt, dat hij in te rifier is cheworpen, en ferschrikkelijk cheslagen is als een oude frouw; mij dunkt, hij ferschrokken sal sijn en niet komen sal; mij dunkt, sijn fleesch chetuchtigd is en hij niet pecheerlijkheid sal sijn.

Page.

Dit denk ik ook.

Juffrouw Ford.

Uw zorg zij, wàt gij, als hij komt, hem aandoet;
Laat ons de zorg maar over, dàt hij komt.

Juffrouw Page.

Er loopt een sprookjen van den jager Hoorne,
Die eens in Windsor's park boschwachter was;
Die moet, den ganschen winter door, in 't holst
Der nacht, steeds waren om een grooten eik,
Als hert, met groot en spitsgetakt gewei;
't Geboomte doet hij dorren, 't vee wordt krank;
De melkkoe geeft door hem geen melk, maar bloed;
Hij ratelt huiv'ringwekkend met een ketting;
Gij hebt wel van dat spook gehoord, en weet,
Hoe onze suffe bijgeloovige oudjens
Dit sprookjen van den jager Hoorne als waar
Tot onzen tijd in omloop deden blijven.

Page.

Zoo is 't; nog zijn er velen, die bij nacht
Zich bij dien eik van Hoorn' niet zullen wagen;
Doch waartoe dit?

Juffrouw Ford.

Nu, zie, dit is ons plan,
Dat Falstaff bij dien eik ons zal ontmoeten
Als Hoorn', met groote horens op den kop.

Page.

Nu, nemen wij dan aan, dat Falstaff komt,
En zoo vermomd; maar brengt gij hem hiertoe,
Wat doet gij dan met hem? wat hebt gij voor?

Juffrouw Page.

Ook dit is reeds bedacht, en wel als volgt:
Mijn dochter Anna en mijn kleinen zoon,
Met drie, vier and'ren van dat slag, vermommen
Wij tot kabouters, elfen, groen en wit,
Met held're waslichtkroontjens op het hoofd
En ratels in de hand. Zoodra wij beiden
Tot Falstaff zijn genaderd, stormen zij
Woest, plotsling, uit een zaagkuil op ons af
Met een verward gezang; op dit gezicht
Ontvlieden wij verschrikt, in grooten angst;
Doch zij omringen fluks den wulpschen ridder
En knijpen hem op elfenwijs, en vragen,
Hoe hij op 't uur van de' elfendans het waagt,
Hij, ongewijde, in zulk een spookgestalte
Hun heil'ge plek te naad'ren.

Juffrouw Ford.

En totdat hij
Heeft opgebiecht, wat hij daar doen kwam, gaan
De schijnbare elfen voort met hem te knijpen,
En branden hem met hunne lichten.

Juffrouw Page.

Heeft
Hij zoo bekend, dan snellen we allen toe,
Onthoornen 't spook en brengen hem met hoon
Naar Windsor weer.

Ford.

De kind'ren moeten goed
Geoefend zijn, of doen het niet naar eisch.

Evans.

Ik wil tie kinderen hunne chetragingen leeren, en ik wil ook self een Hans Aap sijn en ten ridder pranten met mijn licht.

Ford.

Voortreff'lijk; ik zal hun de maskers koopen.

Juffrouw Page.

Mijn Anna zal dan Elfenkoningin,
En fraai gekleed zijn in een wit gewaad.

Page.

Daarvoor koop ik de zijde; — *(Ter zijde.)* en onderwijl
Moet master Slapperman mijn Anna schaken
En haar in Eton trouwen. — Zend terstond
Op Falstaff iemand af.

Ford.

O, ik ga als heer Beek hem weer bezoeken,
En dan vertelt hij wis mij, wat hij doet;
Hij komt wel zeker.

Juffrouw Page.

Twijfel daar niet aan;
Zorg maar voor maskers en de verd're dingen,
Die voor het elfenspel benoodigd zijn.

Evans.

Aan 't werk! Tit sijn ferwonderlijke chenoechens, en recht teuchtsame schelmerijen.

(PAGE, FORD *en* EVANS *af.*)

Juffrouw Page.

Ga, juffrouw Ford, zend op Sir John vrouw Haastig
Fluks af, opdat wij weten, of hij komt.

(Juffrouw FORD *af.)*

En ik ga naar den dokter, die mijn woord heeft,
Dat hij, geen ander, trouwt met Anna Page.
Die Slapperman heeft land, maar is een ezel;
En toch, mijn man trekt hem aan allen voor;
De dokter heeft goed geld en groote vrienden
Ten hove; hij, geen ander, moge slagen,
Schoon twintigduizend beet'ren om haar vragen.

(Juffrouw PAGE *af.)*

VIJFDE TOONEEL.

Een kamer in de herberg de Kouseband.

De Waard en SIMPEL *komen op.*

Waard.

Waar naar toe, boer? wat wilt gij, dikhuid? Spreek, geef geluid, deel mee, kort, bondig, vlug, snel!

Simpel.

Wel, heer, ik kom van den heer Slapperman, en moet Sir John Falstaff spreken.

Waard.

Daar, boven, is zijn vertrek, zijn huizing, zijn kasteel, zijn staatsiebed en zijn veldbed. 't Is rondom beschilderd met de geschiedenis van den Verloren Zoon, versch

en nagelnieuw. Ga, klop aan en treed binnen; hij zal met u spreken als een anthopophagianer; klop aan, zeg ik.

Simpel.

Daar even is een oude vrouw, een dikke vrouw, op zijn kamer gegaan. Ik zal zoo vrij zijn, heer, van te wachten, tot zij beneden komt, want ik heb eigenlijk met die vrouw te spreken.

Waard.

Wat, een dikke vrouw? de ridder kon wel eens bestolen worden. Ik wil hem roepen. — IJzerridder! Sir IJzer-John! ontlaad uw martiale longen! zijt gij daar? het is uw waard, uw Ephesiër, die u roept.

Falstaff *(van boven).*

Wat is er, mijn waard?

Waard.

Hier is een Boheemsche Tartaar, die er op wacht, dat uw dikke vrouw beneden komt. Laat haar beneden komen, ijzerman, laat haar beneden komen; mijn kamers zijn fatsoenlijke kamers; foei, heimelijkheden, foei!

(FALSTAFF *komt op.*)

Falstaff.

Ja, goede waard, er was daareven een oude dikke vrouw bij mij, maar zij is al weer weg.

Simpel.

Ik bid u, Sir, was het niet de waarzegster uit Brentford?

Falstaff.

Ja zeker, gapermossel. Wat wilt gij van haar?

Simpel.

Mijn meester, Sir, mijnheer Slapperman, zag haar

over de straat gaan en heeft mij naar haar toe gestuurd, om te hooren, Sir, of een zekere Nym, Sir, die hem een ketting heeft afgezet, de ketting heeft of niet.

Falstaff.

Ik heb met de oude vrouw daarover gesproken.

Simpel.

En wat zegt zij, Sir, als ik vragen mag?

Falstaff.

Wel, zij zegt, dat die eigen man, die den heer Slapperman zijn ketting heeft afgezet, hem die ontfutseld heeft.

Simpel.

Ik wenschte, dat ik met de vrouw zelve eens had kunnen spreken, ik had over nog iets anders met haar te spreken, ook van zijnentwege.

Falstaff.

En wat dan? laat hooren.

Waard.

Ja, kom, vlug!

Simpel.

Ik mag het niet verzwijgen, Sir.

Falstaff.

Verzwijg het, en gij zijt des doods.

Simpel.

Nu, Sir, het is verder niets dan van juffer Anna Page, om te weten, of het een geluk is voor mijn meester, als hij haar krijgt of niet.

Falstaff.

't Is zoo, 't is een geluk voor hem.

Simpel.

Wat, Sir?

Falstaff.

Als hij haar krijgt of niet. Ga en zeg maar, dat de vrouw mij dat gezegd heeft.

Simpel.

Mag ik zoo vrij zijn, dat te zeggen, Sir?

Falstaff.

Ja, knaap, zoo vrij als gij maar wilt.

Simpel.

Ik dank uw edelheid. Ik zal mijn meester blij maken met deze tijding.

(Simpel *af.*)

Waard.

Gij zijt een geleerde, gij zijt een geleerde, Sir John. Was er daar een wijze vrouw bij u?

Falstaff.

Ja zeker was er, mijn goede waard, een die mij meer wijsheid geleerd heeft, dan ik ooit te voren in mijn leven leerde; en bovendien had ik geen leergeld te betalen, maar kreeg zelf mijn leergeld in klinkende munt uitbetaald.

(Bardolf *komt op.*)

Bardolf.

Ach God, heer, afzetterij! zuivere afzetterij!

Waard.

Waar zijn mijn paarden? geef er mij goede tijding van, kerlino!

Bardolf.

Op den loop met de spitsboeven, want nauwelijks hadden wij Eton achter den rug, of zij wierpen mij, die achter een ander zat, in een modderpoel, en gaven de

paarden de sporen, en gingen er van door als drie Duitsche duivels, drie doctor Faustussen.

Waard.

Zij zijn doorgegaan, hun hertog te gemoet, schurk. Zeg niet, dat zij aan den haal zijn; Duitschers zijn eerlijke lui.

(Sir Hugo Evans *komt op.)*

Evans.

Waar is onze waard?

Waard.

Wat is er, Sir.

Evans.

Cheef acht op uw opnemingen. Er is een friend van mij chekomen in de stad, en die segt mij van drie Duitsche spitspoeven, die al te waarten van Readings, fan Maidenhead, fan Coleprook heeft afcheset, fan paarden en cheld. Ik seg u uit een choed hart, kijk toe; chij sijt een ferstandig man en fol chrappen en spotpetoelingen, en het past niet foor u, dat chij petrogen wordt. Faar chij wel.

(Evans *af.*)

(Dokter Cajus *komt op.)*

Cajus.

Waar is mijn waard *de la Jartière?*

Waard.

Hier, heer dokter, in perplexiteit en een twijfelachtig dilemma.

Cajus.

Ik niet kan zek wat het is, maar 'et is mij kewees kezek, dat gij maak groote *préparation* voor een *duc*

d'Allemagne; op mijn eer, daar is geen *duc*, dat de 'of weet te koom. Ik u dat zeg van goed 'art. Adieu.

(Dokter CAJUS *af.)*

Waard.

Houd den dief! schreeuw, schurk, loop! — Help mij, ridder, ik ben verloren! — Vlieg, loop, houd den dief! schreeuw, schurk! Ik ben verloren!

(De Waard met BARDOLF *af.)*

Falstaff.

Ik wenschte, dat de geheele wereld bedrogen was, want ik ben bedrogen, en op stokslagen onthaald er bij. Als het ter oore kwam van het hof, hoe ik getransformeerd ben geweest en hoe mijn transformatie gewasschen en geknuppeld is geworden, dan zouden zij al mijn vet uit mij uitsmelten, drup voor drup, en visscherslaarzen met mij insmeeren; ik wed, dat zij mij met hun kwinkslagen zouden geeselen, tot ik ingeschrompeld was als een gedroogde peer. Ik heb geen geluk ter wereld meer gehad, sinds ik dien valschen eed deed bij het primerospelen. Waarachtig, als ik niet te kortademig was om gebeden op te zeggen, zou ik boete gaan doen.

(Vrouw HAASTIG *komt op.)*

Nu, wie stuurt u weer hier?

Vrouw Haastig.

Wel, om de waarheid te zeggen, alle twee de partijen.

Falstaff.

De duivel haal' de eene partij, en zijn moêr de andere! dan zijn zij alle twee verzorgd. — Ik heb om harentwille meer uitgestaan, dan de booze onbestendigheid van 's menschen natuur vermag te dragen.

Vrouw Haastig.

En hebben zij dan niets uitgestaan? Ja wel, dat ver-

zeker ik u, en spacieel een van de twee; juffrouw Ford, de goede ziel, is zoo bont en blauw geslagen, dat er geen blank plekjen meer aan haar te bekennen is.

Falstaff.

Wat praat ge van bont en blauw? Ik ben geslagen tot alle kleuren van den regenboog; en ik ben op het punt geweest van opgepakt te worden als de heks van Brentford; want zonder mijn bewonderenswaardige tegenwoordigheid van geest en mijn slag om de bewegingen van een oude vrouw na te bootsen, zou een schoft van een gerechtsdienaar mij in het krot, in het gemeene krot, als een heks, geplakt hebben.

Vrouw Haastig.

Sir, laat mij eens op uw kamer met u praten; dan zult gij hooren hoe de zaak loopt, en, ik verzeker u, gij zult op uw dreef zijn. Hier is een brief, die u iets vertellen zal. Goede zielen, wat is dat een gedoe, u bij elkander te brengen! Dit is zeker, een van u leidt geen godzalig leven, dat de hemel u zoo dwarsboomt.

Falstaff.

Kom mede op mijn kamer.

(Beiden af.)

ZESDE TOONEEL.

Een ander vertrek in de herberg de Kouseband.

FENTON *en de Waard komen op.*

Waard.

Master Fenton, spreek mij van niets; ik ben door en door neerslachtig; ik wil nergens meer van weten.

Fenton.

Neen, hoor mij aan en help mij bij mijn plan;
Ik geef in goud, ja, op mijn aad'lijk woord,
Een honderd pond u meer, dan gij verloort.

Waard.

Nu dan, ik wil luisteren, master Fenton; en ik wil ten minste uw geheim bewaren.

Fenton.

'k Heb u van tijd tot tijd ontdekt, wat liefde
Ik koester voor de schoone juffer Page,
Die ook naar wensch mijn teederheid beantwoordt,
Zoo ver zij voor zichzelve kiezen kan.
En nu heb ik een brief van haar ontvangen,
Welks inhoud u gewis verbazen zal;
Zij spreekt daar van een grap, die met mijn zaak
Zoo innig samenhangt, dat geen van beiden
Alleen te ontvouwen is, maar slechts als de and're
Ook wordt gemeld. De dikke Falstaff speelt
Een groote rol er in. Het plan der grap
Meldt deze brief uitvoerig. Luister slechts,
Mijn goede waard: van nacht, bij de' eik van Hoorne,
Speelt tusschen twaalf en een mijn dierbare Anna
Voor Elfenkoningin; 't waarom staat hier.
In die vermomming, — terwijl and're grappen
In vollen gang en allerdolst zijn, — moet, —
Zoo wil 't haar vader, — zij door Slapperman
Zich laten schaken en terstond in Eton
Met hem gaan trouwen; zij heeft toegestemd.
Maar, vriend,
Haar moeder, tegen dezen echt gekant,
En zeer voor dokter Cajus, heeft beslist,
Dat die, als and're grappen allen boeien,
Haar eveneens zal schaken en terstond
In de kapel, waar dan een priester wacht,

Haar huwen; hierop nu heeft zij, haar moeder
In schijn gehoorzaam, aan den dokter ook
Haar woord gegeven. — Hoor nu verder nog:
Haar vader meent, dat zij in 't wit zal zijn,
En in die dracht met Slapperman, — als die
Den tijd gekomen ziet en bij de hand
Haar vat en haar verzoekt hem te verzellen, —
Zal medegaan; — haar moeder echter wil,
Opdat de dokter beter haar herkenne, —
Want alles moet vermomd zijn en gemaskerd, —
Dat zij in groen en los gewaad verschijnt
Met lange linten, wapp'rend om haar hoofd;
En ziet de dokter dan zijn kansen schoon,
Dan drukt hij haar de hand, en op dit teeken
Beloofde 't meisjen met hem mee te gaan.

Waard.

En fopt zij dan haar vader of haar moeder?

Fenton.

Die beiden, beste waard; zij gaat met mij.
Nu is mijn wensch, dat gij den priester zoekt,
Die tusschen twaalf en eenen in de kerk
Gereed sta, om door 't plechtig echtverbond
't Verbond van onze harten te bezeeg'len.

Waard.

Sla gij uw slag, den geest'lijke bestel ik;
Breng gij de bruid, de priester zal er zijn.

Fenton.

Nu dan, voorwaar, blijf ik u immer dankbaar,
En loon u bovendien terstond den dienst.

(Beiden af.)

VIJFDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Een vertrek in de herberg de Kouseband.

FALSTAFF *en vrouw* HAASTIG *komen op.*

Falstaff.

Kom, kom, geen praatjens meer; ga maar; ik houd woord. Dit is de derde keer; ik hoop, dat oneven getallen geluk brengen. Ga nu, ga! Het zeggen is, dat een oneven getal een heilig getal is voor de geboorte, voor de kansen van het leven, en voor den dood. — Ga nu heen.

Vrouw Haastig.

Een ketting zal ik u bezorgen en ik zal mijn uiterste best doen om u een paar horens te verschaffen.

Falstaff.

Ga heen, zeg ik; de tijd vervliegt; houd de kin op en dribbel weg.

(Vrouw HAASTIG *af.)*

(FORD *komt op.*)

Gij daar, heer Beek? Mijnheer Beek, de zaak komt nu van nacht, of nimmer in orde. Kom tegen midder-

nacht in het park, bij den eik van Hoorne, en gij zult wonderen zien.

Ford.

Zijt gij dan gisteren niet bij haar geweest, Sir, zooals gij mij gezegd hebt, dat de afspraak was?

Falstaff.

Ik ben naar haar toe gegaan, heer Beek, zooals gij mij hier ziet, als een arm oud man, maar van haar teruggekomen, heer Beek, als een arme oude vrouw. Diezelfde schurk van een Ford, haar man, heeft den sluwsten jaloerschen duivel in zijn lijf, heer Beek, die ooit een dolkop regeerde. Ik wil het u vertellen: ik heb erbarmelijk slaag van hem gekregen, in de gedaante van een vrouw; want in mansgedaante, heer Beek, vrees ik zelfs Goliath niet met zijn weversboom, omdat ik ook weet: „het leven vliegt als een weversspoel." Ik heb haast, ga een eind wegs met mij mee; ik wil u alles vertellen, mijnheer Beek. Sinds ik aan ganzen de veeren uittrok, spijbelde en drijftollen ranselde, wist ik niet meer wat slaag krijgen is, dan nu pas. Ga mede; ik zal u vreemde dingen vertellen van dien schurk van een Ford, op wien ik mij van nacht wil wreken, en ik zal zijn vrouw in uwe handen leveren. — Ga mede; ongehoorde dingen zijn er op handen, mijnheer Beek; ga mede.

(Beiden af.)

TWEEDE TOONEEL.

Het park van Windsor.

Page, Zielig *en* Slapperman *komen op.*

Page.

Komt, komt, wij willen ons in de slotgracht verbergen, tot wij de lichten van onze elfen zien. Denk nu maar, zoon Slapperman, aan mijne dochter.

Slapperman.

Ja zeker, wij hebben samen gesproken, en wij hebben een wachtwoord om elkander te herkennen. Ik kom tot haar, die in het wit is, en roep: „Pst!" en dan roept zij „Sst!" en daaraan kennen wij elkander.

Zielig.

Ook goed; maar wat behoeft uw „Pst!" of haar „Sst!" Het witte kleed zal haar duidelijk genoeg kenbaar maken. — Het is tien geslagen.

Page.

De nacht is donker, als gemaakt voor lichten en spoken. De hemel begunstige onze grap! Niemand heeft kwaad in den zin dan de duivel, en dien zullen wij kennen aan zijn horens. Laat ons gaan; volgt mij!

(Alle drie af.)

DERDE TOONEEL.

Een straat in Windsor.

Juffrouw Page, *juffrouw* Ford *en dokter* Cajus *komen op.*

Juffrouw Page.

Heer dokter, mijn dochter is in het groen; als gij uw tijd gunstig ziet, neem haar dan bij de hand, voort met haar naar de kapel, en terstond de zaak beklonken! Ga maar vooruit, het park in; wij tweeën moeten er samen komen.

Cajus.

Ik weet, wat ik 'eb te doen. Adieu.

Juffrouw Page.

Het ga u wel, heer. (Cajus *af.*) — Mijn man zal zich niet half zooveel verheugen in de tuchtiging van Falstaff,

als hij zal razen over het huwelijk van den dokter met mijn dochter. Maar dat doet er niet toe; beter een weinig gekijf dan een groot harteleed.

Juffrouw Ford.

Waar is Anna nu, met haar elfenschaar en den Walliser duivel Hugo?

Juffrouw Page.

Zij zitten allen in een kuil vlak bij den eik van Hoorne, met gedekte lichten, die zij op het oogenblik van onze samenkomst met Falstaff allen op eens door de nacht zullen laten stralen.

Juffrouw Ford.

Dit kan niet anders dan hem schrik aanjagen.

Juffrouw Page.

En als hij ook al niet schrikt, dan wordt hij toch er door bespot; en jaagt het hem schrik aan, dan wordt hij op alle manieren bespottelijk.

Juffrouw Ford.

Zoo wordt hij wel terdeeg door ons geplaagd!

Juffrouw Page.

Op zulk een klant, die vrouwen zoo belaagt,
Zij iedere aanslag, elk bedrog gewaagd!

Juffrouw Ford.

Het uur nadert; naar den eik! naar den eik!

(Beiden af.)

VIERDE TOONEEL.

Het park van Windsor.

Sir Hugo Evans *komt op met de Elfen.*

Evans.

Trip, trap, elfen! komt, en onthoudt uw rollen goed. Stoutmoedig, pit ik u; folgt mij in ten kuil; en als ik de wachtwoorden cheef, doet zooals ik u pefeel. Komt, komt! trippe trap!

(Allen af.)

VIJFDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het park.

Falstaff *komt op, vermomd, met een hertsgewei op het hoofd.*

Falstaff.

De klok van Windsor heeft twaalf geslagen; het oogenblik nadert. Nu, gij goden met verhit bloed, staat mij allen bij! — Herinner u, Jupiter, gij werdt voor uwe Europa een stier; de liefde zette u uw horens op. — O machtige liefde! die in sommige opzichten van een dier een mensch maakt, in sommige andere een mensch tot beest! — Zoo werdt gij ook een zwaan, o Jupiter, uit liefde tot Leda; — o, almachtige liefde, wat kwam een god daar een gans in gedaante nabij! Eerst een misstap, begaan in de gedaante van een viervoetig beest; o Jupiter, een beestachtige misstap! En dan een tweede misstap in de gelijkenis van een vogel; o denk eens, Jupiter, welk een lichtvaardige misstap! — Als goden het warm onder hun baaitjen hebben, wat moet dan de arme menschheid doen? Wat mij betreft, ik ben hier

nu een Windsorhert, en het zwaarste, denk ik, in het gansche bosch. Zend mij een koelen bronstijd, Jupiter, of wie kan het mij euvel duiden, als ik mijn vet verwater? — Wie komt daar? mijn hinde?

(Juffrouw FORD *en juffrouw* PAGE *komen op.)*

Juffrouw Ford.

Sir John, zijt gij daar, mijn diertjen, mijn hertebok?

Falstaff.

Mijne hinde met de zwarte pluim? — Laat nu de hemel pataten regenen, laat het donderen op de zangwijze van „Juffer Groenmouw", laat het nu geurige suikertjens hagelen en eryngiën sneeuwen; laat er een storm van liefdeprikkels losbreken, hier heb ik mijn toevluchtsoord.

(Hij omhelst haar.)

Juffrouw Ford.

Mistress Page is met mij medegekomen, mijn hartedief!

Falstaff.

Deelt mij als een gestroopt hert, elk een ham; mijn lenden wil ik voor mijzelf houden, de schouders aan den jachtopzichter geven; en mijn horens vermaak ik aan uwe mannen. Ben ik niet een echte Nimrod? spreek ik niet als Hoorne de jager? — Ha, nu is eindelijk Cupido een kind met een geweten; hij verleent schadeloosstelling! Zoo waar ik een eerlijk spook ben, weest welkom!

(Gedruis achter het tooneel.)

Juffrouw Page.

O God, welk een gedruis!

Juffrouw Ford.

De hemel vergeve onze zonden!

Juffrouw Page.

Wat zou dat wezen?

Juffrouw Ford *en* Juffrouw Page.

Weg! weg!

(Zij loopen weg.)

Falstaff.

Ik geloof, dat de duivel mij niet verdoemd wil zien en bang is, dat mijn vet de hel in brand zou steken; anders zou hij mij nooit zoo dwarsboomen.

(Sir Hugo Evans *komt op, als Satyr vermomd,* Anna Page, *als Elfenkoningin, vergezeld van haar Broeder, en Anderen, als Elfen uitgedost, met waskaarsen op het hoofd.)*

Elfenkoningin.

Gij, Elfen, zwart, groen, grauw of wit getooid,
Nachtschimmen, die bij 't maanlicht rinkelrooit,
En aardsche wichten, door het lot geroofd,
Volbrengt uw elfenplichten, hoofd voor hoofd! —
Heraut Hobgoblin, roep uw „Oyez" uit!

Hobgoblin.

Stil, Elfen, zwijgt! luchtgeesten, geen geluid!
Gij, Krekel, hup naar Windsor's haarden ras;
Is 't vuur verzuimd, de haardplaat vol van asch,
Zoo knijp de meid er bont en blauw, en dien
Zoo uw vorstin, die niets onreins wil zien.

Falstaff.

't Zijn elfen; niemand mag hun doen bespiên;
'k Val neêr, sluit de oogen, om den dood te ontvliên.

(Hij werpt zich neder, met het gelaat op den grond.)

Satyr.

Dauwdrupjen, cha, en treft ge een meisjen aan,
Dat driemaal knielt en pidt voor 't slapen chaan,

Verhef haar fantasie, zij droome blij,
En sluimer als een kind, van sorgen vrij;
Maar wie zich sondig neerlegt en niet pidt,
Knijp die in arm, been, borst, in ieder lid!

Elfenkoningin.

Op, elfen, op! van hier!
Dat thans uw schare Windsor's slot doorzwier'!
Strooit goed geluk in elke heil'ge zaal,
Dat die tot de' oordeelsdag in luister praal';
't Slot zij door duur en koningspracht vermaard,
Het huis den heer, de heer de huizing waard!
Schuurt de ordezetels glad, verhoogt hun pracht
Door balsemsap en fijner bloemen kracht;
Elk nieuwe ridderstoel, blazoen, helmet,
Blijve eeuwig door uw zegen vrij van smet!
Sluit, weidenelfen, nacht op nacht uw kring;
Vormt, evenals de kouseband, een ring;
Die blijve op 't gras steeds welig, jeugdig, frisch,
Meer dan in 't gansche veld het groen ooit is;
Dat „Honi soit qui mal y pense" er prijk'
Met bloemen, purper, wit en blauw, gelijk
Saffier en parels fonk'len aan den band,
Die rijk des eed'len ridders knie omspant;
Want schrift met bloemen is der elfen trant.
Van hier! doch tot één uur na middernacht
Zij onze dans om Hoorne's eik volbracht;
Dat nooit die oude dans vergeten zij.

Satyr.

Juist! hand in hand, flug! schikt u tot een rij!
Chlimwormen, twintig, spreiten bij den tans,
Pefeel ik, als lantarens sachten chlans!
Maar stil, maar stil, ik ruik een aarteling!

Falstaff.

De hemel beware mij voor dien Walliser elf, dat hij mij niet in een stukjen kaas verander'!

V. 5, 55.

Hobgoblin.

Gij worm, bij uw geboort' reeds aterling!

Elfenkoningin.

De vuurproef op zijn vingertoppen, vlug!
Want is hij rein, dan wijkt de vlam terug,
En schroomt hem leed te doen; doch toont hij smart,
Dan tuigt zijn vleesch van een verdorven hart.

Hobgoblin.

De vuurproef, kom!

Satyr.

Zie, of tit blok wil pranden!
(De Elfen branden Falstaff *met de lichten.)*

Falstaff.

O! O! O!

Elfenkoningin.

Verdorven, boos, in merg en ingewanden!
Komt, elfen, met een spotlied om hem heen,
En knijpt hem op de dansmaat een voor een.

Allen *(zingend en dansend).*

Weg met snoode fantasie!
Dat aan wellust recht geschiê!
Wellust is een vuur in 't bloed,
Eerst ontglimd in 't wulpsch gemoed,
Dan in 't harte staâg gevoed;
Hoog en hooger stijgt de gloed,
Door gedachten aangeblazen,
Tot de vlammen loeien, razen.
Knijpt hem, elfen, naar de rij,
Knijpt hem voor zijn schelmerij;
Knijpt hem en brandt hem en wentelt hem om,
Tot kaarsen- en sterren- en maanlicht verglom.

(Gedurende dit lied knijpen de Elfen FALSTAFF. *Dokter* CAJUS, SLAPPERMAN *en* FENTON *komen aansluipen van verschillende kanten; de eerste schaakt een groene, de tweede een witte Elf, en* FENTON *de Elfen-koningin. — Jachtgedruis achter het tooneel; al de Elfen loopen weg.* FALSTAFF *werpt zijn hertsgewei van zich en rijst op.* PAGE, FORD, *juffrouw* PAGE *en juffrouw* FORD *komen op; Sir* HUGO EVANS *voegt zich bij hen. Zij houden* FALSTAFF *vast.)*

Page.

Neen, loop niet weg; wij hebben u betrapt;
Was nu de jager Hoorne uw laatste troost?

Juffrouw Page.

Ik bid u, zet de grap niet verder voort. —
Sir John, wat zegt gij wel van Windsor's vrouwtjens? —
Man, zie eens, staat dit fraaie hoofdsieraad
Niet beter in het woud dan in de stad?

Ford.

Wel, Sir, wie is nu de hoorndrager? — Mijnheer Beek, Falstaff is een schelm, een horendragende schelm; daar zijn zijn horens, heer Beek; en, heer Beek, hij heeft niets van Ford genoten dan zijn waschmand, zijn knuppel en twintig pond in goud, die aan den heer Beek moeten terugbetaald worden; zijn paarden zijn er voor in beslag genomen, mijnheer Beek.

Juffrouw Ford.

Sir John, wij hebben het recht ongelukkig getroffen; wij konden maar geen samenkomst hebben. Ik zal u nooit meer tot hartelief nemen; maar mijn hert, dat blijft gij altijd.

Falstaff.

Ik begin te gelooven, dat men een ezel van mij gemaakt heeft.

Ford.

Ja, en een os ook; van beide zijn de bewijzen voorhanden.

Falstaff.

En waren dat geen elfen? Het is mij drie of viermaal in de gedachte gekomen, dat het geen elfen waren; maar het bewustzijn van schuld, de plotselinge overrompeling van mijn geestvermogens deden mij, spijt en trots alle redelijk menschenverstand, de grofheid van deze fopperij voor vollen ernst opnemen, zoodat ik geloofde, dat het elfen waren. Nu blijkt het, hoe het verstand tot een vastenavondzot kan worden, als het op booze wegen wandelt.

Evans.

Sir John Falstaff, dien Chot, en laat af van uwe becheertens, en de elfen sullen u niet nijpen.

Ford.

Goed gezegd, elf Hugo.

Evans.

En sie gij af van uwe jaloersheden, pit ik u.

Ford.

Ik zal nooit mijn vrouw meer wantrouwen, totdat gij in staat zijt, haar in goed Engelsch het hof te maken.

Falstaff.

Heb ik dan mijn hersenen in de zon gelegd en gedroogd, dat zij te kort schieten om zulk eene grove beetnemerij te voorkomen? En mag nu ook nog een Walliser geit naar willekeur met mij omspringen? Moet

ik een zotskap dragen van Walliser baai? 't Wordt tijd, dat ik stik aan een stuk geroosterde kaas.

Evans.

Kaas is niet cheschikt om poter te cheven; uw pens is een en al poter.

Falstaff.

Kaas en poter! moet ik het beleven, het mikpunt te zijn van iemand, die ons Engelsch tot piesjens hakt? Dit is genoeg om alle wulpschheid en nachtlooperij in het geheele koninkrijk in verval te brengen.

Juffrouw Page.

Wel, Sir John, meent gij waarlijk, dat, al hadden wij ook alle deugd met het hoofd vooruit uit ons hart geworpen, en gewetenloos onze zielen gansch en al aan de hel verkocht, de duivel ooit u tot den wellust onzer oogen gemaakt zou hebben?

Ford.

Wat, zulk een brijpodding! zulk een wolbaal!

Juffrouw Page.

Zulk een opgezwollen schepsel!

Page.

Oud, koud, verwelkt en met een ontzettenden buik!

Ford.

En zoo godslasterlijk als Satan!

Page.

En zoo arm als Job!

Ford.

En zoo boos als Job's vrouw!

Evans.

En ferslaafd aan ontuchten en aan herberchen, en de sek en den wijn en de mede, en aan drinken en aan floeken, en chluren en kakelen en krakeelen!

Falstaff.

Ga voort, ik ben uw zondenbok, gij hebt het mij afgewonnen. Ik ben diep verslagen; ik ben niet in staat aan het Walliser flanel een antwoord te geven. De domheid zelve ziet een kabellengte diep op mij neer. Doet met mij wat gij wilt.

Ford.

Ja ja, Sir, wij zullen u naar Windsor brengen, bij zekeren heer Beek, wien gij geld afgetroggeld hebt, wien gij beloofd had voor koppelaar te zullen spelen. Bij alles wat gij geleden hebt, zal het u, denk ik, bovendien een bitter verdriet zijn, dat geld te moeten terugbetalen.

Page.

Blijf toch welgemoed, riddder; gij zult van avond een goede biersoep bij mij eten, en daarbij zult gij dan mijn vrouw uitlachen, die nu om u lacht. Vertel haar eens, dat de heer Slapperman haar dochter getrouwd heeft.

Juffrouw Page *(ter zijde).*

De geleerden betwijfelen dit. Als Anna Page mijn dochter is, dan is zij op dit oogenblik de vrouw van dokter Cajus.

(SLAPPERMAN *komt op.*)

Slapperman.

Hé, holá, ho! vader Page!

Page.

Zoon, wat is er? wat is er, zoon? is alles in orde?

Slapperman.

In orde? — De eerste luî in Glostershire zullen het weten, ja, of ik laat mij hangen, ziedaar!

Page.

Wat dan, zoon?

Slapperman.

Ik kom daar naar Eton om met Anna Page te trouwen, en zie, daar is zij een groote lobbes van een jongen. Als het niet in de kerk geweest was, dan had ik hem door elkander geschud, ja, of hij mij. Als ik niet dacht, dat het Anna Page was, mag ik nooit een lid meer verroeren; — en het is een postmeestersjongen.

Page.

Bij mijn ziel, dan hebt gij de verkeerde genomen.

Slapperman.

Wat behoeft gij mij dat te zeggen? Dat dunkt mij ook, als ik een jongen voor een meisjen nam. Als ik met hem getrouwd was geworden, had ik, met al zijn vrouwenplunje, hem toch niet willen hebben.

Page.

Wel, dit is niets dan uw eigen domheid. Heb ik u niet gezegd, hoe gij mijn dochter aan haar kleeding zoudt herkennen?

Slapperman.

Ik ging tot die in het wit en zeide „Pst!" en zij zeide „Sst!" zooals Anna en ik hadden afgesproken; en toch was het Anna niet, maar een postmeestersjongen.

Juffrouw Page.

Beste George, wees niet boos; ik wist van uw plan en kleedde mijn dochter in het groen; en, om de waarheid te zeggen, zij is nu met den dokter in de kapel, en getrouwd ook.

(Dokter Cajus *komt op.)*

Cajus.

Waar is juffrouw Page? *Pardieu,* ik zij bedroog; ik

heb ketrouwd *un garçon*, een jong; *un paysan, pardieu*, een jong; het is niet Anna Page; *pardieu*, ik zij bedroog.

Juffrouw Page.

Wat! gij naamt toch die in 't groen?

Cajus.

Ja, bij Kod, en die is een gnaap; bij Kod, ik zal in opstand breng heel Windsor.

(Cajus *af.*)

Ford.

Dit is vreemd. Wie heeft de echte Anna gekregen?

Page.

Ik word ongerust; daar komt master Fenton.

(Fenton *en* Anna Page *komen op.*)

Wat, master Fenton!

Anna.

Vergeving, lieve vader! beste moeder!

Page.

Ei, ei, juffertjen, waarom zijt gij niet met master Slapperman medegaan?

Juffrouw Page.

Waarom gingt gij niet met den dokter mede, meisjen?

Fenton.

Gij brengt haar van haar stuk; verneemt nu alles.
Gij wildet haar een smaadlijke' echt doen sluiten,
Waar liefde nimmer wederliefde vond.
Nu staat het zoo: wij beiden, lang verbonden,
Zijn 't nu zoo hecht, dat niets ons scheiden kan.
't Vergrijp, dat zij gepleegd heeft, is geheillgd,
En haar misleiding heete geen bedrog,
Geen ongehoorzaamheid of plichtverzaking,
Want hierdoor meed, ontging ze een duizendtal

Godslasterlijk verwenschte heillooze uren,
Die een gedwongen echt haar brengen zou.

Ford.

Staat niet onthutst; hier valt niets aan te doen.
De hemel zelf regeert bij liefde en trouw;
Koop' geld u land, het lot verkoopt een vrouw.

Falstaff.

Ik ben blij, dat, terwijl gij op mij gemikt hebt, uw pijl toch nog is afgeweken.

Page.

Wat nu? — 't Zij. — Fenton, zegene u de hemel!
Wat niet te ontgaan is, nu, dat moet men dragen.

Falstaff.

Hij schiet allicht een bok, die 's nachts gaat jagen.

Juffrouw Page.

Nu, 'k wil niet langer pruilen. Master Fenton,
De hemel schenke u veel, veel blijde dagen. —
Kom, beste man, nu allen saam naar huis;
En lachen wij bij 't haardvuur om de grappen,
Sir John en allen.

Ford.

Goed; wij gaan. — Sir John,
Toch houdt gij nog aan master Beek uw woord,
Want die, ja, slaapt van nacht bij juffrouw Ford.

(Allen af.)

ELK WAT WILS.

PERSONEN:

De *Hertog*, in ballingschap.
Frederik, zijn broeder, overweldiger van zijn gebied.
Amiens, *Jacques*, } edellieden bij den verbannen Hertog.
Le Beau, hoveling van Hertog Frederik.
Charles, worstelaar van Hertog Frederik.
Olivier, *Jacques*, *Orlando*, } zonen van den edelman Roeland de Bois.
Adam, *Dennis*, } bedienden van Olivier.
Toetssteen, de hofnar.
Olivier Draaitekst, een geestelijke.
Corijn, *Sylvius*, } schaapherders.
Willem, een boerenknaap, verliefd op Dorothea.
Een persoon, *Hymen* voorstellende.

Rosalinde, dochter van den verbannen Hertog.
Celia, dochter van Hertog Frederik.
Phebe, een herderin.
Dorothea, een boerinnetjen.

Edellieden, Pages, Jagers en Gevolg.

Het tooneel is eerst bij Oliviers huis, daarna deels aan het hof van den Overweldiger, deels in het Ardenner Woud.

EERSTE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Een tuin nabij Oliviers *huis.*

ORLANDO *en* ADAM *komen op.*

Orlando.

Zooveel ik mij herinner, Adam, was het zoo: er werd mij bij uitersten wil slechts een armzalige duizend kronen vermaakt; en, zooals gij zegt, hij bond, bij zijn zegen, mijn' broeder op het hart, mij goed op te voeden; en daarmede begint mijn ellende. Mijn broeder Jacob heeft hij op school gedaan en de berichten over zijn vorderingen zijn schitterend; maar, wat mij betreft, mij voedt hij als een boerenjongen thuis op, of liever, hij laat mij thuis onopgevoed; want noemt gij dat opvoeden van een jonkman van edele geboorte, wat niet verschilt van het stallen van een os? Zijn paarden worden beter verzorgd; want, behalve dat zij uitgezocht voeder krijgen, moeten zij ook hunne school doorloopen, en voor dit doel worden ruiters gehuurd tegen hoogen prijs; maar ik, zijn broeder, krijg niets bij hem dan gelegenheid om te groeien, waarvoor zijn dieren op den mesthoop

evenveel verplichting aan hem hebben als ik. Behalve dit niets, dat hij mij zoo in overvloed toestaat, blijkt zijn behandeling mij het iets, dat de natuur mij gaf, te willen ontnemen; hij laat mij eten met zijn knechts, verspert mij de plaats van een broeder, en ondermijnt, zooveel in hem is, mijn aangeboren aard door mijn opvoeding. Dit is het, Adam, wat mij bedroeft; en de geest van mijn vader, die, naar ik geloof, in mij woont, begint in opstand te komen tegen deze slavernij. Ik wil die niet langer verduren, al weet ik tot nog toe geen verstandig middel om er mij van te ontslaan.

Adam.

Daar komt mijn meester, uw broeder, aan.

Orlando.

Ga dan ter zijde, Adam, en gij zult hooren, hoe hij tegen mij uitvaart.

(Olivier *komt op.*)

Olivier.

Zoo, sinjeur, wat richt gij daar uit?

Orlando.

Niets, ik heb niet geleerd iets goeds uit te richten.

Olivier.

Wat richt gij dan te gronde?

Orlando.

Recht, heer, ik help u iets te gronde richten, dat God gemaakt heeft, een armen, onwaardigen broeder van u, door nietsdoen.

Olivier.

Nu, sinjeur, neem dan wat beters ter hand en scheer u nu weg.

Orlando.

Moet ik uw zwijnen gaan hoeden en van de draf met hen eten? Welk vaderlijk erfdeel heb ik verspild, dat ik tot zulk een ellende moet vervallen?

Olivier.

Weet gij wel, waar gij zijt, sinjeur?

Orlando.

Ja, zeer goed, heer, in uw tuin.

Olivier.

En weet gij, voor wien gij staat, sinjeur?

Orlando.

Ja, beter dan hij, voor wien ik sta, weet, wie ik ben. Ik weet, dat gij mijn oudste broeder zijt; en naar de inspraak des bloeds, moest gij mij ook zoo kennen. De begunstiging van de volkswet erkent u als mijn meerdere, omdat gij de eerstgeborene zijt; maar ditzelfde aloud gebruik ontneemt mij het recht van mijn geboorte niet, al waren er twintig broeders tusschen ons in. Ik heb evenveel van mijn vader in mij als gij; hoewel, ik erken het, gij, omdat gij vroeger kwaamt, meer van de vereering, die zijn deel was, verkregen hebt.

Olivier.

Wat, jongen! *(Hij wil* Orlando *aangrijpen.)*

Orlando.

Bedaard, bedaard, oudste broeder, daarvoor zijt gij te jong. *(Hij wil* Olivier *bij de keel vatten.)*

Olivier.

Wilt gij de hand aan mij slaan, schobbejak?

Orlando.

Ik ben geen schobbejak; ik ben de jongste zoon van Roeland de Bois; hij was mijn vader; en hij is zelf een

schobbejak, die beweert, dat zulk een vader schobbejakken verwekt heeft. Waart gij mijn broeder niet, dan zou deze hand uw keel niet loslaten, aleer de andere u de tong had uitgerukt voor dit zeggen; gij hebt uzelven beschimpt.

Adam *(nadertredend).*

Lieve meesters, weest kalm; ter wille van de nagedachtenis uws vaders, weest eendrachtig!

Olivier.

Laat mij los, zeg ik.

Orlando.

Niet voor ik het verkies; gij zult mij aanhooren. Mijn vader gelastte u bij zijn uitersten wil mij een goede opvoeding te geven; gij hebt mij als een boer grootgebracht en alle edelmansbegaafdheden voor mij verduisterd en verborgen gehouden; de geest van mijn vader wordt sterk in mij en ik wil het niet langer verduren; daarom sta mij de oefeningen toe, die een edelman passen, of keer mij het armoedig erfdeel uit, dat mijn vader mij bij testament naliet; daarmee wil ik mijn geluk beproeven.

Olivier.

En wat wilt gij er mee doen? gaan bedelen, als het verkwist is? Nu, sinjeur, ga maar binnen, ik wil niet lang meer last van u hebben, gij zult ten deele uw wil hebben. Ik bid u, verlaat mij nu.

Orlando.

Ik zal u niet langer lastig vallen, dan in mijn belang noodzakelijk is.

Olivier.

Scheer gij u met hem weg, oude hond!

Adam.

„Oude hond", is dat mijn belooning? 't Is waar, 't is

waar, ik heb mijn tanden in uw dienst verloren. — God zegene mijn ouden meester! zoo iets zou hij nooit gezegd hebben.

(ORLANDO *en* ADAM *af.*)

Olivier.

Ei, ei, staat het er zoo mee? Begint gij mij boven het hoofd te groeien? Ik zal uw weelderigheid wel genezen en u die duizend kronen niet geven. — Hé, Dennis!

(DENNIS *komt op.*)

Dennis.

Roept uw edelheid?

Olivier.

Is Charles, de worstelaar van den hertog, er niet, om mij te spreken?

Dennis.

Tot uw dienst; hij staat aan de deur en verlangt dringend bij u toegelaten te worden.

Olivier.

Roep hem binnen. (DENNIS *af.*) — Dit is een goede manier; en morgen is de worstelstrijd.

(CHARLES *komt op.*)

Charles.

Goeden morgen, uw edelheid.

Olivier.

Zoo, monsieur Charles! wat is het nieuwste nieuws aan het nieuwe hof?

Charles.

Er is geen nieuws aan het hof, heer, dan het oude nieuws; dat wil zeggen: de oude hertog is verbannen

door zijn jongeren broeder, den nieuwen hertog, en uit gehechtheid hebben drie of vier groote heeren zich vrijwillig met hem in ballingschap begeven, en de nieuwe hertog heeft zich verrijkt met hunne landerijen en inkomsten; en daarom geeft hij hun ten volle verlof tot zwerven.

Olivier.

Kunt gij mij zeggen, of 's hertogs dochter Rosalinde met haar vader verbannen is?

Charles.

O neen, want 's hertogs dochter, haar nicht, is zoo aan haar gehecht, — zij zijn van de wieg af samen opgegroeid, — dat zij haar in haar ballingschap zou gevolgd hebben, of gestorven zou zijn, als zij had moeten achterblijven. Zij is aan het hof, en haar oom houdt niet minder van haar, dan van zijn eigen dochter; en nooit hielden twee meisjens van elkander zooveel als deze twee.

Olivier.

Waar zou de oude hertog zich ophouden?

Charles.

Men zegt, dat hij reeds in het Ardenner woud is met vele vroolijke lieden bij zich, en dat ze daar leven als de oude Robin Hood van Engeland. Men zegt, dat dag op dag vrij wat jonge edellieden naar hem toestroomen en er een leventjen zonder zorg leiden, als in de gouden eeuw.

Olivier.

Hoe is 't? Hebt gij morgen worsteling voor den nieuwen hertog?

Charles.

Ja zeker, heer, en ik ben tot u gekomen om u hieromtrent iets te berichten. Men heeft mij, heer, in ver-

trouwen verzekerd, dat uw jongste broeder, Orlando, van plan is, om vermomd zich met mij te meten. Maar morgen, heer, worstel ik voor mijn naam, en hij, die er zonder gebroken armen of beenen afkomt, mag van geluk spreken. Uw broeder is nog jong en tenger, en om uwentwil zou ik hem niet gaarne de neerlaag geven, zooals ik, als hij opkomt, voor mijn eigen eer doen moet; daarom ben ik, ter wille van u, hier gekomen om er u van in kennis te stellen, opdat gij hem afhoudt van zijn voornemen, of wel mij de schade en schande niet wijt, die hij in den mond loopt; want het is een zaak, die hij zelf heeft verlangd en geheel en al tegen mijn wil.

Olivier.

Charles, ik dank u voor uwe genegenheid te mijwaart; en gij zult ondervinden, dat ik die op het vriendelijkst zal weten te vergelden. Ik heb zelf ook gehoord van dit plan van mijn broeder en ondershands pogingen gedaan om het hem te ontraden; maar hij is vast besloten. Ik moet u zeggen, Charles, dat hij de koppigste knaap is van geheel Frankrijk, vol eerzucht, vol nijdigen naijver op ieders gaven, een geniepige en boosaardige belager van mij, zijn lijflijken broeder. Daarom handel, zooals gij zelf best acht; het is mij hetzelfde, of gij hem den nek of den vinger breekt. Maar wees wel op uw hoede; want doet gij hem ook maar den geringsten smaad aan, of kan hij geen groote eer met u behalen, dan belaagt hij u met vergif, lokt u op de eene of andere verraderlijke wijze in den val, en laat u niet los, voor hij op de een of andere slinksche manier u het leven heeft benomen; want ik verzeker u, — en bijna in tranen zeg ik het, — er leeft ter wereld geen knaap, zoo jong en zoo snood als hij. Ik spreek nu nog broederlijk van hem, maar als ik hem u ontleedde zooals hij is,

dan moest ik blozen en weenen en gij zoudt verbleeken en verbaasd staan.

Charles.

Ik ben recht blij, dat ik bij u gekomen ben. Als hij morgen opkomt, zal ik hem zijn loon geven; als hij ooit weer zonder kruk loopt, zal ik van mijn leven niet weer om een prijs worstelen. En nu, God behoede uw edelheid!

(CHARLES *af.*)

Olivier.

Vaarwel, goede Charles! — Nu wil ik dien waaghals eens warm gaan maken! Ik hoop, dat ik zoo voor goed van hem afkom, want ik haat hem, waarom weet ik niet, meer dan iemand, uit het diepst van mijn ziel. En toch, hij heeft goede manieren; heeft niets geleerd en heeft toch kennis; is vervuld van edele beginselen, bij iederen stand als door betoovering bemind, en heeft inderdaad zoo het hart gewonnen van iedereen, en vooral van mijn eigen volk, dat hem het best kent, dat ik geheel niet meer in tel ben. Maar dit zal niet lang zoo blijven; deze worstelaar zal alles wel klaar spelen; ik heb niets te doen, dan dat ik den knaap er toe aanhits; en hier ga ik nu dadelijk werk van maken.

(OLIVIER *af.*)

TWEEDE TOONEEL.

Een open plaats voor het hertogelijk paleis.

ROSALINDE *en* CELIA *komen op.*

Celia.

Ik bid u, Rosalinde, nichtjenlief, wees vroolijk.

Rosalinde.

Mijn beste Celia, ik toon al meer vroolijkheid, dan ik bezit, en zoudt gij mij nog vroolijker willen hebben?

Tenzij gij mij een verbannen vader kunt leeren vergeten, moet gij mij niet zeggen, bijzonder lustig van geest te zijn.

Celia.

Hieraan erken ik, dat ik u niet volkomen zoo lief ben, als gij mij. Als mijn oom, uw verbannen vader, uwen oom, den hertog mijnen vader, had verbannen, en ik steeds bij u was gebleven, dan had ik mijn liefde wel kunnen leeren, uw vader voor den mijnen aan te nemen; en zoo zoudt gij ook doen, als uwe liefde tot mij van even echt gehalte was als de mijne tot u.

Rosalinde.

Nu, ik wil vergeten, hoe het met mijn geluk staat, om mij in het uwe te verheugen.

Celia.

Gij weet, mijn vader heeft geen ander kind dan mij, en zal er wel geen meer bekomen; en waarlijk, als hij sterft, zult gij zijn erfgenaam zijn, want wat hij aan uw' vader met geweld ontnomen heeft, zal ik u in liefde teruggeven; op mijn woord van eer, ik zal het doen; en als ik dezen eed ooit breek, mag ik een monster worden. Daarom, mijne zoete Rose, mijne lieve Rose, wees lustig.

Rosalinde.

Dat zal ik, nichtjen, van nu aan, en allerlei gekheid verzinnen. Laat zien; wat dunkt u van verliefd worden?

Celia.

Goed; doe het, om er eens den gek mee te steken; maar word niet in vollen ernst op eenig man verliefd; en ga ook niet verder met die gekheid, dan dat gij ongedeerd met een onschuldig blosjen er weer in eere kunt afkomen.

Rosalinde.

Wat zullen we dan voor een aardigheid hebben?

Celia.

Laat ons gaan zitten, en die nijvere huisvrouw met dat wiel, Fortuin, door spot er van af jagen, opdat voortaan haar gaven wat onpartijdiger worden uitgedeeld.

Rosalinde.

Ik wenschte, dat wij dit gedaan konden krijgen; want hare weldaden worden gruwelijk misplaatst, en de goedgeefsche blinde vrouw vergist zich het meest bij haar geschenken aan vrouwen.

Celia.

Dit is waar; want die zij schoon maakt, maakt zij zelden eerbaar; en die zij eerbaar maakt, maakt zij uiterst leelijk.

Rosalinde.

Neen, nu komt ge van Fortuins bedrijf tot dat van Natuur; Fortuin beschikt over wereldsche goederen, maar niet over de trekken van Natuur.

Celia.

Niet? Als Natuur een schoon schepseltjen gemaakt heeft, kan Fortuin het niet in het vuur laten vallen? Zendt, ofschoon Natuur ons geest genoeg gegeven heeft om over Fortuin te spotten, Fortuin dezen nar niet hierheen, om dit onderwerp af te breken?

(Toetssteen *komt op.*)

Rosalinde.

Inderdaad, daar is Fortuin al te hard voor Natuur, als Fortuin door een botterik van Natuur de puntigheid van Natuur doet afbreken.

Celia.

Wie weet, misschien is ook dit niet het werk van Fortuin, maar van Natuur, die, bespeurende dat onze natuurlijke geest te bot is om over zulke godinnen te redeneeren, ons dezen botterik voor slijpsteen gezonden heeft; want steeds is de botheid van den nar de wetsteen der wijzen. — Zeg eens, Wijsheid, waarheen zijt gij op den loop?

Toetssteen.

Jonkvrouw, uw vader heeft u ontboden.

Celia.

Zijt gij tot bode bevorderd?

Toetssteen.

Neen, op mijn eer niet; maar mij werd geboden naar u toe te gaan.

Rosalinde.

Waar hebt gij dien eed geleerd, nar?

Toetssteen.

Wel van dien ridder, die bij zijn eer zwoer, dat de pannekoeken goed waren, en bij zijn eer zwoer, dat de mostaard niet deugde; welnu, ik kan verzekeren, dat de pannekoeken niet deugden en de mostaard goed was; en toch had de ridder geen valschen eed op zijn geweten.

Celia.

Hoe kunt gij dit uit den rijken schat van uw geleerdheid bewijzen?

Rosalinde.

Ja, komaan, laat uw wijsheid eens losbandig zijn.

Toetssteen.

Treed dan beiden vooruit; strijkt eens over uw kin, en zweert bij uw baarden, dat ik een schelm ben.

Celia.

Bij onze baarden, als wij ze hadden, dat zijt gij.

Toetssteen.

Bij mijn schelmerij, als ik ze had, dan was ik er een. Maar als gij zweert bij wat niet bestaat, dan hebt gij geen valschen eed gedaan; en evenmin deed het die ridder, toen hij bij zijn eer zwoer, want hij had dien nooit gehad; of als hij dien al gehad had, was hij dien al lang door zijn zweren kwijt, eer hij die pannekoeken of dien mostaard gezien had.

Celia.

Zeg eens, wie is het, dien gij bedoelt?

Toetssteen.

Een, die bij hertog Frederik, uw vader, zeer gezien is.

Celia.

Mijns vaders liefde is genoeg, om hem eer genoeg te geven. Geen woord verder over hem; gij hebt eerstdaags kans op de zweep, voor uwe vrijpostige beoordeeling.

Toetssteen.

Des te erger, als dwazen niet meer in hun wijsheid mogen zeggen, wat wijze lui in hun dwaasheid doen.

Celia.

Inderdaad, gij hebt gelijk; want sedert het beetjen wijsheid, dat dwazen hebben, tot zwijgen gebracht werd, maakt het beetjen dwaasheid, dat wijzen hebben, een groote vertooning. Daar komt monsieur Le Beau.

Rosalinde.

Met een mond vol nieuwtjens.

Celia.

Die hij ons zal doen slikken, zooals duiven haar jongen voeren.

Rosalinde.

Zoodat wij met nieuwtjens vetgemest zullen wezen.

(Le Beau *komt op.*)

Celia.

Uitmuntend, des te meer zullen wij op de markt gewild zijn. — Bonjour, monsieur Le Beau; wat is er voor nieuws?

Le Beau.

Schoone princes, gij hebt u een mooi gezicht laten ontglippen?

Celia.

Een gezicht ontglippen? Was het blond of bruin?

Le Beau.

Blond of bruin, jonkvrouw? Hoe zal ik daarop antwoorden?

Rosalinde.

Zooals geest en geluk het willen.

Toetssteen.

Of het blinde toeval bepaalt.

Celia.

Goed gezegd! dat werd daar nog wat aangevet!

Toetssteen.

Ja, als ik mijn stand niet ophoud, —

Rosalinde.

Dan valt gij op den neus; dit is zeker.

Le Beau.

Gij brengt mij in de war, dames; ik wilde u van een goeden worstelstrijd vertellen, waar u het gezicht van ontgaan is.

Rosalinde.

Vertel ons dan maar, hoe het er bij toe ging.

Le Beau.

Ik zal u het begin vertellen; en als het uw edelheden behaagt, kunt gij het einde zelve zien; want het beste moet nog komen; en zij komen hierheen, waar gij zijt, om het ten einde te brengen.

Celia.

Komaan, het begin dan, dat al dood en begraven is.

Le Beau.

Daar was een oud man met zijn drie zoons, —

Celia.

Dit begin doet denken aan een oud sprookjen.

Le Beau.

Drie knappe jongelingen, stevig gebouwd, en met een gelaat waarop te lezen was, —

Rosalinde.

„Allen die dit zien of hooren lezen, saluut!"

Le Beau.

De oudste van de drie worstelde met Charles, den worstelaar van den hertog; maar Charles wierp hem in een oogenblik neder en brak hem drie ribben, zoodat er weinig hoop op zijn leven is; en evenzoo bediende hij den tweede, en ook den derde. Ginds liggen zij; en de arme oude man, hun vader, maakt zulk een misbaar over hen, dat al de toeschouwers met hem mededoen in het weenen.

Rosalinde.

Ach!

Toetssteen.

Maar wat is nu het mooie gezicht, monsieur, dat den dames ontgaan is?

Le Beau.

Wel, dit, waar ik van vertelde.

Toetssteen.

Een mensch wordt toch met den dag wijzer! Het is de eerste maal van mijn leven, dat ik ribbenstukslaan een mooi damesgezicht heb hooren noemen.

Celia.

Ik ook, dit verzeker ik u.

Rosalinde.

En is er nu nog een ander, die dat getokkel op zijn borstkas wenscht te zien? is er wezenlijk nog iemand op gebroken ribben belust? — Zullen wij dat worstelen bijwonen, nichtjen?

Le Beau.

Gij moet wel, als gij hier blijft; want dit is de plaats voor den wedstrijd bestemd, en zij zijn op het punt van te beginnen.

Celia.

Ja waarlijk, ginds komen zij; laat ons nu blijven om het te zien.

(Trompetgeschal. Hertog FREDERIK, *Hovelingen*, ORLANDO, CHARLES, *en Gevolg komen op.)*

Hertog Frederik.

Nu, daar de jonge mensch naar geen raad wil luisteren, kome de straf van zijn vermetelheid op zijn eigen hoofd.

Rosalinde.

Is dat de man, daar ginds?

Le Beau.

Ja, mejonkvrouw.

Celia.

Ach, hij is te jong; maar toch, moed en vertrouwen stralen hem uit de oogen.

Hertog Frederik.

Zoo, dochter en nichtjen! zijt gij hier naar toe gekropen om den worstelstrijd te zien?

Rosalinde.

Ja, mijn vorst, als gij er ten minste verlof toe wilt geven.

Hertog Frederik.

Gij zult er weinig genoegen van hebben, dit verzeker ik u; de kansen staan al te ongelijk. Uit medelijden met de jeugd van den uitdager wilde ik het hem ernstig afraden, maar er is geen zeggen aan. Spreekt gij eens met hem, meisjens; ziet, of gij hem kunt overhalen.

Celia.

Roep hem hier, beste monsieur Le Beau.

Hertog Frederik.

Ja goed; maar ik wil er niet bij zijn.

(Hij verwijdert zich.)

Le Beau.

Monsieur de uitdager, de princessen wenschen u te spreken.

Orlando.

Ik ben tot haar dienst, met allen verschuldigden eerbied.

Rosalinde.

Jonkman, hebt gij den worstelaar Charles uitgedaagd?

Orlando.

Neen, schoone princes, hij is de algemeene uitdager; ik kom slechts op, evenals anderen, om mijn jeugdige kracht met hem te meten.

Celia.

Jonkman, uw moed is te stout voor uwe jaren. Gij hebt wreede bewijzen gezien van de kracht van dezen mensch. Kondt gij uzelven met uw eigen oordeel zien, of met uw eigen oordeel goed toetsen, dan zou de beduchtheid voor dit waagstuk u een meer gelijken wedstrijd aanraden. Wij bidden u, om uws zelfs wil, aan uw eigen behoud te denken en deze poging op te geven.

Rosalinde.

Ja, doe dat, jonkman; uw goede naam zal er niet door lijden. Het zal op ons verzoek zijn, dat de hertog den worstelstrijd niet door laat gaan.

Orlando.

Ik bid u, straf mij niet door ongunstig over mij te denken, omdat ik — ja, hierin beken ik mij zeer schuldig, — aan zulke schoone en uitnemende jonkvrouwen iets weiger. Laat toch uw schoone oogen en vriendelijke wenschen met mij zijn bij mijn proefstuk; lijd ik er de nederlaag bij, dan komt er slechts smaad over iemand, die nooit in eere was; word ik gedood, dan is er slechts iemand omgekomen, die niets beters wenscht. Ik zal mijn vrienden geen leed aandoen, want ik heb er geen om mij te beschreien, der wereld geen schade, want ik bezit er niets in; ik neem in de wereld alleen een plaats in, die beter bezet kan worden, als ik haar ontruim.

Rosalinde.

Het weinigjen kracht, dat ik bezit, wenschte ik, dat met u was.

Celia.

En het mijne ook, om het hare aan te vullen.

Rosalinde.

Vaarwel; de Hemel geve, dat het u beter ga dan ik vrees.

Celia.

Uws harten wensch geworde u!

Charles.

Kom, waar blijft die jonge vechtersbaas, die zoo verlangend is, zijne moeder, de aarde, te kussen?

Orlando.

Hier is hij, heer, maar zijn wenschen reiken zoo ver niet.

Hertog Frederik.

Gij zult niet meer dan ééne worsteling beproeven.

Charles.

Ik sta er uw hoogheid borg voor, dat gij hem niet tot een tweede zult overreden, nadat gij hem zoo dringend van de eerste hebt willen afbrengen.

Orlando.

Denkt gij ook later over mij te spotten, te voren behoort gij het niet te doen. Maar welaan!

Rosalinde.

Nu, Hercules sta u bij, jonkman.

Celia.

Ik wenschte, dat ik onzichtbaar was, om den sterken kerel een been te lichten!

(CHARLES *en* ORLANDO *worstelen.*)

Rosalinde.

O welk een heerlijk jonkman!

Celia.

Had ik een donderkeg in mijn oogen, dan wist ik wel, wie den grond meten zou.

(CHARLES *wordt nedergeworpen. Gejuich.*)

Hertog Frederik.

Niet verder, niet verder!

Orlando.

Maar ik betuig uw hoogheid, ik heb mij nog te nauwernood ingespannen.

Hertog Frederik.

Hoe gaat het, Charles?

Le Beau.

Hij kan niet spreken, heer.

Hertog Frederik.

Draagt hem weg.

(CHARLES *wordt weggedragen.*)

Hoe is uw naam, jonkman?

Orlando.

Orlando, mijn vorst, de jongste zoon van heer Roeland de Bois.

Hertog Frederik.

Waart gij de zoon eens and'ren, wien dan ook!
De wereld hield uw vader hoog in eere,
Maar altijd was hij tegen mij gekant.
Gij hadt mij meer door dezen strijd behaagd,
Zoo ge uit een ander stamhuis waart gesproten.
Het ga u wel; gij zijt een wakker jonkman;
Doch hadt ge een and'ren vader mij genoemd!

(Hertog FREDERIK *met Gevolg en* LE BEAU *af.)*

Celia.

Ware ik mijn vader, nichtjen, deed ik dit?

Orlando.

'k Ben trotscher, Roelands zoon, zijn jongste zoon,
Te zijn, dan dat ik ooit dien naam zou ruilen,
Al nam zelfs Freed'rik mij als erfzoon aan.

Rosalinde.

Mijn vader minde Roeland als zijn ziel;
En heel de wereld dacht zooals mijn vader;
Had ik den jonkman als zijn zoon gekend,
'k Had mijn verzoek door tranen aangedrongen,
Aleer hij 't lijf zoo waagde.

Celia.

Beste nichtjen,
Komaan, hem dank gebracht, hem opgebeurd!
Dit ruw en liefd'loos doen mijns vaders is mij
Een steek door 't hart. — Heer, hoogen lof verdient gij;
Blijft gij in 't minnen ook uw woord zoo trouw,
Als gij thans overtreft wat ieder wachtte,
Dan heil uw uitverkorene!

Rosalinde *(geeft hem een keten van haar hals).*

Edel jonkman,
Draag dit van mij, verstoot'ne van Fortuin,
Die, had haar hand de midd'len, meer zou geven. —
Kom, nichtjen!

Celia.

Ja. — Vaar, wakker jonkman, wel!

Orlando.

Kan ik niet zeggen: dank? Mijn beter deel
Ligt neergeveld, en wat nog overeind staat,
Is als een pop bij 't steekspel, roerloos, dood.

Rosalinde.

Hij roept ons; met mijn rang ontvlood mijn trots;
'k Vraag, wat hij wenscht. — Hebt gij geroepen, heer?
Schoon was uw worst'ling en gij overwont
Niet vijanden alleen.

Celia.

Kom, nichtjen, kom!

Rosalinde.

Ik kom reeds. — Vaar gij wel!

(Rosalinde *en* Celia *af.*)

Orlando.

Wat hartstocht slaat mijn tong in zwaren boei?
Ik kon niet spreken, schoon zij 't wenschte, en drong.
Ach, arme Orlando, gij zijt neergeveld;
Zoo niet door Charles, door een zwakker wezen!

(Le Beau *komt weder op.*)

Le Beau.

Uit vriendschap, beste heer, breng ik u raad:
Ontwijk dit oord. Ofschoon gij hoogen roem,
En liefde en waren bijval hebt verdiend,
Is toch des hertogs stemming heden zoo,
Dat hij, al wat gij hebt gedaan, miskent.
Hij heeft zijn grillen; van wat aard hij is,
Moogt gij beseffen, ik u niet onthullen.

Orlando.

Ik dank u, heer; maar zeg mij thans nog dit:
Wie van die twee, die bij het worst'len waren,
Is 's hertogs dochter?

Le Beau.

Geen een, naar beider aard en doen gerekend;
Maar toch, zijn dochter is de kleinste; de and're

Is des verbannen hertogs kind; verdreef
Haar oom den vader ook, hij hield de dochter
Als speelnoot bij de zijne; tweelingszusters
Zijn minder nauw verbonden dan die twee.
Doch in den laatsten tijd is onze hertog
Misnoegd, verbitterd op zijn lieve nicht,
En wel op geenen and'ren grond, dan dat
Het volk haar om haar lieflijk wezen roemt
En om haars goeden vaders wil beklaagt;
En, op mijn woord, licht breekt zijn wrok op haar
Eensklaps en heftig los. — Nu heer, vaarwel;
Wordt het eens beter in dit land, dan vraag ik
Uw verd'ren omgang, die tot vriendschap leid'!

Orlando.

Ik blijf u zeer verplicht, heer; vaar gij wel.

(Le Beau *af.*)

Thans voort, uit smook naar 't hol, waar smoring [wacht,
Uit vorstendwang in 's boozen broeders macht! —
Doch Rosalinde is hemelsch!

(Orlando *af.*)

DERDE TOONEEL.

Een kamer in het paleis.

Celia *en* Rosalinde *komen op.*

Celia.

Hoe is het, nichtjen? hoe is het, Rosalinde? Cupido zij u genadig! — Geen enkel woord?

Rosalinde.

Geen enkel; woorden zouden paarlen voor de honden zijn.

Celia.

Neen, uw woorden zijn te kostbaar om aan honden te worden voorgeworpen; werp er eenige mij toe; komaan, houd een rede, al praat gij mij doof.

Rosalinde.

Dan waren twee nichtjens verloren voor de maatschappij, als de eene doof was door een rede, en de ander doof voor alle rede.

Celia.

Maar is dat alles nu om uw vader?

Rosalinde.

Neen, ook wel wat om mijns vaders kind. O, hoe vol distels is deze alledaagsche wereld!

Celia.

Het zijn maar klissen, nichtjen, uit een zondaagsche dartelheid op u geworpen; als wij niet op de gebaande wegen gaan, vatten onze rokken ze van zelf vast.

Rosalinde.

Van mijn rok zou ik ze kunnen afschudden, maar deze klissen zitten hier, in mijn borst.

Celia.

Kuch ze weg.

Rosalinde.

'k Begon dat, kon dat H'm van mij hem voor mij winnen.

Celia.

Kom, kom, worstel met uw genegenheid!

Rosalinde.

O, die kiest partij voor een beter worstelaar dan ik ben.

Celia.

De hemel helpe u! Maar gij zult toch het mettertijd

wel met hem opnemen, al waagt gij u aan een nederlaag. — Maar geven wij nu scherts haar afscheid en spreken wij eens in goeden ernst. Is het mogelijk, dat gij zoo plotseling zoo deerlijk verliefd zijt geworden op heer Roeland's jongsten zoon?

Rosalinde.

De hertog, mijn vader, was zijn vader innig genegen.

Celia.

En volgt daaruit, dat gij den zoon innig genegen moet zijn? Gaat dit door, dan zou ik hem moeten haten, want mijn vader droeg zijnen vader een innigen haat toe; en toch, ik haat Orlando niet.

Rosalinde.

Neen, voorwaar, haat hem niet, om mijnentwille.

Celia.

Waarom zou ik ook? heeft hij zich niet goed gehouden?

Rosalinde.

Laat mij daarom innig van hem houden; en houd gij ook van hem, omdat ik het doe. — Zie, daar komt de hertog.

Celia.

Met oogen vol toorn.

(Hertog FREDERIK *komt op, van hovelingen vergezeld.)*

Hertog Frederik.

Jonkvrouw, verlaat met spoed, — 't is u geraden, —
Ons en ons hof.

Rosalinde.

Ik, oom?

Hertog Frederik.

Ja, nichtjen, gij!
Tien dagen geef ik u, maar treft men dan

U binnen twintig mijl aan van ons hof,
Dan is 't uw dood.

Rosalinde.

Ik smeek toch uw genade,
De kennis van mijn schuld mij mee te geven.
Wanneer ik van mijzelf ooit iets begrijp,
Of van mijn eigen wenschen kennis draag,
Als ik niet droom, als ik niet zinn'loos ben, —
Zooals ik acht van neen, — dan heb ik, oom,
Zelfs met geen enkel ongeboren denkbeeld
Uw hoogheid ooit gekrenkt.

Hertog Frederik.

Zoo spreken alle
Verraders; wieschen woorden ooit hen rein,
Dan waren zij als engelen onschuldig;
't Zij u genoeg, dat ik u niet vertrouw.

Rosalinde.

Kan mijn verraad uit uwen argwaan blijken?
Zeg mij ten minste, op welken schijn die rust.

Hertog Frederik.

Gij zijt uws vaders dochter, dit volsta.

Rosalinde.

Dit was ik, toen uw hoogheid hem onttroonde,
Dit was ik, toen uw hoogheid hem verbande.
Verraad, mijn vorst, is wis geen erfgoed, of,
Al ging 't op magen over, gold dit ooit
Voor mij? mijn vader pleegde nooit verraad.
Dus, waarde vorst, misken mij zóó niet, dat gij
Mijn arm persoontjen van verraad verdenkt.

Celia.

Mijn vorst en vader, hoor mij aan.

Hertog Frederik.

Ja, Celia, 'k liet om uwentwil haar blijven;
Want anders zwierf ze al met haar vader om.

Celia.

Ik smeekte toen niet, dat zij blijven mocht;
't Was uw wil en de stem van uw geweten.
Ik was toen nog te jong om haar te schatten;
Maar nu, nu ken ik haar; pleegt zij verraad
Dan doe ik 't ook. Wij sliepen altijd saam,
Ontwaakten, leerden, speelden, aten saam,
En waar wij gingen, altijd gingen wij
Gepaard als Juno's zwanen, onafscheid'lijk.

Hertog Frederik.

Ze is u te loos; haar zachte wijs van doen,
Ja zelfs haar zwijgen, haar gelatenheid,
Spreekt tot het volk, en dit beklaagt haar steeds.
Zottinnetjen, ze ontsteelt u uwen roem;
Gij wint in glans, gij straalt in deugden rijker,
Als zij van hier is. Neen, geen enkel woord;
Onwrikbaar, onherroep'lijk is het vonnis,
Dat ik daar sloeg. Zij is en blijft verbannen.

Celia.

Vel 't eigen vonnis over mij, mijn vorst;
Ik kan niet leven als zij mij verlaat.

Hertog Frederik.

O, gij zottin! — Gij nicht, neem u in acht,
Want overschrijdt ge uw dagen, op mijn eer,
Zoo waar mijn woord gewicht heeft, 't is uw dood.

(Hertog FREDERIK *en Gevolg af.)*

Celia.

Ach, arme Rosalind! waarheen? wilt gij
Van vader ruilen? Ik geef u den mijnen.
'k Bezweer u, wees niet meer bedroefd dan ik.

Rosalinde.

Ik heb meer reden.

Celia.

Neen, voorwaar niet, lieve;
Wees kalm; bedenk, ik ben 't, zijn dochter, die
De vorst verbannen heeft.

Rosalinde.

Dit deed hij niet.

Celia.

Niet, zegt ge? O dan mist Rosalind de liefde,
Die u moest leeren: gij en ik zijn één.
Wat! ons te scheiden! mij van u, mijn beste?
Zoek, vader, dan een andere erfgenaam!
Neen, overleggen wij, hoe wij ontvluchten,
Waarheen wij gaan, wat mee te nemen is;
Tracht niet alléén deze' ommekeer te dragen,
Uw leed alleen te torschen, zonder mij;
Want bij de zon, die bleek ziet om ons leed,
Zeg, wat gij wilt, maar ik ga met u mee.

Rosalinde.

Zeg eerst, waar gaan wij heen?

Celia.

Wij zoeken in 't Ardenner woud mijn oom.

Rosalinde.

Ach, wat gevaren kunnen ons bedreigen,
Twee meisjens op zoo verren tocht! Voor roovers
Is schoonheid nog verlokkender dan goud.

Celia.

Ik steek mij in een sober kleed, en geef
Met omber mijn gelaat een bruine kleur;
Doe even zoo, dan gaan wij onzes weegs,
En trekken niemands aandacht.

Rosalinde.

Waar' 't niet beter,
Daar ik toch ruim de lengte heb, dat ik
Door kleed en houding als een man mij voordeed?
Heb ik een flinke kortelas op zij,
Een jachtspriet in de hand, — al ligge in 't hart
Ook nog zoo groote vrouwlijke angst verscholen, —
Wij zien er dan toch fier, krijgshaftig uit,
Zooals wel andere mannenlafaards doen,
Die met hun uiterlijk er zich door heen slaan.

Celia.

Hoe moet ik u dan noemen, als gij man zijt?

Rosalinde.

Ik wil geen mind'ren naam dan van den page
Van Jupiter; onthoud dus: Ganymedes.
En welken naam kiest gij?

Celia.

Ik wil er een, die op mijn toestand slaat:
Niet langer Celia, maar Aliëna.

Rosalinde.

Maar, nichtjen, als wij van uws vaders hof
Den schalkschen nar eens trachtten weg te stelen?
Zou hij ons niet tot troost zijn op de reis?

Celia.

Die volgt mij wis de wijde wereld door;
Laat mij hem maar bepraten. Thans, juweelen,
Al wat wij kost'lijks hebben, saamgezocht,
Den juisten tijd bedacht, den besten weg,
Om de vervolging, die, als ik ontvlucht,
Ons dreigt, te ontgaan. En dan, met luchten voet,
Geen ballingschap, maar vrijheid te gemoet!

(Beiden af.)

I. 3 116.

TWEEDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Het Ardenner Woud.

De verdreven Hertog, AMIENS *en andere Edellieden komen op, in jachtgewaad.*

Hertog.

Nu, trouwe metgezellen, ballingbroeders,
Maakt niet gewoonte reeds dit leven zoeter
Dan dat van glimp en praal? Zijn deze wouden
Niet min gevaarvol dan 't afgunstig hof?
Hier treft ons enkel Adams straf, de wiss'ling
Der jaargetijden, slechts de kille tand
En 't booze razen van den winterstorm;
Als die mij bijt en op mijn lichaam blaast,
Tot ik van koude huiver, zeg ik lachend:
Dit is geen vleierij; raadslieden zijn het,
Die mij gevoelig leeren, wat ik ben.
Zoet is de kern des tegenspoeds, zooals
De pad, dat leelijk giftig dier, wel vaak
Een kostb'ren steen, vol heelkracht, bergt in 't hoofd.
Dit leven, vrij van 's werelds woelen, vindt
In boomen tongen, spreuken in de sprengen,
In steenen lessen, goeds in ieder ding.

Amiens.

Ik ruilde 't niet. — 't Is u een groote zegen,
Mijn vorst, in 't harde vonnis van Fortuin
Een zin, zoo zacht en zoet, te kunnen lezen.

Hertog.

Komt, willen wij ter jacht, wat wild gaan vellen?
Toch, 't gaat me aan 't hart, dien fraai gevlekten [stumpers,
Geboren burgers dezer woeste stad,
Op hunnen eigen grond met valschen pijl
De ronde dij te wonden.

Een Edelman.

Ja, mijn vorst,
Dit grieft den somb're peinzer Jacques zeer;
Hij zegt, dat gij aldus in 't doen van onrecht
Uw' broeder overtreft, die u verbande.
Vandaag nog slopen Amiens en ik
Stil achter hem; hij had zich aan den voet
Eens eiks gevleid, wiens oude wort'len 't beekjen
Begluren, dat door 't woud zich bruisend windt.
Juist kwam daar een verdwaald aêmechtig hert,
Dat door het schot des jagers was gewond,
Om uit te klagen; en, 't is waar, mijn vorst,
Dat arme schepsel hijgde en steunde zoo,
Dat telkenmaal zijn leed'ren kleed zich spande
Tot berstens toe; en dikke, ronde tranen
Vervolgden langs de' onnooz'len neus elkaâr,
Bedroevend snel; zoo stond de rosse stumper,
Door Jacques scherp met somber oog bespied,
Aan de' oeverzoom der snelle beek, en voegde
Zijn tranen bij haar nat.

Hertog.

En wat zeî Jacques?
Hij haalde uit dit gezicht wis zedelessen?

Edelman.

In duizend vergelijkingen. Vooreerst,
Dat tranenstorten in een vollen stroom: —
„Arm hert", zeî hij, „gij maakt een testament,
Als rijke luî; gij geeft uw overvloed
Aan wie te veel heeft." Dan, wijl 't dier alleen was,
Door al zijn vrienden in fluweel verlaten,
„'t Is waar", sprak hij, „ellende scheidt aldus
Den stroom des samenleving." Weldra sprong
Een kudde, die van 't maal kwam, 't hert voorbij
En schonk het zelfs geen groet. „Ja", zeide Jacques,
„Jaagt voort, gij stedelingen, wel doorvoed;
Dit is de mode. Waarom zoudt gij ook
Naar dien bankroeten armen drommel omzien?"
Zoo gaf hij smaad'lijk steek op steek aan heel
Het leven van het land, de stad, het hof,
Ja, ook aan dit ons leven, zwoer, dat wij
Niets dan geweld'naars. woestelingen zijn,
Ja, erger nog, omdat wij jagen, dooden,
Wat hier zijn eigen, rechte woning heeft.

Hertog.

En liet gij hem in die bepeinzing achter?

Een ander edelman.

Ja heer, aldoor het nokkend hert besprekend,
En tranen stortend.

Hertog.

Wijs mij, waar hij is.
Ik tref hem gaarne in zulke somb're vlagen,
Hij geeft dan veel te denken.

Tweede edelman.

Ik kan u daad'lijk bij hem brengen, heer.

(Allen af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een zaal in 't hertogelijk paleis.

Hertog FREDERIK, *Edellieden en Gevolg komen op.*

Hertog Frederik.

Hoe is het moog'lijk, dat haar niemand zag?
Dit kan niet zijn; neen, schurken hier aan 't hof
Zijn medeplichtig, hielpen, lieten 't toe.

Eerste Edelman.

'k Heb nagevraagd, maar niemand, die haar zag.
Haar kamervrouwen waren bij haar, toen zij
Te bedde ging; maar vonden 's morgens vroeg
Den schat van 't bed, haar meesteres, verdwenen.

Tweede Edelman.

Mijn vorst, de schelmsche nar, om wien uw hoogheid
Vaak plach te lachen, is almede zoek.
Hesperia, de juffer der princes,
Erkent, dat zij ter sluik beluisterd heeft,
Hoe uwe dochter en haar nicht den moed
En eed'le houding roemden van den worst'laar,
Die korts den forschen Charles overmocht,
En zij gelooft, dat, waar ze ook zijn gegaan,
Die jongling zeker haar geleider is.

Hertog Frederik.

Zend tot zijn broeder, haal dien vechtbaas hier;
En is hij weg, breng dan zijn broeder voor mij;
Dien scherp ik in, dat hij hem vind! Ga daad'lijk,
En laat niet af van 't navragen en zoeken,
Eer gij die dwaze vluchtelingen hebt.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Vóór het huis van Olivier.

ORLANDO *en* ADAM *ontmoeten elkander.*

Orlando.

Wie is daar?

Adam.

Wat! gij, mijn jonge meester? — Beste meester,
O mijn geliefde meester, evenbeeld
Van de' ouden Roeland, ach, wat doet gij hier?
Waarom zoo deugdrijk, zoo van elk bemind?
En waarom zijt gij edel, sterk en dapper?
Waarom belust den grofgeschonkten worst'laar
Van onzen wreev'len hertog te overmeest'ren?
Uw lof kwam al te spoedig voor u thuis.
Weet gij niet, meester, dat bij een'ge menschen
Hun eigen deugd zich steeds hun vijand toont?
Zoo is 't met u; uw gaven, lieve meester,
Verraden u, hoe goed en vroom zij schijnen.
O, welk een wereld is dit, waar het schoone
Voor hem, die 't pleegt en kweekt, vergiftig is!

Orlando.

Wat is er dan?

Adam.

O, gij rampzalig jong'ling!
Treed hier niet in, want binnen deze muren
Leeft hij, die al uw gaven dood'lijk haat.
Uw broeder — neen, geen broeder; — toch de zoon, —
Toch niet de zoon, — ik reken hem geen zoon
Van hem, dien 'k schier zijn vader had genoemd, —
Heeft van uw roem gehoord; en deze nacht

Wil hij 't verblijf, waar gij gewoonlijk slaapt,
Met u er in, verbranden; mist hem dit,
Dan staat hij u op and're wijs naar 't leven.
Het toeval heeft zijn opzet mij onthuld.
Dit is geen huis, het is een moord'naarshol;
Verfoei het, vrees het, neen, betreed het niet.

Orlando.

Waarheen dan, Adam, wilt gij, dat ik ga?

Adam.

Het doet er niet toe waar; kom hier slechts niet.

Orlando.

Wat! wilt ge, dat ik beed'len ga om broed,
Of rooverleeftocht afdwing met een boos,
Vermetel zwaard op de' openbaren weg?
Dit moet ik doen, iets anders weet ik niet;
En 'k doe 't toch nooit, het ga mij, hoe het ga.
Neen, eerder geef ik me aan de boosheid prijs,
Die, 't bloed vergeten, broederbloed belaagt.

Adam.

Neen, doe dit niet. Ik heb vijfhonderd kronen,
Van loon, bespaard ten tijde van uw' vader;
Het moest mij voedsterdiensten doen, wanneer
De kracht in de oude leden wierd verlamd
En grijsheid achtloos in den hoek gedrongen.
Neem dit, en Hij, die jonge raven voedt,
En wiens Voorzienigheid het muschjen spijst,
Vertroost' mijn ouderdom! Hier is het goud;
Ik geef 't u alles. Laat me uw dienaar zijn;
Al schijn ik oud, ik ben nog sterk en wakker,
Want nooit vervalschte ik in mijn jeugd met dranken,
Die prikk'len en verhitten, 's levens bloed;

En 'k streefde met gekoperd voorhoofd nooit
De midd'len na tot zwakheid en verval.
Dies is mijn oude dag een frissche winter,
Koud, maar weldadig. Laat mij met u gaan;
Ik zal u dienen als een jonge man
In al, wat gij verlangt en noodig hebt.

Orlando.

O, oude brave vriend, wat is het schoon,
Dat trouwe dienen van den vroeg'ren tijd!
Toen werd uit plicht, en niet om 't loon geslaafd!
Gij volgt niet, neen, de mode dezer dagen,
Nu niemand zwoegen wil, dan om wat winst,
En hij, die winst bekomt, in 't voordeel zelf
Zijn ijver smoort. Zoo is het niet met u.
Maar, oude, gij verpleegt een dorren boom,
Die zelfs geen enk'len bloesem meer kan geven
Tot loon van al uw stâge moeite en zorg.
Doch kom, wij gaan en blijven bij elkaâr.
Eer 't loon ten einde loopt van uwe jeugd,
Maakt ons een need'rig, vredig lot verheugd.

Adam.

Ik volg u, meester; ga slechts voor en bouw
Tot aan mijn jongsten snik vast op mijn trouw.
Van zestien jaar tot tachtig jaren schier
Was hier mijn huis, thans huis ik niet meer hier.
Zoek' een van zestien jaar fortuin, dit gaat;
Maar voor een tachtiger is 't wel wat laat;
Geen hooger gunst kan ik van 't lot verwerven,
Dan, effen met mijn meester, zacht te sterven.

(Beiden af.)

VIERDE TOONEEL.

Het Ardenner Woud.

ROSALINDE, *als* GANYMEDES *in jongelingskleeding*, CELIA, *als* ALIENA *in herderinnegewaad, en* TOETSSTEEN *komen op.*

Rosalinde.

O Jupiter! hoe afgemat zijn mijn levensgeesten!

Toetssteen.

Om mijn levensgeesten bekommer ik mij niet, als mijn beenen maar niet zoo vermoeid waren.

Rosalinde.

Ik zou er haast toe komen, mijn mannekleeding te schande te maken, door te schreien als een vrouw; maar ik moet het zwakkere vat vertroosten, want wambuis en hozen behooren zich kloekmoedig te toonen tegenover een vrouwerok. En dus, goedsmoeds, beste Aliena!

Celia.

Ik bid u, heb geduld en verdraag mijn moeheid; ik kan niet meer voort.

Toetssteen.

Wat mij betreft, ik wil liever uw moeheid dan uzelve verdragen; en toch, als ik u verdroeg, zou ik nog geen kruisdager wezen; want ik vermoed, dat gij kruis noch munt in de tasch hebt.

Rosalinde.

Hier zijn wij dan in het Ardenner Woud.

Toetssteen.

Ja, nu ben ik in de Ardennen, en des te grooter zotskap ben ik; want toen ik thuis was, had ik het vrij wat beter; maar reizigers moeten tevreden zijn.

Rosalinde.

Ja, wees dat maar, goede Toetssteen. — Kijkt eens, wie komen daar? een jonge man en een oude in ernstig gesprek.

(Corijn *en* Sylvius *komen op.*)

Corijn.

Zoo zult gij maken, dat ze u steeds versmaadt.

Sylvius.

O als gij wist, Corijn, hoe ik haar min!

Corijn.

Ik kan 't wel gissen, want eens minde ik ook.

Sylvius.

Neen, vriend, daar gij zoo oud zijt, gist gij 't nimmer;
Al waart gij eens een minnaar, o zoo trouw,
Als een ooit 's nachts op 't slaaploos leger zuchtte.
Maar zoo uw liefde eens als de mijne was, —
Al acht ik dat nooit een, als ik, beminde, —
Zeg dan tot hoeveel dwaze dolle daden
Uw hartstocht indertijd u heeft gebracht.

Corijn.

Tot duizenden, maar die ik ben vergeten.

Sylvius.

O, dan hebt gij zoo innig nooit bemind.
Staat u niet zelfs de kleinste dwaasheid voor,
Waartoe eenmaal de liefde u heeft gedreven,
Dan hebt gij nooit bemind;
Of hebt gij niet, als ik nu, door den lof
Van uw geliefde uw hoorders afgemat,
Dan hebt gij nooit bemind;
En scheurdet ge u niet van uw makkers los,

Eensklaps, als nu mijn hartstocht mij laat doen,
Dan hebt gij nooit bemind. — O, Phebe, Phebe, Phebe!
(SYLVIUS *af.*)

Rosalinde.

Ach, arme herder! 'k Peilde uw wond, en vind,
O grievend lot! de diepte van de mijne.

Toetssteen.

En ik van de mijne. Ik herinner mij, dat, toen ik verliefd was, ik mijn degen op een steen in stukken heb geslagen en hem toegevoegd, dat dit zijn loon was voor zijn nachtwandeling naar Hanna Lachbek; en ik herinner mij, dat ik haar waschklopper heb gekust, en ook de uiers van de koe, die zij met haar lieve opengesprongen handen had gemolken; en ik herinner mij, hoe ik de gouden erwteschil, die zij als sieraad gedragen had, in hare plaats liefkoosde, en er twee erwten uithaalde, maar die er ook weer in deed, zeggende met weenende tranen: „draag die om mijnentwille." Wij, echt verliefden, worden tot vreemde kapriolen meegesleept. Ja, terwijl alles in de natuur vergaat, gaat de dwaasheid van een verliefde natuur al bijzonder ver.

Rosalinde.

Gij spreekt wijzer, dan gij zelf gewaar wordt.

Toetssteen.

Och, ik zal mijn eigen wijsheid nimmer gewaar worden, voor ik er mijn schenen tegen stuk loop.

Rosalinde.

Ach, des schepers minnevier
Is geheel op mijn manier.

Toetssteen.

En op de mijne; maar 't begint te dooven.

Celia.

O, vraagt gij een van beiden aan dien man
Dat hij voor goud ons eenig eten reik',
Ik ben ter dood toe flauw.

Toetssteen.

Hé, dorper, hé!

Rosalinde.

Stil, nar, hij is uw broêr niet.

Corijn.

Wie roept?

Toetssteen.

Uw meerd'ren, man.

Corijn.

Dat zijn ze, of heel, heel min.

Rosalinde.

Houd stil toch, gij.
Ik wensch u goeden avond, vriend.

Corijn.

Ik u, beleefde heer, en zoo u allen.

Rosalinde.

Hoor, scheper, biedt dit woeste woud hier ergens
Gastvrijheid aan voor dankbaarheid of goud,
Breng ons er heen om te eten en te rusten.
Dit jonge meisje' is afgemat van 't zwerven
En smacht naar laafnis.

Corijn.

Lieve heer, 'k beklaag haar,
En 'k wenschte, meer om haar dan voor mijzelf,
Dat ik meer midd'len had om haar te laven;
Maar ik ben scheper in eens anders dienst,
En scheer niet zelf de schapen, die ik hoed;

Mijn meester valt wat vrekkig van natuur,
En 't deert hem niet, of hij den weg ten heme
Door daden van barmhartigheid zich baant.
En verder staan zijn kudde, kooi en weiden
Nu juist te koop en aan de schaapskooi is
Door zijn afwezigheid juist niets, wat u
Verkwikken kan; maar komt, ziet wat er is;
Is 't iets, ik zet het gaarne u op den disch.

Rosalinde.

Is er een kooper voor zijn kudde en weiden?

Corijn.

Die jonge herder, dien gij pas hier zaagt,
Maar die zich luttel om een koop bekreunt.

Rosalinde.

Ik bid u, kan 't met eerlijkheid bestaan,
Koop gij voor ons de weiden, kudde en stulp;
Wij geven u het geld om 't te betalen.

Celia.

En hooger loon. Dit oord bevalt mij goed,
En gaarne wil ik hier mijn leven slijten.

Corijn.

Zóoveel is zeker, 't boeltjen is te koop.
Komt met mij, en bevalt u wat gij hoort
Van grond en opbrengst en de wijs van leven,
Dan hebt ge een knecht, zoo trouw als een er loopt,
En die het gaarne daad'lijk voor u koopt.

(Allen af.)

VIJFDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

AMIENS, JACQUES *en andere Edellieden komen op.*

Amiens.

Lied.

Al wie in 't groene woud
Van vredig leven houdt,
En graag een liedjen zingt,
Als 't vogelkeeltjen klinkt,
Die vlij' zich hier neder, hier neder;
Niets, dat in 't veld
Hem grieft of kwelt,
Dan koû soms en ruw weder.

Jacques.

Ga voort, ga voort! bid ik u, ga voort!

Amiens.

Het zal u melancholiek maken, heer Jacques.

Jacques.

Dit zal mij welkom zijn. Ga voort! ik bid u, ga voort! Ik kan melancholie zuigen uit een lied, zooals een wezel eieren uitzuigt. Ga voort; ik bid u, ga voort.

Amiens.

Mijn stem is niet glad; ik weet, dat ik u niet bevallen kan.

Jacques.

Ik verlang niet, dat gij mij bevalt; ik verlang alleen, dat gij zingt. Kom, ga voort; de volgende stanza. Zoo noemt gij die dingen immers: stanza's?

Amiens.

Zooals gij wilt, heer Jacques.

Jacques.

Neen, ik behoef hun namen niet te weten; ik heb ze niet te dagvaarden. Wilt gij zingen?

Amiens.

Veeleer op uw verzoek, dan om mijzelven te bevallen.

Jacques.

Nu dan, als ik ooit een sterveling bedank, wil ik u bedanken; maar wat zij complimenten noemen, is als de ontmoeting van twee bavianen; en als iemand mij hartelijk dank zegt, is het mij, alsof ik hem een stooter gegeven heb, en hij mij bedelaarsdank teruggeeft. Komaan, zingt op; en wie niet wil, houde den mond.

Amiens.

Nu, ik wil het liedjen uitzingen. — Heeren, maakt ondertusschen de tafel in orde; de hertog wil onder dezen boom wat gebruiken. — Hij heeft al den geheelen dag naar u uitgekeken.

Jacques.

En ik ben er den geheelen dag op uit geweest om hem te ontloopen. Voor mij houdt hij te veel van disputeeren. Ik laat mijn gedachten over even zooveel dingen gaan als hij, maar ik dank er den hemel voor en maak er geen beweging van. Komt, kweelt op, komt!

Allen te zamen.

Lied.

Wie naar geen ambten streeft,
Liefst als een vogel leeft,
Zijn spijs zelf plukt en jaagt,
Naar fijner kost niet vraagt,
Die vlij' zich hier neder, hier neder;
Niets, dat in 't veld
Hem plaagt of kwelt,
Dan koû soms en ruw weder.

Jacques.

Ik wil u een vers zeggen op deze wijs, dat ik gisteren, mijn dichtgeest ten spijt, gemaakt heb.

Amiens.

En ik wil het zingen.

Jacques.

Zoo is het:

Wie uit een dwaze gril
Een ezel worden wil,
En huis en hof en staat
Voor heide en bosch verlaat, —
Abazen, abazen, abazen!
Hierheen gesneld!
Ik wijs in 't veld
Hem hier zijn evendwazen.

Amiens.

Wat wil dat zeggen: „Abazen"?

Jacques.

't Is een Grieksch tooverwoord, om narren binnen een kring te roepen. Ik ga slapen, als ik kan; lukt dit niet, dan wil ik alle eerstgeborenen van Egypteland verwenschen.

Amiens.

En ik ga den hertog opzoeken; zijn maal is gereed.

(Allen naar verscheidene kanten af.)

ZESDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

Orlando *en* Adam *komen op.*

Adam.

Beste meester, ik kan niet verder; ach, ik sterf van honger! Hier leg ik mij neer en neem de maat van mijn graf. Vaarwel, goede meester!

Orlando.

Komaan, Adam, hoe is het? hebt gij niet meer hart in 't lijf? Leef nog wat, verman u wat, vervroolijk u wat! Als dit woeste woud iets wilds voortbrengt, zal ik er spijs voor zijn, of het u als spijze brengen. Uw verbeelding is den dood meer nabij, dan uw krachten het zijn. Wees om mijnentwil getroost; houd den dood nog een poos een armslengte van u af; ik ben dadelijk weer bij u; en als ik u niet wat te eten breng, geef ik u verlof om te sterven; maar als gij sterft, vóór ik terug ben, steekt gij den draak met al mijn moeite. Dit helpt! gij kijkt weer vroolijker; en ik ben in een ommezien terug. — Maar gij ligt daar op den tocht; kom, ik wil u op een beschutte plaats dragen, en gij zult niet bij gebreke van een maal sterven, als er in deze wildernis iets levends is. Komaan, moed gevat, beste Adam!

(Beiden af.)

ZEVENDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

Een aangerechte disch. De Hertog, Amiens, *Edellieden en Anderen komen op.*

Hertog.

Ik denk, hij werd tot een gediert' van 't woud,
Want nergens vind ik hem in mansgedaante.

Eerste Edelman.

Hij ging, mijn vorst, zoo juist van hier; hij was
Hier vroolijk, hoorde zelfs een lied mee aan.

Hertog.

Wordt hij, gansch wanklank, muzikaal, dan dreigt

Der spheren harmonie ontstemd te worden. —
Ga, zoek hem; zeg, dat ik hem spreken wil.

Eerste Edelman.

Hij haalt mij 't zoeken uit en komt daar aan.

(JACQUES *komt op.*)

Hertog.

Hoe is het, heerschap, vergt gij van uw vrienden
Geflikflooi, om uw bijzijn hun te gunnen?
Wat! zijt gij vroolijk? gij?

Jacques.

Een nar, een nar! — Ik trof een nar in 't woud,
Een bonten nar! — wat jammerlijke wereld! —
Zoo waar ik leef, ik heb een nar ontmoet;
Die vlijde zich op 't gras daar in het zonnetjen,
En schimpte op vrouw Fortuin in goede taal,
In keur van taal; en toch een bonte nar!
„Goê morgen, nar!" zeî ik; „Neen, heer," zeî hij,
„Noem mij geen nar, eer mij Fortuin de kaart geeft."
Toen haalde hij een uurwerk uit zijn zak,
En keek er op met somb'ren, doffen blik,
En sprak met diepe wijsheid: „'t Is nu tien;
„Zoo ziet men duid'lijk," zeî hij, „'s werelds loop;
„Nog pas een uur geleden was het negen,
„En over nog een uur is 't al weer elf;
„Van uur tot uur, ja, rijpen wij en rijpen;
„Van uur tot uur, ja, rotten wij en rotten;
„En dit geeft dan een sprookjen." Toen die nar
Zoo tijdsbespiegelingen hield, begonnen
Mijn longen luid te kraaien als een haan,
Dat narren soms zoo diepe denkers zijn;
En 'k lachte, lachte, lachte, op 't uurwerk af,
Wel ruim een uur. — O brave, wijze nar!
O wakk're nar! Dat bonte pak, wat dracht!

Hertog.

Wat is dat voor een nar?

Jacques.

Een noob'le nar! — Hij was weleer een hoov'ling,
En zegt, dat, zijn de vrouwen jong en schoon,
Zij ook de gaaf bezitten van 't te weten.
Zijn brein, zoo droog als restjens scheepsbeschuit,
Heeft hij gepropt met vreemde spreuken, vol
Opmerkingsgeest; en geeft die wijsheid lucht,
Verminkt, bij stukjens. — O, ware ik een nar!
Mijn hoogste wensch is 't bonte narrepak!

Hertog.

Gij zult het hebben.

Jacques.

Ik verlang niets meer;
Mits gij dan uit uw beter oordeel wiedt
Elk denkbeeld, dat er spruiten mocht, dat ik
Een wijze ben. Daarbij eisch ik de vrijheid,
Een vrijheid, onbeperkt als van den wind,
Te blazen op wien ook, naar narrenrecht.
En wie mijn dwaasheid meest gevoelig treft,
Die moeten 't meeste lachen. En waarom?
't Waarom? wel, 't is te vinden als het kerkpad;
Want wien een nar met diepe wijsheid treft,
Doet overdwaas, zoo hij, hoe fel de steek
Hem grieve, een spier vertrekt; want anders wordt
Door de ongerichte pijlen van den nar
De dwaasheid van den wijze blootgelegd.
Steek me in mijn narrepak; geef mij verlof,
Vrij uit te spreken, en ik zal de wereld,
Hoe voos, bedorven en onrein, doorzuiv'ren,
Als zij mijn midd'len maar geduldig neemt.

Hertog.

O, schande op u; ik weet, wat gij zoudt doen.

Jacques.

Wat, voor den drommel, zou ik doen dan goed?

Hertog.

Recht booze zonde, als gij op zonde raast;
Want gij zijt zelf een woesteling geweest,
Een slaaf, niet min dan 't vee, der zinn'lijkheid;
En wat verdorvenheid of ziekte of kwaal
Gij als de vrucht dier bandeloosheid pluktet,
Dat wierpt gij dan der gansche wereld voor.

Jacques.

Hoe! wie vaart tegen hoogmoed uit,
En klaagt daarmee een enk'len trotschaard aan?
Zwelt trots niet, als de zee, steeds hoog en hooger,
Tot al zijn midd'len, uitgeput, gaan ebben?
En welke burgervrouw noem ik bij naam,
Als ik beweer, dat kleine burgervrouwen
Den krommen rug met vorstenpronk behangen?
Wie dient een klacht in, dat ik haar bedoel,
Wanneer haar buurvrouw juist zoo is als zij?
En voegt een man van lagen stand mij toe,
Dat ik zijn pronk'rig kleed toch niet betaal,
Toont niet zijn waan, dat ik op hem gedoeld heb,
Hoe mijn verwijt juist bij zijn dwaasheid past?
Komaan, hoe is 't nu? toon mij aan, waardoor
Mijn taal hem krenkte; paste zij op hem,
Dan krenkte hij zich zelf; en loopt hij vrij,
Dan vliegt zij als een wilde gans in 't rond,
Door niemand opgeëischt. — Doch — wie komt daar?

(Orlando *komt op, met getrokken zwaard.*)

Orlando.

Laat af, eet niets.

Jacques.

Wel, 'k heb nog niets gegeten.

Orlando.

En 'k stuit het, tot de nooddruft is bediend.

Jacques.

Wat voor een haan zou 't wezen, die daar kraait?

Hertog.

Schonk u 't gebrek dien dollen moed, jong man,
Of is 't verachting van beschaafde zeden,
Dat gij geen spoor zelfs van beleefdheid toont?

Orlando.

Gij troft in eens mijn pols; de scherpe doorn
Van bitt'ren nood heeft mij beleefdheids schijn
Ontroofd; toch groeide ik op in 't hart des lands,
En heb beschaving. Doch nog eens, laat af!
Hij sterft, die aan deez' vruchten waagt te raken,
Eer ik en mijne nooddruft zijn voldaan.

Jacques.

En is geen rede in staat u te voldoen,
Dan moet ik sterven.

Hertog.

Wat is uw wensch? — Doch vriend'lijkheid dwingt meer,
Dan ooit uw dwang tot vriend'lijkheid ons stemt.

Orlando.

Ik sterf bijna van honger; geef mij spijze!

Hertog.

Zit neder, eet; wees welkom aan deez' disch.

Orlando.

Spreekt gij zoo vriend'lijk, o vergeef mij dan!
Mij dacht, dat alles woest hier wezen zou;
En daarom nam ik toon en houding aan
Van t barsch bevel. Doch, wie gij wezen moogt,
Die in deze ontoegank'lijke eenzaamheid

En onder 't dak van deze somb're takken
De slepende uren zorgloos laat vergaan, —
Als gij ooit beet're dagen hebt gekend,
Ooit waart, waar klokken ten gebede roepen,
Ooit aanzat aan den disch eens eed'len mans,
Ooit u een traan van 't ooglid hebt gewischt,
En weet, wat troosten is en troost te ontvangen,
Dan zij zachtmoedigheid mijn sterkste dwang;
Dit hoop ik thans, en bloos, en berg mijn zwaard.

Hertog.

Wáar is het, dat wij beter dagen kenden,
Door heil'ge klokken kerkwaarts zijn genood,
Met eed'len spijsden, vocht van de oogen wischten,
Door 't heiligst medelijden ons ontlokt;
En daarom, zet u neer in vriend'lijkheid,
En neem naar wensch van wat hier is, al wat
U in uw nood van dienste wezen kan.

Orlando.

Verschuif alsdan uw maal een wijl, opdat
Ik als een hinde hier mijn jong ga halen,
En 't voedsel reik'. Ginds ligt een oud arm man,
Die meen'gen moeden stap uit lout're liefde
Mij nagehinkt heeft. Voor hij eerst gelaafd is, —
Die dubbel kwijnt, door ouderdom en honger, —
Raak ik geen enk'le bete aan.

Hertog.

Ga hem halen,
En wij ook eten niets, totdat gij keert.

Orlando.

Ik dank u, wees voor uwen troost gezegend!

(Orlando *af.*)

Hertog.

Gij ziet, niet wij alleen zijn ongelukkig;

Op 't groot tooneel der wereld worden meer
Treurspelen opgevoerd dan 't een, waarin
Wij spelen.

Jacques.

Heel de wereld is tooneel;
En mannen, vrouwen, allen, enkel spelers.
Zij komen op en treden weder af;
En elk vervult in 't leven vele rollen,
In zeven levenstrappen. Eerst, het wicht,
Dat in der voedster armen krijt en spuwt;
Dan, 't grienend schoolkind, dat met boekentasch
En held're morgentronie, als een slak,
Ongaarne, schoolwaarts kruipt. Dan, de verliefde,
Die in een weevol lied op liefstes oogen
Gelijk een blaasbalh zucht. Dan de soldaat,
Vol dolle vloeken, baardig als een panther,
Prat op zijn eer, opvliegend, tuk op vechten,
De zeepbel, roem genaamd, najagend in
Den mond zelfs van 't geschut. En dan, de rechter,
Met mooi rond buikjen, met kapuin gevoerd,
Met strengen blik en net geknipten baard,
Vol fraaie spreuken en gestolen wijsheid;
En zoo speelt die zijn rol. De zesde trap
Vervormt tot maag'ren Pantalon, op muilen,
Den neus gebrild, de leed'ren tasch op zij;
Zijn jong'lingshozen, trouw bewaard, een wereld
Te wijd voor 't spillig been; zijn zware stem,
Tot den discant van 't kind op nieuw verfijnd,
Piept, fluit nu schril. Het eindtooneel, waarmeê
Dit stuk, vol vreemde wisselingen, sluit,
Is tweede kindschheid, suffen en vergeten,
Gezicht en tanden, smaak en alles kwijt.

(Orlando *komt terug, met* Adam.)

II. 7. 137.

Hertog.

Welkom, zet neêr uw eerbiedwaarden last,
En laat hem eten.

Orlando.

Hart'lijk dank voor hem.

Adam.

Ja, wel moogt gij het doen;
Want nauw'lijks kan ik u mijn dank betuigen.

Hertog.

Welkom, tast toe; en 'k zal u thans niet storen
Door u te vragen naar uw levensloop.
Komaan, muziek; en zing iets, waarde neef!

Amiens.

Lied.

Blaas, blaas, gij winterwind!
Gij zijt niet valsch gezind,
Als menschenondank is;
En daar men nooit u ziet,
Zijt gij zoo schrikk'lijk niet,
Schoon zonder deerenis.
Hoezee, roept hoezee voor het groen van de boomen!
Vaak vriendschap is veinzen, vaak liefde maar droomen;
Dus hoezee voor de boomen,
En dart'lende stroomen!

Snijd, lucht, maak ijs en rijm;
Hoe fel uw tand ook vlijm',
Vergeten weldaân meer!
Schoon gij de stroomen remt,
Niets, dat het bloed zoo stremt,
Als vriendschaps ommekeer!
Hoezee, roept hoezee voor het groen van de boomen!
Vaak vriendschap is veinzen, enz.

Hertog.

Zoo gij de zoon des goeden Roelands zijt,
Gelijk gij mij oprecht hebt toegefluisterd,
En ook mijn oog getuigt, dat in u 't beeld
Uws vaders leven ziet in alle trekken,
Dan hart'lijk welkom hier. Ik ben de hertog,
Uws vaders vriend. Kom met mij in mijn grot,
En deel mij al uw lotgevallen mee.
Gij, goede grijsaard, welkom als uw meester. —
Steunt hem! — Geef mij de hand, en niet gedraald,
Maar spoedig mij uw levensloop verhaald.

(Allen af.)

DERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Een zaal in het hertogelijk paleis.

Hertog FREDERIK, OLIVIER *en Gevolg komen op.*

Hertog Frederik.

Sinds niet gezien? Heer, heer, dit kan niet zijn;
Was 't meeste van mijn wezen niet genade,
Dan zocht mijn wraak zich niet veraf een doel,
Nu gij in mijn bereik zijt. Doch pas op,
En vind uw broeder, waar hij wezen moog';
Zoek hem met kaarsen, breng hem dood of levend,
Hier, binnen 't jaar; of keer hier nimmer weer,
Om in ons rijk uw onderhoud te zoeken.
Wij leggen op uw land, op alles, wat
Gij 't uwe noemt, zoo ver 't iets is, beslag,
Tot gij van de verdenking, die wij voeden,
U vrij kunt pleiten met uws broeders mond.

Olivier.

O, kende uw hoogheid slechts mijn hart in deze;
Nooit, niet in 't minst, had ik mijn broeder lief.

Hertog Frederik.

Te meer zijt gij een schurk. — Stoot hem de deur uit;
En door mijn ambtenaren zij 't beslag
Beteekend op zijn huis en landerijën.
Dit zij met spoed gedaan; — en weg met hem!
(Allen af.)

TWEEDE TOONEEL.

Het Ardenner Woud.

ORLANDO *komt op, met een papier, dat hij aan een boom hangt.*

Orlando.

Tuig daar, mijn vers, van haar, die ik vereer!
En gij, driewerf gekroonde nachtgodes,
Uw kuische blik zie uit uw bleeke spheer,
Den naam hier van mijn ziel, uw jageres!
O, Rosalind', dit woud bewaar' mijn schrift!
Zoo vind', wie onder deze boomen dwaalt,
Alom mijn denken in hun schors gegrift,
Alom uw deugd gestaafd, in dicht gemaald.
Op, op, Orlando! ied're boom doe lezen
Die eene, schoon en kuisch en nooit volprezen!
(ORLANDO *af.*)

(CORIJN *en* TOETSSTEEN *komen op.*)

Corijn.

En hoe bevalt u dit herdersleven, sinjeur Toetssteen?

Toetssteen.

Ja, om de waarheid te zeggen, scheper, op zichzelf beschouwd, is het een goed leven; maar in aanmerking genomen, dat het een herdersleven is, is het niets waard.

In aanmerking genomen, dat het een eenzaam leven is, bevalt het mij goed; maar in aanmerking genomen, dat het zoo stil is, is het een erbarmelijk leven. Verder, in aanmerking genomen, dat het een landleven is, behaagt het mij wel; maar in aanmerking genomen, dat het geen hofleven is, is het landziekig. Voor zoo ver het een zuinig leven is, ziet gij, is het wel naar mijn smaak; maar, voor zoo ver het geen rijkelijk leven is, is mijn maag er volstrekt niet mee ingenomen. Hebt gij ook wat aan de wijsbegeerte gedaan, scheper?

Corijn.

Niet meer, dan dat ik weet, dat iemand, hoe zieker hij is, zich minder pleizierig voelt; en dat wie geen geld, geen goed en geen tevredenheid heeft, drie goede vrienden minder heeft; dat regen de eigenschap heeft van nat te maken, en vuur van te branden; dat een goede weide vette schapen maakt, en dat een voorname reden van de nacht is, het wegzijn van de zon; dat hij, die noch door natuur noch door kunst tot verstand is gekomen, alle reden heeft over zijn opvoeding te klagen, of van een heel dom geslacht moet wezen.

Toetssteen.

Kijk, zoowaar een wijsgeer in zijn onnoozelheid! Zijt gij ooit aan het hof geweest, scheper?

Corijn.

Neen, waarlijk niet.

Toetssteen.

Dan komt gij in de hel terecht.

Corijn.

Nu, ik hoop toch —

Toetssteen.

Waarachtig, gij wordt gebraden, evenals een slecht gebraden ei, aldoor aan één kant.

Corijn.

Omdat ik nooit aan het hof geweest ben? Hoe zoo?

Toetssteen.

Wel, als gij nooit aan het hof geweest zijt, hebt ge nooit gezien, hoe gij u moet gedragen; en dus moet uw gedrag slecht zijn; en slechtheid is zonde; en zonde is verdoemenis. Gij verkeert in een bedenkelijken toestand, scheper.

Corijn.

Volstrekt niet, Toetssteen; want wat aan het hof goede gedragingen zijn, is even belachlijk op het land, als de manieren van het land bespottelijk zijn aan het hof. Gij hebt mij verteld, dat zij aan het hof niet wuiven met de hand, maar dat ze de handen kussen; die hoffelijkheid zou onzindelijk wezen, als hovelingen herders waren.

Toetssteen.

Bewijs dit, kort; kom, bewijs het.

Corijn.

Wel, wij moeten telkens onze ooien aanvatten, en haar vel is vettig, zooals ge weet.

Toetssteen.

Wel, zweeten dan de handen van onze hovelingen niet? En is de vettigheid van een schaap niet even gezond, als het zweet van een mensch? Onnoozel! onnoozel! Een beter bewijs! komaan!

Corijn.

Bovendien, onze handen zijn hard.

Toetssteen.

Des te beter zullen uw lippen ze voelen; alweer onnoozel! Een meer afdoend bewijs; komaan!

Corijn.

En ze zijn vaak geheel geteerd met het insmeren van onze schapen; en zoudt gij willen dat wij teer kusten? De handen van de hovelingen geuren naar civet.

Toetssteen.

O, onnoozele hals! gij wormenaas in vergelijking van een goed stuk vleesch! Neem leering aan van de wijzen, en bedenk: civet is van een minder komaf dan teer; het is de onzindelijkheid van een kat. Een beter bewijs, scheper!

Corijn.

Gij hebt voor mij te veel hovelingsgeest; ik zal er maar in berusten.

Toetssteen.

Wat! in het braden in de hel? God help' u, onnoozele kerel! God late u de schillen van de oogen vallen! gij hebt er parels op.

Corijn.

Vriend, ik ben een eerlijk daglooner; ik verdien mijn kost en mijn kleeding, draag niemand haat toe, benijd niemand zijn geluk, verheug mij in een andermans welvaren, en schik mij in mijn leed; en mijn grootste trots is, mijn ooien te zien grazen en mijn lammeren te zien zuigen.

Toetssteen.

Dat is al weer een onnoozele zonde van u, dat gij de ooien en rammen bij elkander brengt, en u niet schaamt uw levensonderhoud te zoeken in de samenparing van vee; dat gij voor koppelaar speelt bij een belhamel, en een eenjarig ooilam aan een krompootigen, ouden, groothoornigen ram overlevert, tegen alle gezonde huwelijksregels in. Als gij hiervoor niet in de hel komt,

is het, omdat de duivel niet van schepers gediend blieft; want ik kan anders niet zien, hoe gij het ontloopt.

Corijn.

Daar komt de jonge heer Ganymedes, de broeder van mijn nieuwe meesteres.

(ROSALINDE *komt op, met een blad papier in de hand.*)

Rosalinde *(leest).*

„Zoek van oost tot west, gij vindt
Geen juweel als Rosalind.
Overal zweeft op den wind
De eeuw'ge roem van Rosalind.
't Stralendst oog is dof en blind
Bij den blik van Rosalind.
Nimmer lachjen harten bindt,
Als de lach van Rosalind."

Toetssteen.

Zoo wil ik u wel acht jaren aan één stuk rijmen, de uren van eten, drinken en slapen afgerekend; het is de echte boterboerinnendraf, als ze achter elkaar naar de markt gaan.

Rosalinde.

Loop, nar!

Toetssteen.

Voor een proefjen:

„Zoekt een hert een lieve hind',
O het zoek' slechts Rosalind.
Is een katjen teergezind,
Zoo, ik zweer 't, is Rosalind.
Als de boon een staak omwindt,
Doet zij juist als Rosalind.
Schoon de maaier garven bind',
Schooner oogst is Rosalind.

Maar zij 't nootje' ook zoet, gij vindt
Wrang de schil bij Rosalind.
Wie het geurigst roosjen mint,
Prikt zich licht aan Rosalind."

Dat is daar juist de valsche versgalop; waarom geeft gij u daarmee af?

Rosalinde.

Stil, dwaze nar! ik vond dit aan een boom.

Toetssteen.

Nu voorwaar, die boom draagt slechte vruchten.

Rosalinde.

Ik zal er u op enten, en dan op u een mispeltak; dat geeft dan de vroegste vrucht van de heele streek; want gij zijt al verrot, eer gij half rijp zijt, en dit is eigenlijk het ware van een mispel.

Toetssteen.

Gesproken hebt gij; maar of het wijs is of niet, mogen de boomen van het woud beoordeelen.

(Celia *komt op, met een stuk papier in de hand.*)

Rosalinde.

Stil,
Daar komt mijn zuster, lezend; ga ter zij.

Celia *(leest).*

„Zou deez' wildernisse zwijgen,
Wijl zij onbevolkt is? Neen;
Tongen hang ik aan de twijgen,
Spreuken sprekend, ongemeen.
Deze meld', hoe 's menschen leven
Niets dan pelgrimszwerven blijkt,
En zijn woelen, al zijn streven,
Na een spanne tijds bezwijkt;

Gene klaag', dat trouw verzwakken,
Omslaan kan tot liefdebreuk; —
Maar aan de allerschoonste takken,
Of aan 't eind van ied're spreuk,
Zal men Rosalinde lezen;
Aan een ieg'lijk tuig ik, dat
's Hemels gunst in één, één wezen
Alle schoon heeft saamgevat.
Hij beval Natuur te zwoegen
En het eêlste, nog vereêld,
Tot één schoonheid saam te voegen;
En ziedaar, Natuur ontsteelt
Helena het schoon der wang,
Fierheid aan Cleopatra,
Atalant' den luchten gang,
Kuischheid aan Lucretia.
Zoo heeft der goden hooge raad
Rosalinde saamgesteld
Uit veler hart, oog, mond, gelaat,
Uit alle gaven, 't hoogst geteld.
Dit heeft de hemel haar gegeven,
Met mij tot slaaf, in dood en leven.

Rosalinde.

O allergenadigste Jupiter! — met wat een vervelende liefdepreek hebt gij uwe parochianen vermoeid, zonder zelfs een enkele keer uit te roepen: „heb maar geduld, lieve vrienden!"

Celia.

Ei, ei, ruggevrienden! — Scheper, ga eens een eindjen weg, en ga gij met hem mee, knaap!

Toetssteen.

Kom, scheper, een eervollen terugtocht! zoo niet met pak en zak, toch met tasch en staf!

(CORIJN *en* TOETSSTEEN *af.*)

III. 2, 141.

Celia.

Hebt gij die verzen gehoord?

Rosalinde.

O ja, ik heb ze allen gehoord, en nog wat er bij; want sommige hadden meer voeten, dan de verzen dragen konden.

Celia.

Dat doet er niet toe; de voeten kunnen de verzen dragen.

Rosalinde.

Ja, maar de voeten waren lam, en konden zich buiten het vers niet staande houden; en daarom stonden zij ook lam in het vers.

Celia.

Maar hebt gij zonder verwondering gehoord, dat uw naam hier overal aan de boomen gehangen en in de schors gesneden wordt?

Rosalinde.

Ik was voor uw komst al zeven dagen van de negen over het wonder heen; want zie, wat ik daar aan een palmboom gevonden heb. Ik ben nooit zoo berijmd geworden sinds Pythagoras' tijd, toen ik een Iersche rat was, zooals mij nog flauw voorstaat.

Celia.

Raadt gij niet, wie dit hier doet?

Rosalinde.

Is het een man?

Celia.

Met een keten, dien gij eens gedragen hebt, om den hals. Krijgt gij een kleur?

Rosalinde.

Ik bid u, wie is het?

Celia.

O Heere, Heere, 't is voor vrienden wel een moeilijk ding elkaâr te treffen; maar bergen worden wel door aardbevingen verzet en komen dan samen.

Rosalinde.

Neen, maar wie is het?

Celia.

Is het mogelijk?

Rosalinde.

Neen, maar ik bid u nu, met den allerdringendsten aandrang, zeg mij toch wie het is.

Celia.

O wonderbaar, wonderbaar, en allerwonderbaarlijkst wonderbaar! en nog eens wonderbaar, en eindelijk, alleronuitsprekelijkst wonderbaar!

Rosalinde.

O, heb meêlij met mijn ongeduld! Denkt gij, dat, al heb ik mij als een man toegetakeld, ook mijn gestel in wambuis en hozen steekt? Een duimbreed uitstel is mij als een Zuidzee, die doorzocht moet worden. Ik bid u, zeg mij wie het is, schielijk, zoo dadelijk, in eens. Ik zou willen, dat gij stotteren kondt, opdat die verborgen man u uit den mond kwam, zooals wijn uit een flesch met nauwen hals, of te veel op eens, of niets. Ik bid u, neem de kurk uit uw mond, opdat ik uw nieuws kan drinken.

Celia.

Dan zoudt gij een man in 't lijf krijgen.

Rosalinde.

Een echt man, dien God zoo gemaakt heeft? Wat soort van man? Is zijn hoofd een hoed, zijn kin een baard waardig?

Celia.

Hij heeft nog maar weinig baard.

Rosalinde.

Nu, de Hemel zal hem er wel meer van schenken, als de man maar dankbaar is. Ik wil den groei van zijn baard wel afwachten, als gij mij de bekendheid met zijn kin maar niet langer onthoudt.

Celia.

Het is de jonge Orlando, die èn den worstelaar èn uw hart een beentjen lichtte, en beiden in een en hetzelfde oogenblik.

Rosalinde.

Neen, maar de drommel hale alle spotternij! spreek eens in allen ernst en als een meisjen met eere!

Celia.

Op mijn woord, nichtjen, hij is het.

Rosalinde.

Orlando?

Celia.

Orlando.

Rosalinde.

Ach, lieve tijd! Wat begin ik nu met mijn wambuis en hozen? — Wat deed hij, toen gij hem gezien hebt? Wat zeide hij? Hoe zag hij er uit? Hoe was hij gekleed? Wat doet hij hier? Vroeg hij naar mij? Waar is zijn verblijf? Hoe was zijn afscheid van u? en wanneer ziet gij hem weer? Antwoord mij met een enkel woord.

Celia.

Dan moet gij eerst Gargantua's mond voor mij huren; want dat woord is veel te groot voor een mond van het hedendaagsche formaat. „Ja" en „neen" te zeggen op al deze artikelen heeft meer in, dan het antwoorden op de vragen van den Catechismus.

Rosalinde.

Maar weet hij, dat ik in dit bosch ben, en in mansgewaad? Ziet hij er nog even kloek uit, als op den dag, dat hij worstelde?

Celia.

Het is even gemakkelijk zonnestofjens te tellen, als de vragen te beantwoorden van een verliefde; maar neem een proefjen van mijn ontdekking en geniet dit met alle aandacht. Ik vond hem onder een boom liggen, als een afgevallen eikel.

Rosalinde.

Die eik mag wel Jupiter's boom heeten, als hij zulke vruchten afwerpt.

Celia.

Verleen mij gehoor, lieve jonkvrouw.

Rosalinde.

Ga voort.

Celia.

Daar lag hij, lang uit, als een gewonde ridder.

Rosalinde.

Al is het beklaaglijk zoo iets te zien, zulk een plekjen wordt er goed door gestoffeerd.

Celia.

Roep toch „Hola!" tot uw tong, want die maakt ontijdig kromme sprongen. Hij was als een jager gekleed.

Rosalinde.

Wat voorspook! hij komt om mijn hart te vellen.

Celia.

Ik zou mijn lied wel zonder refrein willen zingen; gij brengt mij telkens van de wijs.

Rosalinde.

Weet ge dan niet, dat ik een vrouw ben? als ik denk, moet ik spreken. Kom, melieve, ga voort.

Celia.

Gij brengt mij in de war. — Stil, komt hij daar niet aan?

Rosalinde.

Hij is het; ter zijde, hem bespied!

(Orlando *en* Jacques *komen op.*)

Jacques.

Ik dank u voor uw gezelschap, maar, op mijn woord, ik was al zoo lief alleen geweest.

Orlando.

Ik evenzeer, maar toch dank ik u, omdat het zoo behoort, mede voor uw gezelschap.

Jacques.

Goeden dag dan; laat ons elkaâr zoo weinig mogelijk ontmoeten.

Orlando.

Ik hoop, dat wij meer en meer van elkaâr vervreemden.

Jacques.

Ik bid u, bederf de boomen niet verder door minneliedjens in hun schors te snijden.

Orlando.

Ik bid u, bederf mijn verzen niet langer, door ze erbarmelijk op te dreunen.

Jacques.

Is Rosalinde de naam van uw uitverkorene?

Rosalinde.

Zoo is het.

Jacques.

Haar naam bevalt mij niet.

Orlando.

Niemand dacht er aan u te bevallen, toen zij gedoopt werd.

Jacques.

Hoe groot is zij wel?

Orlando.

Juist zoo hoog als mijn hart.

Jacques.

Gij zit vol puntige antwoorden; hebt gij soms goede kennissen gehad onder goudsmidsvrouwen en ze van ringen van buiten geleerd?

Orlando.

Neen, dit niet; maar ik antwoord u juist op de wijze van de wandtapijten, waar gij uw vragen van geleerd hebt.

Jacques.

Gij hebt een vlug vernuft; ik geloof, dat het van Atalanta's hielen gemaakt is. Wilt gij wat naast mij gaan zitten? dan zullen wij beiden eens uitvaren tegen onze meesteres de wereld en al onze ellende.

Orlando.

Ik wil tegen geen schepsel ter wereld uitvaren, dan tegen mijzelven, van wien ik de meeste gebreken weet.

Jacques.

Het ergste gebrek, dat gij hebt, is dat gij verliefd zijt.

Orlando.

Dit is een gebrek, dat ik voor uw beste deugd niet zou willen ruilen. Ik ben u hartelijk moede.

Jacques.

Op mijn woord, ik was aan het zoeken naar een nar, toen ik u vond.

Orlando.

Die is in de beek verdronken; kijk er maar in, dan zult gij hem zien.

Jacques.

Daar zie ik alleen mijn eigen persoon in.

Orlando.

Dien ik of voor een nar, of voor een nul houd.

Jacques.

Ik zal niet langer bij u vertoeven. Vaarwel, beste signore Amoroso!

Orlando.

Ik ben verheugd over uw vertrek. Adieu, waarde monsieur Mélancolie!

(JACQUES *af.* — ROSALINDE *en* CELIA *komen naar voren.*)

Rosalinde (*tot* CELIA).

Ik zal hem aanspreken als een drieste lakei en onder die vermomming wat den gek met hem scheren. — (*Tot* ORLANDO.) Hoor eens, jager!

Orlando.

Ik hoor, wat wenscht gij?

Rosalinde.

Ik bid u, hoe laat is het op de klok?

Orlando.

Gij moest liever vragen, welken tijd van den dag het is, want in het woud is er geen klok.

Rosalinde.

Zoo? Dan is er ook geen echt verliefde in het woud; anders zou het zuchten bij de minuut en het steunen bij het uur den tragen stap van den Tijd even goed doen kennen, als de klok het doet.

Orlando.

En waarom niet den snellen stap van den Tijd; was dit niet wel zoo eigenaardig geweest?

Rosalinde.

Volstrekt niet, heer; de Tijd reist met verschillende personen in verschillenden gang. Ik kan u zeggen, met wie de Tijd den tel gaat, met wie de Tijd draaft, met wie de Tijd galoppeert en met wie hij stil staat.

Orlando.

Ik bid u, zeg, met wie draaft hij?

Rosalinde.

Wel, hij gaat een zwaren draf met een jonge maagd, tusschen haar verloving en haar trouwdag. Al is de tusschentijd maar acht dagen, de draf van den Tijd is zoo zwaar, dat hij wel zeven jaren schijnt te duren.

Orlando.

Met wie gaat de Tijd den telgang?

Rosalinde.

Met een priester zonder latijn, en met een rijkaard zonder podagra; want de een slaapt rustig, omdat hij geen hoofdbreken heeft, en de ander leeft lustig, omdat geen pijn hem hindert; de een heeft den last niet van vermagerende, uitdrogende geleerdheid, de ander kent den last niet van zware, drukkende armoede. Met dezen gaat de Tijd den tel.

Orlando.

Met wie galoppeert hij?

Rosalinde.

Met een dief naar de galg; want al gaat hij ook voetjen voor voetjen, hij meent er altijd nog te vroeg te wezen.

Orlando.

Met wie staat hij stil?

Rosalinde.

Met advocaten in de vacantie; want zij slapen van zittijd tot zittijd, en zoo merken zij niet, hoe de Tijd voortgaat.

Orlando.

Waar woont gij, aardig jonkman?

Rosalinde.

Bij deze herderin, mijn zuster; hier aan den zoom van het woud, als franje aan een vrouwerok.

Orlando.

Zijt gij van hier geboortig?

Rosalinde.

Evenals het konijn, dat gij ziet wonen, waar het ter wereld kwam.

Orlando.

Gij hebt een fijner uitspraak, dan gij in zulk een afgelegen oord kont opdoen.

Rosalinde.

Dat hebben er mij meer gezegd; maar, om de waarheid te zeggen, een oude oom van mij, een geestelijke, heeft mij leeren spreken; hij was iemand, die in zijn jeugd in het hart van het land geleefd had en maar al te veel van hoffelijkheid wist, want hij was er verliefd geweest. Ik heb hem daar menige strafpreek tegen hooren houden; en ik dank God, dat ik geen vrouw ben,

en dus geen deel heb aan al die grillige verkeerdheden, die hij aan haar geheel geslacht zonder onderscheid verweet.

Orlando.

Herinnert gij u nog eenige van de hoofdondeugden, die hij den vrouwen te laste legde?

Rosalinde.

Er waren geen hoofdondeugden. Zij waren allen aan elkaar gelijk, evenals penningen het zijn; iedere ondeugd op zich zelf scheen monsterachtig groot; tot hare medeondeugd met haar kwam wedijveren.

Orlando.

Wees zoo goed en noem er eens eenige op.

Rosalinde.

Neen, ik wil mijn geneesmiddelen niet wegwerpen; zij zijn alleen voor zieken. Er waart een man in dit bosch rond, die onze jonge boomen schendt, door den naam Rosalinde in hun schors te snijden, die oden ophangt aan meidoorns en elegiën aan braamstruiken, alles, — verbeeld u, — om den naam Rosalinde te vergoden. Mocht ik dien liefdekramer eens aantreffen, dan zou ik hem wat goeden raad geven, want hij heeft, naar het schijnt, de alledaagsche liefdekoorts.

Orlando.

Ik ben het, die deze liefderillingen heb; ik bid u, zeg mij uw geneesmiddel.

Rosalinde.

Daar is geen enkel van mijn ooms merkteekenen bij u te vinden; die heeft mij geleerd, hoe verliefden te herkennen zijn; en gij, daar ben ik zeker van, zit niet in die biezenkooi gevangen.

Orlando.

Wat waren zijn merkteekenen?

Rosalinde.

Ingevallen wangen, en die hebt gij niet; ingezonken oogen met blauwe leden, en die hebt gij niet; een menschenschuw gemoed, en dat hebt gij niet; een verwarden baard, en dien hebt gij niet; — maar hier wil ik u niet op aanhouden, want wat gij van baard bezit, is als het erfdeel van een jonger broeder; — dan moesten uw hoosbanden loshangen, uw muts zonder kinband zijn, uw mouw niet dichtgeknoopt, uw schoen niet geregen zijn, en alles aan u een achtelooze mistroostigheid verraden. Maar zulk een man zijt gij niet; gij zijt veeleer overkeurig op uw kleeding, meer als iemand, die op zichzelf verliefd is, dan als een, die doodelijk is van een ander.

Orlando.

Lieve jonkman, ik wenschte, dat ik u kon doen gelooven, dat ik bemin.

Rosalinde.

Mij doen gelooven? gij kondt dit even goed haar, die gij bemint, doen gelooven; ja, ik sta er u voor in, zij zal dit eerder doen, dan erkennen, dat zij het doet, want dit is een van de punten, waarin de vrouwen altijd haar geweten logenstraffen. Maar, in allen ernst, zijt gij het, die aan de boomen de verzen hangt, waarin Rosalinde zoo bewonderd wordt?

Orlando.

Ik zweer u, jonkman, bij de blanke hand van Rosalinde: ik ben het, ik ben die ongelukkige.

Rosalinde.

Maar zijt gij wezenlijk zoo erg verliefd, als uw rijmen het betuigen?

Orlando.

Rijm noch onrijm kan uitdrukken, hoe erg.

Rosalinde.

Liefde is louter dolheid, en verdient, geloof mij, even goed een donkere cel en de zweep, als andere dolheid; en de reden, waarom ze niet zoo getuchtigd en genezen wordt, is, dat die waanzin zoo algemeen is, dat de tuchtmeesters zelf ook verliefd zijn. Toch neem ik aan, ze door goeden raad te genezen.

Orlando.

Hebt gij al wel eens iemand zoo genezen?

Rosalinde.

Ja, één, en wel op deze wijze. Hij moest zich verbeelden, dat ik zijn liefste, zijn gebiedster was; en ik drong hem, mij alle dagen het hof te maken; en dan wist ik, die maar een wisselzieke knaap ben, bedroefd, verwijfd, veranderlijk, vol allerlei verlangsten te zijn; trotsch, beuzelachtig, grillig, aperig, onbestendig, nu in tranen smeltend, dan tranen lachend; van iederen hartstocht iets, maar van geen enkelen hartstocht het ware, zooals knapen en vrouwen grootendeels vogels zijn van zulke veêren; nu mocht ik hem wel lijden, dan stond hij mij tegen; nu was ik druk met hem, dan zwoer ik hem af; nu weende ik om hem, dan spuwde ik op hem; en zoo dreef ik mijn aanbidder van zijn dwaze dolheid van liefde tot een dolle dwaasheid van leven, zoodat hij den vollen stroom der wereld afzwoer, en in een echt monnikshoekjen de wijk nam. En zoo heb ik hem genezen; en zoo neem ik ook aan, uw hart zoo schoon te wasschen als een gezond schapehart, zoodat er geen enkel vlekjen van verliefdheid in overblijft.

Orlando.

Ik ben niet te genezen, jonkman.

Rosalinde.

Ik zou u genezen, als gij mij maar Rosalinde noemen woudt, en dagelijks aan mijn schaapskooi komen om voor minnaar bij mij te spelen.

Orlando.

Nu, bij de waarachtigheid mijner liefde, ik wil komen; zeg mij maar, waar zij is.

Rosalinde.

Ga met mij mee, ik zal ze u wijzen; en onderweg moet gij mij vertellen, waar gij in het woud woont. Gaat gij mede?

Orlando.

Van harte gaarne, beste jonkman.

Rosalinde.

Neen, gij moet mij Rosalinde noemen. — Kom zuster, willen wij gaan?

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

TOETSSTEEN *en* DOROTHEA *komen op;* JACQUES *slaat hen op een afstand gade.*

Toetssteen.

Kom, vlug wat, beste Doortjen; ik zal uw geiten gaan halen, Doortjen. Maar zeg, Doortjen, ben ik de man nog? Staan mijn alledaagsche trekken u aan?

Dorothea.

Uw trekken? God beware! wat trekken?

Toetssteen.

Ik ben hier onder u en uwe geiten, zooals aller bokkesprongen dichter, de eerzame Ovidius, onder de Geten.

Jacques.

O slecht gehuisveste geleerdheid, slechter dan Jupiter onder een stroodak!

Toetssteen.

Als iemands verzen niet begrepen worden en iemands geestigheid niet wordt bijgestaan door het voorlijke kind Verstand, dan slaat dit een mensch nog erger neer dan een groote rekening in een klein vertrek. — Wezenlijk, ik zou wenschen, dat de goden u poëtisch hadden gemaakt.

Dorothea.

Ik weet niet, wat poëtisch is. Is het eerbaar in spreken en doen? Is het een wezenlijk iets?

Toetssteen.

Neen, waarlijk niet; want de wezenlijkste poëzie is het meest verdicht; en verliefde luî zijn aan poëzie verslaafd, en men kan gerust zeggen, dat, wat zij in poëzie zweren, door hen in hun verliefdheid verdicht is.

Dorothea.

En gij wenscht toch, dat de goden mij poëtisch hadden gemaakt?

Toetssteen.

Ja zeker; want gij zweert mij, dat gij eerbaar zijt; als gij nu poëtisch waart, kon ik eenige hoop hebben, dat gij het verdichttet.

Dorothea.

Zoudt gij mij dan niet eerbaar willen hebben?

Toetssteen.

Natuurlijk; tenzij gij foeileelijk waart, want eerbaarheid bij schoonheid is als een honigsaus bij suiker.

Jacques *(ter zijde).*

Een pittige nar!

Dorothea.

Nu, ik ben niet mooi; en daarom bid ik den goden, mij eerbaar te doen zijn.

Toetssteen.

Neen, maar wezenlijk, eerbaarheid aan een leelijke slons weg te smijten, zou even dwaas zijn als goede spijs op een vuil bord te leggen.

Dorothea.

Ik ben geen slons, al dank ik de goden, dat ik leelijk ben.

Toetssteen.

Nu, dank de goden alvast voor uw leelijkheid, de slonsigheid kan nog komen. Maar dit zij zooals het wil, ik wil met u trouwen; en daartoe ben ik bij heeroom Olivier Draaitekst, den geestelijke van het naaste dorp, geweest, en die heeft beloofd op deze plek van het bosch bij mij te komen, om ons tot een paar te maken.

Jacques *(ter zijde).*

Die bijeenkomst zou ik gaarne zien.

Dorothea.

Nu, de goden mogen er ons zegen op geven.

Toetssteen.

Amen! Een man van vreesachtigen aard zou bij deze onderneming allicht aarzelen, want wij hebben hier geen tempel dan het woud, geen andere gemeente dan hoornvee. Maar wat zou dat? Moed! Zijn horens ook verfoeilijk, te ontgaan zijn ze niet. Men zegt wel, menig

man kent van zijn goed het eind niet; ja, ja, menig man heeft goede horens, en kent er het eind niet van. Nu, dat huwelijksgoed heeft hem zijn vrouw aangebracht, het is geen eigen verdienste van hem. — Horens? Ja zeker. — Arme mannen alleen? — Neen, toch niet; het edelste hert draagt ze even hoog als het armoedigste. — Is de alleen loopende man daarom te benijden? Neen; zooals een bemuurde stad voornamer is dan een dorp, zoo is het voorhoofd van een getrouwd man eerbiedwaardiger dan het gladde voorhoofd van een vrijgezel; en zooveel weerbaarheid beter is dan weerloosheid, is het bezit van zulk een wapen meer op prijs te stellen dan het gemis. — Daar komt de eerwaarde Olivier Draaitekst.

(Olivier Draaitekst *komt op.*)

Heer Olivier Draaitekst, wees welkom hier! Wilt gij ons hier onder dezen boom afdoen, of moeten wij met u naar uw kapel gaan?

Draaitekst.

Is hier niemand om de bruid te geven?

Toetssteen.

Ik wil haar niet ontvangen als de gift van den een of ander.

Draaitekst.

Maar zij moet gegeven worden, of het huwelijk is niet wettig.

Jacques *(te voorschijn tredend).*

Ga voort, ga voort; ik wil haar geven.

Toetssteen.

Goeden avond, waarde heer Hoe-heet-gij-ook; hoe gaat het u, heer? Gij komt als geroepen; God loon' u, dat gij mij laatst gezelschap hebt gehouden; ik ben recht

blij u te zien. — Juist een kleinigheidjen aan de hand, heer. — Neen, ik bid u, wees gedekt.

Jacques.

Wilt gij getrouwd worden, bontjak?

Toetssteen.

Zooals de os zijn juk heeft, heer, het paard zijn breidel, en de valk zijn bellen, zoo heeft de mensch zijn verlangsten; en zooals de duiven trekkebekken, zoo wil de echtestaat knabbelen.

Jacques.

En wilt gij, een man van uw opvoeding, hier onder een struik u laten trouwen, als een bedelaar? Ga naar de kerk en neem een priester naar behooren, die u kan vertellen, wat trouwen is; deze snuiter zal u samenvoegen, zooals wagenschot saamgevoegd wordt; en dan gaat de een of ander van u aan het krimpen en werken als groen hout, krak, krak.

Toetssteen (*ter zijde tot* Jacques).

Eigenlijk ben ik van meening, dat het beter is, van hem getrouwd te worden, dan van een ander; want hij ziet er mij niet naar uit, alsof hij mij naar behooren zou trouwen; en als ik niet naar den eisch getrouwd ben, kan mij dat later een goede verontschuldiging zijn om van mijn vrouw af te raken.

Jacques.

Kom mee, vriend, en laat u van mij raden.

Toetssteen.

Kom, Doortjen lief; mijn vrouw,
Dit wordt ge wis, 't zij met, 't zij zonder trouw.
Vaarwel, mijn lieve heer Olivier; niet: —
„O dierbare Olivier,
„O wakkere Olivier,
„Ik ga mede, ga mede met u;"

maar: —

„Komaan, maak nu voort,
„Ga maar heen, op mijn woord,
„Ik wil niet gepaard zijn door u!"
(JACQUES, TOETSSTEEN *en* DOROTHEA *af.*)

Draaitekst.

Het beteekent niets; geen van die wonderlijke schavuiten zal uit mijn beroep spotten.

(OLIVIER DRAAITEKST *af.*)

VIERDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud. Voor een hut.

ROSALINDE *en* CELIA *komen op.*

Rosalinde.

Zeg niets meer tegen mij; ik wil weenen.

Celia.

Doe het dan, maar wees toch zoo wijs van te bedenken, dat tranen een man alles behalve passen.

Rosalinde.

Maar heb ik dan geen reden om te weenen?

Celia.

Zoo goede reden als iemand kan verlangen; ga dus uw gang en ween.

Rosalinde.

Zelfs zijn haar is van de verraderskleur.

Celia.

Iets bruiner dan dat van Judas. Maar eerst zijn kussen zijn echte Judas-kinderen.

Rosalinde.

Och kom, zijn haar is heel goed van kleur.

Celia.

Van een uitmuntende kleur; er gaat niets boven uw geliefd kastanjebruin.

Rosalinde.

En zijn kussen is zoo vol heiligheid als de aanraking van den gewijden ouwel.

Celia.

Hij heeft een paar afgelegde lippen van Diana gekocht; een non van de zusterschap des winters kust niet met meer vroomheid; het echte kuischheidsijs is er in.

Rosalinde.

Maar waarom beloofde hij bij eede, dat hij van morgen komen zou, en komt toch niet?

Celia.

Neen, waarachtig, van trouw is in hem geen spoor.

Rosalinde.

Denkt gij dat?

Celia.

Nu, ik geloof wel niet, dat hij een beurzensnijder of een paardendief is, maar wat zijn waarachtigheid in de liefde betreft, houd ik hem voor even hol als een ledige beker of een wormstekige noot.

Rosalinde.

Niet waarachtig in de liefde?

Celia.

Ja, als hij eens in dat schuitjen is; maar ik geloof niet, dat hij er in is.

Rosalinde.

Gij hebt hem toch wel bij hoog en laag hooren zweren, dat hij er wel in was.

Celia.

Was is geen *is;* bovendien, de eed van een minnaar is niet meer waard dan de eed van een tapper; zij zijn beide de bekrachtiging van valsche rekeningen. — Hij behoort hier in het woud tot het gevolg van den hertog, uw vader.

Rosalinde.

Ik heb gisteren den hertog ontmoet, en ik had een heel gesprek met hem. Hij vroeg mij, van welke afkomst ik was; ik zeide hem, van een even goede als de zijne; toen lachte hij en liet mij gaan. Maar wat praten wij van vaders, terwijl er zulk een man als Orlando is?

Celia.

Ja, dat is een prachtig man; hij schrijft prachtige verzen, spreekt prachtige woorden, zweert prachtige eeden en breekt ze prachtig, dwars door, vlak voor het hart van zijn liefste, juist als een sukkelig tournooiruiter, die zijn paard maar aan de eene zijde spoort en als een adellijk uilskuiken zijn lans breekt. Maar alles is prachtig, als jeugd in den zadel zit en dwaasheid den teugel houdt. — Wie komt daar aan?

(Corijn *komt op.*)

Corijn.

Meest'res en meester, menigmaal reeds vroegt gij
Mij naar dien herder, vol van minneklachten,
Die bij mij op het gras zat, en zijn liefste,
Een onverbidb're, trotsche herderin,
Ten hemel toe verhief.

Celia.

Welnu, wat is er?

Corijn.

Wilt ge een vertooning zien, in ernst gespeeld
Door 't bleek gelaat van echte liefde, en door
Den rooden gloed van hoon en trotschen smaad,
Ga mee dan; 'k wijs u, vlak hierbij, een plek,
Waar gij 't bespieden kunt.

Rosalinde.

Ja kom, met spoed!
't Verliefden zien doet die verliefd zijn goed. —
Breng ons er heen; licht speel ik, als 't geluk
Mij meêloopt, zelf een hoofdrol in hun stuk.

(Allen af.)

VIJFDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

SYLVIUS *en* PHEBE *komen op.*

Sylvius.

Mijn Phebe, hoon mij niet; neen, hoon niet, Phebe
Zeg, dat gij mij niet lief hebt, maar zeg 't niet
Vol bitterheid. Denk, zelfs de beul, wiens hart
Verhard is door 't gestadig zien des doods,
Treft den gebogen nek niet met de bijl,
Of hij vraagt eerst vergiff'nis. Wilt ge u strenger
Betoonen dan de wreede man des bloeds?

(ROSALINDE, CELIA *en* CORIJN *komen op, maar blijven op eenigen afstand.*)

Phebe.

Ik wil uw beul in geenen deele zijn;
'k Ontvlied u zelfs om u geen leed te doen.
Gij zegt mij, dat er moord is in mijn oog;

't Is kluchtig inderdaad en geloofwaardig,
Dat oogen, dingen, allerzwakst en zachtst,
Die laf hun deur voor zonnestofjens sluiten,
Tyrannen, slachters, moord'naars zouden zijn!
Thans blik ik donker, echt verstoord u aan;
Laat thans mijn oog, zoo 't wonden kàn, u dooden;
Kom! doe als vielt ge in onmacht; kom, stort neêr;
Of, lukt dit niet, o schaam u dan, te liegen,
Te zeggen, dat mijn oogen moord'naars zijn!
Kom, toon de wond, die u mijn oogstraal toebracht;
Hoe? krab u aan een speld, dan blijft een poos
De schram te zien; of leun slechts op een riet,
Uw hand behoudt een oogenblik de deuk,
Waarin het riet zich drong; maar zie, mijn oogen,
Ofschoon ik ze op u afschoot, doen u niets.
Neen, 'k weet te wel, in oogen huist geen kracht,
Die deren kan.

Sylvius.

O, dierb're Phebe, doet
U ooit, — en lichtlijk is dit ooit nabij, —
Een stralend oog de kracht der min ervaren,
Dan leert gij, hoe de scherpe schicht der liefde
Onzichtb're wonden priemt.

Phebe.

Wijk tot dien tijd
Van mij, blijf verre; en als die tijd eens komt,
Houd dan uw spot niet in, ken geen erbarming,
Maar wacht die vóór dien tijd ook niet van mij.

Rosalinde *(te voorschijn tredend).*

Waarom dit? vraag ik; wie, wat was uw moeder,
Dat gij een mart'laar krenkt, en over hem
Nog zegepraalt? Moet gij, schoon zonder schoonheid, —
Want schoonheid, neen, zie ik in u niet meer,
Dan zonder licht gerust te bed mag gaan, —

Daarbij nog trotsch en onbarmhartig zijn?
Wat wilt gij? waarom kijkt ge zoo mij aan?
Gij draagt geen and'ren stempel, dan natuur
Voor koop'ren pasmunt kiest. — God sta mij bij,
't Is, of zij ook mijn oogen wil verstrikken!
Neen, waarlijk, trotsche juffer, hoop dit niet;
Die wenkbrauw als van inkt, dat zwartzij haar,
Dat kralen oog, die wang van room, dit alles
Zal nimmer, neen, mijn geest uw slaaf doen zijn.
Onnooz'le herder, wat loopt gij haar na,
Als 't neev'lig zuiden rijk in wind en regen?
Gij zijt als man wel duizendmalen knapper,
Dan zij als vrouw; 't zijn dwazen zooals gij,
Die de aarde met een leelijk kroost bevolken.
Gij zijt het, niet haar spiegel, die haar vleit;
Zij ziet, in u weerkaatst, zichzelve knapper,
Dan een van hare trekken haar kan toonen. —
Maar, juffer, ken u zelf, dank op uw knieën
Den hemel, vastend, voor een lief als hij;
Want hoor, wat ik als vriend in 't oor u zeg,
Sla toe bij 't bod; uw waar is niet gewild.
Snel, vraag vergiff'nis, ras zijn min gekroond!
Wie leelijk is, is 't leelijkst, als zij hoont.
Gij, herder, neem haar aan. — En nu, vaartwel!

Phebe.

O, lieve jong'ling, smaal een jaar zoo voort;
'k Hoor liever uw gekijf dan zijn gevlei.

Rosalinde (*tot* Phebe).

Hij is verliefd geworden op uw leelijkheid en (*Tot* Sylvius.) zij zal verliefd worden op mijn toorn. Als dit zoo is, zal ik, zoodra zij u met gefronst gelaat antwoord geeft, het haar door bittere woorden inpeperen. — (*Tot* Phebe.) Wat kijkt ge mij zoo aan?

Phebe.

Niet uit verstoordheid, neen.

Rosalinde.

Ik bid u, word toch niet op mij verliefd;
Want valscher ben 'k, dan eeden bij de wijnkan;
En voorts, ik mag u niet. — Wilt gij mijn woning weten,
Ze is bij 't olijvenboschjen, vlak hierbij. —
Kom, zuster, gaan wij. — Herder, dring haar sterk. —
Kom, zuster! — Herderin, wees goed voor hem,
Niet trotsch; als heel de wereld hier eens keek,
Geen man, die in verblinding hem geleek.
Naar onze kudde, kom!

(Rosalinde, Celia *en* Corijn *af.*)

Phebe.

Hoe treedt me uw waarheid, herdersspreuk, in 't licht:
„Wie minde, en minde niet op 't eerst gezicht?"

Sylvius.

Mijn Phebe!

Phebe.

Ach, wat zegt gij, Sylvius?

Sylvius.

Heb deernis, liefste Phebe!

Phebe.

'k Voel leed om u, mijn goede Sylvius.

Sylvius.

Waar leedgevoel is, kan vertroosting volgen;
Wekt u mijn liefdesmart bekommernis,
Schenk dan uw liefde mij, en gij vaagt weg
Mijn smart en uwen kommer.

Phebe.

'k Schenk u willig
Mijn vriendschap thans, is dit geen goede buurtschap?

Sylvius.

'k Wensch meer, uzelve.

Phebe.

Foei, dit waar' hebzuchtig.
Sylvius, er wàs een tijd, dat ik u haatte;
Doch 't is nog niet zoover, dat ik u min;
En toch, wijl gij zoo goed van liefde spreekt,
Wil ik uw omgang, die me eerst haat'lijk was,
Wel lijden, ja verzoek u om een dienst;
Maar 'k bid u, wacht daarop geen verder loon,
Dan zelfvoldoening, dat ge iets voor mij doet.

Sylvius.

Zoo heilig en zoo innig is mijn liefde,
En ik zoo arm aan gunst van u, dat ik 't
Een rijklijke oogst denk, als ik achter hem,
Wien de oogst ten deel valt, wat gebroken aren
Oplezen mag; strooi gij slechts op mijn weg,
Hier, daar, een lachjen; daarvan wil ik leven.

Phebe.

Kent gij den jong'ling, die daar tot mij sprak?

Sylvius.

Niet veel, maar 'k heb hem meer dan eens ontmoet;
Hij heeft de stulp en schapen en de weiden
Van de' ouden boer, dien brompot, aangekocht.

Phebe.

Denk uit mijn navraag niet, dat ik hem lief heb.
Hij is nog maar een knaap, maar praat toch aardig;
Wat gaan mij woorden aan? toch doen zij goed,
Als wie ze spreekt aan wie ze hoort, behaagt.
Hij is een hupsche knaap; — niet juist zeer hupsch; —
En hij is trotsch, maar trotschheid staat hem goed.
Hij wordt een flinke mensch; het beste in hem

Is zijn gelaatskleur; en zoo ras zijn tong
Een wonde sloeg, had haar zijn oog geheeld.
Hij is niet lang, maar voor zijn jeugd vrij groot;
Zijn been is maar zoo zoo; maar toch, 't is fraai.
Zijn lippen waren frisch van rood, wat rooder,
Wat levendiger dan de blos der wang;
't Verschil was juist als van kersrood en rood
Met zachter tint dooraderd. Sylvius,
Er zijn wel vrouwen, die, wanneer ze als ik
Hem stuk voor stuk gemonsterd hadden, licht
Verliefd geworden waren; ik voor mij,
Ik min hem niet en haat hem niet, hoewel
Ik meerder grond tot haat heb dan tot liefde.
Want wat voor recht had hij, op mij te kijven?
Hij zeî, zwart was mijn oog en zwart mijn haar;
En nu ik nadenk, hoonde hij mij zeer;
Ik sta verbaasd, dat ik geen antwoord gaf;
Doch laat dit wezen; uitstel is geen afstel.
Ik schrijf hem nu een brief, vol spot en hoon;
En gij bezorgt dien, Sylvius, niet waar?

Sylvius.

Volgaarne, Phebe.

Phebe.

Goed, ik schrijf hem daad'lijk;
Wat ik moet zeggen, staat mij duid'lijk voor;
En 'k haal hem bitter, kort en krachtig door.
Ga met mij, Sylvius.

(Beiden af.)

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Het Ardenner Woud.

ROSALINDE, CELIA *en* JACQUES *komen op.*

Jacques.

Ik bid u, aardig jonkman, laat mij wat nader kennis met u maken.

Rosalinde.

Men zegt, dat gij een melancholiek sinjeur zijt.

Jacques.

Dat is zoo; het bevalt mij beter dan lachen.

Rosalinde.

Die het eene of het andere tot het uiterste drijven, zijn onverdraaglijke wezens, en stellen zich, erger dan dronkaards, aan een ieders oordeelvelling bloot.

Jacques.

Zoo, maar 't is toch goed, den ernst te bewaren en niets te zeggen.

Rosalinde.

Ei zoo, dan is het ook goed, een deurpost te zijn.

Jacques.

Ik heb noch de melancholie van den geleerde, die niets dan naijver is, noch die van den musicus, die phantastisch, noch die van den hoveling, die trotsch, noch die van den soldaat, die roemgierig, noch die van den jurist, die staatzuchtig, noch die der edelvrouw, die kieschkeurig, noch die van den minnaar, die dit alles tegelijk is; maar het is een melancholie op mijn eigen manier, uit velerlei bestanddeelen saamgesteld, uit velerlei dingen getrokken, en inderdaad de veelzijdige overdenking mijner reizen, waarvan de herhaalde overweging mij in eene zeer luimige zwaarmoedigheid hult.

Rosalinde.

Een reiziger! Op mijn woord, gij hebt zeker goede reden om zwaarmoedig te zijn; ik vrees, dat gij uw eigen land en goed verkocht hebt, om die van andere menschen te zien. Nu, veel te hebben gezien en niets overgehouden, is rijke oogen en arme handen te hebben.

Jacques.

Nu, ik ben mijn ondervinding rijk geworden.

Rosalinde.

En uw ondervinding maakt u zwaarmoedig! Ik hield er liever een nar op na, om mij vroolijk, dan ondervinding, om mij zwaarmoedig te maken; en daarvoor dan nog te gaan reizen!

(ORLANDO *komt op.*)

Orlando.

Mijn groet en heilwensch, dierb're Rosalinde.

Jacques.

Nu dan, God zegen u, als gij in verzen zelfs spreekt.

Rosalinde.

Vaarwel, signore Reiziger. (JACQUES *af.*) Zorg vooral, dat gij lispelt en u uitheemsch kleedt, al wat er goed is in uw eigen land nietswaardig noemt, met het uur van uw geboorte overhoop ligt en bijna tegen den lieven God uitvaart, omdat hij u geen ander gezicht gegeven heeft; anders kan ik haast niet denken, dat gij ooit in een gondel gevaren hebt. — Zoo, hoe is het, Orlando, waar zijt gij al dien tijd geweest? Gij een minnaar? — Als gij mij nog eens zulk een poets speelt, behoeft gij mij nimmer weer onder de oogen te komen.

Orlando.

Mijn schoone Rosalinde, het is nog geen uur later dan ik beloofde.

Rosalinde.

Een uur beloftebreuk in de liefde! Wie een minuut in duizend parten deelt, en slechts een deel van het duizendste van een minuut in zake van liefde zijn woord breekt, van hem moge men zeggen, dat Cupido hem wel eens op den schouder geklopt heeft, maar ik sta er voor in, zijn hart is ongedeerd.

Orlando.

Vergiffenis, lieve Rosalinde.

Rosalinde.

Neen, als gij zoo nalatig zijt, kom mij dan nooit meer onder de oogen; het was mij al zoo lief dat een slak mij het hof maakte.

Orlando.

Een slak?

Rosalinde.

Ja, een slak; want al komt die traag, hij draagt zijn

huis op zijn rug mede, een beter bruidsgift, denk ik, dan gij aan een vrouw geven kunt. Bovendien brengt hij zijn noodlot al mede.

Orlando.

En dat is?

Rosalinde.

Wel, horens! die dezulken als gij liefst aan uw vrouwen te danken hebben, maar hij komt met zijn lot reeds toegerust aan en voorkomt dus den kwaden naam van zijn vrouw.

Orlando.

De deugd zet geen horens op, en mijne Rosalinde is deugdzaam.

Rosalinde.

En ik ben uwe Rosalinde.

Celia.

Het behaagt hem, u zoo te noemen; maar hij heeft een Rosalinde van een fijner kleur dan gij.

Rosalinde.

Kom, vrij mij nu eens wat op, want ik ben juist eens in een zondaagsch humeur en denkelijk wel tot het jawoord te krijgen. — Wat zoudt gij nu wel tot mij zeggen, als ik uw echte, rechte Rosalinde was?

Orlando.

Ik zou beginnen met een kus.

Rosalinde.

Neen, ge deedt beter met spreken te beginnen; en als gij uit gebrek aan stof moest ophouden, zoudt gij de gelegenheid kunnen waarnemen om te kussen. Uitmuntende redenaars schrapen de keel, als zij den draad kwijt zijn; en voor minnaars, als zij, — God beter 't! — gebrek aan stof hebben, is de beste uitkomst een kus.

Orlando.

Maar als de kus geweigerd wordt?

Rosalinde.

Dan dwingt zij u, er om te smeeken, en dat is weer nieuwe stof.

Orlando.

Wie zou die ooit missen, als hij bij zijn geliefde was?

Rosalinde.

Waarlijk, dat zoudt gij, als ik uw beminde was, of ik zou mijn kuischheid voor grooter houden dan mijn vernuft.

Orlando.

Geen stof, als ik mijn tallooze mingedachten had te verhalen?

Rosalinde.

Ik zou verhaal op u nemen voor de verzinsels van uw verhaal en u niet op verhaal laten komen. Maar komaan, ben ik uw Rosalinde niet?

Orlando.

Het is mij wel een genot u zoo te noemen, om telkens van haar te kunnen spreken.

Rosalinde.

Nu dan, voor haar persoon zeg ik: ik wil u niet hebben.

Orlando.

Dan zeg ik, in eigen persoon: ik sterf.

Rosalinde.

Neen waarlijk, sterf bij volmacht. De arme wereld is bijna zesduizend jaar oud, en in al dien tijd is er nog geen enkel mensch in eigen persoon gestorven, wel te verstaan ter zake van liefde. Aan Troilus werden wel

met een Grieksche knots de hersenen ingeslagen, maar hij had al van te voren al het mogelijke gedaan om te sterven, en hij is een van de modelminnaars. Leander, hij zou nog menig mooi jaartjen geleefd hebben, al was ook Hero non geworden, als niet een warme zomernacht het hem gedaan had; want, beste jonkman, hij was maar in den Hellespont een bad gaan nemen en verdronk, omdat hij de kramp kreeg, en toen hebben de dwaze kroniekschrijvers van dien tijd de uitspraak gedaan, dat Hero van Sestos het hem gedaan had. Maar dit is alles leugenpraat; de menschen zijn van tijd tot tijd gestorven en door wormen gegeten, maar niet van liefde.

Orlando.

Ik zou niet willen, dat mijn echte Rosalinde er zoo over dacht, want ik betuig, een donkere blik van haar zou mij dooden.

Rosalinde.

Zoo waar ik leef, die zou zelfs geen vlieg dooden. Maar komaan, nu wil ik uw Rosalinde in een meer tegemoetkomende stemming zijn; vraag mij maar, wat gij wilt en ik sta het toe.

Orlando.

Bemin mij dan, Rosalinde.

Rosalinde.

Ja, op mijn woord, dat wil ik; vrijdags en zaturdags en zoo vervolgens.

Orlando.

En wilt gij mij hebben?

Rosalinde.

Ja, en wel twintig van uw slag.

Orlando.

Wat zegt gij?

Rosalinde.

Zijt gij dan niet goed?

Orlando.

Ik hoop van ja.

Rosalinde.

Welnu, kan men te veel wenschen van iets dat goed is? — Kom, zuster, gij moet de priester zijn en ons trouwen. — Geef mij de hand, Orlando. — Wat zegt gij, zuster?

Orlando.

Ik bid u, trouw ons.

Celia.

Ik weet de woorden niet.

Rosalinde.

Gij moet beginnen: „Wilt gij, Orlando" —

Celia.

Komaan dan. — Wilt gij, Orlando, deze Rosalinde tot vrouw?

Orlando.

Ja ik.

Rosalinde.

Ja, maar wanneer?

Orlando.

Wel, nu, zoodra zij ons kan trouwen.

Rosalinde.

Dan moet gij zeggen: „Ik neem u, Rosalinde, tot vrouw."

Orlando.

Ik neem u, Rosalinde, tot vrouw.

Rosalinde.

Ik zou u nog naar uw papieren kunnen vragen; maar: — Ik neem u, Orlando, tot man; — hier loopt een meisjen den priester vooruit; nu, voorwaar, meisjensgedachten snellen altijd haar handelingen vooruit.

Orlando.

Zoo doen alle gedachten, zij zijn gevleugeld.

Rosalinde.

En zeg mij nu, hoe lang gij haar houden wilt, als gij haar eens hebt.

Orlando.

Voor altoos en een dag.

Rosalinde.

Zeg maar „een dag", zonder „altoos". Neen, neen, Orlando, mannen zijn April, als zij vrijen, maar December, als zij getrouwd zijn; meisjens zijn Mei, als zij meisjens zijn, maar de lucht betrekt, zoodra zij vrouwen zijn. Ik zal jaloerscher over u waken, dan een Barbarijsche doffer over zijn duifjen; schreeuweriger zijn dan een papegaai tegen den regen; nieuwszuchtiger dan een aap, wispelturiger in mijn lusten dan een baviaan; ik zal weenen om niets, zooals een fonteinbeeld van Diana, en dit zal ik juist doen als gij tot vroolijkheid gestemd zijt; ik zal lachen als een hyena, en dit juist als gij slaap hebt.

Orlando.

Maar zal mijn Rosalinde dit ook doen?

Rosalinde.

Op mijn eer, ze zal juist zoo doen als ik.

Orlando.

O, maar zij is verstandig.

Rosalinde.

Ja, anders had zij het verstand niet om zoo te doen; hoe verstandiger, hoe ondeugender. Sluit voor een vrouwenvernuft de deur, en het gaat door het venster naar buiten; sluit dit toe en het kruipt door het sleutelgat; stop dit dicht, en het vliegt met den rook den schoorsteen uit.

Orlando.

Een man, die een vrouw had met zulk een geest, mocht wel zeggen: „Geest, geest, waar wilt gij heen?"

Rosalinde.

Neen, die vermaning moet gij maar bewaren, tot gij den geest van uw vrouw op weg vindt naar uws buurmans kamer.

Orlando.

En welke geest zou geest genoeg hebben om dit te verontschuldigen?

Rosalinde.

Nu, bij voorbeeld — ze ging er naar toe om u te zoeken. Gij zult haar nooit betrappen, dat zij geen antwoord klaar heeft, of gij moest haar inderdaad zonder tong aantreffen. O, laat de vrouw, die van haar misstap de schuld niet op haar man kan werpen, nimmer zelf haar kind zoogen, want ze zal het groot brengen tot een stumpert!

Orlando.

Voor een paar uur, Rosalinde, moet ik u verlaten.

Rosalinde.

Ach, mijn geliefde, ik kan u geen twee uren missen.

Orlando.

Ik moet bij den hertog aan tafel zijn; tegen twee uren ben ik bij u terug.

Rosalinde.

Nu, ga dan, ga dan! — Ik heb het wel van u voorzien; mijn vrienden hebben er mij wel voor gewaarschuwd en ikzelf heb het ook wel gedacht; — die vleitong van u heeft mij overgehaald; — het is maar ééne verlatene meer; en dus — kom, Dood! — Twee uur, zegt ge?

Orlando.

Ja, lieve Rosalinde.

Rosalinde.

Bij mijn eer en trouw, en in allen ernst, en zoo waar de Hemel mij bijsta, en bij alle kleine eeden, die niet gevaarlijk zijn, als gij een tittel van uw beloften breekt, of één minuut over uw uur komt, dan acht ik u den meest snoevenden eedverkrachter en den meest voozen minnaar, iemand, die van alle snoodaards, die uit de groote bende van trouweloozen uit te lezen zijn, het meest haar, die gij Rosalinde noemt, onwaardig is. Daarom, hoed u voor mijne ongenade en houd uw belofte.

Orlando.

Niet minder heilig dan als gij werkelijk mijn Rosalinde waart; — en nu, vaarwel!

Rosalinde.

Nu, de Tijd is de oude rechter, die al zulke euveldaders oordeelt; de Tijd moge uitspraak doen. Vaarwel!

(Orlando *af.*)

Celia.

Gij hebt onze sexe in uw minnepraat bepaald mishan-

deld. Wij moesten u wambuis en hozen over het hoofd trekken, om aan de wereld te toonen, wat de vogel haar eigen nest heeft aangedaan.

Rosalinde.

O nichtjen, nichtjen, nichtjen, mijn lief klein nichtjen, als gij eens wist, hoeveel vademen diep ik in liefde verzonken ben! Maar het is niet te peilen; mijn verliefdheid heeft een onbekenden grond, evenals de baai van Portugal.

Celia.

Zeg liever, zij is bodemloos; want zooveel liefde gij er in doet, zooveel loopt er ook weer uit.

Rosalinde.

Neen, die eigen booze basterd van Venus, die, door mijmering verwekt, door zwaarmoedigheid ontvangen en door dolheid ter wereld gebracht is, die blinde schelmsche knaap, die ieders oogen verdwaast, omdat hij er zelf geen heeft, die moge uitspraak doen, hoe diep ik in de liefde verzonken ben. Ik zeg u, Aliena, ik kan niet buiten het zien van Orlando. Ik ga de schaduw zoeken, en zuchten, totdat hij komt.

Celia.

En ik wil wat gaan slapen.

(Beiden af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

JACQUES *en Edellieden des Hertogs, in jachtgewaad, komen op.*

Jacques.

Vertel, wie heeft het hert geveld?

Eerste Edelman.

Ik deed het, heer.

Jacques.

Laat ons hem aan den hertog voorstellen, als een Romeinschen veroveraar; ook zou het wel goed staan, hem het hertsgewei op te zetten als een zegekroon. Hebt gij geen liedjen, jager, voor deze gelegenheid?

Tweede Edelman.

O ja, heer.

Jacques.

Zing het dan; het doet er niet toe, of gij de wijs houdt, als het maar luid genoeg klinkt.

Tweede Edelman.

Lied.

Wat krijgt, die 't kroonhert heeft verslagen?
Zijn leed'ren kleed en kroon te dragen.
En zingt hem dan naar huis.
En in die kroon geen spoor van hoon;
Een sieraad is 't van ouds gewoon;
Uws vaders vader sierde 't,
Op 't hoofd uws vaders tierde 't.
Die kroon, die kroon, die fraaie kroon,
Dat is geen ding tot spot en hoon.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

ROSALINDE *en* CELIA *komen op.*

Rosalinde.

Wat zegt ge nu? Is het niet over tweeën? En veel van Orlando te zien!

Celia.

Ik sta u borg, dat hij, uit pure liefde en met verwarde zinnen, pijl en boog heeft genomen en uitgegaan is — om te slapen. Zie, wie komt daar?

(Sylvius *komt op.*)

Sylvius.

Mijn boodschap, schoone jong'ling, is aan u. —
Mijn Phebe gaf mij dit om 't u te brengen.
(Hij overhandigt haar een brief.)
Wel ken ik de' inhoud niet, maar gis ik wel
Uit haar gefronst gelaat en 't bits gebaar,
Waarmeê zij dezen schreef, dan moet hij toornig
En bitter luiden. Duid het mij niet euvel,
Want ik ben slechts een bode en vrij van schuld.

Rosalinde.

Bij zoo iets stoof Geduld, zichzelf vergetend,
Als razend op; wie dit verdraagt, duldt alles.
Ze zegt: ik ben niet mooi, heb geen manieren,
Ben trotsch; kortom nooit zou zij mij beminnen,
Al ware een man zoo zeldzaam als de Phenix.
Nu, haar hart is de haas niet, dien ik jaag;
Waarom schrijft zij mij dus? — Neen, herder, neen;
Dit is een brief, dien gij verzonnen hebt.

Sylvius.

Zoo waar ik leef, ik weet van de' inhoud niets;
Neen, Phebe schreef hem.

Rosalinde.

Loop! gij zijt een dwaas,
Door liefde tot het uiterste gebracht.
Ik heb haar hand gezien; die is van leêr,
Een hand van zandsteenkleur; ja, 'k dacht, dat zij
Handschoenen aan had, oude; maar het waren

Haar handen; werkvrouwhanden heeft ze; nu,
Dit zij zoo; 'k zeg, dien brief kon zij niet stellen;
Een man heeft zulk een stijl, en zulk een hand.

Sylvius.

Neen, zeker, 't is van haar.

Rosalinde.

Kom, 't is een woeste, wreede stijl, zooals
Uitdagers kiezen; ja zij tart mij uit,
Als Turken 't Christ'nen doen. Een vrouw'lijk brein
Bracht nooit een reuzen-grofheid voort als deze,
Nooit zulke negerwoorden, zwarter nog
Van zin dan uitzicht. — Wilt gij 't zelve hooren?

Sylvius.

Als 't u behaagt; den brief hoorde ik nog niet,
Schoon veel te veel van Phebe's wreed gemoed.

Rosalinde.

Zij phebelt mij. Hoor, hoe de feeks mij schrijft:
„Zijt ge een god in herdersstand,
Die mij zoo het hart ontbrandt?"
Hoe kan een vrouw zoo schimpen?

Sylvius.

Noemt gij dit schimpen?

Rosalinde.

„Wiens verborgen godd'lijkheid
't Maagd'lijk harte lagen leit?"
Hebt gij ooit zulk schimpen gehoord?
„Want hoe menschenoog ook smeekte,
't Had geen kracht, die mij verweekte."
Zij houdt mij voor een gedierte.
„Roept uws held'ren oogstraals toren
Zulk een kracht in mij te voren,

Ach, wat moet de kracht dan zijn
Van een blik vol zachten schijn?
Reeds uw smaden deed mij minnen;
Wat zou niet uw smeeken winnen?
Die deez' brief u stelt ter hand,
Weet niet, door wat liefde ik brand;
Meld door hem, — maar zegel 't goed, —
Of uw jong en schoon gemoed
't Offer, dat ik breng, aanvaardt,
Van mij en wat ik heb op aard;
Slaat gij mijn liefde door hem af,
Dan zoek ik, hoe ik zink in 't graf."

Sylvius.

Noemt gij dit smalen?

Celia.

Ach, arme herder!

Rosalinde.

Hebt gij medelijden met hem? Neen, hij verdient geen medelijden. — Kunt gij zulk een vrouw beminnen? Wat! u tot een instrument te maken, en valsche tonen op u aan te slaan? 't Is niet te dulden! Nu, ga uws weegs, tot haar terug, — want ik zie, de liefde heeft een tam kruipend gedierte van u gemaakt, — en zeg haar dit: dat, als zij mij lief heeft, ik haar gelast u lief te hebben; indien zij dit niet wil, wil ik haar niet, tenzij gij voor haar smeekt. — Als gij een echt minnaar zijt, dan ijlings voort; en verder geen woord, want daar komt iemand anders aan.

(Sylvius *af.*)

(Olivier *komt op.*)

Olivier.

Goê morgen, schoone kind'ren! Weet gij ook,
Waar hieromtrent in 't woud een schaapskooi staat
En stulp, omgeven van olijvenboomen?

Celia.

Westwaarts van hier, in 't naaste dal; de rij
Van wilgen langs den murmelenden stroom,
Als gij die rechts laat liggen, brengt er u.
Maar op dit uur bewaakt de hut zichzelf,
Want niemand is er in.

Olivier.

Kan ooit een oog iets leeren van een tong,
Dan moet ik uit beschrijving u herkennen.
Die jaren, die kleedij; „de knaap is blond,
Met vrouw'lijk fijn gelaat; hij ziet er uit
Gelijk een rijp're zuster; doch het meisjen
Is klein, en bruiner dan haar broeder." Zijt
Gij de eigenaar niet van 't huis, waar ik naar vroeg?

Celia.

Gij vraagt het; zonder bluf dus, ja, wij zijn het.

Olivier.

Orlando groet u beide' en zendt den jonkman,
Dien hij zijn Rosalinde pleegt te noemen,
Zie, deez' bebloeden zakdoek. Wis zijt gij 't?

Rosalinde.

Ik ben het, ja; maar wat moet dit beduiden?

Olivier.

Iets, waar ik me over schaam, maar wilt gij 't, hoort,
Wat mensch ik ben, en hoe, waardoor en waar
Die doek bevlekt werd.

Celia.

'k Bid u, meld het ras!

Olivier.

Toen straks de jonge Orlando van u scheidde,
Gaf hij zijn woord, dat hij weer binnen 't uur

Terug zou zijn; hij spoedde zich door 't woud,
Al mijm'rend over 't zoet en zuur der liefde;
Maar wat gebeurt er? Zijwaarts zwierf zijn blik;
En hoor, wat hij ontwaart! Daar ziet hij onder
Een ouden eik met dicht bemoste takken
En hooge kruin, van dorrende oudheid kaal,
Een haav'loos man, in lompen, ruig begroeid,
Die op den rug er sliep; en om zijn hals
Had zich een groene en gouden slang gewikkeld,
Die sissend reeds den kop met felle dreiging
Naar de' open mond bewoog, doch plots'ling, daar ze
Orlando zag, haar kronkelingen slaakte,
En schuiflend in een kreupelboschjen gleed.
En in dat boschjen had zich een leeuwin
Met uitgezogen spenen neergelegd,
En loerde, als echte kat, den kop op de aard,
Of zich de slaper ook verroerde; want
Het is de koningsaard van zulk een dier
Niets te bespringen, dat als dood daar ligt.
Toen trad Orlando nader en bevond,
Dat het zijn broeder was, zijn oudste broeder.

Celia.

O, 'k heb hem van dien broeder hooren spreken;
En hij beschreef hem als den meest ontaarden,
Die onder 't menschdom leeft.

Olivier.

Wel mocht hij 't doen;
Ik weet het al te wel, hij was ontaard.

Rosalinde.

Maar nu, ga voort! — Orlando, liet hij hem
Ter prooi aan 't afgezogen, hong'rig dier?

Olivier.

Tweemaal ging hij terug, aldus van zins;

Doch meêlij, eed'ler steeds dan wrok, en de inspraak
Van 't bloed, verleidings stem weerstaande, dreven
Hem aan, den strijd met de leeuwin te wagen,
Die weldra voor hem viel. Door dit gerucht
Ontwaakte ik uit den onheilzwang'ren slaap.

Celia.

Zijt gij zijn broeder?

Rosalinde.

U heeft hij gered?

Celia.

Waart gij 't, die hem zoo vaak naar 't leven stond?

Olivier.

Ik was 't, doch ben 't niet meer. Ik schaam mij niet,
Te zeggen wat ik was, daar mijn bekeering
Zoo zoet mij is, nu ik een ander ben.

Rosalinde.

Maar die bebloede zakdoek?

Olivier.

Daad'lijk nu.
Nadat een vloed van tranen al wat wij
Elkaar berichtten, lieflijk had besproeid,
Zooals, wat ik in 't woeste woud kwam doen; —
In 't kort, hij bracht mij bij den eed'len hertog,
Die spijs mij gaf en nieuwe kleed'ren, en
Mij aan mijns broeders liefde toevertrouwde;
Die bracht mij daad'lijk in zijn grot en ging
Zich toen ontkleeden; want, hier op zijn arm
Had de leeuwin een vleeschwond hem geslagen,
Die al dien tijd gebloed had; hij bezwijmde,
Maar riep, bij 't zinken, nog van Rosalind.
Ik bracht hem bij en zorgde voor zijn wond,
En, toen hij dra geheel bekomen was,

Zond hij mij, schoon ik vreemd hier ben, tot u,
Opdat gij, na 't bericht, hem 't breken van
Zijn woord vergeeft; en 'k moest den met zijn bloed
Gedrenkten doek den jongen herder geven,
Dien hij in scherts zijn Rosalinde noemt.

(ROSALINDE *valt in onmacht.*)

Celia.

Ach! Ganymedes! beste Ganymedes!

Olivier.

Ja, velen vallen flauw, wanneer zij bloed zien.

Celia.

Neen, 't is iets anders. — Nichtjen! — Ganymedes!

Olivier.

Zie, hij komt bij.

Rosalinde.

Ik wenschte, dat ik thuis was.

Celia.

Wij leiden u er daad'lijk heen.
Ik bid u, wilt gij onder de' arm hem vatten?

Olivier.

Wees goedsmoeds, jonkman! — Gij een man? — Gij hebt geen mannehart.

Rosalinde.

Ja, dit beken ik. — Maar, heerschap, men mag toch wel denken, dat dit natuurlijk nagedaan was! Ik bid u, vertel uw broeder, hoe goed ik mij onmachtig hield. — Ha, ha!

Olivier.

Dat was geen nadoen; uw kleur verraadt maar al te goed, dat het in allen ernst een bezwijming was.

Rosalinde.

Nabootsing, ik verzeker het u.

Olivier.

Nu, vat dan moed, en boots eens na, dat gij een man zijt.

Rosalinde.

Dit doe ik; maar, inderdaad, ik moest naar recht een vrouw geweest zijn.

Celia.

Kom, gij ziet al bleeker en bleeker; ik bid u, schielijk naar huis. — Beste heer, ga met ons mede.

Olivier.

Dit wil ik, want ik moet mijn broeder melden
Hoe gij hem verontschuldigt, Rosalinde.

Rosalinde.

Ik zal er mijn gedachten over laten gaan. Maar ik bid u, roem bij hem die nabootsing van mij. — Willen wij gaan?

(Allen af.)

IV. 3. 173.

VIJFDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Het Ardenner Woud.

TOETSSTEEN *en* DOROTHEA *komen op.*

Toetssteen.

Het goede uurtjen komt wel, Dora; heb maar geduld, lieve Dora.

Dorothea.

Waarlijk, de priester was wel goed genoeg, wat die oude edelman er ook tegen had.

Toetssteen.

't Was een afschuwelijk heer, die Olivier, Doortjen; een allerakeligste Draaitekst. Maar, Doortjen, er is een knaap hier in het woud, die aanspraak op u maakt.

Dorothea.

O, ik weet wie het is. Hij heeft niets ter wereld bij mij te zoeken. Daar komt de man, dien gij meent.

(WILLEM *komt op.*)

Toetssteen.

Het is eten en drinken voor mij, een echten stumpert

te zien. Op mijn eer, wij die geest hebben, hebben veel te verantwoorden, wij moeten voor den gek houden; wij kunnen het niet laten.

Willem.

Goeden avond, Doortjen.

Dorothea.

Van 't zelfde, goeden avond, Willem.

Willem.

En ook u goeden avond, heer.

Toetssteen.

Goeden avond, lieve vriend. Houd uw hoed op, houd uw hoed op; neen, ik bid u, houd uw hoed op. Hoe oud zijt gij, vriend?

Willem.

Vijf en twintig, heer.

Toetssteen.

Een rijpe leeftijd. Is uw naam Willem?

Willem.

Ja, heer, Willem.

Toetssteen.

Een mooie naam. Zijt gij hier in het woud geboren?

Willem.

Ja, Goddank, heer.

Toetssteen.

Goddank; — een goed antwoord. Hebt gij geld?

Willem.

Nu, heer, zoo zoo.

Toetssteen.

Zoo zoo! dat wil zeggen: goed, zeer goed, zeer uitne-

mend goed; — en toch, dit is het niet, het is maar zoo zoo. Zijt gij een schrandere bol?

Willem.

Nu, heer, ik heb mijn verstand redelijk wel.

Toetssteen.

Zoo, goed gezegd! Ik herinner mij daar een spreuk: „De dwaas denkt, dat hij wijs is, maar de wijze weet, dat hij een dwaas is." Als de heidensche wijsgeer trek had om druiven te eten, had hij de gewoonte van zijn lippen te openen, terwijl hij ze in den mond stak, en hij drukte daarmee uit, dat de druiven in de wereld waren om gegeten, en de lippen om geopend te worden. Gij hebt zin in dit meisjen?

Willem.

Ja, heer.

Toetssteen.

Geef mij de hand. Zijt gij een geleerde?

Willem.

Neen, heer.

Toetssteen.

Leer dan dit van mij. Hebben is hebben; want het is een redekunstige figuur, dat drinken, als het van een beker in een glas wordt overgegoten, het eene vol en het andere ledig maakt; want al uw schrijvers stemmen hierin overeen, dat *ipse* „hij" is; nu, dan zijt gij niet *ipse*, want ik ben „hij".

Willem.

Welke hij, heer?

Toetssteen.

Wel, de hij, man, die met dit meisje zal trouwen. Daarom, gij stumpert, verzaak, — wat in de gewone

taal beteekent, laat varen, — de conversatie, — wat in de boerentaal is, omgang, — met deze demoiselle, — wat in de alledaagsche taal is, meisjen, — wat, alles samengenomen, is: verzaak de conversatie van deze demoiselle; of, stumpert, gij verdwijnt van de aarde, of, opdat gij het beter verstaat, gij sterft; namelijk, ik vermoord u, ruim u uit den weg, breng u uit het leven ter dood, uit vrijheid tot slavernij. Ik ga u te keer met vergif, of met stokslagen, of met staal; ik breng een volkshoop tegen u op de been; ik vernietig u met politiek; ik zal u op honderd en vijftig manieren vermoorden; daarom, sidder en vertrek!

Dorothea.

Ja doe dat, goede Willem.

Willem.

De Hemel houde u in goede luim, heer!

(Willem *af.*)

(Corijn *komt op.*)

Corijn.

Onze meester en meesteres vragen naar u; kom, vlug, vlug!

Toetssteen.

Loop, Dora! loop, Dora! Ik volg, ik volg.

(Allen af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

Orlando *en* Olivier *komen op.*

Orlando.

Is het mogelijk, dat gij na zoo korte kennismaking op haar verliefd zijt geworden? dat gij, haar slechts ziende,

haar bemindet? haar beminnende, haar vroegt? en dat zij, zoo gevraagd, zoo toestemde? En blijft gij er bij, dat zij de uwe moet worden?

Olivier.

Maak geen aanmerking op het overijlde van dit doen, of op haar armoede, onze korte kennismaking, mijn plotseling aanzoek, noch op haar plotselinge toestemming; maar zeg met mij, dat ik Aliena bemin, met haar, dat zij mij bemint; stem met ons beiden in, dat het huwelijk moge doorgaan; het zal u geen nadeel zijn; want mijns vaders huis en al de inkomsten, die onze vader Roeland bezat, zal ik erfelijk op u overdragen, om zelf hier als herder te leven en te sterven.

Orlando.

Mijne instemming hebt gij. Laat uw huwelijk morgen doorgaan; ik zal er den hertog en al zijn trouwe volgers bij uitnoodigen. Ga gij nu Aliena er op voorbereiden; want zie, daar komt mijne Rosalinde aan.

(Rosalinde *komt op.*)

Rosalinde.

God zegen u, broeder.

Olivier.

En u, schoone zuster.

(Olivier *af.*)

Rosalinde.

Ach, mijn waarde Orlando, hoe smart het mij te zien, dat gij uw hart in een doek moet dragen.

Orlando.

Het is mijn arm.

Rosalinde.

Ik dacht, dat uw hart gewond was door de klauw van een leeuw.

Orlando.

Gewond is het, maar door de oogen van een jonkvrouw.

Rosalinde.

Heeft uw broeder u verteld, hoe ik een bezwijming heb nagebootst, toen hij mij uw zakdoek liet zien?

Orlando.

Ja, en grooter wonderen dan dit.

Rosalinde.

O, ik weet waar gij heen wilt. — Ja, 't is waar, nooit ging iets zoo plotseling in zijn werk, behalve het gevecht van twee rammen, en Caesar's tooneelsnoeverij: „ik kwam en zag en overwon"; want uw broeder en mijn zuster ontmoetten elkander nauwlijks, of zij zagen elkander; nauwlijks zagen zij, of zij beminden; nauwlijks beminden zij, of zij zuchtten; nauwlijks zuchtten zij, of zij vroegen elkander de reden; nauwlijks wisten zij de reden, of zij zochten het geneesmiddel; en met deze treden hebben zij een trap gemaakt tot aan het huw'lijk, dien zij terstond betreden willen, om geen gevaar te loopen van overtredingen. Zij zijn in een echte liefdewoede, en niet met stokken van elkander te slaan.

Orlando.

Zij zullen morgen trouwen en ik zal den hertog ter bruiloft noodigen. Maar ach! hoe bitter is het, gelukzaligheid door eens anders oogen te zien! Ik zal morgen des te meer op het toppunt van zwaarmoedigheid zijn, hoe meer ik mijn broeder gelukkig moet achten in de bekroning zijner wenschen.

Rosalinde.

Welnu, kan ik u morgen niet voor Rosalinde dienen?

Orlando.

Ik kan niet langer van verbeelding leven.

Rosalinde.

Dan wil ik u niet langer met ijdele praatjens vermoeien. Verneem dus van mij, — want nu spreek ik niet zonder bedoeling, — dat ik u ken als een edelman van goed begrip. Ik zeg dit niet, opdat gij een hoog denkbeeld zoudt hebben van mijne bevatting, omdat ik zeg, dat ik u daarvoor ken; en evenmin streef ik naar een grooter vertrouwen, dan noodig is om bij u eenigermate een geloof op te wekken, en wel tot uw eigen bestwil, niet tot verheerlijking van mijzelf. — Gelief dan te gelooven, dat ik wondere dingen vermag. Sinds mijn derde jaar heb ik omgang gehad met een toovenaar van diep inzicht in zijn kunst, maar toch niet doemwaardig. Als gij Rosalinde zoo uit den grond van uw hart bemint, als al uw doen het luide verkondigt, dan zult gij met haar trouwen, op den tijd, dat uw broeder met Aliena trouwt. Ik weet, in welke engten het lot haar gedreven heeft, en het is, als het u niet ongewenscht voorkomt, mij niet onmogelijk, haar morgen voor uw oogen te doen verschijnen, in menschelijke gedaante, en zonder gevaarlijke tooverkunsten.

Orlando.

Spreekt gij in kalmen ernst?

Rosalinde.

In ernst, zoo waar ik leef; en mijn leven stel ik op hoogen prijs, al beken ik een toovenaar te zijn. Daarom, trek uw beste kleederen aan en noodig uw vrienden, want als gij morgen wilt trouwen, zult gij trouwen, en, als gij wilt, met Rosalinde. Kijk, daar komen er twee, de eene verliefd op mij, de ander op haar.

(Sylvius *en* Phebe *komen op.*)

Phebe.

Jonkman, dat was niet hupsch van u gedaan,
Dien brief, dien ik u schreef, te laten zien.

Rosalinde.

Neem 't op, zooals gij wilt; het is mijn streven
Bij u onhupsch en smaad'lijk mij te toonen.
Een trouwe herder loopt u achterna,
Zie hem aan; bemin hem, want hij aanbidt u.

Phebe.

Zeg, herder, hem eens, wat het zegt, te minnen.

Sylvius.

't Is, gansch uit tranen te bestaan en zuchten,
Als ik voor Phebe.

Phebe.

En ik voor Ganymedes.

Orlando.

En ik voor Rosalinde.

Rosalinde.

En ik voor geen vrouw.

Sylvius.

't Is, gansch uit trouwe te bestaan en ijver,
Als ik voor Phebe.

Phebe.

En ik voor Ganymedes.

Orlando.

En ik voor Rosalinde.

Rosalinde.

En ik voor geen vrouw.

Sylvius.

't Is, gansch uit liefdemijm'ring te bestaan,
Geheel uit hartstocht en geheel uit wenschen,
Geheel aanbidding, eerbied, volgzaamheid,

Gansch deemoed, gansch geduld en ongeduld,
Gansch reinheid, gansch beproefdheid, gansch vergoding,
Als ik voor Phebe.

Phebe.

En ik voor Ganymedes.

Orlando.

En ik voor Rosalinde.

Rosalinde.

En ik voor geen vrouw.

Phebe (*tot* Rosalinde).

Is dit aldus, wat smaalt gij mijne liefde?

Sylvius (*tot* Phebe).

Is dit aldus, wat smaalt gij mijne liefde?

Orlando.

Is dit aldus, wat smaalt gij mijne liefde?

Rosalinde.

Wien zegt gij dit, wat smaalt gij mijne liefde?

Orlando.

Tot haar, die hier niet is en 't ook niet hoort.

Rosalinde.

Ik bid u, daarover niets meer; het is mij, of ik Iersche wolven tegen de maan hoor huilen. — (*Tot* Sylvius.) Ik zal u helpen, als ik kan; — (*Tot* Phebe.) ik zou u beminnen, als ik kon. — Kom morgen allen met mij saam. (*Tot* Phebe.) Ik trouw u, als ik ooit een vrouw trouw, en ik trouw morgen; — (*Tot* Orlando.) ik zal uw wensch voldoen, als ik ooit een man voldoe, en gij trouwt morgen; — (*Tot* Sylvius.) ik zal u tevreden stellen, als dat, wat u behaagt, u tevreden stelt, en ge trouwt morgen. — (*Tot* Orlando.) Zoo waar gij Rosalinde bemint, zorg dat gij er zijt; — (*Tot* Sylvius.) zoo waar gij Phebe be-

mint, zorg dat gij er zijt, en zoo waar ik geen vrouw bemin, zal ik zorgen, dat ik er ben. — En nu, vaartwel; gij weet, wat gij te doen hebt.

Sylvius.

Ik blijf niet weg, als ik het leven heb.

Phebe.

Ik ook niet.

Orlando.

Ik ook niet.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

TOETSSTEEN *en* DOROTHEA *komen op.*

Toetssteen.

Morgen is de blijde dag, Dora; morgen trouwen wij.

Dorothea.

Ik verlang er naar met heel mijn hart; en ik hoop dat het geen onbetamelijk verlangen is, te verlangen een getrouwde vrouw te zijn. Daar komen twee pages van den verbannen hertog.

(Twee Pages komen op.)

Eerste Page.

Dat treft goed, brave heer.

Toetssteen.

Op mijn eer, het treft goed. Komt, gaat zitten, gaat zitten; en een liedjen!

Tweede Page.

Tot uw dienst, zet u tusschen ons in.

Eerste Page.

Zullen wij er maar in eens op los zingen, zonder te kuchen of te schrapen, of te zeggen, dat wij heesch zijn, wat toch de rechte voorafspraken zijn voor een slechte stem?

Tweede Page.

Ja zeker, ja zeker; en beiden uit één toon, als twee heidens op één paard.

Lied.

Een minnaar van zijn lief verzeld,
Met heisa en hei en ho heisa sa sa,
Die ging door 't groene korenveld,
In de Mei, in de liefdewekkende Mei,
Bij 't vogellied van tierelirei;
Ja, liefde mint de Mei.

En in het koren vlijt zich teêr,
Met heisa en hei en ho heisa sa sa,
Het aardig herdersvolkjen neêr,
In de Mei, in de liefdewekkende Mei,
Bij 't vogellied van tierelirei;
Ja, liefde mint de Mei.

Hun zang bezingt der lente roem,
Met heisa en hei en ho heisa sa sa;
Zij roemen 't leven als een bloem,
In de Mei, in de liefdewekkende Mei,
Bij 't vogellied van tierelirei;
Ja, liefde mint de Mei.

Geniet, is 't lied, dan 's levens vreugd,
Met heisa en hei en ho heisa sa sa;
De liefde kroont alleen de jeugd,
In de Mei, in de liefdewekkende Mei,
Bij 't vogellied van tierelirei;
Ja, liefde mint de Mei.

Toetssteen.

Waarlijk, jongelieden, al was ook het versjen niet veel zaaks, toch was de wijs wat al te veel uit de maat.

Eerste Page.

Dit hebt gij mis, heer; wij namen maat en tijd heel wel in acht.

Toetssteen.

Neen, waarachtig, het is zoo; en ik kon ook wel beter acht slaan op mijn tijd, in plaats van naar zulk een mal liedjen te luisteren. Nu, God zegene u en verbetere uw stemmen! — Kom, Dora!

(Allen af.)

VIERDE TOONEEL.

Een ander gedeelte van het woud.

De Hertog, Amiens, Jacques, Orlando, Olivier *en* Celia *komen op.*

Hertog.

Gelooft gij dus, Orlando, dat de knaap
Dit alles, wat hij heeft beloofd, kan doen?

Orlando.

Soms denk ik 't wel, soms niet, als zij die vreezen;
Die hebben hoop, maar voelen immer angst.

(Rosalinde, Sylvius *en* Phebe *komen op.*)

Rosalinde.

Een oogenblik, om ons verdrag te staven. —
(*Tot den* Hertog.) Gij zegt, dat, breng ik hier uw [Rosalinde,
Gij aan Orlando hier ze geven wilt?

Hertog.

Al gaf ik koninkrijken mee, ik deed het.

Rosalinde (*tot* Orlando).

En gij, gij neemt haar aan, als ik haar breng?

Orlando.

Al ware ik aller vorsten vorst, ik deed het.

Rosalinde (*tot* Phebe).

Gij zegt, dat gij mij trouwt, als ik maar wil?

Phebe.

Al moest ik sterven 't uur daarna, ik deed het.

Rosalinde.

Maar als gij weig'ren mocht met mij te trouwen,
Dan geeft ge uzelf aan dezen trouwsten herder?

Phebe.

Zoo is 't bepaald.

Rosalinde (*tot* Sylvius).

En gij wilt Phebe hebben, als zij wil?

Sylvius.

Al waar' de dood en haar bezit ook één.

Rosalinde.

Ik houd, wat ik beloofde, en breng 't in orde.
Houd gij uw woord, o vorst, en schenk uw dochter;
Gij 't uwe, Orlando, en aanvaard zijn dochter;
Houd, Phebe, mij uw woord, dat gij mij trouwt,
Of, mij versmadend, dezen herder huwt; —
Houd, Sylvius, uw woord, dat gij haar trouwt,
Als zij mij weigert; — thans ijl ik van hier,
En breng dit alles tot een heug'lijk eind.

(Rosalinde *en* Celia *af.*)

Hertog.

Mij staan, bij 't zien van dezen herdersknaap,
De trekken van mijn dochter voor den geest.

Orlando.

Mijn vorst, den eersten keer, dat ik hem zag,
Hield ik hem voor een broeder van uw dochter;
Maar, eed'le vorst, hij is in 't woud geboren,
En heeft in meen'ge diep verborgen kunst
Het onderricht genoten van zijn oom,
Dien hij een machtig toov'naar zegt te zijn,
Verholen in het diepste van dit woud.

Jacques.

Ongetwijfeld, er is een nieuwe zondvloed aan het opkomen, en deze paren begeven zich naar de ark. Daar komt een paar zeer vreemde beesten aan, die in alle talen den naam van narren dragen.

(Toetssteen *en* Dorothea *komen op.*)

Toetssteen.

Groet en heil u allen!

Jacques.

Beste vorst, heet hem welkom. Dit is die vriend met bonte hersens, dien ik zoo vaak in het woud ontmoet heb; hij is een hoveling geweest, naar hij beweert.

Toetssteen.

Als iemand dit in twijfel trekt, laat hem een gerechtelijken zuiveringseed van mij vergen. Ik heb menuetten meegedanst; ik heb dames naar eisch gevleid; ik ben bij vrienden terughoudend, bij vijanden glad geweest; ik heb drie kleermakers tot den ondergang gebracht; ik had viermaal een ernstigen twist en eens was het bijna tot een tweegevecht gekomen.

Jacques.

En hoe werd het weer bijgelegd?

Toetssteen.

Wel, het kwam tot een ontmoeting, en wij bevonden, dat de twist was genaderd tot den zevenden graad.

Jacques.

Hoe zoo tot den zevenden graad? — Beste vorst, zie den knaap met een gunstig oog aan.

Hertog.

Ik denk zeer gunstig over hem.

Toetssteen.

Ik wensch u Gods zegen, heer; en ik hoop van u denzelfden wensch. Ik dring mij, heer, hier onder het overige paarlustig landvolkjen, om een eed te zweren en een meineed te doen, naar gelang het huwelijk verbindt en vleesch en bloed verbreekt; een arm maagdeken, heer, een leelijk schepseltjen, heer, maar van mij; zoo'n gril van mij, heer, te nemen, wat niemand anders wil. Rijke eerbaarheid, heer, woont als een gierigaard, heer, in een arm huis, evenals een parel in een leelijke oester.

Hertog.

Op mijn woord, hij is zeer gevat en spreukrijk.

Toetssteen.

Naar den aard van de stompscherpe narrepijlen, heer, en dergelijke lieflijke krenkingen.

Jacques.

Maar nu die zevende graad, hoe bevondt gij het geschil tot den zevenden graad?

Toetssteen.

Door een logenstraffing, zevenmaal herhaald. — Sta wat meer voorover, Dora. — Op deze manier, heer. Ik had

de snit van den baard van een hoveling afgekeurd; hij liet mij weten, dat, al vond ik, dat zijn baard niet goed geknipt was, hij van meening was, dat het wel goed was; dit heet de „hoffelijke wederlegging". Als ik hem dan weer liet weten, dat zijn baard niet goed geknipt was, zou hij mij laten zeggen, dat hij hem knipte naar zijn eigen smaak; dit heet de „steek onder water". Als ik nog eens zeide van niet goed, zou hij antwoorden, dat ik er geen verstand van had; dit heet het „grof bescheid". Bij het volgende „niet goed", zou hij antwoorden, dat ik onwaarheid sprak; dit heet de „hooghartige terechtwijzing". Bij nog eens „niet goed", zou hij zeggen, dat ik loog; dit heet het „uitdagend verwijt"; en zoo verder tot de „voorwaardelijke logenstraffing" en de „rechtstreeksche logenstraffing".

Jacques.

En hoe vaak hebt gij gezegd, dat zijn baard niet goed geknipt was?

Toetssteen.

Ik dorst niet verder gaan dan de „voorwaardelijke logenstraffing", en hij dorst mij de „rechtstreeksche logenstraffing" niet geven, en zoo zijn wij gekomen tot het meten van onze degens, en toen gescheiden.

Jacques.

Kunt gij nu achter elkaar al de graden opnoemen van het heeten liegen?

Toetssteen.

O heer, ons twisten gaat naar de kunst, naar de boeken, zooals er ook boeken zijn voor de wellevendheidskunst; ik wil u de graden opnoemen. De eerste is, de hoffelijke wederlegging; de tweede, de steek onder water; de derde, het grof bescheid; de vierde, de hooghartige terechtwijzing; de vijfde, het uitdagend verwijt;

de zesde, de voorwaardelijke logenstraffing; de zevende, de rechtstreeksche logenstraffing. Die allen kunt gij ontduiken, behalve de rechtstreeksche logenstraffing; en ook die kunt gij ontduiken, met een „indien". Ik weet een geval, dat zeven vrederechters een twistgeding niet konden uitmaken; maar toen de partijën zelve tegenover elkander stonden, bedacht een van beiden slechts een „indien", bij voorbeeld: „indien gij dat gezegd hebt, dan heb ik dit gezegd," en zij schudden elkaar de hand en zwoeren broederschap. Zoo'n „indien" is de ware vredestichter; ontzachlijk krachtig dat „indien"!

Jacques.

Is dit niet een buitengemeene knaap, heer? hij is over alles zoo goed, en toch maar een nar.

Hertog.

Hij gebruikt zijn narrerij als een vogelaar zijn paard, en schuilt er achter om zijn pijlen af te schieten.

(HYMEN *komt op,* ROSALINDE *in vrouwengewaad en* CELIA *geleidende. Zachte muziek.*)

Hymen.

„De hemel juicht, wanneer op aard
Verwarring, onrust zijn bedaard,
En vrede keert;
Vorst, Hymen daalde neder,
En bracht uw dochter weder,
Die nu begeert,
Dat haar hand die van hem beloont,
Wiens hart in haren boezem troont."

Rosalinde (*tot den* HERTOG).

Aan u geef ik mijzelf, want ik ben de uwe.
(*Tot* ORLANDO.) Aan u geef ik mijzelf, want ik ben de uwe.

Hertog.

Bedriegt geen schijn, dan zie ik mijne dochter.

Orlando.

Bedriegt geen schijn, dan zie 'k mijn Rosalinde.

Phebe.

Is 't waarheid en geen schijn,
Verdwijn dan, minnepijn!

Rosalinde (*tot den* Hertog).

Ik wil tot vader niemand, zoo niet u; —
(*Tot* Orlando.) Ik wil tot gade niemand, zoo niet u; —
(*Tot* Phebe.) 'k Huw nimmer met een vrouw, zoo niet
[met u.

Hymen.

Stil, stil! verwarring te enden,
En alles nu te wenden
Ten beste, is Hymen's taak;
Ik strengel zachte banden
Om deze vier paar handen,
Wier trouw nooit trouw verzaak'!
(*Tot* Orlando *en* Rosalinde.)
U en u zal niets ooit scheiden;
(*Tot* Olivier *en* Celia.)
Hart in hart is 't bij u beiden;
(*Tot* Phebe.)
Gij en hij wordt nu een span,
Kiest gij niet een vrouw tot man;
(*Tot* Toetssteen.)
Gij blijft wis haar even trouw,
Als de winter aan de koû. —
Vraagt elkaâr nu onder 't lied,
Hoe dit alles is geschied;
Bevreemding wijk', wordt u bekend,
Hoe zooveel vreugd verwarring endt.

V. 4. 124.

Lied.

„Juno's kroon is de echteband,
Zaal'ge bond van disch en bed!
Hymen, gij bevolkt het land,
U dus de eerkroon opgezet,
Wierook-offers u gebrand,
Gij, gij houdt het land in stand!"

Hertog.

O lieve nicht, wees hart'lijk hier begroet,
Gelijk een dochter van mijn eigen bloed!

Phebe (*tot* Sylvius).

Ik neem als gade u aan; ik houd mijn woord;
Uw trouw heeft in het eind mijn hart bekoord.

(Jacques de Bois *komt op.*)

Jacques de Bois.

Wil voor een woord of twee gehoor mij geven;
Ik ben de tweede zoon van de' ouden Roeland,
En breng deze' eed'len kring een blij bericht. —
Vorst Freed'rik hoorde, dat zich, dag aan dag,
Gevierde mannen naar dit woud begaven;
Hij bracht een machtig leger saâm, en nam
Zelf het bevel, met plan zijn broeder hier
Te vatten en het recht van 't zwaard dan te oef'nen.
Hij had den zoom van 't woud alreeds bereikt,
Toen hij een ouden kluizenaar ontmoette,
Die door een onderhoud hem af deed zien
Èn van zijn plan èn van de wufte wereld.
De kroon vermaakt hij zijn verbannen broeder;
En hun, die met hem uitgeweken zijn,
Hergeeft hij al hun goed'ren. 'k Geef mijn leven,
Dat ik de waarheid spreek.

Hertog.

Wees welkom, jonkman;
Uw' broeders brengt ge een schoone huwelijksgift,
Den een' zijn goed'ren weder, en den and'ren
Geheel een land, een machtig hertogdom.
Maar laat ons, in dit woud, nu eerst volbrengen,
Wat hier zijn oorsprong nam en schoon begin,
En dan moge ieder van deze eed'le schaar,
Die kwade dagen met ons droeg en nachten,
Van ons zoo plots'ling weergekeerd geluk
Het aandeel, waar hij recht op heeft, aanvaarden.
Doch thans, vergeet mijn nieuwen vorstenrang;
Ons land'lijk feest gevierd, met dans en zang! —
Muziek! — Op bruidjens, bruigoms, allen! toont
Maatvast, wat maatloos heil in 't hart u woont!

Jacques.

Vergun mij, heer. — Heb ik u goed verstaan?
Verkoos de hertog zich een kluiz'naarspij,
En zag hij af van al den praal van 't hof?

Jacques de Bois.

Dit deed hij, ja.

Jacques.

Dan spoed ik mij tot hem; van die bekeerden
Is menig ding, dat nuttig is, te hooren.
(*Tot den* Hertog.)
U, heer, vermaak ik aan uw vroeg'ren rang,
Dien uw berusting en uw deugd verdient;
(*Tot* Orlando.)
U aan een liefste, uw trouwe liefde waard;
(*Tot* Olivier.)
U aan uw rijkdom, gade en hooge vrienden;
(*Tot* Sylvius.)
U aan een lang en wel verdienden echt;

(*Tot* TOETSSTEEN.)

En u aan twist; uw liefdereis heeft leeftocht
Twee maand, niet meer. — En nu, vermaakt u wel;
Mijn lust is elders, niet bij dans en spel.

Hertog.

Blijf, Jacques, o blijf!

Jacques.

Dank, bij geen scherts! — Zend aan uw vroeg're grot,
Zoo ge iets verlangt; uw wensch is me een gebod.
(JACQUES *af.*)

Hertog.

Welaan, begint! met opgewekten geest!
Dat elk aan 't einde zegg': een heerlijk feest!
(Een dans.)

EPILOOG.

Rosalinde.

Het is niet de gewoonte, dat de heldin de epiloog spreekt, doch dit staat niet slechter, dan dat de held voor de proloog optreedt. Is 't waar, dat goede wijn geen krans behoeft, even waar is het, dat een goed stuk geen epiloog behoeft; maar waar goede wijn is, hangt men fraaie kransen uit, en goede stukken doen zich beter voor met behulp van goede epilogen. In welk een geval verkeer dan ik nu, die niet de rechte persoon ben voor de epiloog, en niet bij u kan opkomen ten behoeve van een goed stuk? Ik ben niet als een bedelaar uitgedost, en daarom zou het mij niet staan te bedelen; de weg, dien ik moet inslaan, is u te bezweren; en ik zal beginnen met de vrouwen. Ik bezweer

u, o vrouwen, bij de liefde, die gij den mannen toedraagt, zooveel van dit stuk voor lief te nemen, als u behagen kan; en ik bezweer u, o mannen, bij de liefde die gij den vrouwen toedraagt, — en aan uw meesmuilen kan ik wel bespeuren, dat niemand van u ze haat, — dat u in overeenstemming met de vrouwen het stuk moge bevallen. Als ik wezenlijk een vrouw was, zou ik ieder van u kussen, die een baard had, welke mij behaagde, een gezicht dat mij beviel, en een adem, die mij niet tegenstond; en zekerlijk zal ieder van u, die een goeden baard, of een goed gelaat, of een aangenamen adem heeft, mij, voor mijn vriendelijk aanbod, bij de buiging, die ik maak, vriend'lijk toeroepen:

Vaarwel!

(Allen af.)

DRIEKONINGENAVOND

OF

WAT GIJ WILT.

PERSONEN:

Orsino, hertog van Illyrië.
Sebastiaan, een jong edelman.
Antonio, een zeekapitein, vriend van Sebastiaan.
Een Zeekapitein, vriend van Viola.
Valentino, *Curio*, } edellieden in dienst van den Hertog.
Jonker *Tobias Hikkenburg*, oom van Olivia.
Jonker *Andries Bibberwang*.
Malvolio, hofmeester van Olivia.
Fabio, Nar, } in dienst van Olivia.

Olivia, eene rijke gravin.
Viola, zuster van Sebastiaan.
Maria, kamerjuffer van Olivia.

Heeren van 't hof, een Priester, Matrozen, Gerechtsdienaars, Muzikanten en anderen.

Het stuk speelt in eene stad van Illyrië en op de naburige zeekust.

EERSTE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Een kamer in het paleis van den hertog.

De HERTOG, CURIO *en Hovelingen komen op; Muzikanten op den achtergrond.*

Hertog.

Indien muziek der liefde voedsel is,
Speelt voort dan, voort! en geeft mij overdaad,
Opdat mijn liefde er ziek van worde en sterv'. —
Die wijs nog eens! Zij stierf zoo lieflijk weg;
O, zij besloop mijn oor, als 't zoet geluid,
Dat ademt over een viooltjensbed,
En geuren steelt en geeft! — Genoeg! niet meer!
't Is reeds zoo zoet niet meer als kort te voren.
O geest der liefde, welk een frissche kracht
Hebt gij, dat ge alles opneemt en omvaâmt
Gelijk de zee, en dat toch niets, wàt rang
En waarde 't hebbe, in u wordt opgenomen,
Of waardeloos en onaanzienlijk is 't
In één minuut! Ja, rijk in phantasieën
Is liefde; zij, slechts zij is phantasie.

Curio.

Gaat gij niet jagen, heer?

Hertog.

Wat, Curio?

Curio.

Het hert.

Hertog.

Doe 'k dit niet reeds, en 't edelst dat ik heb?
O! toen voor 't eerst mijn oog Olivia zag, —
Mij dacht, de lucht van alle smetstof lout'rend, —
Dien eigen oogwenk werd ikzelf een hert,
Door hartstocht staâg vervolgd, als door een rot
Van felle honden.

(Valentino *komt op.*)

Zoo! Wat nieuws van haar?

Valentino.

Verschoon mij, heer! ik werd niet toegelaten,
Doch breng dit antwoord van haar kamerjuffer:
De lucht zelfs zal, nog zeven zomers lang,
Haar aangezicht niet onbeneveld zien;
Zij zal het dicht omslui'ren, als een non,
En daag'lijks door een zilten tranenvloed
De 'erinn'ring van haar vroeg gestorven broeder
Bewaren, dat voor 't dofgekreten oog
Zijn beeld, als eenig beeld, in wezen blijv'.

Hertog.

O! zij, begaafd met zulk een teeder hart,
Om zooveel liefde een broeder toe te wijden,
Hoe zal zij minnen, als de gouden pijl
Alle and're liefde en neiging heeft gedood,

Die in haar zijn, als haar voortreflijkheên,
Als haar gevoel en denken en verlangen,
Den scepter reiken aan een enk'len vorst! —
Komt, naar den hof! 'k wil droomen, mijm'ren, treuren,
In 't groen priëel, waar bloemen mij omgeuren.

(Allen af.)

TWEEDE TOONEEL.

De zeekust.

VIOLA, *een Zeekapitein en Matrozen komen op.*

Viola.

Welk land is dit, mijn vrienden?

Kapitein.

't Is Illyrië, jonkvrouw!

Viola.

En wat kan ik nu in Illyrië doen?
Mijn broeder, ach! is in Elysium.
Maar toch, 't is moog'lijk, dat hij niet verdronk; —
Wat denkt ge er van, gij mannen van de zee?

Kapitein.

Uw eigen redding was maar even moog'lijk.

Viola.

Ach! broeder! maar de moog'lijkheid bestaat.

Kapitein.

Zoo is 't, en blijf het nog voor moog'lijk houden;
Schep moed zelfs, want, toen gij, en deze wein'gen,
Den rand van onze boot hadt vastgegrepen,
Bespeurde ik bij 't uiteengeslagen schip
Uw broeder, die, door moed en hoop bezield,
En rustig in 't gevaar, zich aan een mast,
Die op het water rondzwom, wist te binden,

En, als Arion eens op zijn dolfijn,
Met storm en golven zich vertrouwd betoonde,
Zoolang ik zien kon.

Viola.

Dank voor dit bericht,
En neem dit goud, mijn vriend! Mijn eigen redding
Schonk mij reeds hoop voor hem, en uw verhaal
Geeft nieuwen moed. — Is u dit land bekend?

Kapitein.

Zeer goed, ik ben geboren en getogen
Geen drie uur hier vandaan.

Viola.

En wie regeert hier?

Kapitein.

Een edel hertog, waard zijn eed'len naam.

Viola.

Hoe is zijn naam?

Kapitein.

Orsino.

Viola.

Orsino! 'k Heb, zoo meen ik, van mijn vader
Dien naam gehoord. Hij was toen ongehuwd.

Kapitein.

Dat is hij nog, of was 't nog kort geleên.
Toen 'k voor een groote maand van hier vertrok,
Werd als geheim verteld, — want, zoo ge weet,
Het volk bepraat graag wat de grooten doen, —
Dat hij de liefde zocht der schoone Olivia.

Viola.

En wie is dit?

Kapitein.

Een eed'le maagd, de dochter van een graaf;
Hij stierf een jaar omtrent geleên, en liet toen
Haar in de hoede van zijn zoon, haar broeder,
Die mede weldra stierf, en, overstelpt
Van droefheid, zwoer zij de' omgang, ja het zien,
Van mannen, zegt men, af.

Viola.

Hoe gaarne zou ik
Die jonkvrouw dienen, voor der wereld oogen
Verborgen, tot ik 't uur gekomen zag
Om naam en stand te noemen.

Kapitein.

't Zal niet gaan;
Aan geen verzoeken geeft zij ooit gehoor,
Zelfs niet aan die des hertogs.

Viola.

Trouwhartig is uw oogopslag, kap'tein!
En schoon natuur vaak met een schoonen wand
Verdorvenheid omsluit, wil ik van u
Gelooven, dat dit vriendlijk, schoon gelaat
De spiegel is van 't eerlijk, trouw gemoed.
Ik bid u, — en ik geef u rijklijk loon, —
Laat wat ik ben verborgen zijn, en help mij;
Verschaf mij de vermomming, die het best
Mijn plan bevord'ren kan. Ik wil dien vorst
Als jonkman dienen; stel mij aan hem voor.
Gij legt er eer mee in; ik heb talent
Om met muziek en zang het oor te streelen,
En zal hem wis een waardig dienaar zijn.
De tijd moog' leeren, wat gebeuren kan,
Steun gij door uw stilzwijgendheid mijn plan.

Kapitein.

Speel gij voor jonkman, ik ben stom als 't graf;
En blindheid zij, indien ik kal, mijn straf.

Viola.

Heb dank; wijs mij den weg.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Een kamer in Olivia's *woning.*

Jonker Tobias Hikkenburg *en* Maria *komen op.*

Jonker Tobias.

Wat weêrgâ, welk een inval toch van mijn nicht, zich den dood van haren broeder zóo aan te trekken? Ik ben overtuigd, dat kommer het leven verkort.

Maria.

Op mijn eer, jonker Tobias, gij moet 's avonds zoo laat niet uitblijven; uwe nicht, de gravin, heeft er veel op te zeggen, als gij op zulke ongelegen tijden thuis komt.

Jonker Tobias.

Wel, het hindert haar niet; zij kan zelf op haar eigen tijd gaan liggen.

Maria.

Nu, een ordelijker leven zou u wel passen.

Jonker Tobias.

Wel passen? Ik verlang niets, dat beter past. Ik vind deze kleêren goed genoeg om in te zitten drinken, en mijn laarzen ook; maar zijn zij het niet, dan moeten zij maar aan haar eigen stroppen opgehangen worden.

Maria.

Dat brassen en drinken zal u te gronde richten; de jonkvrouw heeft er gisteren nog over geklaagd, en ook over dien onnoozelen jonker, dien gij op een avond hier gebracht hebt, om haar hand te vragen.

Jonker Tobias.

Wien meent gij? Jonker Andries Bibberwang toch niet?

Maria.

Ja, denzelfden.

Jonker Tobias.

Maar dat is een kapitale kerel! Er zijn er niet velen zoo in Illyrië.

Maria.

Wat doet dat er toe?

Jonker Tobias.

Nu, hij heeft wel drieduizend dukaten in het jaar te verteren.

Maria.

Hij zal al zijn dukaten wel in één jaar op kunnen; hij is een groote gek en een doorbrenger.

Jonker Tobias.

Foei, hoe kunt ge dat zeggen? Hij speelt basviool, en hij spreekt drie of vier talen woord voor woord, zonder in een boek te kijken; hij is van nature een zeer begaafd man.

Maria.

Ja, hij was bij zijne geboorte al even begaafd als nu. En bij al zijn onnoozelheid is hij een groot twistzoeker; en had hij niet de gaaf van lafheid om tegen zijn twistzucht op te wegen, dan zou hij, zooals verstandige lui zeggen, wel spoedig de gaaf van een graf ontvangen.

Jonker Tobias.

Zoo waar ik leef, het zijn schurken en lasteraars, die dat zeggen. Wie zeggen dat?

Maria.

Dezelfden, die er bijvoegen, dat hij zich alle avonden met u bedrinkt.

Jonker Tobias.

Alleen om de gezondheid van mijne nicht te drinken. Daar zal ik op drinken, zoolang er vocht door mijn keelgat wil loopen en er wijn in Illyrië is. Wie de gezondheid van mijn nicht niet wil drinken, tot zijn hersenen in de rondte draaien als een tol, is een haas en een hondsvot. — Stil, meid. *Castiliano volto;* daar is jonker Andries Bibberwang.

(*Jonker* ANDRIES BIBBERWANG *komt op.*)

Jonker Andries.

Jonker Tobias Hikkenburg! Hoe gaat het, jonker Tobias Hikkenburg?

Jonker Tobias.

Beste jonker Andries!

Jonker Andries.

God zegen je, lief nest!

Maria.

Insgelijks, mijnheer!

Jonker Tobias.

Aànklampen, jonker Andries! Aanklampen!

Jonker Andries.

Wat is dat?

Jonker Tobias.

De kamerjuffer van mijn nicht.

Jonker Andries.

Lieve juffer Aanklampen, ik hoop nader kennis met u te maken.

Maria.

Ik heet Maria, heer.

Jonker Andries.

Lieve juffer Maria Aanklampen, —

Jonker Tobias.

Ge zijt in de war, jonker; „aanklampen" is op haar afgaan, haar enteren, haar bestormen, haar veroveren.

Jonker Andries.

Bij mijn ziel, dat wil ik niet beginnen, als gij er bij zijt. Maar is dat de beteekenis van „aanklampen"?

Maria.

Goeden dag, heeren!

Jonker Tobias.

Als gij haar zoo laat weggaan, jonker Andries, acht ik u niet waard een degen te dragen en ooit van leer te trekken!

Jonker Andries.

Als gij zoo weggaat, mejuffer, acht ik mij niet waard een degen te dragen en ooit van leer te trekken. Schoone dame, denkt gij, dat gij met ons kunt gekscheren?

Maria.

Mijnheer, ik scheer niemand, ook u niet.

Jonker Andries.

Nu, ik wenschte, dat gij het deedt; mijn hand er op.

Maria.

Wel, mijnheer! gedachten zijn tolvrij, maar ga met uw hand naar de keuken en vraag wat drinken.

Jonker Andries.

Waarom, lievertjen? Wat meent ge daarmee?

Maria.

Gij zijt wat droog, heer.

Jonker Andries.

Dat dacht ik ook al; zoo'n ezel ben ik niet, dat ik graag op een droogjen zit. Maar wat is uw aardigheid?

Maria.

Een droge aardigheid, heer.

Jonker Andries.

Zoo? hebt gij er meer zoo?

Maria.

Ja heer; op dit oogenblik een handvol; maar nu ik uw hand loslaat, ben ik zonder.

(Maria *af.*)

Jonker Tobias.

O jonker! Ge hebt een glas sek hoog noodig. Wanneer heb ik u zoo van de beenen zien loopen?

Jonker Andries.

Ik geloof van uw leven niet, als de sek het mij niet deed. Soms komt het in mij op, dat ik niet meer geest heb dan een christenmensch, of een gewoon mensch; maar ik ben een groot liefhebber van rundvleesch, en ik denk wel eens, of dit ook kwaad kan doen aan mijn geest.

Jonker Tobias.

Geen kwestie van.

Jonker Andries.

Neen, maar als ik dit dacht, zou ik het afzweren. Ik rij morgen weer naar huis, jonker Tobias.

Jonker Tobias.

Pourquoi, mijn waarde jonker?

Jonker Andries.

Wat is *pourquoi?* Doen of niet doen? Ik woû, dat ik den tijd, dien ik aan rijden en schermen en berengevechten gegeven heb, aan de talen besteed had. O! had ik mij op de kunsten toegelegd!

Jonker Tobias.

Ja, dan zoudt gij een mooien krullebol hebben.

Jonker Andries.

Wat? Zou daar mijn haar mooier door geworden zijn?

Jonker Tobias.

Zonder twijfel; want gij ziet, dat het van nature niet krult.

Jonker Andries.

Maar het staat mij toch nog al goed, doet het niet?

Jonker Tobias.

Uitmuntend; het hangt als vlas om een spinrokken en ik hoop het nog eens te beleven, dat een huishoudelijke vrouw u tusschen haar knieën neemt en het afspint.

Jonker Andries.

Waarachtig, ik wil morgen naar huis, jonker Tobias; uw nicht wil zich niet laten zien; en al deed zij het, is het vier tegen een, dat zij niets van mij weten wil. De hertog zelf, hier dichte bij, staat naar haar hand.

Jonker Tobias.

Zij wil van den hertog niets weten; zij wil niet trouwen boven haar stand, wat rijkdom, jaren of verstand aangaat; dit heeft zij voor mijn eigen ooren gezworen. Tut, tut, er is nog hoop, man.

Jonker Andries.

Ik zal nog een maand blijven. Ik ben de verwonderlijkste kerel van de wereld; maskerades en vastenavondgrappen zijn soms mijn grootste pleizier.

Jonker Tobias.

En zijt gij goed voor zulke aardigheden, jonker?

Jonker Andries.

Zoo goed als iemand in Illyrië, wie het ook zij, als hij niet van hoogeren rang is dan ik; en met oude menschen wil ik mij ook niet meten.

Jonker Tobias.

Hoe ver hebt gij het in de Gaillarde gebracht, jonker?

Jonker Andries.

Wel, ik kan een goeden flikker slaan en in den bokkesprong ben ik, durf ik zeggen, zoo sterk als iemand in Illyrië.

Jonker Tobias.

Waarom blijven zulke dingen verborgen? Waarom hangt er een gordijn voor zulke gaven? Zijt gij bang, dat zij stoffig worden, evenals het portret van juffer Trijntjen? Waarom gaat gij niet in eene Gaillarde naar de kerk en in eene Courante weer naar huis? Mijn gewone gang zou een Schotsche drie zijn, en ik zou niet willen wateren dan onder een pas van vijven. Hoe komt gij hiertoe? is het tegenwoordig een tijd om zijn talenten te verstoppen? Ik heb al wel eens gedacht, om den prachtigen bouw van uw been, dat het onder het gesternte van de Gaillarde moest gevormd zijn.

Jonker Andries.

Ja, het is krachtig en in rozeroode kousen maakt het een vrij goede vertooning. Willen wij eens wat pleizier maken?

Jonker Tobias.

Wel natuurlijk, wat zullen wij anders doen? zijn wij niet geboren onder den Stier?

Jonker Andries.

De Stier? Dat is de borst en het hart.

Jonker Tobias.

Neen, man! dat is de beenen en dijen. Laat mij eens een kuitflikker van u zien. — Mooi! — Hooger! hop, hop! — Ha, prachtig!

(Beiden af.)

VIERDE TOONEEL.

Een kamer in het paleis van den hertog.

VALENTINO *en* VIOLA, *in mansgewaad, komen op.*

Valentino.

Als de hertog zoo voortgaat u te begunstigen, Cesario, zult gij het ver brengen; hij kent u nog pas drie dagen, en gij zijt reeds geen vreemde meer.

Viola.

Gij ducht òf luim van zijne zijde òf nalatigheid van de mijne, als gij zoo den duur van zijn genegenheid in twijfel trekt. Is hij ongestadig in zijn gunst, heer?

Valentino.

O neen, volstrekt niet, geloof mij.

Viola.

Ik dank u. — Daar komt de hertog.

(De HERTOG, CURIO *en Hovelingen komen op.)*

Hertog.

Waar is Cesario?

Viola.

Hier, tot uw dienst, mijn vorst.

Hertog.

Gaat gij eens iets terug. — Cesario,
Gij weet reeds alles; 'k heb u opgeslagen
De bladen van 't geheimboek mijner ziel;
Daarom, mijn waarde, richt tot haar uw schreên;
Geen weig'ring schrikke u af, neem aan haar deur
Een plaats in en verklaar u daar geworteld,
Tot gij gehoor erlangt.

Viola.

Maar, edel vorst,
Is zij zoo diep bedolven in haar droefheid,
Als men verhaalt, dan laat zij mij niet toe.

Hertog.

Dring zelfs met schennis der beleefdheid door,
Veeleer dan onverrichter zaak te keeren.

Viola.

Maar stel, zij laat mij toe, mijn heer; wat dan?

Hertog.

O! schilder dan mijn vuur'gen liefdegloed,
En tref haar door 't verhaal van mijne trouw;
Gij zijt de rechte tolk voor mijne smart;
Uw jeugd zal eerder haar gemoed vermurwen,
Dan deftige ernst, hoe schoon ter taal, zou doen.

Viola.

Ik denk het niet, mijn heer.

Hertog.

Ja, jongenlief,
Zij kan u niet weerstaan; uw teed're jeugd
Weêrspreekt wie u een man noemt; uwe lippen

Zijn zacht en frisch als van Diana zelf;
Uw hooge stem is vol welluidendheid
En dringt als van een maagd in 't harte door.
Ik weet het, uw gesternte wijst u aan
Voor deze zaak. — Dat vier of vijf van u
Hem vergezellen; allen als gij wilt; —
Hoe min gewoel hoe liever; 't allerbest
Is de eenzaamheid. — Heb voorspoed op uw tocht,
En noem dan, vrij gelijk uw vorst, al 't zijne
Het uwe.

Viola.

Ik zal mijn best doen, haar te winnen.
(Ter zijde.) Wat zware strijd! Ik liefdebode aan haar!
Ik, die zoo gaarne zelf zijn gade waar'!

(Allen af.)

VIJFDE TOONEEL.

Een kamer in Olivia's *woning.*

Maria *en de Nar komen op.*

Maria.

Neen, gij moet mij zeggen, waar gij geweest zijt, of ik doe ter uwer verontschuldiging mijn mond niet zoo ver open, dat er een stroohalm in te brengen is; de gravin zal u voor uw uitblijven laten ophangen.

Nar.

Nu, laat zij haar gang gaan; die goed en wel is opgehangen, behoeft naar niemands pijpen te dansen en is spoedig een vrij man.

Maria.

Zoo, hoe dat?

Nar.

Hij kan de muziek niet meer hooren; en is hij afgesneden, dan is hij onafhankelijk.

Maria.

Een echt vastenavondsantwoord. Ik kan u zeggen, waar die uitdrukking „naar iemands pijpen dansen" van daan komt.

Nar.

Waarvandaan, lieve juffer Maria?

Maria.

Van de beren, die hun kunsten moeten vertoonen; als gij dit zegt, zegt gij een waar woord in uwe dwaasheid.

Nar.

Nu, God verleene wijsheid aan die wijs zijn; en zij, die narren zijn, mogen hunne talenten gebruiken.

Maria.

Maar opgehangen wordt gij zeker, omdat gij zoo lang zijt uitgebleven; òf is weggejaagd te worden voor u niet even erg als het hangen?

Nar.

Wie goed gehangen is, kan geen gek huwelijk meer doen; en het wegjagen, — des zomers is het zoo erg niet.

Maria.

Gij rekent dus op een van beide?

Nar.

Dat niet; ik reken op twee dingen.

Maria.

Opdat, als het eene breekt, het ander houd'; maar als uw twee galgen breken, zakken uw hozen af.

Nar.

Goed, inderdaad, zeer goed! Nu, ga voort; als jonker Tobias het drinken maar wilde laten, waart gij wis een zoo slim stuk Eva's vleesch, als een in Illyrië.

Maria.

Stil, schavuit, hierover geen woord meer. Daar komt de jonkvrouw aan; verontschuldig u maar handig en goed, dat is het best voor u.

(Maria *af.*)

Nar.

O geest, wees goed geluimd en geef mij goede dwaasheden in! Die geesten, die meenen u in pacht te hebben, blijken maar al te dikwijls narren te zijn; maar ik, die maar al te goed weet, dat ik u niet heb, kan wel voor een wijs man doorgaan; want wat zegt Quinapalus? „Beter een wijze nar, dan een dwaze wijze."

(Olivia *en* Malvolio *komen op.*)

God zegen' u, jonkvrouw!

Olivia.

De nar moet weg.

Nar.

Hoort gij niet, vrienden? De jonkvrouw moet weg.

Olivia.

Voort, gij zijt een flauwe nar; ik wil niets meer van u weten: bovendien begint gij u te misdragen.

Nar.

Twee gebreken, madonna, die te verbeteren zijn door een hartversterking en door goeden raad: want geef den flauwen nar een hartversterking, dan is de nar niet flauw meer; zeg den man, die zich misdraagt, zijn wandel te verbeteren; als hij het doet, dan is zijn wandel niet

slecht meer; en kan hij het niet, laat den schoenmaker hem lappen. Alles wat verbeterd wordt, is maar gelapt: de deugd, die uit het spoor raakt, wordt maar met zonde gelapt, en de zonde, die zich verbetert, wordt maar met deugd gelapt. Kan deze eenvoudige gevolgtrekking helpen, goed! zoo niet, wat te doen? Zoo waar er geen echte hoorndrager is behalve de ellende, zoo is de schoonheid een bloem. — De jonkvrouw wilde den zotskap weg hebben, daarom, zeg ik nog eens, brengt haar weg.

Olivia.

Sinjeur, ik gaf bevel u weg te brengen.

Nar.

Misvatting in den hoogsten graad! — Mejonkvrouw, *cucullus non facit monachum*, wat zooveel zeggen wil als: mijn hersenen zijn niet zoo bont als mijn pak. Goede madonna, geef mij verlof om u te bewijzen, dat gij een zotskap zijt.

Olivia.

Kunt gij dit?

Nar.

En recht handig ook, goede madonna.

Olivia.

Geef uw bewijs.

Nar.

Ik moet u daarvoor catechiseeren, madonna. Mijn lief vlekkeloos muisjen, geef mij antwoord.

Olivia.

Nu, sinjeur, ik heb op 't oogenblik niets beters te doen, daarom wil ik mij uw bewijs getroosten.

Nar.

Goede madonna, waar treurt gij om?

Olivia.

Goede nar, om den dood van mijn broeder.

Nar.

Ik denk, dat zijn ziel in de hel is, madonna.

Olivia.

Ik weet, dat zijn ziel in den hemel is, nar.

Nar.

Welk een narrenstreek dan, madonna, er om te treuren, dat de ziel van uw broeder in den hemel is. — De zotskap moet weg, heeren!

Olivia.

Wat denkt gij van dezen nar, Malvolio? Toont hij geen beterschap?

Malvolio.

Ja, en dit zal hij doen tot hij op het uiterste ligt; verzwakking, die den wijze vervallen doet, maakt den dwaas altijd beter.

Nar.

De hemel verleene u een spoedige verzwakking, tot betere vermeerdering van uwe dwaasheid. Jonker Tobias zal er op willen zweren, dat ik geen vos ben; maar hij zal er geen stooter op willen verwedden, dat gij geen dwaas zijt.

Olivia.

Wat zegt gij hierop, Malvolio?

Malvolio.

Ik verbaas mij, dat uwe edelheid vermaak schept in zulk een armzaligen schelm; ik zag nog onlangs, hoe hij moest onderdoen voor een zeer gewonen nar, die niet meer hersens heeft dan een stuk steen. Zie maar eens, hij is nu al van zijn stuk: zoo gij niet lacht en hem aan

den gang helpt, staat hij met den mond vol tanden. Dit verzeker ik u, ik houd die wijze lieden, die het uitkraaien om deze aangestelde soort van narren, voor niet beter dan de hansworsten der narren.

Olivia.

O, gij zijt ziek van eigenliefde, Malvolio, en proeft met een bedorven smaak. Wie edelgezind, schuldeloos en niet ergdenkend is, houdt deze dingen voor vogelpijlen, terwijl gij ze kanonskogels acht. Een erkende nar lastert niet, al doet hij niets dan smaden, en een erkend verstandig man smaadt niet, al doet hij niets dan berispen.

Nar.

Nu, Mercurius verleene u de gave des leugens, want gij spreekt goed van de narren!

(Maria *komt weer binnen.*)

Maria.

Jonkvrouw, daar is aan de deur een jong heer, die er zeer op aandringt u te spreken.

Olivia.

Van wege den hertog Orsino waarschijnlijk?

Maria.

Dit weet ik niet, jonkvrouw; het is een hupsch jonkman, met een deftig gevolg.

Olivia.

Wie van mijne lieden houdt hem aan de praat?

Maria.

Uw oom, jonker Tobias, jonkvrouw.

Olivia.

Roep hem dadelijk terug; hij spreekt niets dan zotte-

klap. Foei! (MARIA *af.*) Ga gij, Malvolio; indien het een verzoek van den hertog is, ben ik ziek of niet thuis; zeg wat gij wilt, om er van af te komen. (MALVOLIO *af.*) Gij hebt nu eens gezien, nar, hoe uw grappen uit den tijd raken en bij de menschen niet meer opgaan.

Nar.

Gij hebt voor ons gesproken, madonna, alsof uw oudste zoon een nar moest wezen; dat Jupiter zijn schedel met hersens volstoppe! want hier komt iemand van uwe maagschap, die een zeer zwakke *pia mater* heeft.

(Jonker TOBIAS *komt op.)*

Olivia.

Op mijn eer, half beschonken. — Wie is daar aan de deur, oom?

Jonker Tobias.

Een heer.

Olivia.

Een heer! Wat voor een heer?

Jonker Tobias.

Er is een heer daar... o, die verduivelde pekelharing! — Nu, zotskap, wat wilt gij?

Nar.

Beste jonker Tobias —

Olivia.

Oom, oom, hoe komt gij zoo vroeg op den dag in dien treurigen toestand?

Jonker Tobias.

Fleurig, fleurig? o, 't kan nog beter! Er is iemand aan de deur.

Olivia.

Nu ja, maar wie is hij?

Jonker Tobias.

Mijnenthalve de duivel, als hij wil; het gaat mij niet aan; er is iemand aan de deur, zeg ik; 't is alles hetzelfde.

(Jonker Tobias *af.)*

Olivia.

Waar is een dronken mensch mee te vergelijken, nar?

Nar.

Met een drenkeling, een nar en een dolle. Eén teug meer dan goed is voor den dorst maakt hem een nar, de tweede een dolleman, bij de derde is hij verdronken.

Olivia.

Ga dan en haal het gerecht voor de lijkschouwing, want hij is al over de derde teug heen, hij is verdronken. Ga eens naar hem kijken.

Nar.

Hij is nog pas een dolleman, madonna; de nar zal voor den dolleman zorgen.

(De Nar af.)

(Malvolio *komt weder op.*)

Malvolio.

Jonkvrouw, die jonge mensch daar houdt vol, dat hij u zal en moet spreken. Ik heb hem gezegd, dat gij ziek waart; hij beweert, dat hij dit reeds wist en daarom u komt spreken. Ik zeide hem, dat gij sliept; maar hij schijnt ook dat vooruit geweten te hebben en hij komt daarom u spreken. Wat moet men hem nu zeggen, jonkvrouw? Hij is gewapend tegen iedere afwijzing.

Olivia.

Zeg hem, dat ik hem niet spreken wil.

Malvolio.

Dit is hem al gezegd, maar hij verklaart, dat hij aan uw deur zal blijven staan als een paal of een boom; want spreken wil hij u.

Olivia.

Wat slag van mensch is hij?

Malvolio.

Van het mannelijk geslacht.

Olivia.

Maar wat heeft hij voor manieren?

Malvolio.

Hij is recht ongemanierd; hij wil u spreken, of gij wilt of niet.

Olivia.

Hoe ziet hij er uit en hoe oud is hij?

Malvolio.

Nog niet oud genoeg voor een man en niet jong genoeg voor een jongen; te groot voor een servet en te klein voor een tafellaken; geen visch en geen vleesch; 't is als tusschen water en wind, tusschen jongen en man. Hij heeft een aardig fijn gezicht en hij spreekt goed van zich af; men zou zeggen, hij is nog een melkmuiltjen.

Olivia.

Nu, laat hem komen, roep mijn kamerjuffer.

Malvolio.

Juffer Maria, de jonkvrouw roept.

(Malvolio *af.*)

(Maria *komt weder op.*)

Olivia.

Kom hier en help mij mijn gelaat omslui'ren;
'k Verleen nog eens Orsino's boô gehoor.

(Viola *komt op.*)

Viola.

Wie is de edele meesteres van den huize?

Olivia.

Richt u tot mij; ik zal voor haar antwoorden. Wat wenscht gij?

Viola.

Allerschitterendste, uitgelezene en weêrgâlooze schoonheid! — maar ik bid u, zeg mij, of gij de meesteres van den huize zijt, want ik heb haar nooit gezien; en ik zou niet gaarne mijne toespraak tot de verkeerde richten, want, behalve dat zij meesterlijk gesteld is, heb ik er veel werk aan besteed om ze van buiten te leeren. Lieve schoone dames, drijft den spot niet met mij; want ik ben zeer susceptibel zelfs voor de minste onheusche bejegening.

Olivia.

Van waar komt gij, heer?

Viola.

Ik kan weinig meer zeggen, dan wat ik geleerd heb, en die vraag staat niet in mijn rol. Goede, lieve jonkvrouw, geef mij voldoende verzekering, dat gij de dame van den huize zijt, opdat ik met mijn toespraak kan voortgaan.

Olivia.

Zijt gij een tooneelspeler?

Viola.

Neen, uit den grond van mijn hart, neen; en toch, —

ik zweer het bij de klauwen der boosheid zelve, — ik ben niet, wat ik speel. Zijt gij de meesteresse van den huize?

Olivia.

Als ik mijn eigen ik mij niet aanmatig, dan ben ik het.

Viola.

Zeker, als gij het zijt, matigt gij u uw eigen ik aan; want wat gij het recht hebt weg te schenken, hebt gij daarom nog het recht niet voor u te houden. Maar dit staat niet in mijn lastbrief. Ik zal met mijn lofspraak voortgaan en u dan den kern mijner boodschap doen kennen.

Olivia.

Kom maar dadelijk tot de hoofdzaak, de lofspraak schenk ik u.

Viola.

Ach, ik heb er zoo mijn best op gedaan, om ze te leeren, en zij is zoo dichterlijk.

Olivia.

Des te meer kans, dat zij verdicht is: ik bid u, houd haar voor u. Ik heb gehoord, dat gij aan de deur onhebbelijk zijt geweest, en ik heb u toegelaten, meer om mij over u te verwonderen, dan om u aan te hooren. Als gij niet uitzinnig zijt, ga dan heen; als gij bij uw verstand zijt, wees dan kort; het weêr is er bij mij niet naar, om aan zulk een lustig onderhoud meê te doen.

Maria.

Wilt gij onder zeil gaan, heer? Daar is uw weg.

Viola.

Neen, mijn goede zwabberkapitein; ik wil hier nog wel wat dobberen. — Zoudt gij uw reus niet wat makker kunnen maken, schoone prinses?

Olivia.

Zeg mij uw verlangen?

Viola.

Ik ben slechts een bode.

Olivia.

Zeker hebt gij iets verschrikkelijks te boodschappen, dat gij zoo vreeslijk veel omwegen maakt. Noem het doel van uwe zending.

Viola.

De onthulling is alleen voor uwe ooren bestemd. Ik breng geen oorlogsverklaring, geen eisch tot huldiging. Ik heb den olijftak in de hand; mijn woorden zijn vrede, niets dan vrede.

Olivia.

Toch was uw begin onstuimig. Wie zijt gij? Wat wilt gij?

Viola.

De onstuimigheid, die ik liet blijken, heb ik geleerd van mijne ontvangst hier. Wie ik ben en wat ik wil, zijn dingen, even verborgen als de bekoorlijkheden eener maagd; voor uw oor openbaring, voor elk ander ontheiliging.

Olivia.

Laat ons alleen. Wij willen deze openbaring vernemen. (Maria *af.*) Nu, heer, wat is uw tekst?

Viola.

Liefelijkste jonkvrouw, —

Olivia.

Eene troostrijke leer, en waar veel over te zeggen is. Waar staat uw tekst?

Viola.

In Orsino's boezem.

Olivia.

In zijn boezem! In welk kapittel van zijn boezem?

Viola.

Om naar den eisch te antwoorden, in het eerste kapittel van zijn hart.

Olivia.

O! ik heb het gelezen; het is ketterij. Hebt gij niets meer te zeggen?

Viola.

Lieve jonkvrouw! Laat mij uw gelaat zien.

Olivia.

Hebt gij van uwen heer een opdracht gekregen om met mijn gelaat te onderhandelen? Nu zijt gij geheel van uw tekst afgedwaald: maar ik wil de gordijn wegtrekken en u de schilderij laten zien. *(Zij slaat haar sluier weg.)* Ziedaar, heer; zoo zie ik er op dit oogenblik uit: is het geen goed werk?

Viola.

Uitstekend goed, als het geheel Gods werk is.

Olivia.

De kleur is echt, heer, tegen weer en wind bestand.

Viola.

't Is 't echte schoon, waarvoor het wit en rood
Natuurs onfeilb're hand gemengeld heeft;
Gravin, gij zijt de wreedste, die er leeft,
Laat gij dit lieflijk schoon ten grave dalen
En geeft der wereld geen kopie er van.

Olivia.

O heer, zoo hardvochtig zal ik niet zijn. Ik zal verscheidene oorkonden van mijn schoonheid laten maken: zij zal geïnventariseerd worden van stukjen tot beetjen,

en dit alles zal als bijlage bij mijn testament gevoegd worden, als: *item*, twee lippen, tamelijk frisch van kleur; *item*, twee lichtblauwe oogen, met bijbehoorende leden; *item*, een hals, een kin en zoo voorts. Zijt gij hier naar toe gezonden, om mij te taxeeren?

Viola.

Ik zie u, hoe gij zijt; gij zijt te trotsch;
Maar waart gij de Euv'le zelf, toch zijt gij schoon.
Mijn vorst en meester mint u; zulke liefde
Zij niet versmaad, zij mag haar loon niet derven,
Al droegt ge als weergâlooze koningin
De kroon der schoonheid!

Olivia.

Hoe bemint hij mij?

Viola.

Met lofverheffende eerdienst, tranenvloed,
Met liefdedond'rend kreunen, vuur'ge zuchten.

Olivia.

Hij kent mij, dat ik hem niet minnen kan;
Toch houd ik hem voor waardig; ja, ik weet,
Hij is van eed'len stam, heeft groote goed'ren,
Hij bloeit in frissche en vlekkelooze jeugd;
Elk prijst hem als bekwaam, milddadig, dapper,
En wel begaafd naar lichaam en naar geest;
Maar toch, hij kan van mij geen liefde wachten,
En weet sinds lang, dat dit mijn antwoord is.

Viola.

O! gloeide in mij mijns meesters felle vlam,
Deedt gij mij zulk een smart'lijk leven sterven,
Dan waar' voor mij uw weig'ren zonder zin,
'k Zou 't niet verstaan.

Olivia.

En wat, wat zoudt gij doen?

Viola.

Ik bouwde een wilgenhutje' aan uwe deur,
Om tot mijn ziele, binnen 't huis, te roepen;
Ik dichtte zangen van versmade min,
En zong ze u toe in 't stille van de nacht;
Ik liet uw naam tot aan de heuv'len klinken,
Dat luide de ijle snapster van de lucht
Herhaalde: „Olivia!" En aarde en lucht
Zou, door mijn klacht bewogen, ruste u weig'ren,
Tot ge u ontfermd hadt over mij!

Olivia.

Wie weet, hoe ver gij 't bracht! Wat is uw afkomst?

Viola.

Meer dan mijn staat, hoewel 'k tevreden ben:
Ik ben een edelman.

Olivia.

Ga tot uw heer:
Ik kan hem niet beminnen. En hij zende
Geen bode meer, — of gij mocht komen melden,
Hoe hij de weig'ring opneemt. Vaar gij wel;
Dank voor uw moeite, — en denk hierbij aan mij.

Viola.

Ik wensch geen fooi, gravin; behoud uw beurs;
Mijn heer behoeft belooning, en niet ik.
De God der liefde maak' het hart van hem,
Dien gij beminnen zult, tot steen; en zoo
Worde eens, als nù de liefde van mijn heer,
Uw gloed versmaad! Vaar, schoone wreedheid, wel!
(VIOLA *gaat heen.*)

Olivia.

„Wat is uw afkomst?"
„Meer dan mijn staat; hoewel 'k tevreden ben;

„Ik ben een edelman." — Dit zijt ge, ja!
Gelaat, figuur, manieren, geest en taal
Zijn vijf kwartieren van uw wapenschild. —
Doch niet zoo ras! Wees kalm, mijn geest, wees kalm!
Zoolang de dienaar niet de heer is! — Hoe!
Zoo fel, zoo plots'ling grijpt de kwaal ons aan?
Het is me alsof onmerkbaar, onweerstaanbaar,
Zijn beeld mij de oogen indringt. — Nu, het zij! —
Malvolio, hier!

(MALVOLIO *komt weder op.*)

Malvolio.

Hier, jonkvrouw, tot uw dienst.

Olivia.

Ga snel dien jongen, onbezonnen bode
Des hertogs na; hij liet deez' ring hier achter,
Wat ik ook zeide; zeg hem, 'k wil dien niet.
Dring ook nog aan, dat hij zijn heer niet vlei'
Met een'ge hoop; de zijne word ik nimmer.
En komt de jong'ling morgen weder hier,
Dan zeg ik hem de reed'nen. Haast u, ga!

Malvolio.

Met allen spoed, mejonkvrouw.

(MALVOLIO *af.*)

Olivia.

Ik doe ik weet niet wat; zoo maar het oog
Het hart begooch'lend, niet den geest bedroog!
Toon, Lot, uw macht! vrij zijn wij slechts in schijn;
Wat zijn moet, komt; welnu, zoo moge 't zijn!

(OLIVIA *af.*)

I. 5, 310.

TWEEDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

De zeekust.

ANTONIO *en* SEBASTIAAN *komen op.*

Antonio.

Wilt gij niet langer blijven, en wilt gij ook niet, dat ik met u meega?

Sebastiaan.

Met uw verlof, neen. Mijn gesternte schijnt met donkeren gloed op mij neer, en de ongunst van mijn noodlot mocht wellicht ook het uwe ontstemmen; daarom moet ik u dringend verzoeken, mij mijne ongelukken alleen te laten dragen. Het zou eene slechte belooning voor uwe liefde zijn, er u iets van op te leggen.

Antonio.

Laat mij ten minste van u vernemen, waar gij heen wilt.

Sebastiaan.

Neen, vergeef mij, mijn vriend; de reis, waartoe ik besloten ben, is eigenlijk een dolle zwerftocht. Maar toch, — ik merk in u zulk een voorbeeldige bescheiden-

heid op, dat gij mij niet wilt ontwringen, wat ik gaarne voor mij houd; en daarom gebiedt de beleefdheid mij te meer, openhartig te zijn. Gij moet dan weten, Antonio, mijn naam is Sebastiaan, al noemde ik mij Rodorigo. Mijn vader was die Sebastiaan van Metelin, van wien ik weet, dat gij wel gehoord hebt; hij liet mij achter met mijn zuster, beiden in hetzelfde uur geboren. Hadde het den Hemel behaagd, dat wij zoo ook gestorven waren! maar gij, mijn vriend, kwaamt tusschen beide, want een uur, vóor gij mij uit de branding reddet, was mijn zuster verdronken.

Antonio.

Ach, welk een dag!

Sebastiaan.

Een meisjen, mijn vriend, dat, hoewel men zeide, dat zij sprekend op mij geleek, door velen voor schoon werd gehouden; maar, hoewel ik hiervan met zulk een waardeerende bewondering niet al te veel gelooven kan, durf ik toch zooveel gerust van haar betuigen: zij had een gemoed, dat zelfs de nijd schoon moest noemen. Zij is, mijn vriend, reeds in zilten vloed verdronken, en toch, ik doe vaak, alsof ik daarin ook hare nagedachtenis nog eens wil verdrinken.

Antonio.

Mijn vriend, vergeef mij het slecht onthaal, dat ik u moest aanbieden.

Sebastiaan.

O goede Antonio! vergeef mij de moeite, die ik u veroorzaakte!

Antonio.

Zoo gij mij niet vermoorden wilt voor mijne vriendschap, laat mij dan uw dienaar zijn.

Sebastiaan.

Indien gij niet ongedaan wilt maken, wat gij gedaan hebt, namelijk hèm dooden, dien gij gered hebt, verlang het dan niet. Vaarwel nu, op eens; mijn hart is vol, en ik heb zooveel van den aard mijner moeder, dat er niets bij moet komen, of mijne oogen zouden dit van mij getuigen. Ik moet naar het hof van graaf Orsino, vaarwel!

(Sebastiaan *af.*)

Antonio.

Dat aller Goden gunst u vergezell'!
'k Heb veel te duchten aan Orsino's hof;
'k Zou anders spoedig daar u wederzien.
Maar wat gebeur', zoozeer hang ik u aan,
Dat elk gevaar mij spel schijnt; ik wil gaan.

(Antonio *af.*)

TWEEDE TOONEEL.

Een straat.

Viola *komt op, gevolgd door* Malvolio.

Malvolio.

Waart gij zoo even niet bij de gravin Olivia?

Viola.

Zoo juist, heer; bedaard voortwandelende ben ik nog niet verder gekomen dan hier.

Malvolio.

Zij zendt u dezen ring terug, heer: gij hadt mij de moeite kunnen sparen, door hem zelf mee te nemen. Zij laat hier nog bijvoegen, dat gij uwen heer nadrukkelijk moet overtuigen, dat zij niets van hem weten wil. En dan nog: dat gij het nimmer weer behoeft te wagen, over zijne aangelegenheden te komen spreken, of het

moest zijn om bericht te geven, hoe hij de zaak opneemt. Houd u dit voor gezegd.

Viola.

Zij nam den ring eens aan; — ik wil hem niet.

Malvolio.

Wel, heer, gij hebt hem zoo maar aan haar toegeworpen, en zij heeft mij gelast hem u evenzoo terug te geven; als het u de moeite waard is hem op te rapen, hier ligt hij voor uw oogen; zoo niet, dan zij hij voor den eersten den besten, die hem vindt.

(Malvolio *af.*)

Viola.

Ik liet haar geenen ring; wat meent die jonkvrouw?
God geev', dat haar mijn schijn niet hebb' betooverd!
Zij vestte op mij den blik, ja toch! zoo zeer,
Dat, dacht mij, 't oog haar tong verbijsterd had,
Want afgebroken sprak zij en verward.
Wis, zij bemint mij; 't is haar sluwe liefde,
Die door deez' norschen boô tot weerzien noodt.
Geen ring is 't van mijn heer! hij zond er geen.
Ik ben de man! — en is dit zoo, dan waar' 't
Och, arme! beter, dat ze een droombeeld minde.
Vermomming is, naar 'k zie, een boos bestaan,
Waardoor de listige Euv'le machtig wordt.
Wat valt het schoonen valschen mannen licht
Hun beeld in 't wassen hart der vrouw te prenten!
Ach! onze zwakheid is de schuld, niet wij;
Want zooals wij gevormd zijn, zijn wij ook.
Hoe zal dit gaan? Orsino mint haar teer;
En ik, arm onding, ben op hem verliefd;
En zij, bedrogen, schijnt op mij verdwaasd.
Wat zal het einde zijn? Ben ik een man,
Dan is mijn liefde voor mijn meester hoop'loos;

Ben ik een vrouw, — dan wee, Olivia!
Hoe vruchtloos moet gij dan om liefde zuchten!
O, Tijd! war gij deez' draden uit elkaâr;
't Ontbinden van deez' knoop is mij te zwaar.

(VIOLA *af.*)

DERDE TOONEEL.

Een kamer in de woning van Olivia.

Jonker TOBIAS HIKKENBURG *en jonker* ANDRIES BIBBERWANG *komen op.*

Jonker Tobias.

Kom hier, jonker Andries; na middernacht niet te bed zijn is vroeg op wezen; en *diluculo surgere*, zooals gij weet, —

Jonker Andries.

Neen, op mijn eer, dit weet ik niet; maar ik weet, laat op zijn is laat op zijn.

Jonker Tobias.

Een verkeerde redeneering; ik haat die als een leêge wijnkan. Op te zijn na middernacht en dan naar bed te gaan, is vroeg; dus na middernacht naar bed te gaan is tijdig naar bed te gaan. Bestaat ons leven niet uit de vier elementen?

Jonker Andries.

Ja, zoo zegt men; maar ik denk, dat het eer uit eten en drinken bestaat.

Jonker Tobias.

Gij zijt een geleerde; laat ons dus eten en drinken. — Maria! zeg ik, — een stoop wijn!

(De Nar komt op.)

Jonker Andries.

Daar is zoo waar de nar!

Nar.

Hoe gaat het, mijn harten? Hebt gij nooit de schilderij: „Wij zijn met ons drieën", gezien?

Jonker Tobias.

Welkom, ezel! Laat ons nu een canon zingen.

Jonker Andries.

Op mijn eer, de nar heeft een prachtige stem. Ik gaf dadelijk tien dukaten, om zulk een mooi been en zoo'n liefelijke zangstem te hebben als de nar. Inderdaad, gij waart heerlijk op uw dreef gister avond, toen gij spraakt van Pigrogromitus en van de Vapianen, die de evennachtslijn van Queubus passeeren; 't was prachtig, op mijn woord. Ik heb u zes stuivers gestuurd voor uw liefjen; hebt gij ze gekregen?

Nar.

Ik heb uw gratifietjen gezakkeerd, want Malvolio's neus is geen karwats; de jonkvrouw heeft een lelieblanke hand, en de Myrmidoniërs zijn geen bierhuizen.

Jonker Andries.

Prachtig! Inderdaad, dit zijn toch eigenlijk de mooiste narrenpotsen. Zing nu eens een liedjen!

Jonker Tobias.

Komaan; daar hebt gij vijf groot van mij; zing ons een liedjen.

Jonker Andries.

En daar is een stooter van mij; want geeft de eene jonker een —

Nar.

Wilt gij een minneliedjen of een lied van een braven levenswandel?

Jonker Tobias.

Een minneliedjen! een minneliedjen!

Jonker Andries.

Juist, juist? Om een goeden levenswandel geef ik niet.

Nar *(zingt)*.

„O liefste mijn! waar zijt ge aan 't dwalen?
Ik riep u reeds ontelb're malen
Met een luid en smachtend lied.
Vliedt ge ook, meisje', op vleugelvoeten,
't Eind is toch, uw lief te ontmoeten;
Welke jongling weet dit niet?"

Jonker Andries.

Uitmuntend, inderdaad!

Jonker Tobias.

Goed, goed!

Nar.

„Kom! de liefde kent geen „morgen"!
Lach als 't tijd is, want verborgen
Is ons, wat de toekomst biedt;
Kom toch! uitstel baart geen rozen;
Laat ons kussen, liefste, kozen,
Vóor de jonkheid henenvliedt."

Jonker Andries.

Een honigzoete stem, zoo waar ik edelman ben.

Jonker Tobias.

Een contagieuse keel!

Jonker Andries.

Zeer zoet en contagieus, op mijn eer.

Jonker Tobias.

Ja, als men ze door den neus hoort, recht zoet en besmettelijk. Maar willen wij nu de sterren eens flink

laten dansen? Willen wij den nachtuil eens opjagen met een canon, dat uit één linnenwever wel drie zielen kan haspelen? Willen wij dit doen?

Jonker Andries.

Ja, ja, hebt gij mij lief, laten wij het dan doen. Ik ben een echte duivel bij een canon.

Nar.

En zoo waar ik leef, een duivel wordt niet gecanoniseerd.

Jonker Andries.

Dat zult gij anders zien. Laat onze canon zijn: „Jij schelm!"

Nar.

„Houd den mond, jij schelm", jonker? Dan ben ik verplicht, u een schelm te noemen.

Jonker Andries.

't Zou niet de eerste maal wezen, dat ik iemand verplicht had, mij een schelm te noemen; begin, nar: „Houd den mond!"

Nar.

Ik kan niet beginnen, als ik mijn mond moet houden.

Jonker Andries.

Goed gezegd, op mijn eer. Komaan, begin.

(Zij zingen een canon.)

(Maria *komt op.*)

Maria.

Wat is dat hier voor een kattenconcert? Als de jonkvrouw haren hofmeester Malvolio niet geroepen heeft om u het huis uit te jagen, behoeft gij mij nooit meer te gelooven.

Jonker Tobias.

De jonkvrouw is een bagijntjen, wij zijn tinnegieters, Malvolio is een gebarsten dwarsfluit, en *(Hij zingt.)*

„Wij zijn hier drie lustige knapen."

Ben ik niet van haar familie? ben ik niet haar bloedverwant? Larifari! Jonkvrouw! *(Hij zingt.)*

„Er woonde een man in Babylon,
Jonkvrouw, jonkvrouw!"

Nar.

God straff' me, wat speelt de jonker kostelijk voor nar

Jonker Andries.

Ja, dat doet hij heel goed, als hij eens op zijn dreef is; maar ik doe het ook; hij doet het met meer gratie, maar ik doe het natuurlijker.

Jonker Tobias *(zingt).*

„En op eenen Driekoningenavond" —

Maria.

In 's hemels naam, stil!

(Malvolio *komt op.*)

Malvolio.

Heeren, zijt gij gek? of wat zijt gij? Hebt gij geen begrip meer, geen manieren of betamelijkheid, dat gij schreeuwt als ketellappers op dit uur van de nacht? Wilt gij van het huis van onze gravin een bierhuis maken, dat gij uw schoenlappersliedjes uitgilt zonder uw stemmen te dempen of te sparen? Hebt gij geen achting meer voor plaats of personen of tijd? Het gaat alle maat te buiten!

Jonker Tobias.

Wij waren heel goed in de maat bij ons gezang. Loop naar de maan!

Malvolio.

Jonker Tobias, ik moet ronduit met u spreken. De jonkvrouw verzocht mij u te zeggen, dat, schoon zij u als bloedverwant in haar huis heeft ontvangen, zij niets te maken wil hebben met uwe uitspattingen. Zoo gij van uw wangedrag kunt afzien, zijt gij welkom in haar huis; zoo niet, zal zij u met het grootste genoegen vaarwel zeggen.

Jonker Tobias *(zingt)*.

„Ach, lieve schat, moet ik nu scheiden gaan?"

Malvolio.

Neen, beste jonker Tobias, —

Nar *(zingt)*.

„Zijn oog doet zien, 't is schier met hem gedaan."

Malvolio.

Staat het er zoo mee?

Jonker Tobias *(zingt)*.

„Maar sterven doe ik niet."

Nar *(zingt)*.

„'t Is toch het eind van 't lied."

Malvolio.

Het staat u waarlijk fraai.

Jonker Tobias *(zingt)*.

„Beveel ik hem, te gaan?"

Nar *(zingt)*.

„Zou daar geen straf op staan?"

Jonker Tobias *(zingt)*.

„Zeg ik hem heen te gaan, en snel?"

Nar *(zingt).*

„O neen, neen, neen, dit laat gij wel."

Jonker Tobias.

Uit de maat, kerel? Gelogen. Zijt gij hier iets meer dan hofmeester? Denkt gij, dat er, omdat gij zoo vroom zijt, geen koeken en geen bier meer zullen zijn?

Nar.

Ja, waarachtig wel, bij St. Anna; en ook gember zal nog heet zijn in den mond.

Jonker Tobias.

Gij hebt gelijk. — Ga, sinjeur, en schuur uw keten met broodkruimels. — Maria, een stoop wijn!

Malvolio.

Juffer Maria, als gij ook maar den geringsten prijs steldet op de gunst van de jonkvrouw, zoudt gij deze onbehoorlijke levenswijs niet in de hand werken. Zij zal het weten, zoo waar ik leef!

(Malvolio *af.*)

Maria.

Ga en schud uw ooren, zooveel gij wilt.

Jonker Andries.

Het zou wel een even goed werk wezen als drinken wanneer men hongerig is, hem tot een tweegevecht uit te dagen, en dan geen woord te houden, maar hem voor gek te laten staan.

Jonker Tobias.

Doe het, jonker; ik wil de uitdaging voor u schrijven of hem uwe verontwaardiging mondeling overbrengen.

Maria.

Lieve jonker Tobias, houd u van nacht wat bedaard. Sinds die jonge mensch van den hertog vandaag bij de

jonkvrouw is geweest, is zij erg gejaagd. Wat dien sinjeur Malvolio betreft, laat mij maar met hem begaan; als ik hem er niet zoo in laat loopen, dat hij tot een spreekwoord wordt en tot een verlustiging voor het volk, geloof dan van mij, dat ik geen verstand genoeg heb om rechtuit in mijn bed te liggen; ik weet zeker, dat ik het kan.

Jonker Tobias.

Laat hooren, laat hooren; vertel ons iets van hem.

Maria.

Nu dan, heer, van tijd tot tijd is hij een soort van puritein.

Jonker Andries.

O, als ik dat wist, zou ik hem afranselen als een hond.

Jonker Tobias.

Wat? omdat hij een puritein is? En uw uitgelezen grond hiervoor, waarde jonker?

Jonker Andries.

Ik heb er nu juist geen uitgelezen grond voor, maar mijn grond is goed genoeg.

Maria.

Wat weergâ, laat hij een puritein wezen zooals hij is, of, als hij er zich aan houdt, wat hij wil, behalve een weerhaan, een geaffecteerde ezel, die deftigheid van buiten leert en ze dan bij hoopen tegelijk ten beste geeft, ten hoogste ingenomen met zichzelf, zoo opgepropt, naar hij meent, van volmaaktheden, dat het een geloofspunt bij hem is, dat ieder die hem maar aanziet, op hem verliefd moet worden; en in dit gebrek van hem zal mijn wraak de schoonste gelegenheid voor haar werk vinden.

Jonker Tobias.

Wat hebt ge voor?

Maria.

Ik wil duistere minnebriefjes op zijn weg strooien waarin hij, naar de kleur van zijn baard, den bouw van zijn been, zijn manier van gaan, de uitdrukking van zijn oogen, zijn voorhoofd, zijn gelaatskleur, zichzelven zoo tastbaar mogelijk zal afgeschilderd zien. Ik kan bijna volkomen als de jonkvrouw uwe nicht schrijven; over de een of andere vergeten zaak kunnen wij nauwelijks onze handen van elkander onderscheiden.

Jonker Tobias.

Uitmuntend! ik krijg het in den neus.

Jonker Andries.

Ik ruik ook iets.

Jonker Tobias.

Hij moet denken, uit de brieven, die gij op zijn weg strooit, dat zij van mijn nicht komen, en dat zij op hem verliefd is?

Maria.

Juist, zoo'n paardjen wil ik van stal laten gaan.

Jonker Andries.

En uw paard, hè, zou hem tot een ezel willen maken?

Maria.

Ezel, ja! ik twijfel er niet aan.

Jonker Andries.

O, dat zal prachtig zijn!

Maria.

Een koninklijke grap, ik sta er u voor in: mijn drankjen zal bij hem werken. Ik zal u beiden, — en de nar mag de derde zijn, — op wacht zetten, waar hij den brief vinden zal; let dan goed op, hoe hij hem uitlegt. Maar

nu voor deze nacht naar bed, en droomt van de geschiedenis! Vaartwel!

(MARIA *af.*)

Jonker Tobias.

Goede nacht, Penthesilea.

Jonker Andries.

Waarachtig, ze is een wakkere deern.

Jonker Tobias.

Ze is een speurhondjen van echt ras en een die mij aanbidt; maar wat doet dit er toe?

Jonker Andries.

Ik ben ook eens aangebeden geworden.

Jonker Tobias.

Kom, wij willen naar bed, jonker. — Gij moest nog maar wat geld laten komen.

Jonker Andries.

Als ik uwe nicht niet kan krijgen, ben ik er leelijk aan toe.

Jonker Tobias.

Laat geld komen; als gij haar niet eindelijk krijgt, ben ik een kortstaart.

Jonker Andries.

Als ik het niet doe, ben ik geen man van mijn woord; gij kunt mij gelooven of niet.

Jonker Tobias.

Kom, kom! Ik wil wat warmen wijn gaan maken; 't is te laat om nu naar bed te gaan. Kom, jonker; kom, jonker!

(Allen af.)

VIERDE TOONEEL.

Een kamer in het paleis van den Hertog.

De HERTOG, VIOLA, CURIO *en Anderen komen op.*

Hertog.

Ik wensch muziek. — Mijn vrienden, goeden morgen! —
Niet waar, Cesario, nu dat éene lied,
Dat oud, eenvoudig lied van gist'ren avond!
't Was artsenij voor mijn bewogen ziel,
Meer dan die airs met uitgezochte woorden
Van dezen wuften, trippelzieken tijd:
Kom, waar' 't ook één couplet!

Curio.

Met uw welnemen, heer; die het zou moeten zingen, is niet hier.

Hertog.

Wie was het?

Curio.

Feste, de nar, heer; een spotvogel, waar de vader van de gravin Olivia veel mee op had. Hij is hier in huis.

Hertog.

Ga hem opzoeken; — en speelt intusschen de melodie.
(CURIO *af.* — *Muziek.*)
Kom hier, mijn jongen. — Als gij ooit bemint,
Denk in uw zoete smarten dan aan mij;
Want zooals ik zijn alle trouwe minnaars:
Onrustig, ongestadig in hun doen,
Doch immer bezig met het beeld van haar,
Die 't hart beheerscht. — Hoe vindt gij die muziek?

Viola.

O, zij vindt vollen weerklank in den zetel,
Waar liefde troont.

Hertog.

Voortreffelijk gezegd!
'k Verwed mijn leven, knaap, hoe jong ge ook zijt,
Heeft reeds uw oog naar liefdegunst gestreefd;
Niet waar?

Viola.

Een weinig, heer, met uwe gunst.

Hertog.

Hoe ziet ze er uit?

Viola.

Zoo ongeveer als gij.

Hertog.

Dan deugt zij niet voor u. En zeg, hoe oud?

Viola.

Zoo van uw leeftijd, heer.

Hertog.

Te oud, te oud. Neen, kieze steeds de vrouw
Een oud'ren dan zijzelf; dan past zij hem;
Dan troont ze steeds in 't hart van haar gemaal;
Want, knaap, hoezeer we onszelven mogen prijzen,
De liefde is bij ons wufter, min bestendig,
Onstuimig, ja! maar sneller ook vergloeid
Dan bij de vrouw.

Viola.

Ik denk het ook, mijn vorst.

Hertog.

Laat uw geliefde jonger zijn dan gij,

Want anders houdt gewis uw min geen stand;
De vrouw is als de roos: haar bloei is kort;
Zoo pas ontloken, is haar schoon verdord.

Viola.

Zoo is 't. Helaas, dat zóo haar vonnis luidt,
En vaak de dood haar schoonste ontwikk'ling stuit!

(Curio *komt terug, met den Nar.*)

Hertog.

Zoo, knaap, kom, nog eens 't lied van gist'ren avond! —
Merk op, Cesario; 't is een oud gezang;
De spinsters en de breisters in de zon,
De jonge meisjes, als zij kanten klossen,
Die zingen 't vaak; het is eenvoudig, waar,
Zooals de lieflijke onschuld van de liefde
In de' ouden tijd.

Nar.

Zal ik beginnen, heer?

Hertog.

Ja, ga uw gang.

(Muziek.)

Nar.

Lied.

„O, verschijn, o verschijn, dood!
Wees mij welkom, gij trooster in 't leed;
En verdwijn, o verdwijn, nood!
Mij doet sterven een schoone, zoo wreed.
Ik wil, in witte wâ gehuld,
U ontvangen;
'k Zal naar uw komst met ongeduld
Verlangen.

„Niet een bloem, niet een bloem zoet,
Breek' het zwart van mijn doodlaken af;
Niet een vriend, niet een vriend groet'
Mijn gebeent' bij het zinken in 't graf.
Een plek, mijn vrienden onbewust,
Zij verkoren,
Waar nimmer weegeklag mijn rust
Koom' storen."

Hertog.

Daar hebt gij wat voor uw moeite.

Nar.

O, 't is volstrekt geen moeite, heer! Het is mij een genoegen te zingen, heer.

Hertog.

Dan wil ik uw genoegen betalen.

Nar.

Juist, heer! en genoegen moet betaald worden, vroeg of laat.

Hertog.

Het zij u nu wèl, dat ik u vaarwel zeg.

Nar.

Nu, de god der zwaarmoedigheid bescherme u, en de kleermaker make u een kleed van kameleonzijde, want uw gemoed is een echte opaal. Ik zou menschen van zulk een bestendigheid als de uwe op zee sturen, dat zij van alles ter hand moesten nemen en overal naar toe moesten gaan; want dat is het, wat altijd een goede reis uit niets maakt. Vaarwel!

(De Nar af.)

Hertog.

Gij and'ren, gaat. —

(Curio *en verder Gevolg af.*)

Kom hier, Cesario;

Ga nog eens naar die wreede koningin;
Zeg haar: mijn min, verheven boven alles,
Vraagt niet naar breede strooken stoffig land;
Die gaven, door Fortuin haar toebedeeld,
Acht ik zoo ijdel als die geefster zelf;
Maar 't wonder, 't vorst'lijk pronkjuweel, waarmeê
Natuur haar sierde, ketent mijne ziel.

Viola.

Maar, als zij, heer, u niet beminnen kan?

Hertog.

Ik neem 't niet aan, dit antwoord.

Viola.

Heer, dit moet gij.
Stel, dat een vrouw, — licht is er eene zoo, —
U lief heeft met zoo fellen liefdegloed
Als gij Olivia; gij bemint haar niet,
En zegt haar dit: moet zij dan niet berusten?

Hertog.

Neen, neen, de boezem eener vrouw
Verdraagt den klop niet van zoo fellen hartstocht,
Als die mijn hart beweegt; geen vrouwehart
Neemt zooveel op en kan zooveel omvatten.
Haar liefde, ach, is begeerte, — noem haar eetlust,
Geen streven van het hart, maar van 't gehemelt',
Dat overdaad, ja weêrzin, walging kent;
De mijne is even hong'rig als de zee,
En even onverzaad'lijk. Vergelijk
De liefde, die een vrouw aan mij kan schenken,
Niet met de mijne voor Olivia.

Viola.

En toch, ik weet te goed, —

Hertog.

Wat weet ge dan?

Viola.

Wat liefde een vrouw ook aan een man kan wijden;
Voorwaar, zij zijn zoo trouw van hart als wij.
Mijn vader had een dochter, die beminde,
Zooals wellicht, ware ik een vrouw, ik u,
Mijn vorst, zou doen.

Hertog.

En haar geschied'nis, knaap?

Viola.

Is wit papier. Nooit sprak zij van haar liefde; —
't Verbergen mocht, gelijk een worm de knop,
Haar wangen knagen, haar verdriet was stom.
Droefgeestig zat zij, bleek, een beeld gelijk,
Waardoor Berusting ons wordt voorgesteld,
Een glimlach om den mond. Was dit geen liefde?
Wij mannen zeggen, zweren meer, maar 't is
Vertooning meer dan ernst; wij zijn alleen
Groot in onze eeden, in de liefde kleen.

Hertog.

En stierf uw zuster, knaap, aan hare liefde?

Viola.

Ik ben, wat uit mijn vaders huis van dochters
En broeders overbleef; en toch, ik weet niet, —
Gij wenscht, heer, dat ik ga?

Hertog.

Ja juist, dit wensch ik.
Ga, geef haar dit kleinood; doe haar verstaan,
Mijn min neemt weig'ring, noch zelfs uitstel aan.

(Beiden af.)

VIJFDE TOONEEL.

Olivia's *tuin.*

Jonker TOBIAS, *jonker* ANDRIES *en* FABIO *komen op.*

Jonker Tobias.

Kom met ons mee, sinjeur Fabio.

Fabio.

Zeker, ik kom al; als ik een aasjen van deze grap mis, wil ik in melancholie doodgesnerkt worden.

Jonker Tobias.

Zoudt ge er geen schik in hebben, dien vrekkigen, schofterigen spitsboef eens ter deeg te schande gemaakt te zien?

Fabio.

Ik zou er in juichen, man: ge weet, hij heeft mij bij de jonkvrouw uit de gunst gebracht wegens een berengevecht hier.

Jonker Tobias.

Nu, dan zal tot zijn ergernis de beer er nog eens aan gelooven, en wij willen hem bont en blauw foppen; — niet waar, jonker Andries?

Jonker Andries.

Als wij het lieten, zou het doodjammer wezen.

(MARIA *komt op.*)

Jonker Tobias.

Daar komt onze kleine feeks. — Hoe is 't, mijn Indisch robijntjen?

Maria.

Gaat alle drie daar achter de palmhaag. Malvolio komt deze laan af; hij heeft daar sinds een half uur in de zon gestaan, en bij zijn schaduw zich in fijne manieren geoefend. Geeft goed acht op hem, bij alles wat spotternij is; want ik verzeker u, deze brief maakt hem tot een bespiegelend uilskuiken. Doodstil, in den naam van alles wat potsig is! *(De mannen verbergen zich.)* Lig daar, gij! *(Zij werpt een brief neer.)* want hier komt de forel, die door kitteling gevangen moet worden.

(Maria *af.*)

(Malvolio *komt op.*)

Malvolio.

't Is maar geluk; alles is geluk. Maria heeft mij eens gezegd, dat zij mij zeer genegen was, en ik heb haarzelve eens zoover hooren gaan van te zeggen, dat, als zij verliefd werd, het op iemand van mijn voorkomen zou wezen. Bovendien behandelt zij mij met een hoogere achting, dan iemand anders van haar ondergeschikten. Wat moet ik er van denken?

Jonker Tobias.

Die ingebeelde schoelje!

Fabio.

O, stil! Die overpeinzing maakt een prachtigen kalkoenschen haan van hem; wat blaast hij zich op onder zijn uitgespreide veêren!

Jonker Andries.

Sakkerloot; ik zou den schoelje zoo kunnen ranselen!

Jonker Tobias.

Stil! zeg ik.

Malvolio.

Graaf Malvolio te zijn; —

Jonker Tobias.

O, schoelje!

Jonker Andries.

Schiet hem dood, schiet hem dood!

Jonker Tobias.

Stil! stil!

Malvolio.

Er zijn voorbeelden van: de gravin van Stracchi heeft een kamerdienaar getrouwd.

Jonker Andries.

O foei, zoo'n Izébel!

Fabio.

O stil! Nu zit hij er diep in; zie eens, hoe de inbeelding hem opblaast.

Malvolio.

Als ik dan drie maanden met haar getrouwd ben en in mijn staatsiezetel zit, —

Jonker Tobias.

O, had ik een steenboog, om hem in het oog te schieten!

Malvolio.

En mijn beambten om mij heen roep, gehuld in mijn gebloemd fluweelen huisgewaad, — daar ik pas opgestaan ben van een rustbed, waar ik Olivia nog slapend heb achtergelaten; —

Jonker Tobias.

Donder en weerlicht!

Fabio.

O, stil, stil!

Malvolio.

En dan in een voorname luim ben, dan zeg ik hun, na een peinzend rondzenden mijner blikken, dat ik mijn rang zeer wel ken, zooals ik hoop, dat zij ook hun stand kennen, — en dan vraag ik naar mijn bloedverwant Tobias; —

Jonker Tobias.

Alle duivels!

Fabio.

O, stil, stil, stil! Laat hem, laat hem!

Malvolio.

Zeven van mijn volk springen, met een gedienstige vaart, naar buiten. Ik frons ondertusschen het voorhoofd, en wind misschien mijn horloge op, of speel met het een of ander juweel. Tobias komt binnen, maakt zijn buiging voor mij; —

Jonker Tobias.

Moest ik dien kerel den hals niet omdraaien?

Fabio.

Al werden ons de woorden met paarden uit den mond getrokken, toch stil!

Malvolio.

Ik strek aldus de hand naar hem uit, de welwillendheid van mijn glimlach door een strengen, verwijtenden blik temperend, —

Jonker Tobias.

En geeft Tobias u dan geen slag op den mond?

Malvolio.

En zeg: „Oom Tobias, mijn geluk, dat mij in de armen uwer nicht gevoerd heeft, geeft mij het voorrecht van ronduit te spreken."

Jonker Tobias.

Wat? wat?

Malvolio.

„Gij moet u het drinken afwennen" —

Jonker Tobias.

Weg, schoft!

Fabio.

Bedaard toch, of wij breken aan ons plan den hals.

Malvolio.

„Bovendien verkwist gij uw kostelijken tijd met een dwazen jonker", —

Jonker Andries.

Dat ben ik; dit verzeker ik u.

Malvolio.

„Zekeren jonker Andries", —

Jonker Andries.

Ik wist wel, dat ik het was, want velen noemen mij een dwaas.

Malvolio *(den brief bespeurende).*

Wat verlangt hier mijn aandacht?

Fabio.

Nu is de snip vlak bij den strik.

Jonker Tobias.

O stil toch, en geve de god der grappen hem in, overluid te lezen!

Malvolio.

Zoo waar ik leef, het is de hand van de jonkvrouw; het zijn haar D's, haar O's en haar G's, en zoo zet zij haar groote A's. Het is buiten allen twijfel haar hand.

Jonker Andries.

Haar D's, haar O's, haar G's; waarom dat?

Malvolio *(leest).*

„Aan den Onbekenden Geliefde, met mijne hartelijke groeten, Dit." Geheel haar uitdrukkingen. Met uw verlof, zegelwas! — Wacht! en het zegel haar Lucretia, haar gewoon cachet! 't is de jonkvrouw! Aan wien zou die brief zijn?

Fabio.

Dit pakt hem in, hart, lever en alles!

Malvolio *(leest).*

„O, goôn! ik bemin, maar verzwijg,
Hoe hij heet;
Hoe heftig mijn boezem ook hijg',
Dat geen sterv'ling het weet'!"

„Dat geen sterv'ling het weet'." — Wat volgt nu? De maat verandert. — „Dat geen sterv'ling het weet'!" Als gij het eens waart, Malvolio?

Jonker Tobias.

Kerel! hang je op!

Malvolio *(leest).*

„Ik kan bevelen, waar 'k bezwijm van minnesmarte
Maar als uw dolk, Lucretia,
Doorvlijmt het zwijgen bloed'loos mij het harte,
Ik leef slechts in M. O. I. A."

Fabio.

Een hoogdravend raadsel.

Jonker Tobias.

Een heerlijke deern, zeg ik.

Malvolio.

„Ik leef slechts in M. O. I. A." Neen maar, laat eens zien, — laat eens zien.

Fabio.

Welk een schoteltjen vergif heeft zij hem gereed gemaakt!

Jonker Tobias.

En met welk een vaart stuift de uil er op af!

Malvolio.

„Ik kan bevelen, waar 'k bezwijm van minnesmarte." Nu, zij heeft over mij te bevelen: ik ben haar dienaar, zij is mijn meesteres. Dit is duidelijk genoeg voor ieder gezond menschenverstand; hier is geen moeilijkheid in. — En het slot, — wat zou wel deze letterreeks beteekenen? Als ik er eens van maken kon, dat het eenigszins op mij sloeg! — wacht! — „M. O. I. A."

Jonker Tobias.

I Ah! Ja, haal er dat eens uit! Hij neemt den valschen voet al op.

Fabio.

Tiras zal aanslaan, al stonk die ook als een vos.

Malvolio.

M, Malvolio; M, — ja, daarmee begint mijn naam.

Fabio.

Zeî ik het niet, dat hij het er wel uit zou halen. De rekel volgt uitstekend het verkeerde spoor.

Malvolio.

M; — maar dan komt het volgende niet zoo goed uit; dit kan den toets niet doorstaan; A moest volgen, maar nu volgt O.

Fabio.

En met O zal het eindigen, hoop ik.

Jonker Tobias.

Ja, of ik zal hem ranselen, dat hij „O!" roept.

Malvolio.

En dan komt I A achteraan.

Fabio.

Ja, I Ah! gij zult distels en doornen eten, meer dan gij nu geluk voor u ziet.

Malvolio.

M. O. I. A; — deze inkleeding is niet zoo als de vorige; — maar toch, als men het wat wringt, zou het voor mij zich plooien, want elk van deze letters komt toch in mijn naam voor. Wacht, hier volgt proza. *(Hij leest.)* „Als dit schrijven u in handen komt, overweeg het goed. Mijn gesternte heeft mij boven u verheven, maar wees niet schroomhartig voor grootheid; sommigen worden groot geboren, anderen worden groot door inspanning, aan enkelen wordt de grootheid in den schoot geworpen. Uw noodlot opent zijne hand; grijp die met hart en vuur. En werp, om u nu reeds vertrouwd te maken met wat gij waarschijnlijk worden zult, uw oude, deemoedige huid af en verschijn in jeugdige frischheid. Kant u tegen een bloedverwant, wees norsch jegens bedienden; laten er staatsaangelegenheden van uwe tong ruischen; zorg eigenaardig te zijn in uwe manieren. Dit is de raad van haar, die naar u zucht. Herinner u, wie uwe gele hozen prees en u altijd met gekruiste kniebanden wenschte te zien; ik zeg, herinner u. Voorwaarts; uw fortuin is gemaakt, als gijzelf het wenscht; zoo niet, blijf dan immer een hofmeester, de kameraad van bedienden, niet waardig om de vingers van Fortuna aan te raken. Vaarwel. Zij, die met uwe dienstbaarheid zou willen ruilen,

De gelukkig-rampzalige."

Daglicht en het vrije veld doen niet meer ontwaren; alles is zonneklaar. Ik wil fier wezen; ik wil staatkundige schrijvers lezen; ik wil jonker Tobias afsnauwen; ik wil alle bekenden van minder allooi afschudden: ik wil tot in de puntjes juist zulk een man zijn. Ik maak thans mijzelven niets wijs en de verbeelding kan mij geen parten spelen, want elke grond overtuigt mij, dat de jonkvrouw op mij verliefd is. Zij prees onlangs mijn gele hozen; zij roemde mijn gekruiste kniebanden; en in dit schrijven openbaart zij zich aan mijne liefde en verplicht mij met een soort van bevel tot deze drachten naar haren smaak. Ik dank mijn gesternte, ik ben gelukkig. Ik zal trotsch zijn, en in gele hozen en met gekruiste kniebanden, zoo snel die maar zijn aan te doen. Den goden en mijn gesternte zij dank! — Hier is nog een postscriptum. *(Hij leest.)* „Gij kunt niet missen te raden, wie ik ben. Zijt gij mijner liefde gunstig, zoo laat dit in uw glimlach blijken; uw glimlachen staan u goed; glimlach daarom steeds in mijne tegenwoordigheid, mijn dierbare liefste, ik bid er u om." — Goden, ik dank u. — Ik wil glimlachen, ik wil alles doen, wat gij mij beveelt.

(MALVOLIO *af.*)

Fabio.

Ik geef mijn aandeel in deze grap niet voor een jaargeld van duizenden uit de schatkist van den Sophi van Perzië.

Jonker Tobias.

Ik was in staat, om voor dezen inval de deerne te trouwen.

Jonker Andries.

Ik was er ook toe in staat.

Jonker Tobias.

En zij behoefde mij niets anders mee ten huwelijk te brengen, dan nog zulk een klucht.

Jonker Andries.

Mij ook niet.

Fabio.

Hier komt onze heerlijke vogelaarster.

(Maria *komt weder op.*)

Jonker Tobias.

Wilt gij uw voet op mijn nek zetten?

Jonker Andries.

Of op den mijnen ook?

Jonker Tobias.

Zou ik mijn vrijheid bij het triktrak aan u verdobbelen en uw slaaf worden?

Jonker Andries.

Ja waarachtig, of ik ook?

Jonker Tobias.

Gij hebt hem in zulk een droom gebracht, dat hij gek moet worden, als het droombeeld hem verlaat.

Maria.

Neen, maar in ernst, werkt het op hem?

Jonker Tobias.

Als brandewijn op een baker.

Maria.

Als gij dan de vruchten van de grap wilt zien, moet

gij letten op zijn eerstvolgende komst bij de gravin: hij zal in gele hozen voor haar verschijnen, een kleur, die zij verafschuwt; en met gekruiste kniebanden, eene mode, die zij verfoeit; en hij zal tegen haar glimlachen, wat thans, nu zij zich aan melancholie overgeeft, voor haar stemming zoo onuitstaanbaar zal wezen, dat hij zich noodzakelijk de grootste minachting op den hals haalt. Als gij het zien wilt, volgt mij dan.

Jonker Tobias.

Tot aan de poorten der hel, onvergelijkelijk duiveltjen van geest!

Jonker Andries.

Ik ga ook mee.

(Allen af.)

DERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Olivia's *tuin.*

VIOLA *en de Nar met een tamboerijn komen op.*

Viola.

Goeden dag, vriend, met uw muziek. Houdt gij u altijd bij de tamboerijn?

Nar.

Neen, heerschap, ik houd mij bij de kerk.

Viola.

Hebt gij een betrekking bij de kerk?

Nar.

Niets daarvan, heerschap; ik houd mij bij de kerk; want ik houd veel van mijn huis en mijn huis staat bij de kerk.

Viola.

Zoo zoudt gij ook kunnen zeggen: de koning ligt bij een bedelaarster, als een bedelaarster in zijn buurt woont; of dat de kerk bij uw tamboerijn staat, als uw tamboerijn bij de kerk staat.

Nar.

Goed gezegd; juist, heerschap. — Kijk dezen tijd toch eens! Een gezegde is voor een vluggen geest niets dan een zeemlederen handschoen: hoe snel is de verkeerde kant buiten te keeren!

Viola.

Ja, dit is zeker: die met woorden goed weet te spelen, kan ze schielijk lichtvaardig doen zijn.

Nar.

Daarom wenschte ik wel, heerschap, dat mijn zuster geen naam had.

Viola.

Waarom, vriend?

Nar.

Wel, heerschap, haar naam is een woord; en het spelen met dit woord zou mijn zuster lichtvaardig kunnen maken. Maar zeker, woorden zijn verraderlijke dingen geworden, sinds schuldbekentenissen ze te schande hebben gemaakt.

Viola.

Uw reden, mijn vriend?

Nar.

Op mijn eer, heerschap, ik kan er u geen zeggen zonder woorden; en woorden zijn zoo valsch geworden, dat ik huiverig ben om er de juistheid van mijn rede mee te bewijzen.

Viola.

Ik wed, dat gij een vroolijke ziel zijt en u om niets bekommert.

Nar.

Toch niet, heerschap; ik bekommer mij wel om iets,

maar om de waarheid te zeggen, ik bekommer mij niet om u; is dit nu hetzelfde als zich om niets te bekommeren, dan zou ik wenschen, heerschap, dat het u onzichtbaar maakte.

Viola.

Zijt gij niet de nar van gravin Olivia?

Nar.

Neen, waarlijk niet, heerschap; de gravin Olivia houdt er geen narrerij op na. Zij zal er geen nar op nahouden, heerschap, voor zij getrouwd is; en narren gelijken op echtgenooten als ansjovissen op haringen: de echtgenoot is de grootste. Ik ben eigenlijk niet haar nar, maar haar woordverdraaier.

Viola.

Ik heb u onlangs bij graaf Orsino gezien.

Nar.

Narrerij, heerschap, reist de wereld rond, evenals de zon: zij schijnt overal. Het zou mij spijten, als de nar niet even zoo dikwijls bij uwen meester was, als bij mijne meesteres. Het komt mij voor, dat ik uwe wijsheid daar heb gezien.

Viola.

Neen, als gij aan mij begint, dan wil ik niets meer met u te maken hebben. *(Een stuk geld gevend.)* Hier, daar hebt gij wat, voor uwe vertering.

Nar.

Nu, zoodra Jupiter weer eens gul is met haar, hoop ik, dat hij u een baard zal geven.

Viola.

Onder ons gezegd en gebleven, ik snak er naar een; *(Ter zijde.)* al zou ik niet wenschen, dat die op mijn kin groeide. — Is uwe jonkvrouw te huis?

Nar *(op het geld wijzend).*

Zouden van een paar van deze geen kleintjes komen, heerschap?

Viola.

Ja, als men ze bijeen hield en uitzette.

Nar.

Ik zou wel den heer Pandarus van Phrygië willen spelen, om aan dezen Troïlus een Cressida te bezorgen.

Viola.

Ik begrijp u, sinjeur; 't is goed gebedeld.

Nar.

De zaak, hoop ik, is niet groot, heer; ik bedel maar om een bedelaarster; Cressida was een bedelaarster. De jonkvrouw is thuis, heer. Ik wil haar beduiden, van waar gij komt; wie gij zijt en wat gij wilt, ligt buiten mijn uitspansel; ik kon zeggen „sfeer", maar dit woord is versleten.

(De Nar af.)

Viola.

Die knaap is wijs genoeg om nar te spelen;
En ja, dit goed te zijn, eischt schranderheid,
Hij moet de luim van hen, met wie hij schertst,
Persoon en tijd met scherpen blik bespiên,
En als de valk op ied're veder stooten,
Die voor zijn oogen komt. Dit is een kunst,
Wel even zwaar als altijd wijs te wezen;
Want dwaasheid, wijs'lijk aangebracht, heeft kracht,
Terwijl men, als een wijze dwaas is, lacht.

(Jonker Tobias Hikkenburg *en jonker* Andries Bibberwang *komen op.)*

Jonker Tobias.

Gods zegen, heer!

Viola.

U insgelijks, mijnheer!

Jonker Andries.

Dieu vous garde, monsieur!

Viola.

Et vous aussi; votre serviteur.

Jonker Andries.

Ik hoop, dat gij het zijt, heer; ik ben de uwe.

Jonker Tobias.

Wilt gij het huis te gemoet treden? Mijne nicht wenscht zeer, dat gij binnenloopt, indien gij met haar iets te handelen hebt.

Viola.

Mijn koers is naar uwe nicht, heer: ik meen, zij is het doel mijner reis.

Jonker Tobias.

Neem een proefjen van uwe beenen, heer; breng ze in beweging.

Viola.

Ik zou mijn beenen eer verstaan, heer, dan verstaan, wat gij meent met mij te verzoeken een proefjen van mijn beenen te nemen.

Jonker Tobias.

Ik meen, heer, gaan, binnentreden.

Viola.

Ik wil u met mijn gang en binnentreden antwoorden. Maar men komt ons reeds voor.

(Olivia *en* Maria *komen op.*)

Voortreffelijkste, onvergelijkelijke jonkvrouw, de Hemel regene geuren op u neder!

Jonker Andries.

Die jonge mensch is een fijn hoveling. „Regene geuren." Mooi!

Viola.

Mijne boodschap heeft geen stem, mejonkvrouw, behalve voor uw ontvankelijk en gunstrijk oor.

Jonker Andries.

„Geuren", — „ontvankelijk", — „gunstrijk"; ik wil mij die alle drie goed eigen maken.

Olivia.

Sluit de tuindeur, en verlaat mij, opdat ik hem gehoor verleene.

(Jonker TOBIAS, *jonker* ANDRIES *en* MARIA *af.)*

Geef mij de hand, heer.

Viola.

Mejonkvrouw, 'k ben eerbiedig tot uw dienst.

Olivia.

Hoe is uw naam?

Viola.

Bekoorlijke princes,
Cesario is de naam van uwen dienaar.

Olivia.

Mijn dienaar? Ach, het ziet er treurig uit,
Sinds laffe vleierij beleefdheid heet.
Gij zijt Orsino's dienaar, jonge man.

Viola.

En hij is de uwe, en het zijne 't uwe;
Uws dienaars dienaar is uw dienaar ook.

Olivia.

'k Denk niet aan hem. Waar' liever zijn gemoed
Als wit papier, en niet vervuld van mij!

Viola.

Ik kom, gravin, om vriend'lijker gedachten
Voor hem te wekken.

Olivia.

O, ik bid u, zwijg!
Ik zeide u, nimmer meer van hem te spreken;
Maar wildet gij een ander aanzoek doen,
Ik hoorde liever zulk een beê van u,
Dan hemelmelodieën.

Viola.

Waarde jonkvrouw, —

Olivia.

O, hoor nog dit, ik bid u. Toen gij laatst
Hier uw betoov'ring uitgeoefend hadt,
Zond ik een ring u na, en heb mijzelf
Mijn dienaar, en, ik vrees, ook u misleid.
En thans moet ik uw harde meening dulden,
Dat ik u opdrong, met een schucht're list,
Wat gij wel wist, dat niet het uwe was.
Wat moest ge denken? Hebt gij niet misschien
Mijne eer tot een gebonden prooi gemaakt,
Waarop gij toen de ontbreidelde gedachten,
Die 't wreedste hart kan denken, hebt gehitst?
Voor een van uw begrip toonde ik genoeg,
En ligt mijn hart ontbloot, niet door een boezem,
Slechts door een gaas bedekt. O spreek nu, spreek!

Viola.

Ach! ik beklaag u.

Olivia.

Dit 's een stap tot liefde.

Viola.

Neen, niet een duimbreed; menig voorbeeld leert,
Dat zelfs een vijand medelij kan wekken.

Olivia.

Nu is het, dunkt mij, weder lachenstijd.
O wereld! o, hoe licht wordt de arme trotsch!
Zoo men een prooi moet wezen, hoeveel beter
Is 't, voor den leeuw, dan voor den wolf te vallen!
(De klok slaat.)
De klok verwijt mij reeds mijn tijdverkwisting. —
Gerust, mijn jonge vriend, ik wil u niet;
Maar toch, zijn eenmaal geest en jeugd gerijpt,
Dan oogst uw gade in u een besten man.
Hier, westwaarts, ligt uw weg.

Viola.

Dan „westwaarts, ho!"
Zij heil en blijde moed uw deel, gravin!
Gij hebt geen woord voor mijnen heer, mejonkvrouw?

Olivia.

Blijf!
Ik bid u, zeg mij, wat gij van mij denkt.

Viola.

Nu, dat gij denkt: gij zijt niet, wat gij zijt.

Olivia.

Als ik dit denk, denk ik van u hetzelfde.

Viola.

Dan denkt gij juist; ik ben niet, wat ik ben.

Olivia.

Hoe wenschte ik, dat gij waart, zooals ik wensch!

Viola.

Zou 't, jonkvrouw, beter zijn, dan ik nu ben?
Ik wenschte 't wel, want thans ben ik uw nar.

Olivia.

O, welk een hoon, maar heerlijk uitgedrukt,
Ligt in 't minachtend toornen van zijn lip!
Geen bloedschuld zelfs maakt eer zich openbaar
Dan stille min; haar nacht is middagklaar.
Cesario, bij der lente rozenjeugd,
Bij eer en trouw en elke vrouwendeugd,
Ik min u zoo, dat zelfs uw trotsch gemoed
Vergeefs mij maant tot smoring van mijn gloed.
O zij aan dezen grond geen stem gegund,
Dat gij, nu ik u aanzoek, zwijgen kunt.
Neen, zeg veeleer: wie zoekend liefde erlangt,
Smaakt heil, doch meer, wie ze ongevraagd ontvangt.

Viola.

O! bij mijn jeugd en onschuld, eed'le vrouw,
Ik heb één hart, één boezem en één trouw,
En die bezit geen vrouw; en ook niet één
Zal meesteresse er zijn, dan ik alleen.
En nu vaarwel, nooit klaag ik aan uw oor,
Mijn meesters zielesmarten weder voor.

Olivia.

O! kom terug; slechts gij zoudt door zijn smart
Ooit kunnen roeren mijn afkeerig hart.

(Beiden af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een kamer in Olivia's *huis.*

Jonker Tobias Hikkenburg, *jonker* Andries Bibberwang *en* Fabio *komen op.*

Jonker Andries.

Neen, waarachtig, ik blijf geen oogenblik langer.

Jonker Tobias.

De reden, giftige vriend, zeg mij de reden!

Fabio.

Gij moet volstrekt uw reden opgeven, jonker Andries.

Jonker Andries.

Wel, ik heb uwe nicht meer teekens van haar gunst zien geven aan dien dienaar van den graaf, dan zij ooit aan mij geschonken heeft; ik zag het in den tuin.

Jonker Tobias.

En zag zij u toen ook, oude jongen? zeg mij dit.

Jonker Andries.

Even duidelijk, als ik u nu zie.

Fabio.

Dan was het een groot bewijs van haar liefde voor u.

Jonker Andries.

Wat weêrgâ! wilt gij een ezel van mij maken?

Fabio.

Ik wil het u deugdelijk bewijzen, heer, met een eed op oordeel en rede.

Jonker Tobias.

En dat zijn reeds oppergezworenen geweest, eer Noach een bevaren man was.

Fabio.

Zij gaf dien jongen mensch voor uwe oogen die bewijzen van haar gunst, alleen om u te prikkelen, om uw mormeldier-dapperheid op te wekken, om vuur te brengen in uw hart en zwavel in uw lever. Gij hadt haar toen moeten aanklampen, en door eenige schitterende kwinkslagen, fonkelnieuw van de munt, den jongen mensch met stomheid moeten slaan. Dit werd van u

verwacht, maar het werd verzuimd; gij liet het dubbel verguldsel dezer gelegenheid door den tijd afwasschen; en thans zijt gij in de goede meening van de jonkvrouw geheel naar het noorden verzeild, waar gij zult blijven hangen als een ijskegel in den baard van een Hollander, tenzij gij het weer goed maakt door de een of andere lofwaardige onderneming, of van uw dapperheid, of van uw staatkunde.

Jonker Andries.

Als het op de een of andere wijs moet gebeuren, moet het door dapperheid zijn; want staatkunde haat ik; ik was al even graag een puritein als een staatkundige.

Jonker Tobias.

Wel, bouw dan uw geluk op den grondslag uwer dapperheid; daag dien knaap van den hertog uit tot een tweegevecht; wond hem op elf plaatsen; mijn nicht zal er acht op slaan; en wees verzekerd, er is geen liefdemakelaar ter wereld, die een man krachtiger bij een vrouw kan aanbevelen dan de roep van dapperheid.

Fabio.

Er staat geen andere weg open, jonker Andries.

Jonker Andries.

Wil een van u beiden mij een uitdaging aan hem overbrengen?

Jonker Tobias.

Ga, schrijf ze met een martiale hand; wees vinnig en kort; op geestigheid komt het niet aan, als zij maar welsprekend en vol vinding is; beleedig hem zooveel als de inkt maar toelaat; als gij hem drie of vier keer jijt en jouwt, zal het niet schaden; en zooveel leugens als er plaats vinden op uw stuk papier, al ware dit zoo groot als het laken van het familiebed te Ware in Enge-

land, schrijf ze op. Komaan, dadelijk aan den slag! Laat er rijkelijk gal in uw inkt zijn, — al schrijft gij met de pen van een gans, het doet er niet toe. Dadelijk aan den slag!

Jonker Andries.

Waar vind ik u?

Jonker Tobias.

Wij komen aan uw *cubiculo* bij u. Vlug!

(Jonker Andries *af.)*

Fabio.

Dat is een kostelijk kereltjen van u, jonker Tobias.

Jonker Tobias.

Ik ben hem kostelijk geweest, jongen; een paar duizend of daaromtrent.

Fabio.

Wij zullen een prachtigen brief van hem krijgen; maar gij zult hem wel niet bezorgen?

Jonker Tobias.

Niet? Geloof mij dan nooit meer; en prikkel met alle middelen den jongen mensch tot een antwoord aan. Ik denk, dat ze niet met ossen en karrestrengen aan elkaâr te trekken zijn. Wat jonker Andries betreft, als hij geopend werd en gij vindt zooveel bloed in zijn lever als aan den poot van een vloo kan kleven, wil ik al het overige van zijn rif opeten.

Fabio.

En zijn tegenpartij, de jonge mensch, toont op zijn gezicht ook geen groote voorteekens van bloeddorstigheid.

(Maria *komt op.*)

Jonker Tobias.

Kijk, daar komt de jongste uit een nest kleinjantjes!

Maria.

Als gij uw milt wilt voelen, en u steken in de zij wilt lachen, volgt me dan. Die uilskuiken van een Malvolio is een heiden geworden, een echt renegaat; want geen christenmensch, die door het ware geloof zalig hoopt te worden, kan ooit aan zulke onmogelijke onzinnigheden geloof slaan. Hij is in gele hozen.

Jonker Tobias.

En met gekruiste kniebanden?

Maria.

Allerafschuwelijkst; als een pedant, die in de kerk school houdt. — Ik ben hem nageslopen, als een moordenaar. Hij volgt elk punt van den brief, dien ik neergeworpen heb om hem te foppen: hij lacht meer lijnen in zijn gezicht dan er op de nieuwe wereldkaart, waar de Indiën op staan, te vinden zijn. Gij hebt nooit van uw leven zoo iets gezien: ik kan mij haast niet inhouden, dat ik hem niet het een of ander naar den kop smijt. Ik denk, dat de jonkvrouw hem een oorvijg geeft; doet zij het, dan zal hij glimlachen en het een groote gunst rekenen.

Jonker Tobias.

Kom, ga voor, ga voor; breng ons, waar hij is.

(Allen af.)

DERDE TOONEEL.

Een straat.

SEBASTIAAN *en* ANTONIO *komen op.*

Sebastiaan.

Ik wilde niet, dat gij de moeite naamt;
Doch nu gij uit de moeite vreugde u schept,
Bekijf ik u niet langer.

Antonio.

Ik kon niet achterblijven; mijn verlangen,
Scherp als geslepen staal, heeft mij gespoord;
En 't was niet enkel liefde om u te zien, —
Al dreef die licht mij aan tot langer tocht, —
Maar angst ook, hoe 't u op uw reis mocht gaan,
Daar gij dit land niet kent, dat voor een vreemdling,
Die zonder gids en vriend is, vaak zich ruw
En onherbergzaam toont. Mijn vuur'ge vriendschap,
Door zulk een grond tot vrees nog aangedreven,
Moest voort en ijlde u na.

Sebastiaan.

Mijn beste Antonio,
Ik kan voor al uw zorg slechts dank u zeggen,
En dank, en altijd dank; vaak wordt een dienst,
Hoe groot, met die ongangb're munt betaald;
Doch waar' mijn kas zoo rijk, als 't hart in dank,
Dan vondt gij beter loon. — Wat doen wij nu?
De monumenten van de stad gaan zien?

Antonio.

Ja morgen, heer; eerst zoeken we een verblijf.

Sebastiaan.

Ik ben niet moe; 't is lang voor 't avond is.
Kom, geven wij onze' oogen eens den kost
Aan de gebouwen en merkwaardigheden,
Die deze stad bezit.

Antonio.

Verschoon mij, neen;
Mij brengt een wand'ling door de stad gevaar.
'k Heb bij een zeestrijd tegen de galeiën
Van dezen hertog dienst gedaan; en zóo,
Dat, als men hier mij greep, ik zwaar zou boeten.

Sebastiaan.

Wellicht versloegt gij velen van zijn volk?

Antonio.

Mijn schuld is niet van zulk een bloedige' aard,
Al had de tijd en de oorzaak van 't geschil
Den strijd recht boos en bloedig kunnen maken.
Maar door den buit terug te geven was
De zoen te treffen; om den handel deden
Uit onze stad de meesten zoo; slechts ik
Bleef achterwege; en word ik hier betrapt,
Ik boet het duur.

Sebastiaan.

Loop dan hier niet in 't oog.

Antonio.

Het is niet raadzaam. Hier, neem gij mijn beurs.
Het best verblijven we in de zuider-voorstad,
In de' Adelaar. Ik zal daar 't maal bestellen;
En gij bedriegt den tijd en voedt uw kennis
Door 't rondzien in de stad. Ginds vindt ge mij.

Sebastiaan.

Waartoe die beurs?

Antonio.

Licht ziet gij hier of daar een kleinigheid,
Die gij zoudt willen koopen; en uw kas,
Geloof ik, laat geen nood'looze uitgaaf toe.

Sebastiaan.

Nu, 'k zal uw beurs beheeren; voor een uurtjen
Verlaat ik u.

Antonio.

In de' Adelaar!

Sebastiaan.

Ja, goed!

(Beiden af.)

VIERDE TOONEEL.

De tuin bij Olivia's *woning.*

Olivia *en* Maria *komen op.*

Olivia.

'k Zond hem een bode na; stel, dat hij komt;
Hoe kan ik hem dan vieren, wat hem schenken?
Want jeugd zwicht vaker voor geschenken, dan
Voor beden of beloften. — 'k Spreek te luid. —
Waar is Malvolio? Ernstig is hij, hoff'lijk,
En past mij goed als dienaar, thans vooral. —
Waar is Malvolio?

Maria.

Hij komt daar aan, jonkvrouw, maar allerwonderlijkst.
Hij is zeker dol, jonkvrouw, bezeten.

Olivia.

Wat is 't dan? spreekt hij wartaal?

Maria.

Neen, jonkvrouw, hij doet niets dan glimlachen; uwe edelheid mocht wel eenige bescherming bij zich hebben, als hij komt; want, zeker, de man is niet goed bij zijn verstand.

Olivia.

Ga, roep hem. (MARIA *af.*) — Ik ben even dol als hij,
Zoo dolheid droef kan zijn, zoowel als blij.

(MARIA *komt terug, met* MALVOLIO.)

Wat is 't, Malvolio?

Malvolio.

Liefelijke jonkvrouw, ha! ha!

Olivia.

Gij glimlacht?
'k Ontbood u voor een zaak, die ernst vereischt.

Malvolio.

Ernst, jonkvrouw? Ik zou inderdaad wel een ernstig gezicht kunnen zetten. Want het geeft eenige stoornis in den bloedsomloop, die kruising der kniebanden; maar wat doet dit? als het maar aan het oog van die éene behaagt, dan is het met mij als in dat treffend ware sonnet: „Behaag ik aan éene, dan behaag ik aan allen."

Olivia.

Wel, wat hebt ge, man? Hoe is het u?

Malvolio.

O, niet zwart van gemoed, ofschoon geel aan de beenen. Het is hem ter hand gekomen; en wat bevolen is, moet uitgevoerd worden; ik geloof, dat wij die liefelijke Romeinsche hand wel kennen.

Olivia.

Zoudt ge niet naar bed gaan, Malvolio?

Malvolio.

Naar bed? ja, mijn liefste, en ik wil tot u komen.

Olivia.

God helpe u! Waarom glimlacht gij zoo en werpt gij zooveel kushanden?

Maria.

Wat hebt gij, Malvolio?

Malvolio.

Op uwe vraag? Ja wel, nachtegalen zullen aan kraaien antwoord geven!

Maria.

Waarom komt gij met zulk een bespottelijke vrijpostigheid bij de gravin?

Malvolio.

„Wees niet schroomhartig voor grootheid." Dat was mooi gezegd.

Olivia.

Wat meent ge daarmee, Malvolio?

Malvolio.

„Sommigen worden groot geboren;" —

Olivia.

Wat?

Malvolio.

„Anderen worden groot door inspanning;" —

Olivia.

Wat zegt gij?

Malvolio.

„Aan enkelen wordt de grootheid in den schoot geworpen." —

Olivia.

De hemel helpe u!

Malvolio.

„Herinner u, wie uwe gele hozen prees," —

Olivia.

Uwe gele hozen?

Malvolio.

„En u altijd met gekruiste kniebanden wenschte te zien." —

Olivia.

Met gekruiste kniebanden?

Malvolio.

„Moed, uw fortuin is gemaakt, als gijzelf het maar ernstig wilt;" —

Olivia.

Mijn fortuin gemaakt?

Malvolio.

„Zoo niet, blijf dan altijd een bediende."

Olivia.

Nu, dit is echte midzomer-dolheid!

(Een Bediende komt op.)

Bediende.

Mejonkvrouw, de jonge edelman van hertog Orsino is daar weer; ik kon hem nauwelijks bewegen om terug te komen; hij wacht de bevelen van uwe edelheid.

Olivia.

Ik zal bij hem komen. *(Bediende af.)* Lieve Maria, er moet op dezen vriend gelet worden. — Waar is mijn

oom Tobias? — Laat een paar van mijn bedienden goed voor hem zorgen. Ik zou voor de helft van mijn fortuin niet willen, dat hem iets overkwam.

(Olivia *en* Maria *af.*)

Malvolio.

O, zoo! Begint gij tot mij te naderen? Niemand minder dan oom Tobias moet op mij letten. Dit komt volkomen met den brief overeen. Zij zendt hem opzettelijk tot mij, opdat ik hem stug behandelen kan, want daartoe wekt zij mij in den brief op. „Werp uwe deemoedige huid af," zegt zij, „kant u tegen een bloedverwant, wees norsch jegens bedienden; laten er staatsaangelegenheden van uwe tong ruischen; zorg eigenaardig te zijn in uwe manieren," en daarop beschrijft zij de manier hoe; als: een ernstig gelaat, een plechtige houding, een langzame spraak, op de wijze van een voornaam persoon, en zoo voorts. Ik heb haar gelijmd; maar het is het werk van de goden, en de goden mogen er mij dankbaar voor doen zijn. En toen zij nu wegging, „Laat op dezen vriend gelet worden!" „Vriend!" Niet Malvolio, niet naar mijn betrekking, maar „vriend". Ja, alles hangt goed samen, zoodat geen grein van een scrupel, geen bewijsjen van eenige scrupule, geen hindernis, geen onwaarschijnlijke of bedenkelijke omstandigheid — Wat kan men zeggen? Niets, dat denkbaar is, kan zich meer tusschen mij en het ruime uitzicht mijner verwachtingen plaatsen. Maar de goden, niet ik, hebben dit gedaan en hun ben ik dank schuldig.

(Maria *komt weder op, met jonker* Tobias Hikkenburg *en* Fabio.)

Jonker Tobias.

Waar is hij, in naam der godzaligheid? Al waren alle duivels der hel nu dicht opeengedrongen, en al ware hij van Legio zelf bezeten, toch wil ik hem toespreken.

Fabio.

Hier is hij, hier is hij. Hoe is het met u, heerschap? Hoe gaat het met u, man?

Malvolio.

Gaat van hier; ik ontsla u; laat mij mijne eenzaamheid genieten; gaat van hier!

Maria.

O Heere! hoe hol spreekt de Booze in hem! Heb ik het u niet gezegd? — Jonker Tobias, de jonkvrouw verzoekt u, zorg voor hem te dragen.

Malvolio.

Aha! Doet ze dat?

Jonker Tobias.

Komaan, komaan! stil, stil! Wij moeten zachtkens met hem handelen; laat mij maar begaan. — Hoe is het, Malvolio? Hoe gaat het met u? Wel, man! weersta den duivel; bedenk, hij is de aartsvijand van het menschdom.

Malvolio.

Weet gij wel, wat ge zegt?

Maria.

Kijk eens! als men kwaad spreekt van den duivel, wat trekt hij het zich aan! God geve, dat hij niet behekst zij!

Fabio.

Breng zijn water naar de waarzegster!

Maria.

Ja, goed; dat zal, als ik leef, morgen ochtend gebeuren. De jonkvrouw zou hem voor nog zoo veel niet willen missen.

Malvolio.

Wat zegt ge, juffertjen?

Maria.

O, Heere God!

Jonker Tobias.

Ik bid u, houd u stil; dit is de ware manier niet. Ziet ge niet, dat ge hem onrustig maakt? Laat mij met hem begaan.

Fabio.

Geen andere manier dan zachtheid; zachtkens, zachtkens! de Booze is barsch en wil niet barsch worden aangepakt.

Jonker Tobias.

Hoe is het, mijn snoesjen? Hoe gaat het, mijn kippetjen?

Malvolio.

Sinjeur!

Jonker Tobias.

Ja, mijn kuikentjen, tuk, tuk! Wat, man, de achtbaarheid mag niet met Satan een spelletjen gaan knikkeren! Aan de galg met dien leelijken schoorsteenveger!

Maria.

Laat hem zijn gebeden eens opzeggen, goede jonker Tobias, laat hem eens bidden!

Malvolio.

Mijn gebeden, teef?

Maria.

Neen, maar ziet ge wel? van godzaligheid wil hij niets weten.

Malvolio.

Loopt allen naar de galg! Gij zijt laf, dom volk; ik behoor niet in uwe sfeer! Gij zult nader van mij hooren!

(Malvolio *af.*)

Jonker Tobias.

Is het mogelijk?

Fabio.

Als dit op een tooneel vertoond werd, zou ik het als een onwaarschijnlijke verdichting kunnen veroordeelen.

Jonker Tobias.

Zijn geheele ziel, man, is door onze grap besmet.

Maria.

Kom, vlug hem na, dat de grap niet aan de lucht komt en vervliegt.

Fabio.

Maar wij zullen hem nog werkelijk gek maken.

Maria.

Des te rustiger zal het in huis zijn.

Jonker Tobias.

Kom, wij willen hem in een donkere cel brengen en binden. Mijne nicht is al in den waan, dat hij gek is; wij kunnen nog zoo doorgaan, voor ons vermaak en zijne boete, tot onze pret zelf, ademloos en uitgeput, ons beweegt, medelijden met hem te hebben. Als het zoo ver is, brengen wij de grap voor de balie en kronen u tot keurster der gekken. Maar ziet eens, ziet!

(Jonker Andries Bibberwang *komt op.)*

Fabio.

Nieuwe stof voor een meifeest-morgen!

Jonker Andries.

Daar is de uitdaging; leest ze; ik verzeker u, er is peper en azijn in.

Fabio.

Is zij zoo sterk gekruid?

Jonker Andries.

Ja, terdege, ik sta er voor in, lees maar.

Jonker Tobias.

Geef hier. *(Leest.)* „Jonge mensch, wat jij ook zijn moogt, jij bent toch maar een beroerdeling."

Fabio.

Goed, en dapper.

Jonker Tobias *(leest).*

„Verbaas je niet, en bewonder niet in je geest, waarom ik je zoo noem, want ik zal er je geen reden voor opgeven."

Fabio.

Een goede bijvoeging, die u voor de roede van de wet behoedt.

Jonker Tobias *(leest).*

„Jij komt bij de gravin Olivia en voor mijne oogen behandelt zij je vriendelijk; maar jij liegt om van te barsten; dat is niet de reden, waarom ik je uitdaag."

Fabio.

Zeer kort, en bovenmatig goed van zin—neloosheid.

Jonker Tobias *(leest).*

„Ik zal op je loeren bij het naar huis gaan en als je dan het geluk hebt, dat jij mij doodt," —

Fabio.

Goed.

Jonker Tobias *(leest).*

„Dan doodt je mij als een schelm en een booswicht."

Fabio.

Gij houdt u altijd beneden 's winds van de wet, goed.

Jonker Tobias *(leest)*.

„Vaarwel, en God zij een van onze zielen genadig. Het kan zijn, dat Hij de mijne genadig is, maar ik hoop van beter; en zorg dus voor je zelf. Je vriend, naar mate je hem behandelt, en je gezworen vijand,

Andries Bibberwang."

Als deze brief hem niet in beweging brengt, dan kunnen zijn beenen het ook niet. Ik zal hem overhandigen.

Maria.

Daar hebt ge dadelijk een zeer goede gelegenheid toe; hij is juist bezig iets met de gravin te verhandelen, en zal wel spoedig vertrekken.

Jonker Tobias.

Ga, jonker Andries, loer op hem aan den hoek van den tuin, als een rakker. Zoodra gij hem ontwaart, trek dan; en als gij trekt, vloek dan ontzettend; want het komt dikwijls voor, dat een verschrikkelijke vloek, op een snoevenden toon snijdend uitgekrijscht, aan de manhaftigheid meer bijval bezorgt, dan het beste proefstuk zou hebben ingeoogst. Voort, voort!

Jonker Andries.

Nu, laat het vloeken maar aan mij over.

(Jonker Andries *af.)*

Jonker Tobias.

Ik zal het wel laten, dezen brief te bezorgen; want het gedrag van den jongen mensch toont, dat hij een goed verstand en opvoeding bezit; en dat zijn heer hem als bode gebruikt bij mijn nicht, bevestigt dit ook. Daarom zal deze brief, die zoo uitgelezen onnoozel is, den jonkman geen schrik aanjagen; hij zal merken, dat die van een dwaashoofd komt. Maar, heerschap, ik zal de uitdaging mondeling overbrengen, grooten ophef maken

van Bibberwangs erkende dapperheid, en dien anderen, — die jong genoeg is om voor zulke verhalen ontvankelijk te wezen, — een allerverschrikkelijkste gedachte geven van zijn woede, behendigheid, razernij en heftigheid. Dit zal ze alle twee zoo beangst maken, dat zij elkander met hun aanblik zullen dooden, als basilisken.

(OLIVIA *komt weder op, met* VIOLA.)

Fabio.

Daar komt hij aan met uwe nicht. Gaat uit den weg, tot hij afscheid heeft genomen, en dan dadelijk hem achterna!

Jonker Tobias.

Ik zal intusschen wat huiveringwekkende uitdrukkingen voor de uitdaging bedenken.

(Jonker TOBIAS, FABIO *en* MARIA *af.)*

Olivia.

Te veel reeds zeide ik tot een hart van steen,
En gaf daardoor mijne eer te roek'loos bloot;
Er is iets in mij, dat mijn feil bestraft,
Doch sterker is, wat tot die feil mij drijft
En 't streng verwijt belacht.

Viola.

Niet minder heftig, dan uw hartstocht is,
Is ook mijn meester's smart.

Olivia.

Draag dit kleinood om mijnentwil: mijn beelt'nis.
Neen, weiger 't niet; 't is stom, het kwelt u niet;
En kom, ik bid u, morgen weer terug.
Wat kunt gij vragen, dat ik weig'ren zou,
Als ik het u in eere geven kan?

Viola.

Slechts dit: uw trouwe liefde voor mijn heer.

Olivia.

Hoe kan ik dat aan hem in eere geven,
Wat ik aan u reeds schonk?

Viola.

Ik spreek u vrij.

Olivia.

Vaarwel; maar kom, ik bid u, morgen weer.
Een Booze als gij trok mij ter helle neer!

(Olivia *af.*)

(Jonker Tobias Hikkenburg *en* Fabio *komen weder op.)*

Jonker Tobias.

Ik wensch u goeden dag, heer.

Viola.

Ik u insgelijks, heer.

Jonker Tobias.

Wat gij van wapens bij u hebt, houd die gereed; van welken aard de beleedigingen zijn, die gij hem hebt aangedaan, weet ik niet; maar uw belager, vol grimmigheid, bloeddorstig als een jager, wacht u op aan den uitgang van den tuin. Ontbloot uw rapier, wees wakker en gereed, want uw aanvaller is snel, behendig en moordlustig.

Viola.

Gij vergist u, heer; ik weet zeker, dat niemand een twist met mij heeft. Mijn geheugen is volkomen vrij en rein van eenig denkbeeld van eene beleediging, die ik aan iemand zou hebben toegevoegd.

Jonker Tobias.

Gij zult het anders bevinden, dit verzeker ik u; daarom, wanneer er u iets aan uw leven gelegen is, wees

dan op uwe hoede; want uw tegenstander bezit alles in zich, waarmede jeugd, kracht, oefening en woede een man kunnen toerusten.

Viola.

Ik bid u, wie is hij?

Jonker Tobias.

Hij is een ridder, met een ongeschaard zwaard en op grond van kamerdiensten er toe geslagen, maar een ware duivel in tweegevechten; de zielen en lichamen, die hij gescheiden heeft, zijn drie in aantal; en zijn verbittering is op dit oogenblik zoo onverzoenlijk, dat er geen andere genoegdoening kan zijn, dan doodsangsten en het graf. Vel of val! is zijn woord, dood of word gedood!

Viola.

Ik zal het huis weer binnengaan en van de jonkvrouw een geleide vragen; ik ben geen vechter. Ik heb wel gehoord van een soort van lieden, die opzettelijk met anderen twist zoeken om hun moed te toetsen; waarschijnlijk is hij een man van zulk een luim.

Jonker Tobias.

Volstrekt niet, heer; zijne verontwaardiging is van een zeer wezenlijke beleediging afkomstig; voorwaarts dus en voldoe aan zijn verlangen. Terug naar huis zult gij niet, of gij hebt met mij te beproeven, wat gij even veilig met hem kunt ondernemen; ga dus of trek nu terstond uw staal uit de scheede; want vechten moet ge, dit is zeker, of het dragen van een wapen voor eeuwig afzweren.

Viola.

Dit is toch even ongemanierd als vreemd. Ik verzoek u, mij den beleefden dienst te willen doen, van den ridder te vragen, waarmee ik hem beleedigd heb; het is uit onachtzaamheid, volstrekt niet met opzet geschied.

Jonker Tobias.

Dit wil ik doen. Sinjeur Fabio, blijf gij bij dezen heer, tot ik terug ben.

(Jonker Tobias *af.)*

Viola.

Ik bid u, heer, weet gij iets van deze zaak?

Fabio.

Ik weet, dat de ridder tegen u verbitterd is en op leven en dood met u wil vechten, maar ik weet er niets naders van.

Viola.

Ik bid u, wat voor een soort van man is hij?

Fabio.

Naar zijn uiterlijk te oordeelen, volstrekt niet zoo verschrikkelijk, als gij vermoedelijk bij de toetsing zijner dapperheid bevinden zult. Hij is inderdaad, heer, de behendigste, bloeddorstigste en verderfelijkste tegenpartij, die gij ergens in Illyrië had kunnen vinden. Wilt gij naar hem toegaan? Ik wil u met hem verzoenen, als ik kan.

Viola.

Ik zal u daarvoor zeer dankbaar zijn; ik ben iemand, die liever met mannen van het woord dan van het zwaard te doen heb; het deert mij niet, of men dit van mijne geaardheid weet.

(Beiden af.)

(Jonker Tobias *en jonker* Andries *komen weder op.)*

Jonker Tobias.

Ja, vriend, hij is een echte duivel, ik heb nog nooit zulk een vurago gezien. Ik heb even met hem getrokken op den degen, met scheede en al, en hij doet me

de stooten met zulk een doodelijke snelheid, dat ze volstrekt niet te ontwijken zijn; en als hij gepareerd heeft, geeft hij je den uitval zoo zeker terug, als de voeten bij het stappen op den grond komen. Men zegt, dat hij schermmeester geweest is bij den sophi van Perzië.

Jonker Andries.

Dood en verderf! Ik wil niet met hem te maken hebben.

Jonker Tobias.

Ja, maar hij is nu eenmaal niet tot bedaren te brengen; Fabio kan hem daar ginds nauwelijks tegenhouden.

Jonker Andries.

Vervloekt, als ik had kunnen denken, dat hij zoo dapper was en zoo volleerd in het vechten, dan had hem de duivel moge halen, eer ik hem uitgedaagd had. Maak nu maar, dat hij de zaak wil laten rusten; ik wil hem mijn Capilet, den appelschimmel, geven.

Jonker Tobias.

Ik wil 't hem voorslaan. Blijf hier staan en neem een moedige houding aan. — Nu, dit zal wel zonder moord en doodslag afloopen. *(Ter zijde.)* Bij mijn ziel, ik wil even goed uw paard rijden, als ik u rijd.

(Fabio *en* Viola *komen weder op.*)

(*Tot* Fabio.) Ik heb zijn paard om den twist bij te leggen. Ik heb hem wijsgemaakt, dat de jonge mensch een echte duivel is.

Fabio.

En die daar heeft een even verschrikkelijke voorstelling van den ander, en hijgt, en ziet bleek, alsof hem een beer op de hielen zat.

Jonker Tobias (*tot* Viola).

Er is niets aan te doen, heer; hij wil met u vechten,

omdat hij het eens gezworen heeft. Maar toch, over dien twist met u heeft hij zich bedacht, en hij vindt hem nu nauw'lijks meer waard, om over te spreken, trek dus maar, opdat hij zijn gelofte houden kan; hij bezweert, dat hij u niet zal deren.

Viola *(ter zijde).*

God helpe mij! Er is maar weinig noodig om er mij toe te brengen, dat ik hun zeg, hoe weinig ik een man ben.

Fabio.

Wijk terug, als gij ziet, dat hij woedend wordt.

Jonker Tobias.

Kom, jonker Andries, er is niets aan te doen; de ridder wil, om aan zijne eer te voldoen, eenige stooten met u wisselen; hij kan naar de wetten van het tweegevecht niet anders; maar hij heeft mij plechtig beloofd, zoo waar hij edelman en krijgsman is, dat hij u niet zal deren. Komaan, begin.

Jonker Andries.

Geev' God, dat hij zijn eed houde! *(Hij trekt.)*

Viola.

'k Verzeker u, 't is tegen mijnen wil. *(Zij trekt.)*

(Antonio *komt op.*)

Antonio.

Steek op uw zwaard! — Heeft u deez' jonge man
Beleedigd, dan neem ik de schuld op mij;
Zoo gij hem krenkt, heb dan met mij te doen.
(Hij trekt den degen.)

Jonker Tobias.

Gij, heer? wel, wie zijt gij dan?

Antonio.

Een man, die voor zijn vrienden meer nog waagt,
Dan wat hij daar zoo even heeft verklaard.

Jonker Tobias.

Nu, als gij een bemoeial zijt, dan ben ik uw man.
(Hij trekt.)

Fabio.

Beste jonker Tobias, houd op, daar komen de gerechtsdienaars.

Jonker Tobias.

Ik ben straks weer tot uw dienst.

Viola.

Ik bid u, heer, steek uw degen op, als het u belieft.

Jonker Andries.

Zeker, dat wil ik gaarne, heer. En wat mijn belofte betreft, zal ik zoo goed zijn als mijn woord. Hij heeft een gemakkelijken gang en luistert goed naar den teugel.

(Twee Gerechtsdienaars komen op.)

Eerste Gerechtsdienaar.

Dit is hij; doe uw plicht.

Tweede Gerechtsdienaar.

Antonio, mijn gevang'ne zijt ge, op last
Van graaf Orsino.

Antonio.

Gij vergist u, man.

Eerste Gerechtsdienaar.

Volstrekt niet, heer; ik ken u veel te goed,
Al hebt gij thans uw schippersmuts niet op.
Geleid hem weg; hij weet, dat ik hem ken.

Antonio.

Ik moet wel volgen. — (*Tot* Viola.) Zie, dit komt
[van 't zoeken;
Maar 't is nu eenmaal zoo; ik boet er voor.
Wat wilt gij doen? want nu dringt mij de nood
U om mijn beurs te vragen. Dat ik thans
Niets verder voor u doen kan, grieft mij meer,
Dan wat mijzelven treft. Gij staat ontsteld;
Doch wees getroost.

Eerste Gerechtsdienaar.

Kom, schielijk, heer, ga mee!

Antonio.

Ik moet u vragen, om een deel van 't geld.

Viola.

Welk geld toch, heer?
Om de' eed'len bijstand, dien gij hebt verleend,
En ook omdat uw ongeval mij treft,
Wil ik, hoe schraal mijn midd'len mogen zijn,
U graag wat leenen. 't Is, helaas! niet veel;
Maar wat ik heb, ben ik bereid te deelen;
Ziehier de helft.

Antonio.

Verloochent gij mij nu?
Is 't moog'lijk? heeft al wat ik voor u deed,
Geen overredingskracht? Breng mijn ellende
Niet in verzoeking, dat zij niet misschien
Mij drijft tot iets, wat mijns onwaardig is:
U voor te houden, welke vriendschapsdiensten
Ik u bewezen heb.

Viola.

Ik weet ze niet;
En ken u noch van stem noch van gelaat;
Ik haat ondankbaarheid meer in een man,

Dan valschheid, trots, praatziekte, dronkenschap,
Of een'ge boosheid, die ons zwak gemoed
Vergiftigt en bederft.

Antonio.

Gerechte God!

Tweede Gerechtsdienaar.

Kom, heer, ga mede; ik bid u!

Antonio.

Een enkel woord nog! 'k Heb dien jongling daar
Aan de open kaken van den dood ontrukt,
Heb hem verpleegd met heil'ge broedermin,
En dat gelaat, dat ik een spiegel dacht
Der eng'lenziel, geëerd en aangebeden!

Eerste Gerechtsdienaar.

Wat doet dit ons? Van hier! de tijd verloopt.

Antonio.

O, wat verfoeilijke afgod werd die god! —
Een pronkstuk der natuur, Sebastiaan,
Hebt gij onteerd! Natuur schept alles goed;
Doch wat misvormt, dat is een boos gemoed;
De deugd is schoon; 't schoonbooze een leêge kist,
Een vorm slechts, door den duivel gevernist!

Eerste Gerechtsdienaar.

De man wordt razend; weg met hem! van hier!
Kom, heer!

Antonio.

Ja, voert mij weg!

(Antonio *af*, *met de Gerechtsdienaars.*)

Viola.

Hoe toont zijn woord, de gloed, waarmee hij spreekt,
Een vast geloof, dat mij, helaas! ontbreekt.
Toch hoop ik, — o verbeelding, niet te stout! —
Dat, dierb're broeder, hij voor u mij houdt!

Jonker Tobias.

Kom hier, jonker; kom hier, Fabio; wij willen elkander een paar recht wijze spreuken toefluisteren.

Viola.

Hij noemde mij Sebastiaan; die staat
Nog levend in mijn spiegel; zijn gelaat
Was trek voor trek het mijne; en mijn kleedij
Koos ik in stof en snit en kleur als hij;
Hem bootste ik na; — o, volgt nu, wat ik wacht,
Dan noem ik golven goed en stormen zacht!

(Viola *af.*)

Jonker Tobias.

't Is een eerlooze, flauwe knaap, en laffer dan een haas. Zijn eerloosheid blijkt genoeg, daar hij zijn vriend hier in den nood in den steek laat en hem verloochent; en wat zijn lafhartigheid betreft, vraag daar Fabio naar.

Fabio.

Een lafaard, een femelige lafaard, bepaald nauwgezet daarin.

Jonker Andries.

Wat weêrgâ, ik loop hem achterna en ransel hem af.

Jonker Tobias.

Goed; geef hem een flink pak, maar trek uw degen niet.

Jonker Andries.

Als ik het niet doe, —

(Jonker Andries *af.)*

Fabio.

Kom, laten wij zien, hoe het afloopt.

Jonker Tobias.

Ik wil wedden om al wat gij wilt, dat er niets van komt.

(Beiden af.)

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

De straat voor Olivia's *woning.*

SEBASTIAAN *en de Nar komen op.*

Nar.

Wilt gij mij wijs maken, dat ik niet naar u toegestuurd ben?

Sebastiaan.

Och, ga dan toch; gij zijt een dwaze vent;
Ik wil niets van u weten.

Nar.

Niet kwaad volgehouden, inderdaad! Neen, ik ken u niet, wel neen! en ik ben ook niet door de jonkvrouw naar u toegezonden om u te vragen, dat gij haar komt spreken; en uw naam is ook niet signore Cesario; neen, en dit is ook mijn neus niet. — Niets is zooals het is.

Sebastiaan.

Ik bid u, lucht uw dwaasheid elders uit;
Mij kent gij niet.

Nar.

Mijn dwaasheid uitluchten! Hij heeft dat woord van den een of anderen grooten man gehoord en past het nu op een nar toe. Mijn dwaasheid uitluchten! Ik word waarlijk bang, dat die groote lomperd, de wereld, nog een gemaakte kwast zal worden. Ik bid u, ontgesp uwe terughoudendheid, en zeg mij, wat ik aan mijne jonkvrouw moet uitluchten. Kan ik haar uitluchten, dat gij komen zult?

Sebastiaan.

Vervelende Chinees, ga nu toch heen.
Daar hebt gij geld; doch mart gij langer nog,
Dan geef ik and're munt.

Nar.

Op mijn eer, gij hebt een milde hand. — Die wijze menschen, die aan narren geld geven, verwerven zich een goeden naam, — na veertien jaar lang gekocht te hebben.

(Jonker Andries Bibberwang *komt op.)*

Jonker Andries.

Zoo, heer, ontmoeten wij elkander weer? Daar, dat is voor u.

(Hij geeft Sebastiaan *een slag.)*

Sebastiaan.

Wel, neem dan dit terug, en dit, en dit!
Is iedereen hier dol?

(Hij slaat jonker Andries *terug.)*

(Jonker Tobias *en* Fabio *komen op.)*

Jonker Tobias.

Zacht wat, heer, of ik laat uw degen over 't huis vliegen.

Nar.

Dit ga ik dadelijk aan de jonkvrouw vertellen; ik woû voor geen dubbeltjen in het vel van een van u zitten.

(De Nar af.)

Jonker Tobias.

Houd op, heer, zeg ik.

(Hij houdt SEBASTIAAN *tegen.)*

Jonker Andries.

Neen, laat hem begaan; ik wil op een andere wijs met hem te werk gaan. Ik wil hem aanklagen om zijn slaan, als er nog recht en gerechtigheid in Illyrië is. Al heb ik hem het eerst geslagen, dat doet er niet toe.

Sebastiaan.

Laat los uw hand!

Jonker Tobias.

Neen, heer, ik wil u niet loslaten. Luister toch, mijn jonge vechtersbaas, steek uw eind staal weer op; gij zijt stout genoeg. Komaan!

Sebastiaan.

'k Wil los zijn, zeg ik. — Spreek, wat wilt gij nu?
Neen, terg mij verder niet, of trek van leer.

Jonker Tobias.

Wat, wat! Neen, dan moet ik u een paar ons van uw onstuimig bloed aftappen.

(OLIVIA *komt op.*)

Olivia.

Houd op, Tobias, bij uw leven, stil!

Jonker Tobias.

Mejonkvrouw, —

Olivia.

Zal 't nimmer anders worden, schaamt'loos mensch?
Gij past voor 't woest gebergt of wildengrotten,
Waar zachtheid nooit gepredikt werd. Van hier! —
Wees niet beleedigd, mijn Cesario! —
Voort, woest'ling, weg!

(Jonker Tobias, *jonker* Andries *en* Fabio *af.)*

Ik bid u, lieve vriend,
Laat uw verstand hier spreken, niet uw toorn,
Bij dezen ruwen, zinneloozen aanval
Op uwe rust. Kom met mij in mijn huis,
En hoor daar eens, hoe vele dolle streken
Die woest'ling reeds bedreef; dan trekt ge u dit
Niet verder aan. Neen, aarzel niet, maar kom,
En weiger niet. Verwensch hem, als 't u lust;
Hij heeft in u een hart van mij ontrust.

Sebastiaan.

Wat wind is dit? Waarheen voert mij de stroom?
Of 'k ben waanzinnig, òf dit is een droom.
Hoe 't zij, ik moge blijven in deez' waan;
Is droomen zoo, dan houû mijn sluim'ring aan!

Olivia.

Kom dan, ik bid u; hoor en volg mijn raad!

Sebastiaan.

Ja, jonkvrouw, gaarne.

Olivia.

O, maak uw woord tot daad!

(Beiden af.)

TWEEDE TOONEEL.

Een kamer in Olivia's *woning.*

MARIA *en de Nar komen op.*

Maria.

Nu, ik bid u, doe dezen tabberd en dezen baard aan; maak hem wijs, dat gij mijnheer Topaas, de pastoor, zijt. Doe het gauw; ik roep intusschen jonker Tobias.

(MARIA *af.*)

Nar.

Goed, ik zal het aandoen en er mij in vermommen; en ik wenschte, dat ik de eerste was, die ooit in zulk een pij zich vermomd had. Ik ben niet gezet genoeg om voor een geleerde door te gaan; maar een eerlijk man en een goed huishouder genoemd te worden, klinkt al even mooi, als een bedachtzaam man en een groot geleerde te heeten. Daar komen de bondgenooten.

(MARIA *komt weder op, met jonker* TOBIAS.)

Jonker Tobias.

God zegene u, m'neer pastoor.

Nar.

Bonos dies, jonker Tobias; want, gelijk de oude heremiet van Praag, die nooit pen of inkt gezien heeft, recht zinrijk zeide tot een nicht van koning Gorboduc: „Dat, wat is, is;" zoo ben ik ook m'neer pastoor, omdat ik m'neer pastoor ben; want wat is *dat* anders dan *dat?* en *is,* dan *is?*

Jonker Tobias.

Spreek met hem, m'neer Topaas.

Nar.

Hé, hoor mij! zeg ik. — Vrede zij dezer gevangenisse!

Jonker Tobias.

De schelm doet goed na; een brave schelm!

Malvolio *(binnen)*.

Wie roept daar?

Nar.

Mijnheer Topaas, de pastoor, die Malvolio, den bezetene, komt bezoeken.

Malvolio.

M'neer Topaas, m'neer Topaas, beste m'neer Topaas, ga naar mijne jonkvrouw, —

Nar.

Vaar uit, hoovaardige booze geest! wat plaagt gij dezen man! Spreekt gij van niets dan van jonkvrouwen?

Jonker Tobias.

Goed gezegd, mijnheer pastoor!

Malvolio.

M'neer Topaas, nooit is iemand zoo verongelijkt als ik. Beste heer Topaas, geloof niet, dat ik waanzinnig ben; en toch hebben ze mij hier in een afschuwelijke duisternis opgesloten.

Nar.

Foei, gij leugenachtige Satan! Ik noem u nog met den zachtsten naam; want ik ben een van die zachtmoedigen, die zelfs den duivel nog beleefd behandelen. Gij beweert, dat dit huis duister is?

Malvolio.

Als de hel, m'neer Topaas.

Nar.

Zóo, het heeft toch vooruitspringende ramen, zoo

doorschijnend als blinden, en de vallichten naar het zuidnoorden zijn zoo glansrijk als ebbenhout; en toch klaagt gij over afsluiting?

Malvolio.

Ik ben niet gek, m'neer Topaas. Ik zeg u, dat het hier donker is.

Nar.

Waanzinnige, gij dwaalt. Ik zeg, er is geen donkerheid dan de onwetendheid; waarin gij meer bevangen zijt, dan de Egyptenaars in hun nevel.

Malvolio.

Ik zeg, dat dit huis even donker is als de onwetendheid, al ware de onwetendheid zoo donker als de hel; en ik zeg, dat nooit een man zoo mishandeld is geworden. Ik ben evenmin gek als gij: beproef het maar, door een geregeld gesprek met mij te voeren.

Nar.

Wat is de leer van Pythagoras ten opzichte van het wild gevogelte?

Malvolio.

Dat de ziel onzer grootmoeder misschien in een vogel woont.

Nar.

Wat denkt gij van zijn leer?

Malvolio.

Ik heb een waardig denkbeeld van de ziel, en keur zijn leer geenszins goed.

Nar.

Vaarwel; blijf nog in uwe duisternis. Gij moet de leer van Pythagoras omhelzen, eer ik erken, dat gij wel bij het hoofd zijt, en bang zijn een snip te dooden, uit

vrees van de ziel uwer grootmoeder uit haar woning te drijven. Vaarwel!

Malvolio.

M'neer Topaas! m'neer Topaas!

Jonker Tobias.

Onvergelijkelijke m'neer Topaas!

Nar.

Niet waar, ik ben van alle markten thuis?

Maria.

Gij hadt dit wel zonder baard en tabberd kunnen doen; hij ziet u niet.

Jonker Tobias.

Spreek hem nu met uw eigen stem aan, en breng mij bericht, hoe gij hem vindt. Ik wenschte, dat wij van deze schelmerij op een goede manier af waren. Als wij hem met schik kunnen vrijlaten, zou ik er voor zijn; want ik heb het bij mijn nicht reeds zoo verkorven, dat het volstrekt niet geraden zou wezen, deze grap tot het uiterste door te zetten. Kom daarna op mijn kamer.

(Jonker Tobias *en* Maria *af.)*

Nar *(zingt).*

„Och mijn Robbert, beste Robbert,
„Zeg mij, hoe uw meisjen 't maakt."

Malvolio.

Nar!

Nar.

„Mijn meisje', eilaas! wil niet meer van mij weten."

Malvolio.

Nar!

Nar.

„En waarom toch?"

Malvolio.

Nar, zeg ik!

Nar.

„Zij mint een ander meer." — Wie roept daar, zeg!

Malvolio.

Goede nar, als gij mij ooit een dienst wilt doen, help mij dan aan een licht en aan pen, inkt en papier. Zoo waar ik een man van eer ben, ik zal er u al mijn leven dankbaar voor zijn.

Nar.

Sinjeur Malvolio?

Malvolio.

Ja, goede nar.

Nar.

Helaas, heerschap, hoe zijt ge toch uw verstand zoo kwijt geraakt?

Malvolio.

Nar, nog nooit is iemand zoo afschuwelijk mishandeld geworden; ik ben even goed bij mijn verstand, nar, als gij.

Nar.

Niet beter? Dan zijt ge toch inderdaad wel gek, als gij niet beter bij uw verstand zijt dan een nar.

Malvolio.

Zij hebben zich hier van mij meester gemaakt, en in het donker gezet, en zij sturen geestelijken, ezels! naar mij toe, en zij doen al wat zij kunnen om mij wezenlijk gek te maken.

Nar.

Bedenk, wat gij zegt; de geestelijke is nog hier. —

„Malvolio, Malvolio, moge de Hemel u uw verstand hergeven! Tracht eens te slapen en staak uw ijdel geklap!"

Malvolio.

M'neer Topaas, —

Nar.

„Begeef u niet in een gesprek met hem, mijn goede vriend." — Wie, ik, heer? Ik niet, heer. God behoede u, goede m'neer Topaas. — „Ja en amen, vriend." — Ik zal, heer, ik zal.

Malvolio.

Nar! — nar! — nar, zeg ik!

Nar.

Ach, sinjeur, wees toch kalm! — Wat zegt gij, heer? — Ik word bekeven, omdat ik met u spreek.

Malvolio.

Goede nar, help mij aan wat licht en wat papier; ik zeg u, ik ben even goed bij mijn verstand als iemand in Illyrië.

Nar.

Gave God, dat gij het waart, heerschap!

Malvolio.

Zoo waar ik leef, ik ben het. Goede nar, wat inkt, papier en licht, en bezorg dan, wat ik schrijf, aan de jonkvrouw. Het zal u meer opbrengen, dan het bestellen van een brief u ooit gedaan heeft.

Nar.

Ik wil er u aan helpen. Maar zeg mij nu naar waarheid, zijt gij wezenlijk gek of houdt gij u maar zoo?

Malvolio.

Geloof mij, ik ben niet gek; ik zeg het u naar waarheid.

Nar.

Neen, maar ik zal een onwijs mensch nimmer gelooven, vóor ik zijn hersenen zie. Ik zal u licht en papier en inkt halen.

Malvolio.

Nar, ik zal het u ten hoogste loonen; ik bid u, ga.

Nar *(zingt).*

„Nu, ik ga, heer,
En ik sta, heer,
Zoo daad'lijk weer hier.
Uw begeeren
Zal ik eeren
In een tellen of vier.

„Is van hout ook mijn zwaard,
Ik ben gansch niet vervaard
Voor den baarlijken duivel;
En ik roep, terwijl ik
Op de nagels hem tik:
„Vaarwel, domme duivel!"""

(De Nar af.)

DERDE TOONEEL.

De tuin van Olivia's *woning.*

Sebastiaan *komt op.*

Sebastiaan.

Dit is de lucht; dat is de heldre zon;
Dit kleinood gaf ze mij, ik voel 't, ik zie 't;
En moog' verbazing mij omstrikken, 't is
Geen zinn'loosheid. Waar kan Antonio zijn?
Ik trof hem niet meer in den Adelaar;
Wel was hij er geweest; en ik vernam,
Dat hij mij was gaan zoeken in de stad.

Thans deed zijn vriendenraad mij gulden dienst;
Want, schoon 't verstand mijn zinnen ook betooge,
Dat dit een dwaling, doch geen waanzin is,
Toch overtreft deez' stroom van plots'ling heil
Zoo alles, wat ooit was of denkbaar is,
Dat ik bijna mijn oogen niet vertrouw
En schier, hoezeer 't verstand ook tegenworst'le,
Zou gaan gelooven, dat ik zinn'loos ben, —
Of dat de jonkvrouw 't is; en toch, dan kon
Zij niet haar huis en dienaars zoo regeeren,
Haar zaken nagaan en met vaste hand
Besturen, kalm en zacht in al haar doen,
Zooals ik opmerk, dat zij is. Hoe 't zij,
Begooch'lend is het. Maar daar komt de jonkvrouw.

(Olivia *komt op, met een Priester.*)

Olivia.

O, keur mijn haast niet af. Meent gij het goed,
Treed dan met mij en dezen heil'gen man
In de kapel hierbij, om daar voor hem,
En onder dat gewijd, onschendbaar dak,
Den eed te doen van uw onkreukb're trouw,
Opdat mijn ijverzuchtig, twijf'lend hart
In vrede leev'. Hij zal 't geheim bewaren,
Totdat gij de openbaring wensch'lijk acht:
Eerst dan zij 't plechtig huw'lijksfeest gevierd,
Zooals mijn rang het eischt. — Wat is uw antwoord?

Sebastiaan.

Ik volg met u deez' man naar 't heilig oord,
En, trouwe zwerend, houd ik trouw mijn woord.

Olivia.

Ga voor dan, vader; en moog' zonneschijn
Het teeken van des Hemels zegen zijn!

(Allen af.)

VIJFDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Voor Olivia's *woning.*

De Nar en Fabio *komen op.*

Fabio.

Als gij mij lief hebt, laat mij dan zijn brief zien.

Nar.

Mijn lieve heer Fabio, sta mij dan ook een verzoek toe.

Fabio.

Wat gij maar wilt.

Nar.

Verlang dan niet, dezen brief te zien.

Fabio.

Dat is, mij een hond ten geschenke geven en tot belooning mijn hond terugvragen.

(De Hertog, Viola *en Hovelingen komen op.)*

Hertog.

Behoort gij bij de gravin Olivia, vrienden?

Nar.

Ja, heer, wij zijn een deel van haar optooisels.

Hertog.

Ik ken u wel; hoe gaat het u, mijn goede knaap?

Nar.

Om u de waarheid te zeggen, heer, voor zoover ik vijanden heb, goed; en voor zoover ik vrienden heb, slecht.

Hertog.

Juist omgekeerd: goed, voor zoover gij vrienden hebt.

Nar.

Neen, heer, slecht.

Hertog.

Hoe kan dit?

Nar.

Wel, heer, zij prijzen mij en maken mij tot een ezel; maar mijn vijanden zeggen mij ronduit, dat ik een ezel ben; zoodat ik door mijn vijanden, heer, vooruitga in zelfkennis en door mijn vrienden bedrogen word; zoodat, wanneer het met gevolgtrekkingen is als met kusjes, dat vier ontkenningen twee bevestigingen zijn, het mij slecht gaat met mijn vrienden en goed met mijn vijanden.

Hertog.

Wel, dit is uitmuntend!

Nar.

Op mijn eer, waarlijk niet, heer, al behaagt het u een van mijn vrienden te zijn.

Hertog.

Gij zult er mijnentwege niet slechter aan toe zijn; daar hebt gij een goudstuk.

Nar.

Wel, als gij er geen dubbel spel door speeldet, heer, dan zou ik wenschen, dat gij het tot een tweede kondt maken.

Hertog.

O, gij geeft mij een slechten raad.

Nar.

Steek uwe genade voor dezen keer eens in uw zak, en laat uw vleesch en bloed er gehoor aan geven.

Hertog.

Nu, ik zal voor dezen keer eens zondigen en dubbel spel spelen; daar hebt gij een tweede.

Nar.

Voor de eerste, voor de tweede, voor de derde maal, dan wordt toegeslagen; en het is een oud zeggen: alle goede dingen bestaan in drieën; de drie-kwartmaat, heer, is een goede trippelmaat; en de klokken van Sint Benedictus, heer, roepen u toe: één, twee, drie.

Hertog.

Neen, gij nart mij nu met dezen worp geen geld meer af; als gij aan uwe jonkvrouw wilt gaan zeggen, dat ik hier ben om haar te spreken, en haar hier kunt brengen, dan zou dit mijne goedgeefschheid misschien weer wakker maken.

Nar.

Nu, heer, wiegel uwe goedgeefschheid dan maar in slaap, tot ik terugkom. Ik ga, heer; maar ik zou u niet gaarne doen denken, heer, dat mijne begeerte om wat te hebben de zonde der inhaligheid is; maar, zooals gij zegt, heer, gun aan uwe goedgeefschheid maar een dutjen, ik zal haar zoo dadelijk wel weer wekken.

(De Nar af.)

(ANTONIO *komt op, van Gerechtsdienaars vergezeld.*)

Viola.

Daar komt de man, die mij gered heeft, heer.

Hertog.

't Gelaat van hem herinner ik mij goed,
Al was het, toen ik 't vroeger zag, bezoedeld,
Zwart als Vulcanus door den smook des strijds;
Hij was kap'tein toen van een nietig schip,
Van weinig diepgang, klein en oud, niets waard;
Maar havende er het grootste en kloekste schip
Van onze vloot zoo fel en deerlijk mee,
Dat zelfs de nijd en des verliezers mond
Hem roem en eere gaven. — Nu, wat wilt ge?

Eerste Gerechtsdienaar.

Hier is Antonio, heer, de man, die eens
De Phoenix met haar lading nam van Candia,
En die de Tijger enterde, waarbij
Titus, uw jonge neef, zijn been verloor;
Hij trok op straat hier, tucht- en schaamteloos,
Het zwaard en vocht, en werd door ons gevat.

Viola.

Hij hielp mij, heer; hij trok voor mij het zwaard,
Maar sprak daarna mij toe op vreemde wijs;
Ik weet niet, wat het anders was dan waanzin.

Hertog.

Befaamde roover! gij zoutwaterdief!
Wat dwaze dolheid speelde u hun in handen,
Die gij u, door uw grievend, bloedig doen,
Tot vijand hebt gemaakt?

Antonio.

Vergun mij, heer,
Die namen, mij gegeven, af te schudden;

Nooit was Antonio dief of roover; wel, —
'k Erken dit, maar 'k had grond genoeg, Orsino, —
Uw vijand. Een betoov'ring trok mij hier:
Die zwart ondankb're knaap, daar aan uw zij,
Werd aan de schuimende en verbolgen zee
Door mij ontrukt; hij was een redd'loos wrak;
Ik schonk hem 't leven weer, maar bovendien
Mijn liefde, zonder grens of voorbehoud,
Geheel aan hem gewijd; om zijnentwil,
Uit liefde alleen, heb ik mij nu gewaagd
In deez' van vijandschap vervulde stad,
En trok het zwaard, toen hij was aangevallen;
En toen ik werd gevat, gaf valsche list, —
Die niet van zins was mijn gevaar te deelen, —
Hem in, mij, in 't gezicht zelfs, te verlooch'nen;
Hij werd een twintig jaar verwijderd wezen
In éenen oogwenk; ja, hij wist ook niets
Van mijne beurs, die ik, geen half uur vroeger,
Hem ten gebruike gaf.

Viola.

Hoe kan dit zijn?

Hertog.

Wanneer kwam hij hier aan?

Antonio.

Eerst heden, heer; en ruim drie maanden lang, —
En zonder tusschenpoos, zelfs geen minuut, —
Zijn we altijd, dag en nacht, bijeen geweest.

(Olivia *komt op, met Gevolg.*)

Hertog.

Zie, de gravin; de hemel gaat op de aard. —
Maar gij, man; — man, wat gij daar zegt, is waanzin.

Drie maanden heeft deez' jong'ling mij gediend;
Doch nader meer hiervan. — Voert hem ter zijde.

Olivia.

Wat wenscht mijn vorst, — een ding slechts uitgezon-
[derd, —
Waarmeê Olivia hem van dienst kan zijn?
Cesario, hoe? gij houdt uw woord mij niet.

Viola.

Mejonkvrouw?

Hertog.

Schoone Olivia, —

Olivia.

Wat zegt gij, mijn Cesario? — Edel heer, —

Viola.

Mijn heer wil spreken; zwijgen is mijn plicht.

Olivia.

Indien het nog het oude lied is, heer,
Is 't even afkeerwekkend voor mijn oor,
Als huilen na muziek.

Hertog.

Nog steeds zoo wreed?

Olivia.

Steeds zoo bestendig, heer.

Hertog.

Wat! In verstoktheid? Gij onheusche schoone,
Aan wier ondankb're, zegen-weig'rende outers
Mijn ziele de innigste offers heeft geademd,
Die ooit de vroomheid bracht! Wat moet ik doen?

Olivia.

Dat, wat mijn vorst behaagt en hem betaamt.

Hertog.

Waarom zou 'k niet, had ik het hart er toe,
Gelijk die roover uit Egypte in doodsnood,
't Beminde dooden? — razende ijverzucht,
Die vaak van zielenadel tuigt! — Doch hoor:
Daar gij mijn trouw verachtend van u werpt,
En daar ik ook ten deele 't werktuig ken,
Dat uit mijn plaats in uwe gunst mij wringt, —
Leef, wreede met den marm'ren boezem, voort;
Maar deze' uw gunst'ling, dien gij, — 'k weet het, — mint,
En die mijzelf, ik zweer het, dierbaar is,
Hem ruk ik uit dat onmeedoogend oog,
Waar hij als koning troont, zijn heer ten spijt. —
Kom, knaap, met mij; 't onzaal'ge plan is rijp.
't Geliefde lam wil 'k off'ren, hoe 't mij smart',
Tot krenking van die duif met ravenhart.

Viola.

'k Wil duizend dooden sterven, en met lust,
Vindt gij slechts voor uw rust'loos harte rust.

Olivia.

Waar gaat Cesario heen?

Viola.

Hem na, dien 'k min,
Meer dan deze oogen, dan mijn leven, meer,
Dan ik een vrouw ooit doe, bemin en eer.
Gij hemelmachten! zoo 'k de waarheid griefde,
Zoo straft mij voor de ontwijding mijner liefde!

Olivia.

Wee mij! afschuw'lijk! welk een wreed bedrog!

Viola.

En wie bedriegt u dan? wie doet u leed?

Olivia.

Is 't reeds zóo lang, dat gij uzelf vergeet? —
Ga, roep den priester!

(Een Bediende gaat heen.)

Hertog (*tot* Viola).

Knaap, kom meê! — Wat taal!

Olivia.

Waarheen, heer? Blijf, Cesario, mijn gemaal!

Hertog.

Gemaal?

Olivia.

Gemaal; hij is 't, ja; vraag het hem!

Hertog.

Gij haar gemaal?

Viola.

Neen, heer, zeg ik met klem.

Olivia.

Helaas, het is de lafheid van uw angst,
Die u uw eigen ik verlooch'nen doet;
Vrees niets, Cesario; grijp slechts uw geluk;
Wees wat gij weet te zijn, dan zijt gij ook
Zoo groot als wat gij ducht.

(De Bediende komt terug met den Priester.)

Wees welkom, vader!
'k Bezweer u, vader, bij uw heilig ambt,
Alhier te ontvouwen, — schoon wij pas besloten
Geheim te houden, wat de nooddwang nu
Ontsluiert eer het rijp is, — wàt gij weet
Dat tusschen mij en dezen jong'ling voorviel.

Priester.

Het sluiten van 't verbond van eeuw'ge liefde,

Bevestigd door de ineengelegde handen,
Bezegeld door den heil'gen liefdekus,
Bekrachtigd door het wiss'len van uw ringen,
Geheiligd voorts door al de plechtigheên,
Uit krachte van mijn ambt door mij volbracht;
En sedert, — zegt mijn uurwerk mij, — ben ik
Twee uur slechts op mijn reis naar 't graf gevorderd.

Hertog.

O huichelzieke welp! hoe zult gij zijn,
Als eens de tijd uw pels met grijs doorzaait?
Indien uw arglist niet zoo weeldrig groeit,
Dat ge in uw eigen strikken zelf u boeit.
Vaarwel, en neem haar; doch richt zoo uw voet,
Dat ik u nimmer op mijn weg ontmoet!

Viola.

Ik zweer, mijn vorst, —

Olivia.

Geen nieuwen eed; maar houû,
Hoe groot uw vrees ook zij, een weinig trouw!

(Jonker Andries Bibberwang *komt op.)*

Jonker Andries.

Om Gods wil, een wondheeler! En stuur er dadelijk een aan jonker Tobias!

Olivia.

Wat is er gaande?

Jonker Andries.

Hij heeft mij een gat in 't hoofd geslagen, en ook aan jonker Tobias een bebloeden kop bezorgd. Om Gods wil, help mij! Ik gaf wel honderd dukaten, als ik weer thuis was.

Olivia.

Wie heeft het gedaan, jonker Andries?

Jonker Andries.

De page van den hertog, zekere Cesario. Wij hielden hem voor een lafbek, maar hij is de vleeschelijke duivel in eigen persoon.

Hertog.

Mijn page? Cesario?

Jonker Andries.

O Heere God! daar staat hij. — Gij hebt mij om niets niemendal een gat in het hoofd geslagen! En wat ik deed, deed ik op aanstoken van jonker Tobias.

Viola.

Wat zegt gij toch tot mij? Ik deed u niets.
Gij waart het, die het zwaard trokt, zonder reden;
Maar ik gaf heusch bescheid en deed u niets.

Jonker Andries.

Als een gat in 't hoofd een wond is, hebt gij mij wel gewond; het schijnt, dat een gat in 't hoofd bij u niets is.

(Jonker Tobias Hikkenburg *komt op, beschonken, geleid door den Nar.)*

Daar komt jonker Tobias aangehinkt; nu zult gij er meer van hooren; maar was hij niet beschonken geweest, dan had hij u wel anders gekitteld, dan hij gedaan heeft.

Hertog.

Wel zoo, heer, hoe gaat het u?

Jonker Tobias.

O, 't komt er niet op aan; hij heeft mij gewond en daarmee uit. — Zot, zeg eens, hebt gij Maarten, den wondheeler, ook gezien, zot?

Nar.

O, die is dronken, jonker Tobias, al wel voor een uur; zijn oogen waren van ochtend om acht uren al onder.

Jonker Tobias.

Dan is hij een schelm en een dubbele slaapmuts. Ik heb een hekel aan een dronken schelm.

Olivia.

Weg met hem! Wie heeft hen zoo toegetakeld?

Jonker Andries.

Ik wil u helpen, jonker Tobias; wij willen ons samen laten verbinden.

Jonker Tobias.

Wilt gij helpen? — een uilskuiken en een hazepoot, en een schavuit, een verloopen schavuit, een hals!

Olivia.

Breng hem te bed, en laat zijn wond verzorgen.

(De Nar, jonker Tobias *en jonker* Andries *af.)*

(Sebastiaan *komt op.*)

Sebastiaan.

Het doet mij leed, dat ik uw oom gewond heb;
Doch, jonkvrouw, waar' 't mijn eigen broêr geweest,
Ik moest het doen; verstand en noodweer eischten 't.
Gij staart mij aan, of ik een vreemde waar',
En 'k vrees daarom, dat ik u heb gekrenkt;
Schenk, lieve, mij vergiff'nis, om den eed,
Dien wij zoo kort geleên elkander zwoeren.

Hertog.

Gelaat, stem, kleeding één, — en twee personen!
Een werk'lijk zinsbedrog, dat is en niet is!

Sebastiaan.

Antonio, o mijn beste Antonio!
Wat folterden mij de uren, sinds ik u
Verloren had!

Antonio.

Zijt gij Sebastiaan?

Sebastiaan.

Wat? gij betwijfelt dit, Antonio?

Antonio.

Hoe hebt gij u dan van uzelf gesplitst? —
Geen appelhelft is zoo der and're tweeling,
Als deze twee. Wie is Sebastiaan?

Olivia.

't Is wonder-, wondervol!

Sebastiaan.

Sta ik ook daar? Een broeder had ik nooit;
En 'k heb ook niet in mij de godd'lijkheid
Van 't „Hier en overal". Ik had een zuster;
Doch haar verzwolg de blinde, onstuim'ge zee; —
(*Tot* Viola.) Om Gods wil, spreek, hoe zijt gij mij verwant?
Van waar zijt gij? Wat is uw naam? uw stam?

Viola.

Van Metelin; Sebastiaan was mijn vader;
Zulk een Sebastiaan was mijn broeder ook,
En zoo gekleed zonk hij in 't zilte graf.
En kan een geest gedaante en kleeding leenen,
Dan komt gij ons verschrikken.

Sebastiaan.

'k Ben een geest;
Doch van een tastbaar, stoff'lijk kleed omhuld,
Dat mij van moeders schoot ten deele viel.

Waart gij een vrouw, daar al het andre sluit,
Met tranen vochtte ik uwe wang, en sprak:
„Driewerf gegroet, verdronken Viola!"

Viola.

Mijn vader had een vlek hier boven 't oog; —

Sebastiaan.

Mijn vader had dit ook.

Viola.

En stierf den dag, dat zijne Viola
Juist dertien jaren werd.

Sebastiaan.

O, die herinn'ring leeft in mijne ziel!
Dien dag, ja, trad hij af van 't aardsch tooneel,
Die aan mijn zuster dertien jaren schonk.

Viola.

Al stuite niets ons beider heilgenot,
Dan dit mijn aangematigd mansgewaad,
Omarm mij niet, vóor elke omstandigheid
Van tijd, plaats, lotgevallen, stemt, en mij
Als Viola doet kennen; hiertoe breng ik
U bij een scheepskap'tein in deze stad;
Daar ligt mijn vrouwekleeding; door zijn hulp
Werd ik gered, om dezen vorst te dienen.
En wat mij sedert wedervaren is,
Was tusschen deze jonkvrouw en mijn heer.

Sebastiaan (*tot* Olivia).

Zoo komt het, jonkvrouw, dat gij hebt gedwaald;
Toch bracht natuur ook dit in 't rechte spoor;
Gij wildet u verloven met een maagd;
En hierin zijt ge, ik zweer het, niet bedrogen:
Uw echt verbond u met een maagd'lijk man.

Hertog.

Wees niet ontdaan; want edel is zijn bloed. —
En ik, — want geen begooch'ling schijnt in 't spel, —
Neem van deez' blijde schipbreuk ook mijn deel.
(*Tot* Viola.) Gij hebt mij, knaap, wel duizendmaal ge-
[zegd,
Gij zoudt geen vrouw ooit minnen, zooals mij.

Viola.

En woord voor woord wil ik u dit bezweren,
En elken eed zoo trouw in 't hart bewaren,
Als gindsche schijf, die dag en nacht bepaalt,
Haar schitt'rend vuur behoudt.

Hertog.

Geef mij de hand;
En dat ik u in vrouwenkleed'ren zie.

Viola.

De kapitein, die hier aan land mij bracht,
Bewaart mijn kleed'ren, doch is thans in hecht'nis,
Om een geding, dat hem Malvolio aandeed,
Een dienaar, huisbestuurder der gravin.

Olivia.

Hij worde ontslagen. — Roept Malvolio hier. —
Maar ach, — het komt mij nu eerst weer te binnen, —
Men zegt, dat de arme man waanzinnig is.
Een waanzin, die mijn ziel had ingenomen,
Deed mij den zijnen gansch en al vergeten.

(*De Nar, met een brief, en* Fabio *komen op.*)

(*Tot den Nar.*) Hoe gaat het hem?

Nar.

Waarachtig, jonkvrouw, hij houdt zich Beëlzebub zoo goed van 't lijf, als een man in zijn geval maar doen

kan. Hier heb ik een brief van hem aan u; eigenlijk had ik u dien van ochtend al moeten geven; maar, daar dollemansbrieven geen evangeliën zijn, komt het er niet veel op aan, wànneer zij besteld worden.

Olivia.

Doe hem open, en lees hem voor.

Nar.

Nu, dan zult gij erg gesticht worden, als de nar den dollen voordraagt. — *(Hij leest.)* „Bij God, jonkvrouw," —

Olivia.

Wat, zijt gij dol?

Nar.

Neen, jonkvrouw, ik lees alleen dolheid voor; als uwe edelheid het gelezen wil hebben, zooals het behoort, moet gij mij ook Vox toestaan.

Olivia.

Ik verzoek u, lees met verstand.

Nar.

Dit doe ik, Madonna; maar om zijn verstand te lezen, moet men zóo lezen; overweeg dus wèl, mijne princes, en leen het oor.

Olivia (*tot* Fabio).

Lees gij het, man.

Fabio *(leest).*

„Bij God, jonkvrouw, gij doet mij onrecht, en de wereld zal het weten. Al hebt gij mij in het donker opgesloten en mij aan de zorg van uw dronken oom toevertrouwd, ik ben even goed bij mijn verstand, als uwe edelheid zelve. Ik heb uw eigen brief, die mij bewogen heeft tot de manieren, die ik heb aangenomen; en ik twijfel geen oogenblik, of ik zal daarmede mijzelven

rechtvaardigen en u beschamen. Denk van mij, zooals gij dit verkiest. Ik verlies den eerbied jegens u voor een oogenblik een weinig uit het oog, en spreek onder den indruk van de krenking, die ik ondergaan heb.

De als een dolle behandelde Malvolio."

Olivia.

Heeft hij dit geschreven?

Nar.

Ja, mejonkvrouw.

Hertog.

Dit zweemt niet veel naar zinsverbijstering.

Olivia.

Stel hem in vrijheid, Fabio, breng hem hier.

(Fabio *af.*)

Mijn vorst, zoo gij, na rijpere overweging,
In mij een zuster, en een vrouw, wilt zien,
Dan krone, zoo gij 't wilt, één dag dien bond,
Hier in mijn woning, en op mijn bestel.

Hertog.

Gravin, volgaarne neem ik 't aanbod aan.
(*Tot* Viola.) Uw heer ontslaat u, dankbaar voor uw [diensten,
Zoo weinig strookend met uw vrouw'lijk wezen,
Zoo ver beneên uw fijn beschaafden geest;
En hebt gij lang uw meester mij genoemd,
Hier is mijn hand; wees gij nu voor altoos
Uws meesters meesteres.

Olivia.

Mijn zuster! — ja!

(Fabio *komt terug, met* Malvolio.)

Hertog.

Is dit de zinnelooze?

Olivia.

Ja, mijn vorst. —
Hoe is 't, Malvolio?

Malvolio.

Gravin, gij deedt mij onrecht,
Groot onrecht.

Olivia.

Ik, Malvolio? neen!

Malvolio.

Ja toch, mejonkvrouw. Lees slechts dezen brief.
Het is, — 't valt niet te looch'nen, — uwe hand.
Schrijf, kunt gij 't, anders! 't zij in hand of stijl;
Of zeg, uw zegel is 't niet, noch uw vinding;
Dit alles kunt gij niet. Welnu, erken het,
En zeg mij, met de zedigheid der eere,
Waarom gaaft gij mij zulke gunstbewijzen,
Waarom bevaalt gij, u met fieren glimlach,
Met gele hozen en gekruiste banden
Te naad'ren, maar met een gefronst gelaat
Op uwen oom en 't dienstvolk neer te zien?
En toen ik dit deemoedig, hopend, deed,
Waarom toen toegelaten, dat men mij
In 't donker opsloot, mij een priester zond,
Kortom, mij tot een gek en speelbal maakte
Der grofste scherts? Ik bid u, zeg, waarom?

Olivia.

Malvolio, inderdaad, 't is niet mijn hand;
Maar 'k moet erkennen, het gelijkt er op;

En zonder twijfel is 't Maria's hand;
En ja, nu valt mij in: zij zeî mij 't eerst,
Dat gij waanzinnig waart; en daarop kwaamt ge
Glimlachend en volkomen zoo gekleed,
Als u de brief beval. Doch wees getroost;
Met boos beleid is u die streek gespeeld;
Maar kennen we eens de reed'nen en de daders,
Dan zult gij, beide, klager zijn en rechter,
In eigen zaak.

Fabio.

Laat, eed'le vrouw, mij vragen,
Dat nu geen wrevel, geen aanstaande twist,
Den glans benevel' van dit heuglijk uur,
Dat ik verbaasd aanschouw. In deze hoop
Beken ik hier, dat ik met uwen oom
Deez' strikken voor Malvolio heb gespreid,
Om de' eigenwaan en overmoed, waardoor
Hij ons sinds lang verdroot. Maria schreef,
Op sterken aandrang van uw oom, den brief;
En hij heeft haar, in dank er voor, gehuwd.
De schalksche ondeugendheid van ons bedrijf
Wekke eer uw lachen dan uw gramschap op,
Wanneer gij eens de grieven overweegt,
Die beiderzijds bestonden.

Olivia.

Ach, arme ziel, wat heeft men u begekt!

Nar.

Ja, „eenigen worden groot door geboorte, anderen worden groot door inspanning, en enkelen wordt de grootheid opgedrongen." Ik had ook, heer, mijn rol in de klucht; zekere meneer Topaas, heer; maar dit doet er niet toe. — „Bij God, nar! ik ben niet gek." — Maar

herinnert gij u? „Mejonkvrouw, wat lacht gij om zulk een voozen schavuit? als gij niet lacht, staat hij met den mond vol tanden." En zoo brengt de draaitol van den tijd zijn rechtvaardige vergeldingen aan.

Malvolio.

Ik zal het uw geheele bent vergelden.

(MALVOLIO *af.*)

Olivia.

Voorwaar, hij is verschrikk'lijk boos gefopt.

Hertog.

Hem na! men moet hem tot verzoening stemmen.
Hij heeft nog niets van dien kap'tein gezegd;
Is dit geschied, en wenkt het gouden uur,
Dan worden onze zielen saamverbonden
In heil'gen echt. — Intusschen, lieve zuster,
Gaan wij niet weg van hier. — Cesario, kom;
Dit zult gij zijn, zoolang gij man nog zijt;
Maar als ge in and're kleed'ren u vertoont,
Orsino's gâ, die in zijn harte troont.

(Allen af, behalve de Nar.)

Nar *(zingt).*

En toen ik een kleine kleuter was,
Hop heisa, bij regen en wind!
Toen trapte een knaap graag in een plas;
Want de regen, hij regent iederen dag.

En toen ik vlas kreeg op 't gezicht,
Hop heisa, bij regen en wind!
Toen sloot men voor dieven de deuren dicht;
Want de regen, hij regent iederen dag.

Toen ach! een vrouw mij viel ten deel,
Hop heisa, bij regen en wind!
Toen hielp mijn buld'ren mij niet veel;
Want de regen, hij regent iederen dag.

En als de wijn steeg in mijn bol,
Hop heisa, bij regen en wind!
Dan zwaaide de wereld als een tol;
Want de regen, hij regent iederen dag.

De wereld staat al menig jaar,
Hop heisa, bij regen en wind!
Maar 't doet er niet toe, wij zijn nu klaar,
En zoo doen wij ons best voor u iederen dag.
(De Nar af.)

AANTEEKENINGEN.

VEEL LEVEN OM NIETS.

Van „Veel leven om niets" verscheen in het jaar 1600 eene afzonderlijke uitgave, en wel, blijkens de aanteekeningen in de registers van het boekhandelaarsgilde, in de tweede helft van genoemd jaar. Dat het stuk niet voor 1598 gespeeld is geworden, mag men vermoeden uit het niet vermelden er van door Fr. Meres in zijn *Palladis Tamia* (zie Deel I, blz. 458), en zoowel de geheele behandeling van het onderwerp, als de stijl en versbouw pleiten er voor, dat het door den dichter in dit tijdperk van zijn leven, waarschijnlijk tusschen 1598 en 1600, geschreven is.

Voor het ernstiger gedeelte van het stuk heeft Shakespeare waarschijnlijk het een en ander ontleend aan eene novelle van BANDELLO (een schrijver, reeds in Deel II, blz. 486 vermeld), welke in het oorspronkelijke den titel draagt: „Hoe de edele heer Timbreo di Cardona, toen hij bij den koning Pedro van Arragon in Messina was, verliefd werd op Felicia Lionata, en de velerlei omstandigheden, die plaats hadden, eer hij ze ter vrouwe nam." Timbreo en Felicia zijn Claudio en Hero. — Dezelfde geschiedenis was in meer dan eenen vorm in Engeland bekend. Men vindt haar ook in ARIOSTO's *Orlando furioso* (Boek IV en V) van Ariodante en Ginevra verteld, en dit verhaal was reeds tweemaal in het Engelsch vertaald,

voordat in 1591 het geheele gedicht in Engelsche verzen verscheen; in SPENCER's Feeënkoningin (Boek II, Canto IV) wordt dezelfde geschiedenis verteld met andere namen; en in 1582 of 1583 werd de geschiedenis van Ariodante en Ginevra door leerlingen eener school voor koningin Elizabeth vertoond.

Wat Shakespeare aan Bandello of eene andere bron ontleend moge hebben, het was niets dan een algemeene omtrek, het was zeer weinig; voor het overige, met de karakters van Benedict en Beatrice te beginnen, is ons geene enkele bron bekend; aan wat hij ontleend heeft, is door hem leven ingeblazen, en het geheel is een schepping des dichters.

Blz. 4. I. 1. 23. Door een bad van droefenis. Er staat eigenlijk: „door een merkteeken van droefenis." Het woord *badge* beteekent een klein zilveren schildjen, dat door dienaars gedragen werd en waarop het wapen van hun meester stond.

Ald. I. 1. 30. Signore Montanto. Montanto is een term uit de vechtkunst en beteekent een loodrechten houw of stoot; de vechtlust van Benedict wordt er mee aangewezen. — De Folio-uitgave heeft *Mountanto*, en dit is in het Spaansch een lang en breed, tweehandsch zwaard; *Signore Mountanto* had dus ook wel door „Signore Slagzwaard" kunnen vertaald zijn.

Blz. 6. I. 1. 66. Al de troepen van zijn geest. In het oorspronkelijke staat: *four of his five wits*. Even als er vijf zintuigen zijn, werden er vijf vermogens van den geest aangenomen, — zie Sh. Sonnet 141, — namelijk: *common wit, imagination, fancy, estimation, memory*.

Blz. 9. I. 1. 125. Dan hangt Hoffelijkheid enz. *Then is courtesy a turncoat. Turncoat* is iemand, die zijn rokjen omkeert, zijn partij verlaat, of zijn beginsels verzaakt.

Ald. I. 1. 139. Papegaaien africhten. Omdat men papegaaien dezelfde woorden dikwijls voorzegt.

Ald. I. 1. 145. Stalgeestigheid. In 't Engelsch *a jade's trick*, wat een mislukte, slechte geestigheid beteekent, maar hier tevens zinspeelt op de vermelding van het paard door Benedict.

Blz. 11. I. 1. 174. Te donker voor een schellen lof. In 't Engelsch: *too brown for a fair praise;* het woord *fair* beteekent zoowel *schoon* als *blond*.

Blz. 13. I. 1. 218. Zooals in het oude vertelseltjen. In eene oudere uitgaaf van Shakespeare (van Malone) wordt een verhaal medegedeeld door Blakeway, dat hem, naar hij getuigt, in zijn jeugd dikwijls had doen rillen. Het kan zeer wel het verhaal zijn, waar Sh. op doelt. De hoofdzaak komt op het volgende neder.

Een jonge dame was op een eenzame wandeling getuige geworden van eene gruwelijke misdaad, — den moord eener vrouw, — bedreven door iemand, die meermalen bij haar aan huis verkeerde; zij had als bewijsstuk een afgehouwen hand en een armband meegenomen. Toen kort daarna de dader in hare woning zich op een feest bevond, vertelde zij de gruwelijke geschiedenis, die zij voorgaf gedroomd te hebben; onder het verhalen zeide zij meer dan eens, den dader aanziende: „Het is zoo niet, en het was zoo niet;" de schuldige herhaalde dit telkens met de bijvoeging: „en God verhoede, dat het ooit zoo zij!" Bij het slot van het verhaal herhaalde de dame haar zeggen nog eens, en ook de moordenaar sprak haar na; maar toen toonde zij de hand en den armband, zeggende: „Maar het is zoo, en het was zoo, en hier is de hand, die ik u toonen kan," waarop de gasten het zwaard trokken en den moordenaar in duizend stukken hakten.

Blz. 15. I. 1. 259. Hang mij dan in een flesch op als een kat. Een Oud-Engelsch volksvermaak. — Adam, de puikschutter, van wien een oogenblik later gesproken wordt, is de boogschutter Adam Bell, van wien de Oud-Engelsche balladen gewagen.

Ald. I. 1. 263. De wilde stier enz. *In time the savage bull doth bear the yoke.* Een versregel uit Hyronymo of de Spaansche tragedie van Kyd, waar in plaats van *doth bear* echter *sustains* staat; Kyd zelf ontleende hem aan een gedicht van Watson (1582), waar hij luidt:

„*In time the bull is brought to bear the yoke,*"

Ald. I. 1. 273. Als Cupido zijn geheelen koker niet in Venetië verschoten heeft. Venetië had toen alom den naam, dat er bijzonder vele liefdeshistoriën plaats vonden.

Blz. 16. I. 1. 291. Met uw geweten te rade gaan. Of uw aardigheden niet gestolen zijn en slechts uit citaten bestaan.

Blz. 19. I. 2. 25. Mijn waarde neven. Bij de Engelsche aristocratie was het gewoonte, armere verwanten in krijgs- of huisdienst te nemen; het klonk dus Sh.'s toehoorders zeer natuur-

lijk in de ooren, dat Leonato de beschikkingen voor het feest aan zijne neven opdraagt.

Blz. 20. I. 3. 12. Onder den droevigen invloed van Saturnus. Toevallig is eene verklarende bijvoeging hier in den tekst afgedrukt; in het oorspronkelijke staat eenvoudig *onder Saturnus;* wie onder deze planeet geboren was, moest neerslachtig van aard zijn, Don Juan's stemming begrijpen en er geene nuttelooze geneesmiddelen aan voorschrijven.

Blz. 22. I. 3. 60. Ik had voor het berooken der kamers te zorgen. Om de lucht in duffe kamers te verfrisschen, werd er geurig hout in gebrand. De jeneverstruik werd er niet zelden voor gebezigd.

Blz. 24. II. 1. 33. Veel liever sliep ik op wol. Zinspeling op de kerkelijke straf, die den boeteling gebood, zeven jaren lang geen linnen te dragen; het boethemd was van grove wol. Zie Deel I, blz. 507.

Blz. 25. II. 1. 43. En zijne apen naar de hel geleiden. Een gewone uitdrukking voor: „als oude jonge juffer sterven"; de verklaring is hier in den tekst opgenomen. In den *London Prodigal*, een Pseudo-Sh. stuk, staat: *women dying maids lead apes in hell.*

Blz. 27. II. 1. 99. Philemons stulp. In Ovidius' Metamorphosen, VIII. 630, staat er van: *stipulis et canna tecta palustri.* In Goldings vertaling, in Sh.'s tijd uitgegeven, wordt dit teruggegeven met: *The roof thereof was thatched all with straw and fennish reed.* De vertaling is in zevenvoetige regels, zooals Sh. er hier twee bezigt.

Blz. 28. II. 1. 114. Komaan, hoorder, het antwoord. In 't Engelsch: *Answer, clerk.* De *clerk* is de persoon, die de antwoorden moet lezen bij den kerkelijken dienst en dus ook na het uitgesproken gebed het „Amen" uitspreekt; zoo staat ook in K. Richard II, IV. 1. 173.: *Am I both priest and clerk? well then, amen.*

Ald. II. 1. 121. Zijn droge hand. Een droge hand werd gehouden voor een teeken van een koel, niet tot liefde geneigd temperament, een vochtige hand voor een blijk van het tegendeel.

Blz. 29. II. 1. 135. De Honderd grappige verhalen. Een klein anecdotenboek, dat reeds in 1557 gedrukt werd en zeer algemeen verspreid was. Het was verloren gegaan, en er is vrij wat over geschreven en gegist, wat het voor een verzameling geweest was, tot Coneybeare een onvolledig exemplaar van *A*

Hundred Mery Talys ontdekte; het werd in 1864 door Hazlitt op nieuw uitgegeven in zijne *Shakespeare Jest-books.*

Blz. 32. II. 1. 194. Naar de naaste wilg. Versmade minnenden droegen een krans van wilgentakken, zie „Koopm. v. Venetië", V. 1. 10. en „Othello", IV. 3. 28. Zie Deel II. blz. 501.

Blz. 33. II. 1. 222. Als een oud jachthuis in een bosch. Er staat eigenlijk: „als een hutjen in een koningspark." Vergel. Jesaja I. 8.

Blz. 35. II. 1. 274. Een tandenstoker gaan halen. Het gebruiken van tandenstokers was, zegt men, toen in Engeland een nieuwe mode, uit het oosten meegebracht. — *Priester Johannes* was een ontoegankelijk, fabelachtig beheerscher van een rijk in het verre oosten. Butler zegt van hem:

„While like the mighty Prester John.
Whose person none dares look upon,
But is preserved in close disguise
From being made cheap to vulgar eyes." —

Ondernemingen, als die Benedict hier opnoemt, komen in de oude ridderboeken niet zelden voor. Men vindt ze ook in Wielands Oberon vermeld.

Blz. 36. II, 1. 287. Hij heeft het mij een poos geleend. Zoo het schijnt een zinspeling op een ruiling, die Beatrice eens met Benedict had aangegaan; zij vat het woord *hart* op in de beteekenis van een kleinood, b.v. van een ring, op welks steen een hart gesneden was; dan had zij hem er een dubbelen ring, een *jointring*, — zie Othello, IV. 3. 73, — voor teruggegeven. — Men leze in plaats van *had*, zooals op blz. 36 staat, *heeft.*

Blz. 37. II. 1. 304. Zuur als een citroen. In 't Engelsch staat: *civil as an orange.* Er wordt hier gespeeld met de gelijkluidendheid van *civil* en *Sevil*, van Sevilla, daar men wel van *Sevil oranges* spreekt. Het schijnt een gewone zegswijze geweest te zijn; Nashe zegt in een boek van 1592: *For the order of my life, it is as civil as an orange.*

Blz. 43. III. 2. 44. Hoe Margaretha mij Claudio noemt. Borachio, die niet bekend wil hebben, dat *hij* voor schurk speelt, — zie reg. 10: zoo verholen enz. — wil natuurlijk niet ten aanhoore der luisteraars met zijn eigen naam Borachio aangesproken worden en zal daarom Margaretha, die uit Hero's kamervenster kijkt en dus eenigszins voor Hero speelt, overreden, hem voor de aardigheid Claudio te noemen; — *term me Claudio,*

staat er. Dit spreekt, zou men zeggen, van zelf, en toch hebben enkelen, vreemd genoeg, voor Claudio, Borachio willen lezen, of vermoed, dat Sh. zich verschreven heeft!

Blz. 45. II. 3. 35. Een edelsteen enz. In 't Engelsch: *Noble, or not I for an angel. Noble* en *Angel* zijn beide ook namen van Engelsche gouden munten.

Blz. 46. II. 3. 58. Hij heeft veel noten op zijn zang enz. In 't Engelsch: *Why, these are very crotchets that he speaks; Note, notes, forsooth, and noting!* *) *Crotchet* beteekent zoowel „kwartnoot" als „gril".

Blz. 47. II. 3. 62. Nu, alles wel beschouwd, heb ik voor mij liever een hoorn. In 't Engelsch: *Well, a horn for my money, when all's done.* Die in het Engelsch minder bedreven is, merke op, dat *a horn for my money* hier niet beteekent „een horen voor mijn geld", maar „een hoorn is alles", „niets gaat er boven een horen", zooals men ook zegt: *he 's the man for my money*, „hij is juist de man, dien ik hebben moet"; en dat *when all's done*, niet beteekent: „als alles gedaan is", maar: „alles wel beschouwd", „eigenlijk". De boven gegeven vertaling is de juiste; alleen had zij misschien bondiger kunnen zijn: „Nu, eigenlijk gaat er mij niets boven een horen." Dat Benedict, als krijgsman en jager, een horen verkiest, laat zich denken. In modern Engelsch zou het zeggen van Benedict ongeveer luiden: „Is it not strange that fiddlestrings should haul **) souls out of men's bodies? — Well, the sound of a trumpet for me after all."

Blz. 50. II. 3. 144. Onder één dek kwamen te liggen. In het Engelsch is er een woordspeling met *sheet*, dat zoowel een vel papier als een beddelaken beteekent.

Blz. 61. III. 1. 117. Wat vuur gloeit in mijn oor? Men hale hier niet de volksmeening ter verklaring aan, dat onze ooren gaan gloeien (suizen), als er in onze afwezigheid van ons gesproken wordt, eene meening, waar de oude Plinius reeds van gewaagt; het is duidelijk genoeg, dat Beatrice wil zeggen, dat haar hart ontvlamd wordt door wat hare ooren hebben gehoord.

---

*) Zoowel in de quarto- als in de folio-uitgave vindt men voor het laatste woord *nothing*, waaruit White wilde afleiden, dat in Sh.'s tijd dit woord ongeveer als *noting* werd uitgesproken. Alexander J. Ellis ondertusschen bestrijdt dit, en naar het schijnt met recht; hij beweert, dat de lezing *nothing* onjuist is en dat het woord, zooals reeds velen deden, in *noting* moet veranderd worden.

**) *Hale*, zooals Sh. schrijft, is Warwickshire dialect.

Blz. 62. III. 1. 112. Mijn hart, hoe schuw, enz. De zegswijze is van een tam geworden volk ontleend en slaat terug op Hero's zeggen, reg. 35.

Blz. 64. III. 2. 55. Wanneer gebruikte hij ooit watertjes voor zijn gezicht? Dit *moet* de beteekenis zijn van *to wash his face.*

Blz. 65. III. 2. 72. Begraven worden in haars minnaars armen. Al gaat in het oorspronkelijke het woord „sterven" vooraf, — *dies for him*, — de prins meent een levend begraven, *with her face upwards.*

Blz. 72. III. 3. 85. Die de statuën kent. Volgens Steevens zou dit zien op een Londensche politieverordening, van 1595, die den naam droeg van *The Statutes of the Streets.*

Blz. 75. III. 3. 145. De gladgeschoren Hercules. De glad geschoren Hercules zal wel Hercules in dienst van Omphale moeten zijn. Zijn costuum is, vreemd genoeg, een broek met een *codpiece*, waarover men de aanteekeningen van Deel I, blz. 491, kan nazien.

Blz. 76. III. 3. 180. Boevenstuk. In 't Engelsch gebruikt de wachter hier nog, op de wijze der clowns, een verkeerd woord en zegt *leechery* in plaats van *treachery.*

Ald. III. 3. 183. Met een minnelok achter 't oor. In 't Engelsch: *a' wears a lock.* Een haarlok, die met een lint versierd, achter het oor laag nederhing; een dwaze mode, waarover de schrijvers van Sh.'s tijd zich meermalen vroolijk maakten.

Blz. 77. III. 3. 191. Door deze kerels met pieken. De woordspelingen zijn slechts gedeeltelijk te vervangen. In het Engelsch zegt Borachio: *We are like to prove a goodly commodity, being taken up of these men's bills. To take up* is: „een koopwaar *(commodity)* op crediet opnemen", maar ook: „oppakken", „in hechtenis nemen", en *bill* een „rekening, nota of wissel" en „hellebaard". Dezelfde woordspeling vindt men 3 K. Hendrik VI, IV. 7. 135. Conrado zet de woordspeling voort in zijn antwoord: *a commodity in question*, „in verhoor", „in gerechtelijk onderzoek".

Blz. 78. III. 4. 14. Als het haar een tikje donkerder was. Niet Hero's haar, maar het haar van het kapsel. Men droeg in Sh.'s tijd veel valsch haar.

Blz. 79. III. 4. 44. „Luchtig, luchtig springt de liefde." In 't Engelsch: „*Light o' love*", een vroolijk dansliedjen, ook in de „Twee Edellieden van Verona", I. 2. 83 vermeld. In het vrij

luchtig gesprek, dat volgt, heeft *barn* zoowel de beteekenis van „schuur" of „veestal", als van „kind".

Blz. 80. III. 4. 56. Om de letter W. In 't Engelsch staat de letter H, wier naam, *ache*, evenzoo wordt uitgesproken als in Sh.'s tijd het woord *ache*, „pijn, smart". — Voor het rokjen omkeeren, dat volgt, staat in 't Engelsch *to turn Turk*, „afvallig worden", „zijn geloof afzweren"; de mannenhaat was tot dusverre bij Beatrice een geloofsartikel geweest.

Blz. 81. III. 4. 73. Carduus Benedictus. De Gezegende Distel was als geneeskrachtige plant hoog in eere. Men vindt in een boek van 1589, *Cogan's Haven of Health*, het volgende: „This herb may worthily be called *Benedictus* or *Omnimorbia*, that is, a salve for every sore, not known to physicians of old time, but lately revealed by the special providence of Almighty God."

Blz. 83. III. 5. 18. Zwijgen is zilver. In 't oorspronkelijke staat hier het Spaansche woord *palabras*, in plaats van *pocas palabras*, „weinig woorden", een spreekwijze, toen wellicht in Engeland in zwang; zij komt ten minste ook, verminkt, voor in het voorspel van „Een snibbe getemd" 1. 5. — Het *odorous*, dat voorafgaat, staat natuurlijk voor *odious*.

Blz 85. III. 5. 67. *Ad termonis*. In plaats van *ad terminos non loqui*, „met den mond vol tanden" doen staan. In 't oorspronkelijke staat: *to a non com*, afgekort voor *non compos mentis*, „buiten zijn zinnen", in plaats van *to a nonplus*, in het nauw, „ad terminos non loqui", brengen.

Ald. 102. IV. 2. 1. Brummel. Dat het handschrift, waarnaar dit stuk in de folio-uitgave is afgedrukt, bij de vertooningen gediend heeft, blijkt hieruit, dat in plaats van de namen Brummel en Knuppel, voor enkele gezegden hier de namen *Kemp* en *Cowley* gelezen worden, twee tooneelspelers van Sh.'s gezelschap. Evenzoo staat vroeger, II. 3, (blz. 45) het opkomen vermeld van Don Pedro, Leonato, Claudio en *Jack Wilson*, een van elders als zanger bekend tooneelspeler, die dus blijkbaar de rol van Balthasar vervulde.

Blz. 108. V. 1. 38. Op smart en toeval schimpten als een niets. Toespeling op de Stoïsche wijsbegeerte.

Blz. 114. V. 1. 142. Hoe zijn gordel te draaien. Het „voor de worsteling" is er ter verduidelijking bijgevoegd. Bij het begin van een worstelstrijd werd de gordel omgedraaid, zoodat de riemen en gespen achter kwamen te liggen. Het omdraaien van den gordel werd dan ook een uitdaging gerekend.

Ald. V. 1. 158. Zal ik ook niet een houtsnip vinden? Benedict namelijk, die zich door den Prins en Claudio had laten verstrikken. Snippen hadden geen hersens, was het zeggen.

Blz. 116. V. 1. 203. En zijn verstand thuis laat. Bij de genoemde kleedingstukken behoort nog de mantel, met dezen wordt dus het verstand vergeleken. Aangekleede apen hebben wèl een manteltjen om, en zijn dus den mensch voor.

Blz. 120. V. 1. 299. Thans van ons beiden de eenige erfgenaam. Sh. heeft er niet op gelet, dat hij vroeger, I. 2. 2, aan Antonio ook een zoon heeft toegekend.

Blz. 121. V. 1. 318. Hij draagt een sleutel in zijn oor en een brelok. Vergelijk de aanteekening bij III. 3. 183. De snuggere Brummel heeft de lok bij het oor verkeerd begrepen, maakt er een brelok van en voegt er een sleutel bij. In 't Engelsch maakt hij er een *lock*, „een slot" van, waarbij hij den sleutel denkt.

Blz. 124. V. 2. 31. Troilus, die het eerst koppelaars aan het werk zette. De beroemde oude koppelaar Pandarus, — men zie Sh.'s „Troilus en Cressida", — was den Engelschen zeer bekend, zoo zelfs, dat zijn naam, Pandar, het woord is geworden om koppelaars aan te duiden.

Blz. 135. V. 4. 125. Geen staf zoo eerwaardig, als een met hoorn gekroonde. Zulk een staf droegen oude lieden.

DE VROOLIJKE VROUWTJENS VAN WINDSOR.

Van dit blijspel verscheen in 1602 eene uitgave in quarto, welker titel er blijkbaar op berekend was om tot koopen uit te lokken: *A Most pleasaunt and excellent conceited Comedie, of Syr John Falstaffe, and the merrie Wives of Windsor. Entermixed with sundrie variable and pleasing humors, of Syr Hugh the Welch Knight, Justice Shallow, and his wise Cousin M. Slender. With the swaggering vaine of Auncient Pistoll and Corporall Nym. By William Shakespeare. As it hath bene diuers times Acted by the right Honorable my Lord Chamberlaines seruants. Both before her Maiestie, and else-where. London Printed by T. C. for Arthur Johnson, and are to be sold at his shop in Powles Church-yard, at the signe of the Flower de Leuse and the Crowne.* 1602. Deze T. C. is Thomas Creede, die verscheidene der quarto-uitgaven van Shakespeare drukte. — Op deze eerste uitgave volgde in 1619 eene tweede, geheel naar deze eerste gedrukt. — In 1623 bracht de folio-uitgave een anderen en veel uitgebreideren tekst, die in 1630 in eene derde quarto-uitgave woordelijk werd afgedrukt.

De groote onvolkomenheid der eerste quarto-uitgaven valt bij het onderzoek terstond in het oog. Wel is de volgorde der tooneelen, op een enkele uitzondering na, dezelfde als in de folio-uitgave,

maar alles is in de laatste veel fijner en beter uitgewerkt; en het aantal regels van het geheel is er ongeveer dubbel zoo groot. De onvolkomenheid der eerste quarto-uitgave is zoo, dat zij geenszins het eerste, niet behoorlijk afgewerkt, later verbeterd ontwerp van Shakespeare kan zijn; dit is onmogelijk, zelfs als wij onderstellen, dat zijne stukken eerst na herhaalde verbetering tot stand kwamen! Zij is geheel en al eene onrechtmatige uitgave, waarvoor het onvolledig en gebrekkig materiaal, op slinksche wijze verkregen, zoo goed en zoo kwaad het ging, aaneengelapt werd; op welk eene schaamtelooze wijze de ondernemers daarbij vaak te werk gingen, is reeds in Deel IV, blz. 414, vermeld.

Het stuk moet geschreven zijn na de voltooiing van K. Hendrik V, dus na 1599. Het heeft ongetwijfeld zijn ontstaan te danken aan het verlangen, misschien door de toeschouwers kennelijk gemaakt, om de personen, die aan het publiek in de groote Koningsstukken zooveel genoegen verschaft hadden, nog eens, in eene voor hen geschikte omgeving, in een blijspel, of veeleer klucht, te zien optreden; een verlangen, waaraan Sh. dan gehoor gaf. *) Daartoe werd Falstaff, in K. Hendrik V reeds gestorven, weder opgewekt, werden Bardolf en Nym, welke laatste vroeger niet met Falstaff in aanraking was gekomen, en die beide in datzelfde stuk reeds opgehangen waren, weder levend gemaakt en, zooals ook Pistool en de Page (uit het tweede deel van K. Hendrik IV), met Falstaff samengebracht, en wel te Windsor, omdat de dichter het stuk daar verkiest te laten spelen. Daarheen werd nu ook vrouw Haastig verplaatst, wel nog de oude koppelaarster, maar een vreemde voor Falstaff; zij hebben elkander niet gekend. Evenzoo is de betrekking tusschen Zielig en Falstaff een geheel andere dan vroeger. Men ziet, al treden er vele personen in op, die uit de Koningsstukken bekend zijn, het stuk hangt verder niet in het minst met de overige samen; Falstaff zelf is een geheel ander persoon dan vroeger, en laat zich op de onzinnigste wijze door de twee vroolijke burgervrouwtjes en door den verkleeden Ford beetnemen; ja, hij herkent zelfs den Walliser Elf aan zijne spraak niet. Wij zijn hier op het gebied der klucht, die ook het onwaarschijnlijkste mogelijk maakt en geschieden laat; en hiermede is volkomen in overeenstemming, dat Falstaff ten slotte door de overwinnende partij vriendelijk aan tafel

*) Een eeuw later is er een overlevering geboekt, dat koningin Elizabeth zelve gewenscht zou hebben, Falstaff nog eens, en wel verliefd, te zien optreden.

genoodigd wordt. Het stuk wil vroolijk en bij-eindend zijn; strenge eischen heeft de kritiek hier niet te stellen.

Enkele bijzonderheden moge de schrijver aan de eene of andere novelle ontleend hebben, — zooals dit trouwens bij onderzoek gebleken is, — wat hij ontleend heeft is zoo luttel, dat het onnoodig mag gerekend worden, hierbij stil te staan.

Blz. 139. I. 1. 1. Sir Hugo. In het latere gedeelte der middeleeuwen en ook nog ten tijde van Shakespeare, werden geestelijken, ook die van lageren rang, met den titel *Sir* aangesproken, een vertaling van den Latijnschen titel *Dominus*, in Nederland welbekend.

Ald I. 1. 2. Een Sterrekamerzaak. De Sterrekamer, *camera stellata*, — zoo genoemd omdat de zoldering der zittingszaal in Westminster met sterren was versierd, — was het hooge gerechtshof, dat over oproer, hoogverraad en dergelijke vergrijpen had te oordeelen. De wijze van procedure was de volgende: de delinquenten werden voor den Geheimen raad, *the council*, gedaagd en ontvingen daar het bevel zich dagelijks bij dezen raad aan te melden en zich niet zonder verlof te verwijderen; na eenigen tijd werden zij op onderdanige bede van deze verplichting wel ontslagen, maar moesten bij de volgende zitting der Sterrekamer zich op een bepaalden dag bij dit hooge gerechtshof vervoegen. De Geheime raad was het voorbereidend, de Sterrekamer het rechtsprekend lichaam. Daarom sprak Zielig, I. 1. 35, blz. 141, ook van den Geheimen raad. Er was een nauw verband tusschen dezen en de Sterrekamer, want verscheidene leden van den eersten waren leden van de tweede. De Sterrekamer, door Hendrik VII ingesteld, was meermalen een werktuig om vorstenwillekeur over het gewone recht te doen zegevieren en werd daarom in 1641 opgeheven. — Blijkbaar wordt hier de ijdelheid en opgeblazenheid van Zielig bespot, daar hij een jachtvergrijp voor het hoogste gerechtshof brengen wil. Misschien kreeg ook de Sterrekamer zelf een veeg uit de pan, want volgens Collier, — in zijne *History of English Dramatic poetry*, III. 295, — werden er twee edellieden voor haar gedaagd, die in een park van Sir John Stanhope, vicekamerheer der koningin, gejaagd, d. i. gestroopt, hadden, zoodat het gerechtshof zich ter wille van een groot heer met zulk een

gering vergrijp had ingelaten. Er is geen reden om hier de juistheid van Collier's mededeelingen te betwijfelen.

Ald. I. 1. 6. Coram, custalorum, ratolorum, armigero. Zielig (Shallow) heeft zich even te voren reeds *esquire* genoemd, wat hier met „zijn edelgeboren" vertaald is; — de rang van *esquire* is één graad lager dan die van ridder, — en nu wedijvert hij met zijn neef om zijn titels voluit op te geven. — Als vrederechter onderteekende Zielig de getuigenverhooren met de woorden: *Jurat coram me, Roberto Shallow, armigero;* „hij zweert in tegenwoordigheid van *(coram)* mij, Robert Shallow, esquire." Zielig blijkt ook *custos rotulorum*, bewaarder der archieven van het graafschap, geweest te zijn; alsdan kon de formule worden: *jurat coram me, custode rotulorum, R. S., armigero.* Als verkorting kon wel geschreven worden *cust-ulorum*, wat door Zielig voor één woord wordt gehouden en eenigszins verkeerd uitgesproken. Zijn neef vat *coram* als een titel op, daarom brengt Zielig zijn waardigheid van „custalorum" in herinnering, en Slapperman meent dien te moeten aanvullen met *ratolorum*, waarvan hij toch ook wel eens gehoord heeft. — Met zeer weinige trekken zijn aldus Zielig en zijn neef Slapperman *(Slender)* geteekend.

Blz. 140. I. 1. 16. Hun dozijn zilveren pieţermannen. *The dozen white luces.* De *luce* is de snoek, *the pike*, in het Latijn *Esox lucius*. Allerduidelijkst wordt hier gezinspeeld op het wapenschild der familie Lucy, die drie zilveren opgerichte snoeken op een veld van keel voerde. In Ferne's „Blazon of Gentry", 1586, staat te lezen: „*Signs of the coat should something agree with the name. It is the coat of Geffray Lord Lucy. He did bear gules, three lucies hariant* [hauriant] *argent.*" („Hauriant" is in de wapenkunde de uitdrukking voor het opgericht zijn van visschen, alsof zij uit het water willen springen, wat bij leeuwen enz. *saltant* of *saliant* heet.) De familie der Lucy's bewoonde den riddermatigen zetel Charlecote, aan den Avon, nabij Stratford, de stad waar Shakespeare geboren werd en ten minste tot zijn twintigste jaar bleef. Hij kende natuurlijk het wapen der Lucy's, zooals ieder kind destijds de wapens der in zijn buurt wonende edellieden kende. Het dozijn snoeken is geen overdrijving, want het schild werd ook wel in vieren gedeeld en ieder kwartier vertoonde het drietal; zoo heeft ook Dugdale, die de oudheden van Warwickshire beschreef, het in de kerk van Stratford gezien. — Een oogenblik later is Zielig er over ontevreden, dat zijn wapen versche, niet zoute visschen voert; een oud geslacht moest ge-

zouten visschen in zijn wapen hebben. Men gaat hieruit al licht denken, dat er aan de oudheid of den adel van het geslacht Lucy wat haperde. En ziet: in Dugdale's *Antiquities of Warwickshire* wordt vermeld, dat de stamboom der Lucy's tot den tijd van Richard I reikt, maar dat zij den naam eerst onder Hendrik III hebben aangenomen; van Hendrik III tot Elizabeth zijn de driehonderd jaar verloopen, waarvan Zielig spreekt; in Camden's *Britannia*, — Camden was een tijdgenoot van Sh., goed bekend met de voornaamste geslachten, — staat in de beschrijving van Warwickshire: „Plenior hinc Avona defertur per Charlecott, nobilis et equestris familiæ Luciorum habitationem, quæ a Charlecottis jam olim ad illos hæreditario quasi transmigravit." Charlecott en Charlecottis zijn bij Camden door den druk onderscheiden, en in zijne lijst der „Barones et illustriores familiæ" ontbreekt het huis Lucy. Dus een edel en riddelmatig huis, doch slechts quasi-erfgenaam der Charlecotes, misschien door huwelijk of vorstengunst in het bezit van hun zetel gekomen. Met het oog hierop, kan men in Sh.'s woorden een bitteren hoon ontdekken: „Zij hebben de *luces* in hun *coat* (riddermantel) en beweren, dat het een oude *coat* is; doch zij hebben zich in Charlecote genesteld als *louses in an old coat;* hun visschen hebben zij tot een dozijn vermeerderd om meer vertooning te maken, maar het zijn en blijven versche visschen, — hun adel is nieuwbakken, — zij voeren niet *the old coat*, niet het echte, oude wapen van Charlecote."

Nicholas Rowe, de eerste, die, na de vier folio-uitgaven van 1623, 1632, 1664 en 1685, eene kritische uitgave van Sh.'s dramatische werken in 1709 ondernam, voegde bij deze eenige aanteekeningen omtrent Sh.'s leven. Hij was ze grootendeels verschuldigd aan den tooneelspeler Betterton (geboren in 1635), die in Warwickshire berichten omtrent Sh. ingewonnen had. Hij vermeldt, dat Sh zich aan stroopen in de bosschen van Sir Thomas Lucy had schuldig gemaakt, daarvoor door dezen streng bestraft werd, zich wreekte door een scherp hekeldicht op dien edelman en eindelijk, om vervolgingen te ontgaan, uit Stratford week en in Londen zijn fortuin ging zoeken. — Richard Davies, Rector te Sapperton in Glocestershire, gestorven 1708, spreekt ook van Sh.'s wilddieverij, waarvoor hij door Lucy streng gestraft werd, zoodat hij zijn vaderstad ontweek en, hoewel hier fortuin door makend, zeer verbitterd bleef op genoemden edelman, dien hij tot zijn vrederechter Clotpole (Dwaashoofd) maakte, en wien hij, met zinspeling op zijn naam, drie luizen tot wapen gaf.

Men ziet, dat door deze mededeelingen, hoe weinig gewicht men er ook aan hechte en hoe laat deze berichten ook verzameld mogen zijn, de boven gegeven verklaring, die op de onderzoekingen van Hermann Kurz steunt, niet weinig bevestigd wordt. Men heeft inderdaad alle recht om te vermoeden, dat de eerste letter van Shallow's [Zielig's] naam is: Sir Thomas Lucy. — Ook in 1 K. Hendrik VI, IV. 7, 61 laat Sh. een Lucy geweldig met titels schermen.

Blz. 140. I. 1. 19. Die dozijn silveren pieten. *The dozen white louses.* Hugo Evans is een Walliser; het Engelsch is hem een vreemde taal, die hij verbazend radbraakt, zoowel door wonderlijken zinsbouw als door taalfouten en harde uitspraak. Zoo zegt hij hier, in plaats van *lice*, *louses*. Toch spreekt hij het Engelsch met het grootste zelfvertrouwen, evenals zijn landgenoot Fluellen, over wien men deel III, blz. 616 nazie.

Blz. 141. I. 1. 59. Heeft haar grootvader enz. De folio-uitgave kent deze woorden aan Slapperman toe; de gissing van Capell, dat Zielig ze spreken moet, is echter zeer waarschijnlijk; tot dezen, als Slapperman's voogd, zal zich Evans met zijne mededeeling gewend hebben.

Blz. 143. I. 1. 92. Bij Cotswold. Cotswold, in den volksmond *Cotsall*, is een heuvelachtige grasrijke streek in Glostershire, waar vaak volksvermakelijkheden plaats vonden.

Blz. 144. I. 1. 116. De dochter van uw wachter niet gekust. Ongetwijfeld eene aanhaling uit een thans onbekend volksliedjen of een toespeling er op.

Blz. 145. I. 1. 130. Gij Banbury-kaas. Banbury, een stadjen in Oxfordshire, was, behalve om zijn puriteinschgezindheid, bekend om zijn bijzonder dunne kaas. In *Jack Drum's Entertainment* (1601) vindt men evenzoo: „You are like a Banbury-cheese, — *nothing but paring*"; niets dan korst. Wordt hiermede Slapperman's magerheid aangewezen, evenals door het *flentertjen* of dun schijfjen van Nym, Pistool's *Mephostophilus* *) doelt op zijne afschuwelijke leelijkheid, zooals het voorkomen was van den boozen geest in Marlowe's Faust.

Blz. 146. I. 1. 158. Een halve kroon in scheepjesschellingen. In 't Engelsch *mill-sixpences*, munten op den muntmolen in 1561 voor het eerst geslagen; de stempel werd later veranderd. Een kroon gelieve men hier twee gulden waard te denken; het Engelsch heeft hier zeven grooten, *seven groats*, wat samen 28

*) Zoo is hier de echte spelling, in den tekst toevallig gewijzigd.

pence is; hoe het mogelijk is, zeven grooten in zesstuiversstukken (of *f* 1.— in schellingen) te verliezen, moge Slapperman zelf uitleggen. — „Schuifbordschellingen, *Edward shovel-boards*, zijn groote zware, onder Edward VI geslagen schellingen, die voor het spelen op het *shovel-board* of *shove-groat* gebezigd werden. Op dit schuifbord, den voorlooper als het ware van het biljart, werden zulke munten, maar ook wel steentjes van een pond gewicht en meer, met de hand voortgeschoven en moesten dan bepaalde punten of lijnen bereiken.

Blz. 147. I. 1. 164. Vreemd'ling van 't gebergt. Omdat Evans een Walliser is. — *Labras*, dat volgt, is Spaansch voor lippen; er waren in Sh.'s tijd veel Spaansche woorden in gebruik. — Voor het „grijpschaar" staat in 't Engelsch *nuthook*, een lange staak met een haak aan 't eind, om noten van de boomen te halen; het woord is een spotnaam te rekenen voor policiemannen en slaat tevens nog op Slapperman's magerheid. — „Scharlaken en Hans" zijn de namen van twee volgelingen van Robin Hood, die nu vereenigd op Bardolf worden toegepast, om hem tegelijk als spitsboef en drinkebroêr te kenschetsen.

Bls. 148. I. 1. 200. Met uw verlof, lieve juffrouw! Kussen was in oud-Engeland een zeer gewone begroeting.

Blz. 149. I. 1. 209. Het raadselboek. In 1600 werd *„The booke of merry riddles"* uitgegeven, dat grooten aftrek vond en verscheidene malen herdrukt werd. Met het liedekens- en klinkdichtenboek kunnen de liederen en sonnetten van den graaf van Surrey bedoeld zijn, die zeer in aanzien waren en in het jaar 1557, waarin zij het licht zagen, driemaal gedrukt werden, verder in 1559, 1565, 1567, 1574, 1585 en 1587.

Ald. I. 1. 211. Met de laatste Allerheiligen, veertien dagen voor Sinte Michiel. Evenals zijn meester een eigen rekenmanier, houdt Simpel er zijn eigen kalender op na, want Allerheiligen valt ruim vier weken *na* Michaëlis.

Blz. 152. I. 1. 282. Bedien mijn neef Zielig. Ook als men te gast was, liet men zich toen door zijn eigen knecht bedienen.

Blz. 153. I. 1. 307. Sackerson. Honden met beren te laten vechten was toen een zeer geliefd volksvermaak. *Sackerson* was een sterke beer in Paris-garden, Southwark, Londen.

Blz. 155. I. 2. 13. Pippelingen en kaas. Als echt Walliser hield Evans bijzonder veel van kaas.

Blz. 156. I. 3. 15. Schuimen en kalken. Men schaafde, volgens Steevens, zeep op den bodem van een bierkan om het

hier te laten schuimen; met sek werd kalk gemengd om die te klaren; vergelijk 1 K. Hendrik IV, II. 4. 136.

Ald. I. 3. 23. O snood Gongarisch wicht. De regel ziet er uit als een gewijzigde versregel uit een oud drama; *Gongarian* staat voor *Hungarian;* door deze Hongaren zijn de Zigeuners of Heidens te verstaan, evenals men bij den Boheemschen Tartaar van den Waard (IV. 5. 21) aan dezen te denken heeft. Bisschop Hall zegt in zijne „Satires":

> „So sharp and meagre that who should them see
> Would swear they lately came from Hungary."

En zoo kan Hongaar ook de bijbeteekenis hebben van „hongerlijder". — In het volgend zeggen van Nym staan de laatste woorden van Nym: „Zijn aard is" enz. niet in de folio-, maar zijn aan de quarto-uitgave ontleend.

Blz. 157. I. 3. 30. Een figo. Een teeken van verachting; zie 2 K. Hendrik IV, V. 3. 124 (Deel III, blz. 602).

Ald. I. 3. 36. Gaan stroopen. Er staat eigenlijk „konijnen vangen".

Ald. I. 3. 49. Zij lacht toe. In 't Engelsch staat letterlijk: *she carves. To carve* is eigenlijk „voorsnijden", „trancheeren", een kunst die een welopgevoed mensch, man en vrouw, moest verstaan. Als een vrouw aan een man voorsneed, hem bediende, kon dit een teeken van welwillendheid of gunst gerekend worden, en dat Falstaff, die van zijn buik zijn afgod maakte, het zoo opvatte, kan niet verwonderen. Men kan hier het woord dus opvatten in letterlijken zin, maar ook eenvoudig als *voorkomend zijn;* evenzoo is het in „Veel gemin, geen gewin", V. 2. 323. — Een andere verklaring geeft Grant White; hij zegt, dat het is, „bij het drinken met den vinger een geheim teeken van verstandhouding geven", en haalt daarvoor uit Sir Thomas Overbury's *A very woman* het zeggen aan: *her lightness gets her to swim at top of the table, where her wry little finger bewrays carving.* — In het volgend zeggen van Pistool heeft de folio-uitgave, min verkieslijk, *will* in plaats van *well*, goed.

Blz. 158. I. 3. 59. Hij heeft een legioen engelen. Gouden munten van 10 shilling. „Zij" in den tekst is een drukfout voor „hij".

Blz. 159. I. 3. 83. Sir Pandarus van Troje. De oude koppelaar; zie Sh.'s Troilus en Cressida, en boven, blz. 549.

Ald. I. 3. 95. Valsche steenen. In 't Engelsch worden soor-

ten van valsche dobbelsteenen opgenoemd: *gourd*, *fullam*, *high* en *low*; misschien waren de eerste met een holte, de tweede met lood vervalscht, en gaven de twee andere altijd hooge of altijd lage oogen.

Blz. 161. I. 1. 28. Met een konijnenmelker. In 't Engelsch *warrener*, eigenlijk niet een konijnenfokker, maar een opzichter in een konijnenperk, die wel niet hooger begaafd behoeft te zijn dan een ganzenhoeder. Moed is zeker niet het eerste vereischte voor deze betrekking.

Blz. 164. I. 1. 79. Phlegmatiek. Zij wil natuurlijk *choleriek* zeggen, maar is met die vreemde woorden telkens in de war.

Blz. 169. II. 1. 5. Schoon de Liefde de Rede wel als haar arts bezigt, laat zij haar toch niet als raadgeefster toe. *Arts* is de vertaling van *physician*, zooals door de meeste uitgevers, Dyce, Staunton, Clark en Wright, Delius hier gelezen wordt. Maar de arts is in de eerste plaats een raadgever, en de redeneering sluit dus niet. Dit *physician* is Johnson's gissing voor *precisian*, dat in de folio-uitgave gelezen wordt. Het komt mij bij nader inzien voor, dat *precisian* behouden moet blijven en een goeden zin geeft. Een *precisian* moet beteekenen: iemand, die heel precies is, een nauwlettend mensch, die alles goed opneemt, het voor en tegen overweegt, een berekenaar, een *opmerker*, een *pluizer*, een *overweger* is. Zoo wordt in het vervolg van den brief nageplozen en overwogen, dat er sympathie tusschen Falstaff en zijne aangebedene bestaat: in leeftijd, in vroolijkheid, in smaak voor sek; maar dit alles is niet de reden van zijn liefde, deze vloeit niet voort uit den raad van zijne rede. Hij bemint, omdat hij het moet, door den drang des harten; de reden is niet op te geven, maar hij bemint, hij bemint smachtend, vurig, trouw, en vraagt wederliefde. Men leze hier dus veeleer: „Want schoon de Liefde het Verstand als haar verkenner gebruike, laat zij het toch niet als haar raadsman toe." *)

Blz. 170. II. 1. 23. Die Vlaamsche dikzak van een dronkaard. In 't Engelsch alleen: *this Flemish drunkard*,

*) Het woord *verkennen* beveelt zich aan, omdat het een krijgsman is, die schrijft; voor ›verstand" zou men ›rede" willen kiezen, om de gelijkheid in klank met *reden*, maar 't woord is vrouwelijk. — Op godsdienstig gebied zou *a precisian* een streng puritein kunnen zijn, maar van de Rede hier een ›verdammender Inquisitor", een ›Prediger". een ›Proselytenmacher" of een ›Sittenlehrer" te maken, zooals Duitsche vertalers gedaan hebben, gaat, dunkt mij, in het geheel niet aan.

maar de Engelschman dacht bij den Duitschen dronk van zelf aan een grooten lichaamsomvang; vergelijk „Othello", II. 3. 80.

Blz. 171. II. 1. 52. Die ridders willen vechtersbazen zijn. Engelsch: *These knights will hack.* De juiste beteekenis is nog raadselachtig; *hack* beteekent „hakken", „houwen".

Blz. 172. II. 1. 64. Het lied van „Juffrouw Groenmouw". Een lichtzinnig liedjen uit dien tijd; het is verloren gegaan, maar de melodie is bewaard gebleven. Wereldsche wijsjes, die opgang maakten, werden toen niet zelden voor geestelijke liederen gebruikt.

Blz. 181. II. 2. 19. Pickt-hatch. Een beruchte buurt in Londen.

Ald. II. 2. 28. Bierhuis-uitdrukkingen. Engelsch: *red-lattice phrases.* De venstertralies van kroegen en publieke huizen waren roodgeverfd.

Blz. 186. II. 2. 157. Welkome Beken. De aangenomen naam van Ford is in de folio- *Broom*, in de quarto-uitgave *Brook;* het laatste is, blijkens deze woordspeling, juist. De eerste naam, *Brook*, is waarschijnlijk, om de eene of andere reden, in *Broom* veranderd, zonder dat men op deze plaats acht sloeg. — Dat iemand ter kennismaking aan een gast in een herberg een kan wijn zond, was in Sh.'s tijd niet vreemd en bleef nog lang daarna in zwang. — De uitroep via! is Italiaansch en beteekent: voort! vooruit! zij was in Engeland zeer gebruikelijk.

Blz. 193. II. 2. 311. Amaimon enz. De duivelnamen heeft Sh. ontleend aan het boek van Reginald Scot: *Inventarie of the Names, Shapes, Powers, Government and Effects of Devils and Sprites* etc. 1584.

Blz. 200. III. 1. 17. Aan helt're peekjens enz. In zijn angst mengt Evans in het lied van Marlow: *To shallow rivers*, dat ook in den „Verliefden Pelgrim" is opgenomen en waarop Sir Walter Raleigh een antwoord gedicht heeft, een vers uit den 137sten Psalm: „Aan Babels waat'ren zaten wij."

Blz. 210. III. 3. 15. Datchetwei. Een als bleek gebruikte weide tusschen het noorderterras van het kasteel te Windsor en de Theems, met een sloot, die in de rivier uitloopt.

Blz. 211. III. 3. 44. Van kraaien. *From jays. Jay* is de Vlaamsche gaai of meerkol, Corvus glandarius; het woord wordt ook tot aanwijzing van lichte vrouwen gebezigd, zie „Cymbeline" III. 4. 51.

Ald. III. 3. 45. „Is nu mijn hemelsch kleinood mijn?" *Have I caught thee, my heavenly jewel?* Zoo begint het tweede

lied uit Sidney's *Astrophel and Stella*. Alleen is in de folio-uitgave het woord *thee* ingevoegd.

Blz. 213. III. 3. 79. De apothekersstraat in den kruidentijd. In 't Engelsch wordt de straat, waarin vele apotheken waren, door den naam, *Bucklersbury*, aangewezen; de „kruidentijd" is natuurlijk de tijd, waarin de meeste kruiden, *simples*, verzameld en gedroogd werden.

Ald. III. 3. 96. Verschuilen achter het wandtapijt. Zie 1 K. Hendrik IV, II. 4. 549 en „Hamlet", II. 2. 163 en III. 4. 7.

Blz. 223. III. 4. 47. Kort- of langstaart. Van hoogeren of lageren rang, met meer of minder bijhang; alleen zoo hoog als een landjonker, *squire*, wil hij zich niet verheffen, uit respect voor Zielig, die een „squire" is.

Blz. 234. IV. 1. 4. Razend dol. In 't Engelsch zegt vrouw Haastig *very courageous mad*, „courageous" voor *outrageous;* in 't Nederlandsch ware dit na te bootsen geweest met *separaat dol* voor „desperaat dol".

Blz. 236. IV. 1. 41. De artikels worden ontleend van het pronomen. In het Latijn zijn, zooals bekend is, geen lidwoorden. Maar ook de ouden, zelfs Varro reeds, die ten tijde van Cæsar leefde, bezigden de aanwijzende voornaamwoorden om de geslachten der naamwoorden te onderscheiden; zoo zegt Varro („De lingua latina", X. 2. 161): „In virili genere est lepus, ex neutro nemus; dicitur enim hic lepus et hoc nemus." Zoo heeft langzamerhand de Grammatica der middeleeuwen van het demonstrativum als het ware een artikel gemaakt, en in de Latijnsch-Engelsche woordenlijsten der 15de eeuw, die nog lang in gebruik bleven, vindt men voor ieder substantivum, naar gelang van zijn geslacht, een *hic*, een *hec* of een *hoc*, of ook verkort *i*, *e*, *o*.

Blz. 242. IV. 2. 77. Het dikke wijf van Brentford. *Gillian* (Juliana) of *Jyl* was eene om hare grappige invallen zeer bekende waardin uit Brentford, — een stadjen, ongeveer zeven mijlen westelijk van Londen, naar Windsor toe, gelegen, — en ging bij velen voor een heks door. — Er werden toen doeken gedragen, *mufflers*, om de kin en den mond te omhullen.

Blz. 243. IV. 2. 110. Neem eer voor stille waat'ren u in acht. In het Engelsch staat hier het spreekwoord: „Stille varkens eten allen draf." Ons spreekwoord is: „Stille waters hebben diepe gronden."

Blz. 249. IV. 3. 1. De Duitschers verlangen. In de folio-

uitgave staat hier het enkelvoud, en dit wisselt later af met het meervoud, als om aan te duiden, dat een van de drie hoofdpersoon is. — Hoogstwaarschijnlijk was de in dit stuk optredende waard eene aan de toeschouwers bekende persoonlijkheid en is hij werkelijk door Duitsche groote heeren bedrogen, aan wie hij paarden had geleverd zonder er betaling voor te kunnen krijgen. Dit nader aan te toonen, waarvoor er bronnen genoeg voorhanden zijn, zou hier te veel ruimte vorderen en de zaak is er niet belangrijk genoeg voor.

Blz. 251. IV. 4. 28. Er loopt een sprookjen van den jager Hoorne. Halliwell zegt aan het slot zijner inleiding bij een herdruk der oude quarto-uitgave: „In a manuscript of the time of Henri VIII, in the British Museum, I find: „Rycharde Horne, yeoman", among „the names of the hunters which be examyned and have confessed" for hunting in his majesty's forest." Volgens de oude overlevering zou Horne, die opzichter was van het koninklijk park, uit angst voor zijn ontslag, zich opgehangen hebben aan den naar hem genoemden eik. Men heeft zich veel moeite gegeven om de plaats, die de dichter zich voor dit tooneel voorstelt, aan te wijzen, maar het mag overbodig heeten daarover uit te wijden, en na te gaan, welke der eiken, die men als „eik van Horne" heeft aangewezen, door Sh. bedoeld zou zijn. Slechts dit: de plaats lag zeker vrij dicht bij het kasteel, want daar vond men vroeger eiken, zaagkuil (een timmerplaats) en een droge gracht, die bij de slotgracht behoorde, bij elkander. — In de oude quarto-uitgave is de naam des jagers, evenals in bovenstaand document, *Horne*, en niet *Herne*, zooals in de folio-uitgaaf. De eerste naam zal wel de juiste zijn en is in dit stuk eigenaardiger; zie ook V. 5. 115.

Blz. 254. IV. 5. 7. Veldbed. *Truckiebed*, een laag bed, op rollen, dat onder het groote bed kon geborgen worden en meest voor een bediende bestemd was.

Blz. 255. IV. 5. 19. Ephesiër. Een vroolijke, levenslustige klant, ook wel *Corinthiër* geheeten, zie 2 K. Hendrik IV, II. 2. 164 en 1 K. Hendrik IV, II. 4. 13. — Over Boheemsche Tartaar, zie boven, blz. 557.

Blz. 257. IV. 5. 66. Kerlino. Evenzoo maakt in 't oorspronkelijke de waard van het Engelsche *varlet*, „knecht", „kerel", het Italiaansch klinkend *varletto*.

Blz. 259. IV. 5. 104. Primero. Een kaartspel, thans onbekend, ook in K. Hendrik VIII, V. 1. 7, vermeld.

Blz. 263. V. 1. 1. Kom, kom, enz. Dit eerste tooneel zou eigenlijk beter bij het vorige bedrijf gevoegd zijn.

Blz. 268. V. 5. 21. Pataten regenen, eryngiën sneeuwen. De pas bekende aardappels en de kruisdistels werden geacht eene tot mingenot opwekkende kracht te bezitten.

Blz. 269. V. 5. 43. Aardsche wichten, door het lot geroofd. Misschien beter: „volgens 't lot". *You orphan heirs of fixed destiny.* Waarschijnlijk: kinderen van aardsche ouders, die volgens eeuwig besluit van het noodlot door de elfen geroofd en door dezen als kinderen aangenomen waren. — Met *oyez*, hoort (in het Engelsch *oyes*, rijmend op *toys*) begon een heraut steeds tot stilte te vermanen. — Voor deze woorden der Elfenkoningin staat in de folio-uitgaaf *Qui.*, d. i. *Quickly* (de naam van vrouw Haastig), voor de volgende, van Hobgoblin, de naam Pistool, wat niets anders aanduidt, — daar het voor den druk gebezigde handschrift blijkbaar bij de vertooning van het stuk gebezigd was, — dan dat dezelfde spelers, die vrouw Haastig en Pistool hadden voorgesteld, nu als Feeënkoningin en Hobgoblin optraden. — Mogelijk ondertusschen is *Qui.* een drukfout voor *Qu.*, d. i. *Queen*, koningin, Elfenkoningin.

Ald. V. 5. 53. Dauwdrupjen. In 't Engelsch staat *Bede*, d. i. *Bead*, in de quarto-uitgave, om Evans' Walliser uitspraak, *Pead*. *Bead* is een knopjen, bolletjen b.v. van een rozenkrans, kraal, ook droppel, of wel, alles wat zeer klein is.

Blz. 270. V. 5. 60. Windsors slot. Malone heeft vermoed, dat de regels, die op de orde van den Kouseband doelen en in de quarto-uitgave van 1602 ontbreken, later bijgevoegd zijn en op het door koning Jacobus I in 1603 te Windsor gehouden feest der orde betrekking hebben. Dit vermoeden is zeer waarschijnlijk juist. In reg. 67 wordt gesproken van installatie van nieuwe ridders, — *each fair instalment*, — en in de laatste jaren van Elizabeth's regeering was er van installatie van nieuwe ridders zoo geen sprake; daarentegen was in 1603 Sh.'s begunstiger en vriend, graaf Southampton, onder hen, wien deze eer ten deel viel. Kort te voren was hij nog een gevangene wegens hoogverraad, en had bijna het lot van zijn vriend Essex gedeeld; na Elizabeth's dood werd hij weder in zijn rang en zijne waardigheden hersteld en mocht naar het gebruik der orde zijne insignia: schild, helm en banier, met zijn voor rein verklaard wapen, boven zijn zetel in de kapel der orde ophangen. De toevoeging *with loyal blazon*, regel 68, kan zeer wel hierop doelen.

Blz. 272. V. 5. 107. Neen, loop niet weg. De speelaanwijzing, die aan deze woorden van Page voorafgaat, ontbreekt in de folio-uitgaaf geheel, en is reeds door een der oudste uitgevers, Theobald, aan de eerste quarto-uitgave met eenige wijzigingen ontleend. Dat de inhoud moet zijn als hier gegeven is, valt niet te betwijfelen. Alleen ware het beter geweest, als er, zooals trouwens vele uitgevers doen, vermeld was, dat Fenton *Anna Page* schaakt. Had zij werkelijk, volgens het eerste plan, voor Elfenkoningin gespeeld, dan moest zij, bij het toesnellen van Cajus, Slapperman en Fenton, alle teekenen harer hooge waardigheid afgelegd hebben, anders had het witte of groene kleed de twee eersten niet kunnen misleiden.

ELK WAT WILS.

Dit blijspel, dat in het Engelsch den titel draagt van *As you like it*, „Zooals het u bevalt", komt in de bekende opnoeming der stukken van Sh. door Francis Meres in 1598 niet voor, doch werd op 4 Augustus 1600 in de registers van het Londensche boekhandelaarsgilde ingeschreven. Men mag vermoeden, dat het in dien tusschentijd gedicht is, waarmede ook de kenmerken van stijl en versbouw volkomen in overeenstemming zijn. De inschrijving is misschien eenvoudig geschied om een onrechtmatigen druk te voorkomen, want van eene afzonderlijke uitgave van dit stuk is niets gebleken; alleen door de folio-uitgaaf van 1623 is het ons bewaard gebleven.

De stof voor dit blijspel werd door den dichter ontleend aan eene novelle van Thomas Lodge, die tot titel heeft: *Rosalynde. Euphues golden Legacie, found after his death at his Cell at Silexedra. Bequeathed to Philautus Sonnes, nursed up with their Father in England. Fetcht from the Canaries by T. L. Gent.* Sh. heeft zijne bron meer gevolgd, dan hij anders pleegt te doen, wanneer hij aan eene novelle de stof voor een drama ontleende. De meeste personen van het blijspel vindt men, gedeeltelijk met andere namen, in de novelle terug; Jacques, Toetssteen, Dorothea en Willem komen echter enkel bij Sh. voor. Wie hiervan meer wil weten, vindt in Delius' Sh. uitgave

de noodige aanhalingen uit Lodge's boek. Met dit al is dit stuk eene eigenaardige, recht oorspronkelijke schepping des dichters, die in geen enkele letterkunde hare wedergade vindt.

Van de novelle, die voor het eerst in 1590, en ook in 1592, verscheen en in 1642 reeds tienmaal was uitgegeven, zag in 1598 een nieuwe druk het licht; misschien werd door dezen laatsten Sh.'s aandacht op dit verhaal gevestigd.

Blz. 286. I. 1. 120. In het Ardenner woud. Het Ardenner woud, waaraan vroeger een grooter omvang werd toegekend dan tegenwoordig, is in dit stuk van Sh., evenals in zijn bron, een woud, waarin alle mogelijke soorten van boomen, b.v. palmen, en van dieren, b.v. leeuwen en groote slangen, voorkomen. — Robin Hood. die een oogenblik later genoemd wordt, is uit Walter Scott's Ivanhoe genoegzaam bekend.

Blz. 290. I. 2. 34. Die nijvere huisvrouw. Alsof het rad of wiel van Fortuin een spinnewiel was. Zie ook „Antonius en Cleopatra", IV, 15. 44.

Blz. 295. I. 2. 150. Getokkel. In 't Engelsch: *broken music*, d. i. muziek van snaar-instrumenten.

Blz. 300. I. 2. 263. Een pop bij 't steekspel. *A quintain:* een houten figuur, die vooral bij oefeningen in het toernooirijden als doel voor de lans diende. Volgens Douce was dit doel, in zijn meest volkomen vorm, een afgezaagde boomstam, waarop een menschelijke figuur geplaatst was, die aan den linkerarm een schild, in de rechterhand een zak met zand vasthield. De toernooiruiters poogden in galop met hun lans den kop of het lijf van de pop te treffen; mislukte dit en raakten zij het schild, dan draaide de pop snel om en gaf hun, tot groot vermaak der toeschouwers, een slag met den zandzak.

Blz. 303. I. 3. 11. Om mijns vaders kind. Bij het maken dezer aanteekeningen bespeur ik, dat ik onwillekeurig vertaald heb, alsof er stond wat Rowe, Pope en vooral Coleridge wilden lezen: *for my father's child*, dus Rosalinde zelf. Maar er staat: *for my child's father*, „om mijns kinds vader", wat door Theobald zeer juist verklaard wordt met: *for him, whom I hope to marry and have children by.* Dit is ongetwijfeld de ware lezing, geheel in den niet preutschen geest van den tijd.

Blz. 308. I. 3. 180. Maar Aliëna. De vreemde, die geen onderkomen heeft.

Blz. 309. II. 1. 5. Hier voelen we enkel Adams straf. Theobald's *but* is zeker beter dan het *not* der folio-uitgaaf. Men zie slechts het vervolg.

Ald. II. 1. 13. De pad. Van den fabelachtigen steen, die naar het volksgeloof soms in den kop van een pad voorkwam, werd beweerd, dat hij vergif krachteloos maakte en een uitmuntend geneesmiddel was, vooral tegen den steen of het graveel. Fenton schrijft er van in zijne „Secrete Wonders of Nature" (1569): *That there is found in the heades of old and great toades a stone which they call Borax or Stelon: it is most commonly founde in the head of a hee toad, of power to repulse poysons, and that it is a most sovereigne medicine for the stone.*

Blz. 316. II. 4. 1. O Jupiter. Eigenaardig roept *Ganymedes* Jupiter aan.

Blz. 318. II. 4. 52. Een gouden erwteschil. In 't Engelsch staat eenvoudig: „hoe ik met een erwteschil vrijde". Erwteschillen, opengespleten zoodat de erwten zichtbaar waren, van dun goud vervaardigd, werden als sieraad gedragen.

Blz. 323. II. 5. 56. Abazen. De folio-uitgave heeft, even onzinnig, *ducdame*, met den klemtoon op de laatste, zooals uit het rijm blijkt. Waarschijnlijk het refrein van een toen vrij bekend lied. Hanmer wil er Latijn van maken: *duc ad me*, „breng hem bij mij"; veel verkieslijker is de gissing van Farmer, dat Jacques het dwaze woord smeedt uit het oude liedjen:

„Dame, what makes your ducks to die?
Duck, duck, duck.
Dame, what makes your chicks to cry?
Chuck, chuck, chuck."

Ald. II. 5. 62. Binnen een kring. Versta: een tooverkring, door den geestbezweerder getrokken. — De eerstgeborenen van Egypteland, volgens Johnson een spreekwijze voor groote en voorname lieden; vergelijk 2 Mozes XII. 29.

Blz, 325. II. 7. 19. Eer mij fortuin de kaart geeft. Dat narren of gekken geluk hebben, is een oud zeggen bij verschillende volken; reeds de Romeinen zeiden: *Fortuna favet fatuis.*

Blz. 326. II 7. 44. Ik verlang niets meer. *It is my only suit.* „'t Is mijn een'ge wensch". *Suit* beteekent zoowel „bede" als „gewaad" en *only* zoowel „eenig" of „enkel" als „uitgelezen" of voortreffelijk".

Blz. 327. II. 7. 63. Wat, voor den drommel. Eigenlijk stelt Jacques een weddingschap voor, doch slechts een kleine: „Wat, om een oortjen," *for a counter*.

Blz. 330. II. 7. 139. Heel de wereld is tooneel enz. In Sh.'s schouwburg, de Globe, was de spreuk van Petronius (die onder keizer Nero leefde) te lezen: *Totus mundus agit histrionem.* De gedachte is meermalen uitgesproken, vroeger ook reeds door Sh. zelven in den „Koopman van Venetie", I. 1. 78. Men herinnert zich ook Vondels:

„De weerelt is een speeltooneel,
Elk speelt zijn rol en krijght zijn deel."

Ald. II. 7. 143. In zeven levenstrappen. De verdeeling van het leven in zeven bedrijven is reeds zeer oud en wordt aan Hippocrates toegeschreven; zij is in overeenstemming met het aantal planeten (zon, maan en vijf planeten).

Ald. II. 7. 155. En met geknipten baard. Van de snede, die den rechter past, in tegenstelling met den wilden, niet gekorten krijgsmansbaard van regel 150.

Blz. 334. III. 2. 2. Driewerf gekroonde nachtgodin. Toespeling op de drievoudige opvatting van de Maangodin (Hecate) als Diana, Luna en Proserpina.

Blz. 337. III. 2. 74. God late u de schillen van de oogen vallen. God geneze u (door een operatie)! gij zijt rauw, d. i. niet toebereid, niet gaar.

Blz. 339. III. 2. 126. Gij zijt al verrot. Juister ware: „gij zult verrot zijn". — In het oorspronkelijke is hier een woordspeling met *medlar*, „mispel", en het gelijkluidende *meddler*, „bemoeial".

Blz. 340. III. 2. 163. O allergenadigste Jupiter. De bezorgers der Cambridge-, tevens der Globe-editie, vervangen dit Jupiter door *pulpiter*, „kanselredenaar".

Blz. 341. III. 2. 184. Zeven dagen van de negen. Een wonder blijft maar negen dagen een wonder; vergelijk: 3 K. Hendrik VI, III. 2. 113. — In Ierland werden ratten door gerijmde tooverspreuken in den ban gedaan en gedood; zoo zegt Ben Jonson in zijn „Poetaster": *Rhyme them to death, as they do Irish rats, In drumming tunes.*

Blz. 342. III. 2. 204. O heb meêlij met mijn ongeduld. De vertaling is niet geheel juist, want in het Engelsch staat alleen de uitroep: *Good my complexion!* „Complexion" is aard, gestel, temperament; beter zal dus zijn: „O mijn arm gestel! denkt gij, dat ik, al ben ik als man toegetakeld, wambuis en hozen in mijn

aard heb?" — „Complexion" zal hier wel niet „gelaatskleur", zooals Alex. Schmidt wil, beteekenen; Celia's vraag „krijgt gij een kleur?" is hiervoor te lang geleden.

Blz. 344. III. 2. 238. Gargantua's mond. De reus Gargantua, uit Rabelais' beroemden satyrischen roman, die eens (Livre I, Ch. 38) saladeplanten, zoo groot als pruim- of noteboomen, waartusschen zes pelgrims lagen te rusten, verzamelde, en toevallig de pelgrims ook meenam, de salade in een reuzenschotel klaar maakte en de arme drommels achtereenvolgens in den mond kreeg, zonder het te merken; zij moesten met hunne pelgrimsstokken rondspringen om niet tusschen zijne kiezen te geraken en niet met het drinken ingezwolgen te worden; gelukkig werden zij door hem, weder zonder dat hij er eenig vermoeden van had, met zijn tandenstoker uit hun benauwden toestand bevrijd.

Blz. 346. III. 2. 290. Ik antwoord u juist op de wijze van de wandtapijten, waar gij uwe vragen van geleerd hebt. Op oude wandtapijten en behangsels ziet men niet zelden spreuken, in een gekromde lijn besloten, voor den mond der figuren zweven.

Blz. 352. III. 2. 442. Uw hart zoo schoon te wasschen. In het oorspronkelijke wordt de *lever* genoemd, die als de zetel der hartstochten beschouwd werd; zoo wordt b.v. ook in „Veel leven om niets", IV. 1. 233, en „Driekoningenavond", II 4. 101, in het oorspronkelijke niet het hart, maar de lever genoemd, evenals dit in „De vroolijke vrouwtjes van Windsor", II. 1. 121 het geval is.

Blz. 353. III. 3. 1. Beste Doortjen. In het oorspronkelijke heet de uitverkorene van Toetssteen Audrey, wat een verkorting is van Etheldreda. Adelheid moge nader bij het oorspronkelijke blijven, men zal waarschijnlijk den naam Doortjen beter vinden, die ook door den heer Kok gekozen werd; de Duitschers maken er Kaatjen van.

Blz. 354. III. 3. 11. Jupiter onder een stroodak. Zie „Veel leven om niets", II, 1. 100.

Blz. 356. III. 3. 68. Is hier niemand om de bruid te geven? Bij het Engelsch huwelijksceremonieel wordt de bruid tot den bruidegom geleid, en dit wordt het *geven* of *weggeven* der bruid genoemd. Toetssteen vat het woord *geven* in de gewone beteekenis op.

Blz. 357. III. 3. 101. O dierbare Olivier en Komaan, maak nu voort! Regels uit een oud volksliedjen, waarvan

de melodie bewaard is gebleven en zeer verbreid was. Zij werd door den Hoogleeraar Land in het Luitboek (omtrent 1600) der Bibliotheek van Thysius gevonden onder den titel „Soet Olyver"; zie Tijdschrift der Vereeniging voor N. Nederl. Muziekgeschiedenis, I. blz. 222. In Engeland werd dit lied reeds in 1584 geregistreerd.

Blz. 358. III. 4. 7. Zelfs zijn haar is van de verraders-kleur. Namelijk rood. Zie „Midzomernachtsdroom" I. 2. 95, en de aanteekening, Deel II, blz. 480.

Blz. 361. III. 5. 7. Dan de wreede man des bloeds. Woordelijk staat er: „dan die sterft en leeft door bloed", of eigenlijk: „door bloedige droppels", „door bloedvergieten", met andere woorden: „die zijn leven lang met bloedvergieten te doen heeft en er zijn levensonderhoud in vindt." Men heeft in de woorden: *than he that dies and lives by bloody drops* een woordspeling meenen te vinden met *to die*, sterven en *to dye*, verven.

Blz. 364. III. 5. 82. Hoe treedt me uw waarheid, herdersspreuk, in 't licht enz. Woordelijker ware geweest: „Hoe treft mij, doode herder, thans uw dicht": enz. De „doode herder" is Marlowe, in wiens gedicht, *Hero en Leander*, Musæus nagedicht, deze spreuk voorkomt. Marlowe stierf in 1593; zijn „Hero en Leander" zag in 1598 het licht.

Blz. 365. III. 5. 108. Van de' ouden boer, dien brompot. Misschien heb ik den ouden boer, *carlot*, — welk woord door sommigen als een eigennaam wordt opgevat, — onrecht aangedaan, door aan dit woord *carlot* een minder gunstige beteekenis te hechten. Maar het vroegere getuigenis van Corijn moge voor mij pleiten.

Blz. 369. IV. 1. 38. Dat gij ooit in een gondel gevaren hebt: dat gij ooit in Venetië geweest zijt. Iemand, die zeide gereisd te hebben en dáár niet geweest was, mocht wel zwijgen.

Blz. 375. IV. 1. 168. Geest, geest, waar wilt gij heen? Een zegswijze, toen in zwang; men vergelijke I. 2. 59.

Blz. 377. IV. 2. 1. Vertel enz. Dit korte tooneel dient alleen, om aan te wijzen, dat er eenige tijd verloopt tusschen tooneel 1 en 3. Met hetzelfde doel is in het volgende bedrijf het derde tooneel ingelascht.

Blz. 385. IV. 3. 160. Nichtjen! — Ganymedes! Aliena verspreekt zich, maar in het Engelsch niet zoo sterk als in het Nederlandsch, daar *cousin* zoowel *neef* als *nicht* beteekent.

Blz. 391. V. 2. 21. En u, schoone zuster. Olivier wil hier volstrekt niet zeggen, dat Ganymedes een vrouw is, maar gaat

met zijn broeder Orlando mede, die Ganymedes, Aliena's broeder, met den naam Rosalinde toespreekt. Trouwt Olivier met Aliena, dan is Ganymedes-Rosalinde zijn zuster.

Blz. 392. V. 2. 34. Tooneelsnoeverij. Er staat „Thrasonische snoeverij", naar Thraso, den snoevenden krijger uit Terentius, zoo genoemd.

Blz. 393. V. 2. 74. Zonder gevaarlijke tooverkunsten. Er staat eigenlijk alleen: „zonder eenig gevaar". Wie zich met tooverij afgaf, liep groot gevaar hiervoor terechtgesteld te worden en het leven was er mee gemoeid, waarop Rosalinde in haar volgend zeggen zinspeelt.

Blz. 396. V. 3. 10. Zet u tusschen ons in. In 't Engelsch staat: *sit i' the middle.* Zeker is dit wel een toespeling op het oud Engelsch zeggen: *Hey diddle diddle, fool in the middle.*

Blz. 397. V. 3. 16. Uit één toon, als twee heidens op een paard. Beide voor behulp, zooals dan ook de nar van den zang oordeelt. — Zie boven de aanteekening op IV. 2, 1.

Blz. 401. V. 4. 67. Naar den aard der stompscherpe narrepijlen. *According to the fool's bolt.* Een *bolt* was van een ronden knobbel aan het eind voorzien. Het antwoord van den nar ziet op het compliment van den hertog: *he is very quick;* „hij is zeer vlug, zeer gevat." Men mag er het spreekwoord: *A fool's bolt is soon shot,* K. Hendrik V, III. 7. 132, mee in verband brengen.

Ald. V. 4. 71. Door een logenstraffing, zevenmaal herhaald. Hier en in het volgende wordt gezinspeeld op een boek, dat in 1595 in Londen werd uitgegeven, van Vincentio Saviolo, een schermmeester, waarschijnlijk uit Padua afkomstig en door Essex begunstigd. Het heet: „Vincentio Saviolo his Practise. In two Bookes. The first intreating of the use of the Rapier and Dagger. The second of Honor and honorable Quarrels." Van het tweede deel zegt de schrijver: „*A discourse most necessarie for all gentlemen that have in regard their honours, touching the giving and receiving of the Lie, where upon the Duello and the Combats in divers sortes doth insue, and many other inconveniences, for lack only of the true Knowledge of honor and the contrary and the right understanding of wordes.* Onder de hoofdstukken vindt men o. a.: *What the reason is that the partie unto whom the lye is given ought to become Challenger: and of the nature of Lies; — Of the manner and diversitie of Lies; — Of Lies certaine; — Of conditionall Lies,* enz. Hier en daar ontleent Toetssteen het een

en ander woordelijk uit dit boek; zoo leest men in het laatstgenoemd kapittel: „Conditionall lyes be such as are given conditionally; as if a man should saie or write these wordes: If thou hast saide that I have offered my Lord abuse, thou lyest; or if thou saiest so hereafter, thou shalt lye. Of these kind of lyes given in this manner often arise much contention in wordes whereof no sure conclusion can arise." — Vandaar zegt Toetssteen dan ook, reg. 96: „Ons twisten gaat naar de boeken"; er staat: *in print*, *by the book*: „zooals 't gedrukt is, naar het boek."

Blz. 403. V. 4 111. Als een vogelaar zijn paard. *Like a stalking-horse.* Een echt, opgezet, houten of geschilderd paard, waarachter de vogelaar wegschool; zoo schiet ook de nar zijn geest *(his wit)* af.

Blz. 408. Epiloog, reg. 18. Als ik wezenlijk een vrouw was. In Sh.'s tijd werden de vrouwenrollen door jonge mannen of knapen vervuld.

DRIEKONINGENAVOND OF WAT GIJ WILT.

„Driekoningenavond of Wat gij wilt" behoort tot die stukken van Shakespeare, welke het eerst in de folio-uitgave van 1623 het licht zagen. Het is ongetwijfeld niet voor 1598 opgevoerd, daar Francis Meres zeker niet verzuimd zou hebben het in zijne lijst te noemen, zoo hij het gekend had. Verder weten wij, uit een in den lateren tijd ontdekt dagboek van zekeren John Manningham, dat het stuk, waarvan hij zoowel den dubbelen titel als enkele karakteristieke bijzonderheden vermeldt, op Maria Lichtmis van het jaar 1602 bij een feest der juristen in den „Middle Temple" gespeeld is geworden. Dat het inderdaad tusschen 1598 en 1602 geschreven is, wordt ook door den geest, stijl en versbouw van dit blijspel bevestigd.

De stof voor dit blijspel kan de dichter gevonden hebben in meer dan eene novellen-verzameling, met name in de Italiaansche van Bandello of de Fransche van Belleforest; waarschijnlijk echter putte hij uit eene Engelsche bewerking, die, in eene verzameling van acht novellen, voor het eerst in 1581 het licht zag: *Riche his Farewell to Militarie profession: conteining verie pleasaunt discourses fit for a peaceable tyme. Gathered together for the onely delight of the courteous Gentlewomen bothe of England and Irelande, For whose onely pleasure thei were collected together. And unto whom*

they are directed and dedicated by Barnabe Riche, Gentleman. — De tweede novelle: *Apolonius and Silla*, zal waarschijnlijk Sh.'s bron geweest zijn. Men vindt in Delius' Sh.uitgave genoeg uittreksels om te beoordeelen, hoezeer Sh.'s alchemie uit een zeer ruwe grondstof echt goud gemaakt heeft. — Eindelijk valt nog op te merken, dat twee bijna gelijknamige Italiaansche blijspelen, de *Inganni*, — welk stuk reeds Manningham in zijn dagboek met „Driekoningenavond" vergeleek, — en de *Ingannati*, — waarvan Hunter, die dit dagboek ontdekte, een overzicht gaf, — overeenkomst met Sh.'s stuk toonen, zoodat ook een van deze hem als bron kan gediend hebben.

Blz. 411. I. 1. 15. Rijk in phantasiën is liefde. Sh. bezigt hier voor liefde het woord *fancy*, dat tegelijk „liefde" en „phantasie" beteekent: *fancy* is eene meer oppervlakkige, een wufter liefde dan de veel inniger *love*.

Blz. 412. I. 1. 31. De erinn'ring van haar vroeg gestorven broeder Bewaren. Op de conserveerende eigenschap van het zout zinspeelt Sh. meermalen, als hij van zilte tranen spreekt; hier staat *to season a brother's dead love;* en „Romeo en Julia", II. 3. 71: *How much salt water thrown away in waste, to season love.*

Ald. I. 1. 35. Hoe zal zij minnen enz. De hertog is met zijne gedachten nog bij het beeld van het gejaagde hert. Dat Cupido's gouden pijl liefde verwekt, — evenals zijn pijl met looden punt afkeer, — weet Sh. uit Ovidius' Metamorphosen I. 470, waar van Cupido gezegd wordt:

„Eque sagittifera prompsit duo tela pharetra
Diversorum operum; fugat hoc, facit illud amorem.
Quod facit, auratum*) est et cuspide fulget acuta:
Quod fugat, obtusum est et habet sub harundine plumbum."

van welke plaats de laatste twee regels in Golding's oude vertaling aldus luiden:

„That causeth love is all of gold with point full sharp and bright:
That chaseth love is blunt, whose steel with leaden head is dight."

---

*) *Auratum* staat in alle handschriften, niet *hamatum*, wat een gissing van een tekstbederver is.

Blz. 413. I. 1. 37. Als haar gevoel en denken en verlangen enz. In het oorspronkelijke wordt gesproken van: *lever*, *brein en hart*, — volgens de oude beschouwing de zetels van de hartstochten, het denken en het gevoel, — en worden deze drie organen heerscherstronen genoemd, die bezet moeten worden door een en denzelfden vorst.

Ald. I. 2. 14. Die op het water rondzwom. De mast wordt, daar de dichter reeds aan Arion's dolfijn denkt, als een levend wezen beschouwd; juister nog ware: leefde.

Blz. 414. I. 2. 25. Een edel hertog. Meestal wordt verder in het stuk Orsino *graaf* genoemd; *count* is geen echt Engelsche titel en werd daarom door Sh. wellicht in eene meer algemeene beteekenis gebezigd voor een met vorstelijk gezag bekleed persoon.

Blz. 415. I. 2. 56. Ik wil dien vorst als jonkman dienen. In het oorspronkelijke staat, dat Viola „als eunuuk" aan den hertog wenscht voorgesteld te worden. — Daarom zegt dan ook de kapitein, aan de eunuken en stommen van het serail en aan de daar gebruikelijke straf van verblinden denkende, in zijn antwoord: „Wees gij zijn eunuuk, en ik zal uw stomme zijn; zoo mijn tong klapt, laat dan mijne oogen niet meer zien". Geheel juist en volledig waren deze twee regels, die op de woorden „als eunuuk" slaan, niet terug te geven. Daarom zijn deze twee woorden weggelaten, wat te eerder veroorloofd scheen, daar Sh. later op deze uitdrukking niet meer gelet heeft en Viola aan het hof des hertogs geenszins de voorgenomen rol speelt, maar door allen als een jonkman behandeld wordt, zoodat men zich verwonderen kan, dat Shakespeare in dit met zooveel zorg bewerkte stuk de woorden niet gewijzigd heeft.

Blz. 416. I. 3. 7. Het hindert niet enz. Natuurlijk moesten de woordspelingen met eenige vrijheid overgebracht worden. Hier staat in 't Engelsch, in antwoord op het door Maria gebezigde woord *exception:* „Let her except, before excepted." *Except* is de rechtsuitdrukking voor het wraken van getuigen. Verkiest men het woord *afkeuren*, dat alsdan ook door Maria gebruikt moet zijn, dan wordt dit: „Laat haar afkeuren, voor zijzelf afgekeurd wordt"; dan is de vertaler iets nader gebleven aan het oorspronkelijke, maar daarentegen had jonker Tobias dan de woorden *niet* in een *anderen* zin gebruikt dan Maria, en dus ware de vertaling uit dit oogpunt weer minder getrouw. *Nihil ex omni parte beatum.*

Blz. 417. I. 3. 25. Hij speelt basviool. *He plays o' the viol-de-gamboys.* De viol-da-gamba was een soort van violoncello, met

zes snaren, die tusschen de knieën geplaatst werd en vandaar den naam droeg; men denke aan het Nederlandsche *knievedel.*

Ald. I. 3. 30. Even begaafd. In 't Engelsch: *almost natural:* schier van nature; of ook: nagenoeg onnoozel.

Blz. 418. I. 3. 44. Als een tol. Er staat eigenlijk: „als een gemeente-tol"; in de meeste gemeenten was er een groote tol ter verlustiging van het volk, met name bij koud weder. — Het *Castiliano volto* beteekent: met een Castiliaansch, deftig gelaat, en is tot Maria gericht; in de folio-uitgave staat *Castiliano vulgo*, wat hier geen zin geeft; is deze lezing de oorspronkelijke, dan spreekt hij de Spaansch klinkende woorden alleen om den aankomenden dwazen jonker te imponeeren. Dezen noemt hij hier niet *Aguecheek*, maar *Agueface;* men leze daarom in de vertaling hier liever: „daar is jonker Andries Bibberfacie".

Blz. 419. I. 3, 74. Naar de keuken. *To the buttery-bar;* naar de boter- of provisiekamer, waar de bedienden ook hun eten en drinken ontvingen. Daar moest jonker Andries zijn hand wat laten drinken; zij was te droog. Een droge hand werd een teeken gerekend van zwakke hersenen en een koel hart, een vochtige hand een teeken van kracht en een levendig temperament. Zie b.v.: „Veel leven om niets", II. 1. 123; „Othello", III. 4. 36 en 39; „Venus en Adonis", 25 en 143.

Blz. 420. I. 3. 90. Liefhebber van rundvleesch. Jonker Andries heeft misschien wel eens gehoord, dat *beefwitted* „dom" beteekent.

Blz. 421. I. 3. 100. Dan zoudt gij een mooien krullebol hebben. Misschien vat jonker Tobias het woord *tongues*, „talen", van jonker Andries op als *tongs*, „tang", en wel als „friseerijzer".

Blz. 422. I. 3. 127. Hoe ver hebt gij het in de Gaillarde gebracht. De Gaillarde is een vroolijke dans, evenals de *coranto* of *courante.* De *caper*, „capriool" (hier *flikker* genoemd) en de *back-trick*, „terugsprong" (hier *bokkesprong*) zijn figuren uit de Gaillarde. In 't Engelsch is hier nog een woordspeling, die onvertaald moest blijven. Op de vraag van Tobias zegt Andries: *I can cut a caper.* Het woord *caper*, waarmee Andries „luchtsprong" bedoelt, vat Tobias op als *caper*, kapper, de bekende plant; en daar kappertjessaus bij schapenvleesch gebruikt wordt, antwoordt hij: *And I can cut the mutton to 't.*

Ald. I. 3. 135. Het portret van juffer Trijntjen. *Mistress Mall's picture.* Natuurlijk een zeer bekende schoone; de

beeltenis was misschien van dien aard, dat men niet voor iedereen de gordijn, — in dien tijd waren er meestal gordijnen voor schilderijen gehangen, vergel. dit stuk I. 5. 251 — wegschoof, terwijl men de weigering kleurde met het zeggen, dat de schilderij stoffig zou worden. Welke schoone bedoeld was, is niet uit te maken. Men heeft vermoed, zekere Mary Frith, in de wandeling Mall Cutpurse genoemd, op wie talrijke hekeldichten en drama's van haar tijd zinspelen. Maar haar bloeitijd valt iets later; zij werd in 1589 geboren, en dit stuk werd 2 Febr. 1602 reeds vertoond. Als het zeggen op haar doelt, moet het later zijn ingevoegd. In 1610 kwam er een boek over haar uit en in 1611 brachten Middleton en De Decker haar ten tooneele in een stuk, dat uitgegeven werd met haar beeltenis, in manskleêren en tabak rookend, op den titel. Zij stierf in 1659 en bestemde in haar testament de som van 25 pond, om, bij den terugkeer van koning Karel II, uit de waterpijp in Fleetstreet wijn te laten stroomen.

Ald. I. 3. 144. In rozeroode kousen. In de folio-uitgave staat *dam'd-coloured*, veeleer een drukfout voor *damask-coloured*, — van de kleur der Damascus-roos, vergelijk *damask cheek*, II. 4. 115. — zooals Knight, dan voor *flame-coloured*, zooals Pope giste.

Blz. 423. I. 3. 148. De Stier? Dat is de borst en het hart. Volgens de astrologische begrippen der middeleeuwen beheerschten de gesternten bepaalde lichaamsdeelen van den mensch. De begaafde jonker heeft ten minste zijn kalender, waaruit hij in dit opzicht wijsheid putten kon, bestudeerd, maar ook dezen niet goed, want volgens deze autoriteiten staan niet borst en hart, maar hals en keel onder den invloed van het hemelteeken des Stiers.

Blz. 425. I. 4. 34. En dringt als van een maagd in 't harte door. Er staat eigenlijk: „En heel uw zijn past voor een vrouwerol". De hertog doelt er op, dat in dien tijd vrouwerollen door jongelingen werden gespeeld. Toevallig is deze regel uit eene iets vrijere bewerking hier blijven staan.

Ald. I. 5. 6. Behoeft naar niemands pijpen te dansen. Natuurlijk moesten vele woordspelingen hier door andere vervangen worden; zoo beteekent in 't Engelsch *colours*, vaandel, en vandaar krijgsdienst, maar ook kleur, voorwendsel; later *point*, punt, en veter of nestel tot bevestiging der hozen (zie „1 K. Hendrik IV", II. 4. 238).

Blz. 427. I. 5. 29. Als jonker Tobias het drinken maar

wilde laten. De nar heeft gemerkt, dat Maria het er op toelegt, met jonker Tobias te trouwen.

Ald. I. 5. 39. Quinapalus. Een door den nar uitgedachte oude wijsgeer.

Ald. I. 5. 47. Twee gebreken, madonna. Alleen in dit stuk komt bij Sh. de titel *madonna* voor.

Blz. 428. I. 5. 62. *Cucullus non facit monachum.* „De kap maakt den monnik niet."

Blz. 429. I. 5. 91. Een zeer gewone nar. *An ordinary fool.* Volgens Staunton's vermoeden een grappenmaker, die in een herberg aan de gelagtafel *(ordinary)* de gasten aangenaam moest bezighouden.

Blz. 430. I. 5. 100. Vogelpijlen. *Birdbolts*, pijlen met stomp uiteinde, die door den schok de vogels deden nederstorten, zonder hen te doorboren.

Blz. 431. I. 5. 123. *Pia mater.* Het dunne vlies, dat de hersenen omgeeft, hier ook genomen voor de hersenen zelf. Zie Deel I, blz. 501.

Blz. 432. I. 5. 142. Het gerecht voor de lijkschouwing. In 't Engelsch: *the crowner (coroner)*, een koninklijk beambte, in gevallen van verdrinken of een anderen niet natuurlijken dood met het onderzoek belast. Zie „Hamlet", V. 1. 4.

Blz. 433. I. 5. 157. Als een paal of een boom. In 't Engelsch staat: *He 'll stand at your door like a sheriff's post or be the supporter of a bench.* Aan de deur van een sheriff stonden twee beschilderde palen, als bewijs, dat daar een overheidspersoon woonde; misschien was daar tevens een vast onderstel, dat bij voorkomende gelegenheden voor het maken eener bank diende.

Ald. I. 5. 165. Nog niet oud genoeg voor een man enz. Het Engelsch heeft bijzondere uitdrukkingen voor een onrijpe en rijpe peulvrucht *(squash* en *peascod)* en voor een onrijpen en rijpen appel *(codling* en *apple)*, die hier natuurlijk vervangen moesten worden.

Blz. 434. I. 5. 187. Ik ben zeer susceptibel. Ook in 't oorspronkelijke bezigt Viola eene gezochte uitdrukking: *I am very comptible*, eigenlijk: precies in 't rekenen; van plan om iedere beleediging nauwkeurig terug te geven.

Blz. 435. I. 5. 218. Uw reus. De kleine Maria gedraagt zich als een grimmige reus, die, zooals in de sprookjes, een schoone princes te bewaken heeft. — De twee volgende gezegden worden in de Folio-, en ook in de Globe-editie, aan Viola in den mond ge-

legd. Zeker onjuist. Op de vraag van Olivia antwoordt Viola, dat zij geen eigen verlangen te melden heeft, maar slechts een bode is.

Blz. 437. I. 5. 261. En geeft der wereld geen kopie er van. Een gedachte, uitgewerkt in de eerste 17 Sonnetten en in „Venus en Adonis", reg. 163 en volgg.

Blz. 442. II. 1. 18. Sebastiaan van Metelin. In het oorspronkelijke staat *Messaline*, waarvoor men Mettaline of Metelin, — het oude Mytilene, — in plaats heeft gesteld.

Blz. 444. II. 2. 35. Arm onding. *Poor monster;* noch man, noch vrouw.

Blz. 445. II. 3, 2. *Diluculo surgere.* De spreuk: „Diluculo surgere est saluberrimum", „Met het morgenkrieken opstaan is allergezondst", komt in de spraakkunst van Lilly voor, en hieruit was zij Sh. wellicht bekend.

Blz. 446. II. 3. 17. De schilderij: „Wij zijn met ons drieën". Een soort van uithangborden, voor herbergen in zwang, waarop twee narren of twee ezels bij de kroes werden voorgesteld, met het hier genoemd onderschrift. Wee den ongelukkige, die vroeg, waar de derde was!

Ald. II. 3. 27. Ik heb uw gratifietjen gezakkeerd enz. De nar doet den jonker het genoegen, hem nog eens gelijken onzin te doen hooren als den vorigen avond; toch zijn er nog uitleggers, die ook dezen onzin uitleggen en er samenhang in vinden. Hier zij alleen opgemerkt, dat voor „gezakkeerd" in het Engelsch staat *impeticose*, welk woord door zijn klank eenigszins aan *petticoat*, een vrouwerok, doet denken, en aldus op de vraag van Andries een antwoord schijnt in te houden.

Blz. 448. II. 3. 61. Een canon, dat uit één linnenwever wel drie zielen kan haspelen. Wevers waren voor een deel Calvinistische uitgewekenen uit de Nederlanden en zongen gaarne psalmen, zie 1 K. Hendrik IV, II. 4. 147. — De drie zielen wijzen natuurlijk op een drievoudige verrukking; toch teekent een geleerd uitlegger hier aan: „De wijsbegeerte der middeleeuwen (scholastiek) kende den mensch drie zielen toe, de plantaardige, de dierlijke en de rationale."

Ald. II. 3. 63. Ik ben een echte duivel bij een canon. *I am a dog at a catch.* „To be a dog at" beteekent „to be well versed in"; zoo staat ook in de „Twee Edellieden van Verona" IV. 4. 14: *to be, as it were, a dog at all things.* De nar vat het woord *dog* in den eigenlijken zin op en maakt een woordspeling,

die jonker Andries vatten kan. Wat de vertaling den nar laat zeggen, is echter boven zijn begrip.

Ald. II. 3. 66. Laat onze canon zijn: „Jij schelm!" De bedoelde oude canon luidt: *Hold thy peace and I prithee hold thy peace, thou knave;* „Houd den mond en ik zeg je, houd den mond, jij schelm;" waarbij telkens de zangers met de woorden „Jij schelm" invallen.

Blz. 449. II. 3. 80. De jonkvrouw is een bagijntjen enz. Er staat: *My lady 's a Cataian; we are politicians; Malvolio 's a Peg-a-Ramsey, and „Three merry men are we"* enz. *Cataian* is Chinees, iemand uit Catai, zooals China in de middeleeuwen genoemd werd. *Peg-a-Ramsey* (Grietjen van Ramsey) is een volkslied, waarvan alleen de titel en de melodie bewaard zijn gebleven. *Three merry men* enz. komt meermalen als refrein in volksliederen voor. Het woord *lady* „Jonkvrouw", brengt aan jonker Tobias een volksliedjen in de gedachten: *Of the godly constant wife Susanna,* dat met de woorden: *There dwelt a man in Babylon* begint en in ieder couplet het refrein: *Lady, Lady!* heeft. — Ook het volgende: *„O! the twelfth day of December"* is zeker uit een oud volkslied. — Evenzoo zijn de regels, die jonker Tobias en de Nar, blz. 450, bij afwisseling zingen, met de noodige wijziging ontleend aan een volkslied: *Corydon's Farewell to Phillis,* dat in *Percy's Reliques of Ancient Poetry* te vinden is, en dat een alleenspraak bevat van een verliefd jongeling, die bij zichzelven overlegt, of hij zijne weerbarstige geliefde zal laten loopen en bij andere meisjens troost zoeken, al of niet.

Blz. 451. II. 3. 123. Denkt gij, omdat gij zoo vroom zijt, enz. Er staat eigenlijk: „omdat gij deugdzaam zijt", maar de plaats bevat duidelijk een aanval tegen de vromen, de puriteinen, die tegen de volksfeesten op oude heiligendagen, waarbij steeds koek en bier genuttigd werd, ijverden en ze als papistische instellingen wilden afschaffen. — De „gember", die de Nar daarop, trots de puriteinen, in gebruik wil zien blijven, werd in de hoogere kringen veel gebezigd om wijn of bier, alsook taarten en pastijen te kruiden.

Ald. II. 3. 129. Schuur uw keten. De gouden keten, die Malvolio als hofmeester droeg.

Blz. 454. II. 3. 193. Goede nacht, Penthesilea. Jonker Tobias groet de kleine, maar dappere Maria met den naam van de koningin der Amazonen, die Troje te hulp kwam.

Blz. 461. II. 5. 17. Mijn Indisch robijntjen. In de eerste

folio-uitgave: *My mettle of India. Mettle* is slechts een andere schrijfwijze voor *metal.* Het metaal is natuurlijk *goud;* de beteekenis is „mijn kleinood", waarvoor een edelsteen zeer wel dienen kan.

Blz 462. II. 5. 25. De forel, die door kitteling gevangen moet worden. Steevens haalt hierbij de volgende plaats aan uit Cogan's Haven of Health (1595): *This fish of nature loveth flatterie: for being in the water it will suffer it selfe to be rubbed and clawed, and so to be taken.*

Blz. 463. II. 5. 45. De gravin van Strachy. Sh. wil hier bepaald eene, al of niet gefingeerde, Italiaansche familie noemen, en zegt: *the lady of the Strachy*, zooals in 't Italiaansch *degli Stracchi* gezegd zou worden. Of hij op een bepaald voorval zinspeelt, is niet te zeggen. — Waarom jonker Andries hier de trotsche koningin van het Israëlitische rijk er bij haalt, moge hijzelf uitleggen.

Ald. II. 5. 51. Een steenboog. Een kruis- of armboog, geschikt om met steenen kogels te schieten.

Blz. 466. II. 5. 104. Het zegel haar Lucretia. Een gemme met Lucretia, die zich den dolk in het hart stoot, zie reg. 116.

Blz. 468. II. 5. 147. En dan komt I A achteraan. In 't oorspronkelijke komt *I* achteraan, waaraan dan een woordspeling geknoopt wordt, die op den gelijken klank van *I* en *eye* (oog) berust.

Blz. 469. II. 5. 197. Een jaargeld van duizenden uit de schatkist van den Sophi van Perzië. Men heeft opgespoord, dat kort voordat dit stuk geschreven werd een zekere Sir Robert Shirley uit Perzië naar Engeland gekomen is als afgezant van den Sophi en op verbazend kostbaren voet leefde. De Sophi werd onnoemelijk rijk geacht.

Blz. 470. II. 5. 208. Het triktrak. In het Engelsch wordt gesproken van *tray-trip*, een dobbelspel, waarin, naar het schijnt, het geluk van het werpen van drieën afhing.

Blz. 472. III. 1. 1. Met uw muziek. Men denke, dat de nar op zijn tamboerijn slaat. Een trommel of tamboerijn was het muziekinstrument der narren. — Viola vraagt den nar nu in het oorspronkelijke, of hij van de trommel leeft: *dost thou live by thy tabor?* Dit kan ook beteekenen: „woont gij bij uw trommel?" en zoo verkiest de nar de vraag op te vatten.

Blz. 473. III. 1. 28. Woorden zijn zoo valsch geworden enz. Het spelen met woorden, het spitsvondig verdraaien van hunne beteekenis in de gesprekken, in welk opzicht de een den ander zocht te overtreffen om het laatste woord te hebben, was in Sh.'s tijd zeer in zwang; niet minder het versmaden van de gewone

en eenvoudige wijze van spreken, en het bezigen van gezochte, bloemrijke, vaak duistere uitdrukkingen, met andere woorden het Euphuisme, naar Lilly's twee boeken, waarin Euphues de held is, zoo genoemd; het gesprek van Viola met jonker Tobias op blz. 476 kan er een klein voorbeeld van geven.

Blz. 475. III. 1. 58. Pandarus. De oude koppelaar, in Sh.'s tijd algemeen bekend, zie boven blz. 549.

Blz. 478. 1. 128. Hebt gij niet misschien mijn eer tot een gebonden prooi gemaakt? Het beeld is weder ontleend van het gewone volksvermaak, van het hitsen van honden op een beer, die aan een paal geketend was.

Blz. 479. III. 1. 146. Dan „westwaarts, ho!" „Oostwaarts, ho!" .en „Westwaarts, ho!" waren de gewone roepen van de schippers op de Theems, naarmate er naar de City of naar Westminster moest gevaren worden.

Blz. 482. III. 2. 50. Op uw stuk papier, al ware dit zoo groot als het laken van het familiebed te Ware in Engeland. In eene herberg te Ware, in het graafschap Hartfordshire, stond een bed, waarin tegelijk twaalf mannen en twaalf vrouwen konden liggen; het wordt ook elders als een merkwaardigheid genoemd. In 't Engelsch beteekent *sheet* zoowel een vel papier als een beddelaken; deze woordspeling was natuurlijk niet over te brengen.

Blz. 483. III. 2, 51. Gal in uw inkt. Ossegal was een hoofdbestanddeel van inkt, zie „Cymbeline", I. 1. 101.

Ald. III. 2. 66. Zooveel bloed in zijn lever. Angst en vrees verjoegen, meende men, het bloed uit de lever; een witte lever was daarom een kenmerk van een lafaard.

Blz. 484. III. 2. 84. Hij lacht meer lijnen in zijn gezicht enz. Hoogstwaarschijnlijk een toespeling op de nieuwe wereldkaart, die bij de vertaling van Linschoten's reizen in 1598 verschenen was en waarop voor het eerst de eilanden van den Oost-Indischen Archipel geteekend waren. De kaart is overal met lijnen doorsneden om de streken van het kompas aan te geven.

Blz. 486. III. 3. 40. In de' Adelaar. De naam van een herberg; in het Engelsch wordt deze *Elephant* genoemd; het woord „Adelaar" werd door mij welluidender geacht dan „Olifant" of „Elefant".

Blz. 488. III. 4. 25. „Behaag ik aan éene, dan behaag ik aan allen." Het lied, waar Malvolio van spreekt, werd voor eenige jaren door Staunton ontdekt en naar het waarschijnlijk eenig overgebleven exemplaar medegedeeld; men kan het in

Delius' uitgave mede afgedrukt vinden. Het heet: *A prettie new Ballad, intituled: The Crowe sits upon the Wall, Please one and please all.* Manvolio heeft het flauwste begrip niet van poëzie, want het lied is volstrekt geen sonnet, maar een gewoon straatdeuntjen van 16 strofen, die allen dezelfde gedachte, dat alle vrouwen denzelfden smaak hebben, vrij zouteloos varieeren en elk met het refrein *Please one and please all*, — „Behaag aan eene, en gij behaagt allen", — eindigen. Deze wijsheid wordt aan een kraai in den mond gelegd. Het begin is:

Please one and please all,
Be they great be they small,
Be they little be they low,
So pypeth the Crowe,
Sitting upon a wall:
Please one and please all,
Please one and please all.

Be they white be they black,
Have they a smock on their back,
Or a kercher on her head,
Whether they spin silke or thred,
Whatsoever they them call:
Please one and please all. etc.

Ald. III. 4. 31. Die liefelijke Romeinsche hand. De Italiaansche of Latijnsche letters begonnen langzamerhand de andere te verdringen.

Blz. 491. III. 4. 105. Legio zelf. Legio wordt hier blijkbaar als de naam van een overste der duivelen opgevat.

Blz. 493. III. 4. 128. Kom, mijn kuikentjen, tuk, tuk! Het Engelsch heeft: *Ay, Biddy, come with me!* wat wel uit een kinderliedjen ontleend schijnt te zijn. *Biddy* is verkorting van „Brigitte".

Blz. 494. III. 4. 142. Zijn geheele ziel enz. Het oorspronkelijke zegt: *His very genius*, „zijn geleigeest zelf". Onder Genius wordt de goede of kwade geest verstaan, die ondersteld werd de handelingen van een mensch te regelen.

Blz. 499. III. 4. 275. Hij is een ridder, met een ongeschaard zwaard enz. Niet wegens heldendaden op het slagveld, maar wegens verdiensten in vredestijd aan het hof, binnenskamers, op een tapijt, tot ridder geslagen, *on carpet consideration.*

Zulke ridders werden wel eens minachtend *carpet-knights* genoemd, maar op deze ongunstige opvatting wordt door jonker Tobias niet gezinspeeld; hij zegt, dat jonker Andries, schoon niet op 't slagveld geridderd, toch een geducht tegenstander is.

Blz. 500. III. 4. 302. Ik heb nog nooit zulk een vurago gezien. Jonker Tobias wil den dapperen jonker, die zich toch niet op de talen heeft toegelegd, door een vreemd woord beangst maken en kiest het eerste het beste, al is *virago*, „manwijf", niet bijzonder gepast. Hij denkt daarbij aan „vuur" en zegt *vurago*, zooals het Engelsch *firago* heeft.

Blz. 507. IV. 1. 10. Lucht uw dwaasheid elders uit. In plaats van: Geef .... lucht of kraam .... uit. In 't Engelsch: *vent thy folly somewhere else.* Reeds boven, blz. 581, is opgemerkt, dat gezochte uitdrukkingen toen zeer in de mode waren.

Blz. 511. IV. 2. 14. Gelijk de oude heremiet van Praag enz. De nar fingeert hier weder personen en gezegden; alleen koning Gorboduc is niet geheel uit de lucht gegrepen; hij was hoofdpersoon in het oudst bekende Engelsch treurspel, *the tragedy of Gorboduc*, dat in Jan. 1561 voor de koningin gespeeld en in 1565 uitgegeven werd, maar bij den tweeden druk, in 1571, den titel ontving van *the tragedie of Ferrex and Porrex.* De naam Gorboduc was dus aan het Engelsch publiek zeer bekend.

Blz. 514. IV. 2. 78. Och mijn Robbert, beste Robbert enz. De regels, die de nar zingt, zijn uit een gedicht van Sir Thomas Wyatt: *The Careful Lover complaineth, and the Happy Lover counselleth;* de gelukkige minnaar raadt den anderen, zich aan vreemde vuren te warmen, de ongelukkige antwoordt, dat die raad anderen misschien kan baten, maar dat hij niets anders kan doen dan treuren.

Blz. 516. IV. 2. 122. Zijt gij wezenlijk gek? *Are you not mad indeed?* Dit *not* is zeker te veel en door een drukfout in den tekst gekomen.

Blz. 517. IV. 2. 136. Zij van hout ook mijn zwaard. De nar zal zoo flink en vlug zijn, als de grappenmaker in de oude Mysteriespelen, *the old Vice*, het is, die met zijn houten zwaard den brullenden duivel de nagels kort; vergelijk K. Hendrik V, IV. 4. 75.

Blz. 525. V. 1. 121. Gelijk die roover uit Egypte. Volgens het oude romantisch verhaal van Heliodorus besloot de Egyptische roover Thyamis, toen hij overrompeld was en niet meer ontkomen kon, het meisjen, dat hij buit had gemaakt, bo-

ven alles beminde en in een grot verborgen had, te doorsteken. (Hij bracht zijn plan ten uitvoer, maar vergiste zich in zijn slachtoffer.)

Blz. 529. V. 1. 206. Dan is hij een schelm en een dubbele slaapmuts. In 't Engelsch staat: *and a passy measures pavin.* Dit is de verwrongen naam van een dans: *pazzamezzo-pavan*, die door jonker Tobias als scheldwoord gebruikt wordt, omdat de klank hem aan *passing measures*, „de maat te buiten gaand", doet denken.

Blz. 533. V. 1. 304. Moet gij mij ook Vox toestaan. *Vox*, het volle gebruik van mijn stem. Nu hij dollemanswoorden moet lezen, zet hij zijn stem zooveel mogelijk uit, zoodat Olivia hem vraagt, of hij dol is.

Blz. 537. V. 1. 398. En toen ik een kleine kleuter was, enz. Dit lied van den nar is een voorbeeld van een zoogenoemde *jig*. De gewoonte van het Oud-Engelsche tooneel bracht mede, dat na het einde van het stuk de nar of grappenmaker nog eens optrad en het publiek een dwaas lied, soms schier onzin, een *jig*, voorzong en daarbij een dwazen, dollen dans uitvoerde; niet zelden werden de verzen door hem geïmproviseerd. — Daarna kwam het gezelschap nog eens ten tooneele om voor de koningin te bidden.